

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ
ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2007-2010

ΙΟΥΝΙΟΣ 2008

Περιεχόμενα Επιχειρησιακού Σχεδίου Δήμου Μαλακασίου

Εισαγωγικό Κεφάλαιο

Γενικά περί Επιχειρησιακών Προγραμμάτων.....	5
Θεσμικό πλαίσιο.....	7
Διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	8
Μεθοδολογική Προσέγγιση.....	9
Η ανάλυση SWOT στη λήψη Στρατηγικών Αποφάσεων.....	9
Κοινωνική Διαβούλευση-Δημοσιότητα.....	10

Κεφάλαιο 1 Στρατηγικός Σχεδιασμός

Α' ΜΕΡΟΣ: Περιγραφή του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Μαλακασίου

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας.....	11
Η Αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Θεσσαλίας.....	25
Ο Νομός Τρικάλων.....	27
Το Αναπτυξιακό όραμα του Νομού Τρικάλων.....	39

Β' ΜΕΡΟΣ : Περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου Μαλακασίου.

1. Βασικά χαρακτηριστικά, χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση.....	41
Ιστορικό συνένωσης- Έδρα του Δήμου και ονομασία Δημοτικών Διαμερισμάτων- Οικισμοί.....	41
Γεωμορφολογία-Κλίμα.....	45
Υψόμετρο και κλίσεις εδάφους.....	46
Έκταση, χρήσεις γής και πληθυσμιακή πυκνότητα.....	46
Δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού-Δημογραφικοί δείκτες- Πληθυσμιακή εξέλιξη.....	48
2. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής.....	61
Προβλήματα ρύπανσης.....	63
Διαχείριση στερεών αποβλήτων.....	63
Λοιπές εστίες ρύπανσης.....	65
Βασικές υποδομές-Δίκτυα.....	67
3. Πολιτιστική Υποδομή και Δραστηριότητες.....	74
4. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση.....	77
Εργαζόμενοι, άνεργοι, Μεταβολές ποσοστών ανεργίας.....	77
Παραγωγικοί τομείς και η συμβολή τους στην Τοπική Οικονομία.....	84
Ο Πρωτογενής Τομέας.....	84
Γεωργία.....	84
Κτηνοτροφία.....	89
Δασοπονία.....	94
Πρωτογενής τομέας –Συμπεράσματα και Μελλοντικές Προοπτικές.....	97
Δευτερογενής Τομέας.....	99
Τριτογενής Τομέας.....	102
Η θέση και ο ρόλος της περιοχής του Δήμου Μαλακασίου στον Νομό Τρικάλων, τη Περιφέρεια Θεσσαλίας και τον Κόσμο.....	108

Γ' ΜΕΡΟΣ : Αξιολόγηση της περιοχής του Δήμου, μέσω της ανάλυσης Δ.Α.Ε.Α – Συνθετικός πίνακας αξιολόγησης του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Μαλακασίου.....112

Δ' ΜΕΡΟΣ: Ο Δήμος ως Διοικητικός Οργανισμός

Περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού του Ο.Τ.Α. και των Νομικών Προσώπων.

Οργάνωση και συνεργασίες.....	127
Όργανα διοίκησης Δήμου Μαλακασίου.....	127
Οργανόγραμμα Δήμου Μαλακασίου.....	128
Διαμερισματικά ή Τοπικά Συμβούλια.....	133
Συμμετοχές του Δήμου Μαλακασίου.....	133
Δικτύωση και Συνεργασίες.....	133
Οικονομικά Στοιχεία Δήμου Μαλακασίου	134
Δραστηριότητες Οριζόντιων & Υποστηρικτικών Υπηρεσιών.....	139
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών.....	139
Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών.....	140
Αξιολόγηση Οικονομικής και Διοικητικής Υπηρεσίας και εντοπισμός κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης.....	142
Τεχνική Υπηρεσία.....	144
Αξιολόγηση Τεχνικής Υπηρεσίας.....	147
Νομικά Πρόσωπα Δήμου Μαλακασίου	
Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Πολιτιστικής Τουριστικής Ανάπτυξης Δήμου Μαλακασίου.....	148
Οικονομικά ΔΕΚΠΤΑ	153
Αξιολόγηση ΔΕΚΠΤΑ.....	155
Οργανισμός Κοινωνικής Πολιτιστικής τουριστικής Ανάπτυξης Δήμου Μαλακασίου	156
Οικονομικά Οργανισμού Κοινωνικής Πολιτιστικής Τουριστικής Ανάπτυξης Δήμου Μαλακασίου	156
Αξιολόγηση Οργανισμού.....	159

Ε' ΜΕΡΟΣ

Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Δήμου Μαλακασίου

Εισαγωγή.....	160
Το όραμα και οι αρχές Τοπικής Διακυβέρνησης του Δήμου Μαλακασίου.....	160
Η προσέγγιση.....	162
Τα δεδομένα.....	163
Το στρατηγικό Σχέδιο.....	164
Μέτρα και Δράσεις του Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Μαλακασίου.....	169

Κεφάλαιο 2

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Σχέδια δράσης.....

Τετραετής Προγραμματισμός των δράσεων.....

Οικονομικός Προγραμματισμός.....

Πηγές-Παραπομπές.....

Πίνακες.....

Εισαγωγικό Κεφάλαιο

Γενικά περί Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Στην παρούσα χρονική περίοδο η Τοπική Αυτοδιοίκηση βρίσκεται μπροστά σε μία νέα φάση της πολύχρονης πορείας της, η οποία χαρακτηρίζεται αφενός από τη σταδιακή υποχώρηση του κεντρικού κράτους προς όφελος της Περιφέρειας και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο της αρχής της επικουρικότητας, και αφετέρου, από τη διαμόρφωση μιας νέας πραγματικότητας στον ευρωπαϊκό αλλά και τον διεθνή χώρο, που αποτυπώνεται, άλλωστε, και στο Δ' Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης.

Αυτή, ακριβώς η ανάγκη ν' ανταποκριθεί με επιτυχία η Αυτοδιοίκηση στις αυξημένες απαιτήσεις του νέου ρόλου της, προϋποθέτει τη διαμόρφωση ισχυρότερων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ούτως ώστε να μπορέσει να εκμεταλλευθεί στο έπακρο το συγκριτικό της πλεονέκτημα, που δεν είναι άλλο από την εγγύτητα που έχει προς τον πολίτη και τη στενότερη επαφή μαζί του, με τελικό στόχο την ανάδειξη της Αυτοδιοίκησης σε δυναμικό φορέα ισόρροπης ανάπτυξης, ευέλικτης διοικητικής οργάνωσης, και αποδοτικής λειτουργίας, ιδίως ενόψει της επικείμενης τέταρτης προγραμματικής περιόδου.

Στα πλαίσια και της επικείμενης Διοικητικής Μεταρρύθμισης, στόχος είναι η δημιουργία μιας πολιτοκεντρικής, αποτελεσματικής, ανοιχτής και ευέλικτης διακυβέρνησης, με στόχο την μετάβαση από τη ' 'διαχείριση αρμοδιοτήτων και διαδικασιών' ' στην διοίκηση πολιτικών, αποτελεσμάτων και υπηρεσιών, στην κατεύθυνση της ανάπτυξης και παγίωσης των βασικών αρχών του << Νέου Δημόσιου Μάνατζμεντ>> και της << Χρηστής Διακυβέρνησης>>.

Μία από τις σημαντικότερες καινοτομίες που εισήγαγε ο νέος Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας είναι η θεσμοθέτηση της υποχρέωσης εκπόνησης τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων από τους Δήμους και τις Κοινότητες της Χώρας.

Για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, οι Δήμοι και οι Κοινότητες χρηματοδοτούνται από πολλές πηγές, όπως είναι τα ίδια έσοδά τους, οι θεσμοθετημένοι πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι εθνικοί και κοινοτικοί πόροι προγραμμάτων Υπουργείων και Περιφερειών, προγράμματα διεθνών οργανισμών κ.ά.

Η εμπειρία ετών από τη διαχείριση του δημόσιου χρήματος από τις τοπικές αρχές κατέδειξε ορισμένες αδυναμίες στην παρακολούθηση από την κεντρική διοίκηση, τις τοπικές αρχές και τις τοπικές κοινωνίες, του συνόλου των χρηματοδοτήσεων που διαχειρίζονται οι Ο.Τ.Α.

Για να διασφαλισθεί, λοιπόν, η νομιμότητα και η διαφάνεια δράσης τους, είναι απαραίτητη η μέτρηση της αποτελεσματικότητάς της, μέσω της υιοθέτησης στόχων και της θέσπισης εργαλείων σχεδιασμού, παρακολούθησης, αξιολόγησης και διόρθωσης του προγραμματισμού της υλοποίησης των στόχων αυτών.

Για τον σκοπό αυτόν, με τα άρθρα 203-207 του Νέου Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα, θεσμοθετείται η υποχρέωση εκπόνησης τετραετών επιχειρησιακών προγραμμάτων από τους Δήμους και τις Κοινότητες της Χώρας, στα οποία περιλαμβάνονται, τόσο ο οικονομικός και αναπτυξιακός προγραμματισμός, όσο και οι κοινωνικές δράσεις των πρωτοβαθμίων ΟΤΑ.

Σε **πρώτη φάση**, την υποχρέωση αυτή, έχουν οι ΟΤΑ με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων και Δήμοι-πρωτεύουσες νομών, καθώς και οι ΟΤΑ που προέρχονται από εθελούσια συνένωση.

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καθορίζονται οι στρατηγικοί στόχοι και οι προτεραιότητες της τοπικής ανάπτυξης καθώς και της οργάνωσης και ανάπτυξης των υπηρεσιών του ΟΤΑ, και προσδιορίζονται οι δράσεις της τετραετίας για την επίτευξη των στόχων αυτών, καθώς και οι υφιστάμενες αλλά και οι εκτιμώμενες πιθανές πηγές χρηματοδότησης.

Στη συνέχεια το Ε.Π, εξειδικεύεται σε Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης του ΟΤΑ και αυτοτελή Ετήσια Προγράμματα Δράσης των κοινωφελών δημοτικών ή κοινοτικών επιχειρήσεων, της Δημοτικής Επιχείρησης Ύδρευσης και Αποχέτευσης, των ΝΠΔΔ των ΟΤΑ και των δημοτικών ή κοινοτικών ιδρυμάτων, ενώ μέρος του ετήσιου προγράμματος δράσης είναι και το τεχνικό πρόγραμμα που προβλέπεται σε άλλες διατάξεις του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικα.

Σκοπός του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι να τεθεί το μακροπρόθεσμο αναπτυξιακό όραμα για κάθε Δήμο και να συγκεκριμενοποιηθούν οι κύριες γραμμές της αναπτυξιακής του πορείας σε βάθος χρόνου, σε συνάφεια τόσο με τις **Εθνικές** όσο και με τις **Ευρωπαϊκές αναπτυξιακές κατευθύνσεις και προτεραιότητες** (αναφορά των οποίων γίνεται στα σχετικά κείμενα του εξωτερικού αλλά και του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου Μαλακασίου).

Πιο συγκεκριμένα, στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου είναι, μέσω της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης, της διάγνωσης των προβλημάτων και των πλεονεκτημάτων της περιοχής και λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των τοπικών φορέων, την Περιφερειακή, την Εθνική και Ευρωπαϊκή Στρατηγική, να τεθούν οι άξονες προτεραιότητας του Δήμου και να συγκεκριμενοποιηθούν οι δράσεις, οι ενέργειες και τα έργα που θα πρέπει να υλοποιηθούν εντός της επόμενης περιόδου της Δημοτικής Αρχής.

Στην προγραμματική περίοδο 2007-2013 ενισχύεται η διοικητική αποτελεσματικότητα των φορέων υλοποίησης (δικαιούχων) συγχρηματοδοτούμενων έργων, με τη θέσπιση κανόνων επιβεβαίωσης της διαχειριστικής επάρκειάς τους, πριν από την ανάληψη της ευθύνης εκτέλεσης έργων. Απαιτείται η άμεση εφαρμογή ολοκληρωμένου Συστήματος Εσωτερικής Οργάνωσης και Βελτίωσης της Λειτουργίας Οργανισμών του Δημοσίου και πιστοποίησης της διαχειριστικής τους επάρκειας εφόσον θα αποτελέσουν Δικαιούχοι των Επιχειρησιακών προγραμμάτων της περιόδου 2007-2013.

Για τους Δήμους που δεν θα λάβουν την επιβεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας, είναι δυνατόν η πρόταση ένταξης έργου να υποβάλλεται από άλλο, διαχειριστικά επαρκή, φορέα υπό την προϋπόθεση ότι η αρμοδιότητα υλοποίησης θα του έχει μεταβιβαστεί με προγραμματική σύμβαση. Ο εν λόγω φορέας ο οποίος θα ευθύνεται έναντι του κυρίου του έργου για την καλή εκτέλεση των καθηκόντων του και έναντι των τρίτων εις ολόκληρον με τον κύριο του έργου, δύναται να είναι η αρχή στην οποία υπάγεται ή από την οποία εποπτεύεται ο κύριος του έργου ή συναφής δημόσια υπηρεσία ή Ανώνυμη Εταιρεία του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία των Ο.Τ.Α.

Να σημειώσουμε ότι σε επίπεδο Νομού, επιβεβαίωση διαχειριστικής επάρκειας έχει ήδη λάβει η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων (ΕΛΟΤ, ISO 9001:2000), η ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε –ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ Ο.Τ.Α., ενώ σε διαδικασία λήψης της ανωτέρω διαχειριστικής επάρκειας βρίσκεται και ο Δήμος Τρικκαίων και ο Δήμος Καλαμπάκας.

Η εκπόνηση του Επιχειρησιακού προγράμματος του Δήμου Μαλακασίου ανατέθηκε στην Αναπτυξιακή Τρικάλων-Αναπτυξιακή Ο.Τ.Α.- ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε, μέσω προγραμματικής σύμβασης που υπογράφηκε μεταξύ της Δημοτικής Αρχής, της Τοπικής Ένωσης Δήμων και Κοινοτήτων(ΤΕΔΚ) Τρικάλων και της Αναπτυξιακής Τρικάλων- ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

Για την εκπόνηση της μελέτης συγκροτήθηκε Ομάδα έργου, με απόφαση Δημάρχου, (αρ.αποφ.13/2008), αποτελούμενη από στελέχη της Αναπτυξιακής, αιρετούς, αλλά και από επιστημονικά στελέχη του Δήμου.

Συγκεκριμένα την Ομάδα έργου αποτέλεσαν οι κάτωθι από την πλευρά της Αναπτυξιακής Τρικάλων-ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε:

Κλαπαδάκη Κατερίνα-Οικονομολόγος (Διοίκηση Επιχ. & Marketing)

Συντονίστρια εκπόνησης Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Μαλακασίου (συγγραφή Εισαγωγικό & Κεφάλαιο 1 Στρατηγικός Σχεδιασμός : Α', Β', Γ, Δ' Μέρος Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Δήμου Μαλακασίου, - επιμέλεια-συντονισμός, εκπόνησης Ε.Π.,- συλλογή και επεξεργασία στοιχείων, Κεφάλαιο 2: (Σχέδια δράσης και Επιχειρησιακός και Οικονομικός Προγραμματισμός)

Καλλιάρas Χάρης- Γεωλόγος- Σύμβουλος Περιβάλλοντος

Κουτής Βαίος-Δασοπόνος

Από την πλευρά του Δήμου, την ομάδα έργου αποτέλεσαν οι εξής αιρετοί και υπάλληλοι του Δήμου:

Λιάτης Δημήτριος – Δήμαρχος Δήμου Μαλακασίου

Μαντζαβέλλας Χρήστος-Αντιδήμαρχος

Ευσταθίου Ηλίας-Οικονομική Υπηρεσία

Παπαιωάννου Απόστολος- Διοικητική Υπηρεσία

Παπαχρήστος Σωτήρης- Πολιτικός Μηχανικός

Την Διεπιστημονική Ομάδα Έργου υποβοήθησαν με υλικό, τα παρακάτω στελέχη της Αναπτυξιακής Τρικάλων- ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε:

Σπανού Αικατερίνη- Οικονομολόγος (συλλογή & επεξεργασία στοιχείων, κείμενα)

Γούλας Χρήστος-Πολιτικός Μηχανικός (υποδομές)

Πούλιος Κώστας-Γεωπόνος (α' γενής τομέας)

Η Ομάδα Έργου για την συλλογή των στοιχείων που απαιτήθηκαν για την εκπόνηση του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος, πραγματοποίησε μια σειρά συναντήσεων. Η εναρκτήρια συνάντηση της ομάδας έργου πραγματοποιήθηκε την 01/02/08.

Θεσμικό πλαίσιο εκπόνησης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Ο.Τ.Α.

Στο κεφάλαιο Ζ' του Νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, και συγκεκριμένα στα άρθρα 203-207, καθορίζονται, τόσο η διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Ε.Π. καθώς και τα όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησής τους.

1. Νέος Κώδικας Δήμων & Κοινοτήτων (Ν.3463/2006)- Κεφάλαιο Ζ' - Άρθρα:203-207: Θέσπιση της υποχρέωσης κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων από τους Πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α.
2. Υ.Α 18183/02-04-07 : Καθορισμός της δομής και του περιεχομένου των Ε.Π. των Ο.Τ.Α., με τις τροποποιήσεις της (ΑΠ 50837 εγκύκλιος 66 / ΑΠ 58939 εγκύκλιος 45 / ΑΠ 71841).
3. Προεδρικό Διάταγμα 185/2007: Όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Ε.Π. των Ο.Τ.Α. α' βαθμού.

Στόχος των προηγούμενων θεσμικών ρυθμίσεων είναι η εισαγωγή μόνιμων εσωτερικών διαδικασιών και συστημάτων προγραμματισμού, παρακολούθησης και μέτρησης των αποτελεσμάτων των δράσεων των Ο.Τ.Α, ως μια σταθερή εσωτερική λειτουργία, στην οποία θα συμμετέχει σε όλες τις φάσεις, με συγκεκριμένο ρόλο το ανθρώπινο δυναμικό τους.

Διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος

Η δομή του Επιχειρησιακού προγράμματος καθορίζεται σαφώς με την Υπουργική απόφαση 18183, ΦΕΚ 534, Β, 13/04/2007, και διαρθρώνεται σε 3 κύρια μέρη τα οποία περιλαμβάνουν:

- ✓ Εισαγωγικό Κεφάλαιο
- ✓ Στρατηγικός Σχεδιασμός
- ✓ Επιχειρησιακός & Οικονομικός Προγραμματισμός.

Περιληπτικά το κάθε μέρος περιλαμβάνει:

1. Εισαγωγικό Κεφάλαιο

Το εισαγωγικό κεφάλαιο περιλαμβάνει κυρίως την παρουσίαση της διαδικασίας και των εμπλεκόμενων στην κατάρτιση του επιχειρησιακού προγράμματος. Συγκεκριμένα περιλαμβάνει:

- ✓ Παρουσίαση της ομάδας έργου που συνέταξε το Ε.Π. και του συντονιστή της.
- ✓ Παρουσίαση του τρόπου με τον οποίο συμμετείχαν οι υπηρεσίες και τα Νομικά πρόσωπα του Δήμου στην εκπόνηση του Ε.Π.
- ✓ Παρουσίαση των διαδικασιών διαβούλευσης.

2. Στρατηγικός Σχεδιασμός

- ✓ Συνοπτική περιγραφή και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου αλλά και του εσωτερικού του Ο.Τ.Α., και των Νομικών του Προσώπων, ως οργανισμών.
- ✓ Στρατηγική του Δήμου και καθορισμός των Αναπτυξιακών Προτεραιοτήτων (όραμα-στρατηγική –άξονες και μέτρα του προγράμματος).

3. Επιχειρησιακός & Οικονομικός Προγραμματισμός

- ✓ Κατάρτιση σχεδίων δράσης για την εφαρμογή της στρατηγικής.
- ✓ Τετραετής Προγραμματισμός των Δράσεων.
- ✓ Οικονομικός Προγραμματισμός (κατανομή εσόδων-χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος)

Μεθοδολογική Προσέγγιση

Για την υποβοήθηση των Ο.Τ.Α. α' βαθμού, η ΕΕΤΑΑ σε συνεργασία με το ΥΠ.ΕΣ.Δ.Δ.Α και την Κ.Ε.Δ.Κ.Ε., σχεδίασε και συνέταξε σειρά οδηγιών και εργαλείων, με τον οποίο περιγράφεται η μεθοδολογία κατάρτισης ενός Επιχειρησιακού Προγράμματος, κατ' αντιστοιχία με όσα προβλέπονται στο σχετικό θεσμικό πλαίσιο.

Η κατάρτιση των Ε.Π. των Ο.Τ.Α., πρέπει να στηρίζεται αφενός στη θεωρία τοπικού αναπτυξιακού προγραμματισμού (επιστήμη της αστικής και περιφερειακής ανάπτυξης), και αφ' ετέρου στη θεωρία προγραμματισμού της δράσης δημόσιων οργανισμών (επιστήμη της Δημόσιας Διοίκησης). Για την εκπόνηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Μαλακασίου, για την Δημοτική Περίοδο 2007-2010, η Ομάδα έργου χρησιμοποίησε τις εξής μεθόδους και εργαλεία:

1. Συλλογή και Επεξεργασία Πρωτογενών και Δευτερογενών στοιχείων.

Με σκοπό να αποτυπωθεί με την μεγαλύτερη δυνατή πιστότητα η εικόνα της περιοχής και τα βασικά της χαρακτηριστικά, αλλά και για να υποστηριχθούν επαρκώς οι προτάσεις του Επιχειρησιακού Σχεδίου, συλλέχθηκαν και επεξεργάστηκαν στοιχεία από την ΕΣΥΕ, από διάφορες Υπηρεσίες, (Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, Επιμελητήριο Τρικάλων, ΟΑΕΔ, Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης), αλλά και από διαθέσιμες μελέτες και προγράμματα που έχουν εκπονηθεί σε επίπεδο νομού και Δήμου Μαλακασίου.

Επιδίωξη του παρόντος Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι να αποτελέσει επίσης ένα συνθετικό κείμενο των Τοπικών, (Στρατηγικό Σχέδιο Ν. Τρικάλων), Περιφερειακών (Ε.Π. ΧΕ ΘΣΗ, λοιπών τομεακών περιφερειακών προγραμμάτων), και των Εθνικών αναπτυξιακών προγραμμάτων (Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α, Π.Α.Α, τομεακά προγράμματα κλπ), ενσωματώνοντας και τις ευρωπαϊκές στρατηγικές επιλογές για την επόμενη Προγραμματική Περίοδο.

2. Η ανάλυση SWOT στη λήψη Στρατηγικών Αποφάσεων

Η αναπτυξιακή διαφοροποίηση της κάθε περιοχής θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ανάλογα με τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και τις ιδιαιτερότητες της. Οι οριζόντιες πολιτικές αδυνατούν να δώσουν ουσιαστικές απαντήσεις στα σοβαρά ειδικά αναπτυξιακά προβλήματα των περιοχών, εάν δεν συνοδεύονται από κάθετου χαρακτήρα παρεμβάσεις, οι οποίες θα έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα, θα ενισχύουν τον πολλαπλασιαστή της ανάπτυξης και θα αναδεικνύουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα σε κάθε περιοχή.

Η ανάλυση **Δ.Α.Ε.Α** (Δυνάμεις- Αδυναμίες-Ευκαιρίες- Απειλές) /**SWOT** (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) ως μεθοδολογικό εργαλείο, αποτελεί ένα υπόδειγμα καταγραφής των σημαντικότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση και την καταγραφή του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης.

Απώτερος στόχος είναι καταρχήν ο εντοπισμός των **ισχυρών σημείων** στη βάση των οποίων μπορεί να στηριχθεί η αναπτυξιακή πορεία της περιοχής αναφοράς, και να καθοριστούν οι στρατηγικές κατευθύνσεις μιας συνεκτικής και συνολικής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Επίσης, ο εντοπισμός και η καταγραφή των **αδύνατων σημείων** αποτελεί την αναγκαία βάση για εκείνες τις πολιτικές και δράσεις που θα συνέβαλαν στη αντιμετώπισή τους.

Σε ένα δυναμικά μεταβαλλόμενο περιβάλλον παρουσιάζονται **ευκαιρίες** και **κίνδυνοι**, που πρέπει να αξιολογούνται και να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων πολιτικής υπέρ της περιοχής μελέτης.

Η εσωτερική ανάλυση των δυνάμεων και των αδυναμιών αποσκοπεί στην αξιολόγηση των πόρων, των οργανωτικών και λοιπών δυνατοτήτων που έχει η περιοχή προκειμένου να εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες στο εξωτερικό της περιβάλλον ή να αναδείξει τομείς που ενδέχεται να πρέπει να δράσει ώστε να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του εξωτερικού της περιβάλλοντος. Η ανάλυση και μεθοδική αξιοποίηση των πληροφοριών του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της υπό μελέτη περιοχής είναι καθοριστικής σημασίας για τον περιορισμό της αβεβαιότητας στη λήψη στρατηγικών αποφάσεων και στη διαμόρφωση ρεαλιστικού πλαισίου αναφοράς για την ορθολογική αξιολόγηση των ορίων ανάπτυξης και απασχόλησης στην περιοχή ενδιαφέροντος.

Σχηματικά η Ανάλυση ΔΑΕΑ (SWOT), αποτυπώνεται ως εξής:

Δυνάμεις	Αδυναμίες
Ευκαιρίες	Απειλές

3. Κοινωνική Διαβούλευση-Δημοσιότητα

Η δημοσιοποίηση του Ε.Π. και η συνεχής επικοινωνία με τους κατοίκους, και τους τοπικούς φορείς της περιοχής, αποτελεί συστατικό στοιχείο της διαδικασίας προγραμματισμού.

Για την ανάπτυξη του Β' μέρους του Επιχειρησιακού Προγράμματος, προηγήθηκε Κοινωνική Διαβούλευση με την τοπική κοινωνία και τους κοινωνικούς φορείς, και δημοσιοποίηση του στρατηγικού σχεδίου επί δύο εβδομάδες μέσω της αξιοποίησης όλων των πρόσφορων μέσων διασημότητας που διαθέτει ο Δήμος. (δημοσιεύσεις σε τοπικό τύπο, ιστοσελίδα, ειδικούς πίνακες ανακοινώσεων κλπ).

Συγκεκριμένα η περίοδος κοινωνικής διαβούλευσης, ξεκίνησε με την δημοσίευση του κειμένου του Ε.Π. ....στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου Μαλακασίου (www.dimos-malakasiou.gr), και στην ιστοσελίδα της Αναπτυξιακής Εταιρείας Τρικάλων-KENAKΑΠ Α.Ε(www.kenakap.gr).

Κεφάλαιο 1 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

Α' ΜΕΡΟΣ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΕΥΡΥΤΕΡΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας

Γεωγραφικά – μορφολογικά στοιχεία

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας καταλαμβάνει το κεντρικό – ανατολικό τμήμα του ηπειρωτικού κορμού της Ελλάδος. Αποτελείται από τους Νομούς Καρδίτσας, Λαρίσης, Μαγνησίας και Τρικάλων και καταλαμβάνει συνολική έκταση 14.036 τ.χλμ (10,6% της συνολικής έκτασης της χώρας).

Συνορεύει προς Βορρά με τις Περιφέρειες Δυτικής και Κεντρικής Μακεδονίας, προς Νότο με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδος, Δυτικά με την Περιφέρεια Ηπείρου, ενώ Ανατολικά βρέχεται από το Αιγαίο Πέλαγος.

Το 36,0% του εδάφους είναι πεδινό, το 17,1% ημιορεινό, ενώ το 44,9% είναι ορεινό. Η εδαφική της διαμόρφωση είναι τέτοια ώστε ψηλά βουνά περιβάλλουν το Θεσσαλικό κάμπο, ο οποίος αποτελεί τη μεγαλύτερη πεδιάδα της χώρας, που διαρρέεται δυτικά προς τα ανατολικά από τον ποταμό Πηνειό, το οποίο είναι το τρίτο μεγαλύτερο ποτάμι της χώρας. Τα βουνά αυτά είναι ο Όλυμπος, το νότιο τμήμα της οροσειράς της Πίνδου, ο Ιταμός, το Πήλιο και η Όθρυς. Ιδιαίτερης σημασίας είναι η τεχνητή λίμνη του Ταυρωπού, η οποία δημιουργήθηκε ύστερα από απόφραξη της κοίτης του Ταυρωπού, παραπόταμου του Αχελώου.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας έχει αξιόλογο ορυκτό πλούτο όπως χρωμίτη, θειούχα μεταλλεύματα, αμιάντο, ιλμενίτη και τελευταία, ανακαλυφθέντα κοιτάσματα λιγνίτη.

Ορεινός χώρος/ Εσωτερικές ζώνες

Οι ορεινές εκτάσεις καλύπτουν το 45,6% της συνολικής έκτασης της Περιφέρειας, ενώ ο πληθυσμός τους είναι 109.660 κάτοικοι και καλύπτει το 14,9% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας.

Νησιωτικός χώρος

Στην Περιφέρεια ανήκει το νησιωτικό σύμπλεγμα των Βόρειων Σποράδων με κυρίαρχα τα νησιά Σκιάθος, Σκόπελος, Αλόνησος καθώς και άλλα μικρότερα. Το βασικό χαρακτηριστικό των νησιών αυτών είναι η έντονη τουριστική ανάπτυξη με τάσεις κορεσμού, κυρίως στην Σκιάθο.

Αστικά Κέντρα

Ο αστικός πληθυσμός της Θεσσαλίας ανέρχεται στο 44% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας. Τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας, σύμφωνα με την απογραφή του 1991, είναι η Λάρισα (113.090 κατ.), ο Βόλος (ο Δήμος Βόλου έχει 77.192 κατ., ενώ το πολεοδομικό συγκρότημα του Βόλου είναι περίπου 110.000 κατ.), τα Τρίκαλα (48.962 κατ.), η Καρδίτσα (30.289 κατ.) και ο Τύρναβος (12.197 κατ.) Εν' τούτοις από το 1991 και μετά η τάση αστικοποίησης έχει αυξηθεί με την εξέλιξη και άλλων δυναμικών αστικών κέντρων μικρού και μεσαίου μεγέθους.

Πληθυσμός

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Θεσσαλίας ανέρχεται σε 753.888 κατοίκους, σύμφωνα με την απογραφή της 18ης Μαρτίου 2001 της ΕΣΥΕ, και αντιπροσωπεύει το 6,9% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Αποτελεί την τρίτη σε πληθυσμιακό μέγεθος Περιφέρεια. Αναφορικά με τη σύνθεση του πληθυσμού η περιφέρεια παρουσιάζει επιβαρυσμένους δημογραφικά δείκτες (δείκτης γήρανσης και εξάρτησης ηλικιωμένων) σε σχέση με την υπόλοιπη χώρα, γεγονός που καταδεικνύει το πρόβλημα γήρανσης του πληθυσμού και της υπογεννητικότητας.

Περιφερειακό Α.Ε.Π.

Το πραγματικό κατά κεφαλήν Ακαθάριστο Περιφερειακό Προϊόν (ΑΠΠ) της περιφέρειας ανήλθε σε € 16,1 χιλ το 2005, ήταν δηλαδή κατά 21,8% χαμηλότερο του κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας. Συγκεκριμένα καλύπτει το 78% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας για το έτος 2005 κατατάσσοντας την 9η σε σχέση με τις 13 περιφέρειες της χώρας.

Η κατανομή του ΑΠΠ κατά τομέα οικονομικής δραστηριότητας στους νομούς διαφέρει αρκετά από την αντίστοιχη κατανομή ολόκληρης της χώρας. Συγκεκριμένα, η συνεισφορά του πρωτογενούς τομέα είναι σημαντικά υψηλότερη, ενώ χαμηλότερο είναι το μερίδιο των υπηρεσιών.

Συγκεκριμένα ο πρωτογενής τομέας αντιπροσωπεύει το 20,1%, ο δευτερογενής τομέας το 22,8% και ο τριτογενής το 57,1% ενώ τα αντίστοιχα ποσοστά σε επίπεδο χώρας είναι (με στοιχεία 2001), 9,2%, 22,2% και 68,6% αντίστοιχα.

Η Περιφέρεια παράγει το 5,2% του συνολικού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος της χώρας. (3η μεγαλύτερη συμμετοχή μετά την Αττική και τη Στερεά Ελλάδα).

Στην περιφέρεια παράγεται το 14,2% της αγροτικής παραγωγής της χώρας (η 2η μεγαλύτερη συμμετοχή μετά την Κεντρική Μακεδονία), 6,5% της μεταποιητικής παραγωγής και 5,2% των υπηρεσιών.

Στον πρωτογενή τομέα παράγεται το 35,5%, στον δευτερογενή το 22,4% και στον τριτογενή τομέα το 43,1% του περιφερειακού Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος. Τα αντίστοιχα ποσοστά για τη χώρα είναι 15% για τον πρωτογενή τομέα, 25% για τον δευτερογενή και 60% για τον τριτογενή.

Διαχρονικά, παρατηρείται, μικρή τάση στροφής της περιφερειακής οικονομίας προς τον τριτογενή τομέα, αφού αυξάνεται η συμμετοχή του τομέα αυτού στο συνολικό περιφερειακό ΑΕΠ και μικρή κάμψη του πρωτογενή και δευτερογενή τομέα.

Πίνακας 1.1. Δείκτες ευημερίας Περιφέρειας Θεσσαλίας έτος 2005

<u>Δείκτες Ευημερίας</u>	Έτος	Περιφέρεια Θεσσαλίας	Μέσος όρος χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τις 13 περιφέρειες
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2005	16,1	20,6	9
Αποταμιευτικές καταθέσεις ανά κάτοικο	2005	7,4	12,2	12
Δηλ. εισόδημα ανά	2005	11,9	13,7	8

φορολογούμενο				
Φόρος εισοδ. ανά				
2005	0,77	1,22	10	
φορολογούμενο				
Φυσική αύξηση				
πληθυσμού/ 1000 κατοίκους	2005	-0,6	0,2	5
Μαθητές δευτεροβάθμιας				
εκπαίδευσης/ 1000 κατοίκους	2005	66	63	3
Μαθητές δημοτικού/ 1000				
κατοίκους	2005	60	57	6
Ποσοστό ανεργίας	2006	8,2	8,9	11

Συμμετοχή στα συνολικά μεγέθη της χώρας			
ΑΕΠ	2005	5,2 %	3
Φορολογούμενοι	2005	6,3 %	3
Δηλωθέν στην εφορία εισόδημα	2005	5,6 %	3
Φόρος εισοδήματος φ.π.	2005	4,0 %	3
Αποταμιευτικές καταθέσεις	2005	4,1 %	4

Πηγή Στοιχείων: "Οι Νομοί της Ελλάδος" copyright: www.economics.gr.

Απασχόληση

Η στρατηγική του Ε.Κ.Τ. στοχεύει στην διευκόλυνση της απασχόλησης και στην αύξηση της απασχολησιμότητας του διαθέσιμου ανθρώπινου δυναμικού, στην ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας, στην δια βίου μάθηση με έμφαση στην προώθηση του αγροτικού μετασχηματισμού και της απασχόλησης στους λοιπούς τομείς της τοπικής οικονομίας, στην αξιοποίηση των προγραμμάτων κατάρτισης για την κατάρτιση των αγροτών, στην διαχείριση σύγχρονων αγροτικών εκμεταλλεύσεων και την αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας, στην προώθηση της αυτοαπασχόλησης μέσω κινήτρων, στην κατάρτιση τοπικών συμφωνιών απασχόλησης σε περιοχές – θύλακες ανεργίας, καθώς και στην κατάρτιση και κοινωνική ενσωμάτωση μεταναστών και ειδικών ομάδων πληθυσμού.

Το εργατικό δυναμικό της Θεσσαλίας ανέρχεται σε 299,3 χιλ. άτομα ενώ οι απασχολούμενοι είναι 273,9 χιλ. (1997). Η διαχρονική εξέλιξη του ενεργού πληθυσμού και της απασχόλησης τα τελευταία χρόνια (1993-97) παρουσιάζεται αύξουσα.

Το 38,7% των απασχολούμενων εργάζεται στον πρωτογενή τομέα, το 17,4% στον δευτερογενή τομέα και το 43,9% στον τριτογενή τομέα, ενώ τα αντίστοιχα εθνικά ποσοστά είναι 19,8%, 22,5% και 57,7% (1997). Κατά την περίοδο 1993-1997 φαίνεται μια σαφής τάση ενίσχυσης του τριτογενή τομέα και μείωσης του δευτερογενή, ενώ ο πρωτογενής τομέας παραμένει στο ίδιο επίπεδο.

Η τόσο υψηλή συγκέντρωση εργατικού δυναμικού στον πρωτογενή τομέα παραπέμπει σε παραγωγικά πρότυπα που υποδηλώνουν διαρθρωτική υστέρηση. Στο βαθμό που η αναδιάρθρωση της γεωργίας συνδυαστεί με έξοδο του εργατικού δυναμικού, τίθεται ένα σημαντικό πρόβλημα σχεδιασμού

διαρθρωτικών πολιτικών. Οι πολιτικές αυτές θα πρέπει να στοχεύουν στην απορρόφηση του πλεονάζοντος δυναμικού σε εναλλακτικές (ή συμπληρωματικές) δραστηριότητες τοπικής κλίμακας για την αποφυγή της αποψίλωσης των αγροτικών περιοχών και την επιδείνωση του αναπτυξιακού προβλήματος.

Ιδιαίτερο πρόβλημα είναι η σημαντική μείωση της βιομηχανικής απασχόλησης στις βιομηχανικές περιοχές κυρίως του Βόλου αλλά και της Λάρισας. Η μείωση αυτή της απασχόλησης, αν και σε κάποιο βαθμό αντισταθμίστηκε από την αύξηση των δραστηριοτήτων του τριτογενή τομέα, δημιουργεί σοβαρά προβλήματα επανακατάρτισης του εργατικού δυναμικού που παρουσιάζουν ή προβλέπεται να παρουσιάσουν αυξημένη ζήτηση.

Ανεργία

Η ανεργία στην Περιφέρεια παρουσιάζει σταθερή μείωση από το 2002 και μετά. Συγκεκριμένα το 2002 ήταν 10,6% (9,9% για το σύνολο της Ελλάδας), ενώ σύμφωνα με στοιχεία του 2006 (πίνακας 1.1) η ανεργία στην Περιφέρεια μειώθηκε στο 8,2% (8,9% στο σύνολο της χώρας), κατατάσσοντας την 11^η στο σύνολο των 13 περιφερειών της χώρας.

Σύμφωνα με την Eurostat το εργατικό δυναμικό της περιφέρειας προβλέπεται να αυξηθεί κατά 1,5% μέχρι το 2010, αύξηση πολύ χαμηλότερη από την προβλεπόμενη για την Ελλάδα ως σύνολο (4,3%).

Σε γενικές γραμμές αν και η Περιφέρεια υστερεί σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης της χώρας, διαθέτει γενικά υψηλής ποιότητας ανθρώπινο δυναμικό, το οποίο δημιουργεί τις προϋποθέσεις τόσο για την ενεργοποίηση της ενδογενούς ανάπτυξης, όσο και για προσέλκυση δραστηριοτήτων αιχμής στην περιοχή.

Οι τομείς παραγωγής

Πρωτογενής τομέας

Ο πρωτογενής τομέας στη χώρα μας είχε και εξακολουθεί να έχει σημαντική θέση τόσο σαν τομέας οικονομικής δραστηριότητας όσο και σαν παράγοντας διατήρησης της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής για πολλές περιοχές της ελληνικής επικράτειας. Χαρακτηρίζεται εντούτοις ως <<έντασης εργασίας>> βασιζόμενος σε δραστηριότητες χαμηλής προστιθέμενης αξίας, στις οποίες η ποιότητα, το design, η καινοτομία (δηλ. η ενσωματωμένη εξειδίκευση-γνώση) των παραγόμενων αγαθών (υπηρεσιών & προϊόντων) παραμένει χαμηλή.

Για αυτό το λόγο και ο πρωτογενής τομέας είναι πάντα ευπαθής σε πιέσεις, όπως αυτές που δημιουργεί η Αναθεώρηση της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και η απελευθέρωση του εμπορίου προϊόντων.

Ο τομέας αυτός εξακολουθεί να είναι σημαντικός για τις οικονομικές εξελίξεις στην Περιφέρεια, αλλά και σε κάθε Νομό ξεχωριστά, τόσο από άποψη συμμετοχής στο ΑΠΠ και την απασχόληση, όσο και επειδή παρέχει πρώτες ύλες σε σημαντικό μέρος της μεταποίησης.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι οι απασχολούμενοι σε γεωργικές δραστηριότητες που κατοικούν σε ορεινές και μειονεκτικές περιοχές αντιπροσωπεύουν το 61,7% του συνόλου των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα.

Συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας στον πρωτογενή τομέα αποτελεί ο Θεσσαλικός κάμπος, η μεγαλύτερη πεδιάδα της χώρας και ο υδάτινος πλούτος του Πηνειού (3ο μεγαλύτερο ποτάμι της χώρας).

Είναι χαρακτηριστικό ότι στη γεωργία, που συνεισφέρει κατά 66% στο εισόδημα της Περιφέρειας από τον πρωτογενή τομέα, υπήρξαν κατά τα τελευταία 10-15 χρόνια σημαντικές μεταβολές τόσο στον όγκο της παραγωγής, όσο και στη διάρθρωση των καλλιεργειών (με πρώτα τα προϊόντα από άποψη αύξησης το σκληρό σιτάρι και το βαμβάκι).

Στην περιφέρεια αντιστοιχεί το 14% των καλλιεργούμενων εκτάσεων της χώρας. Είναι η 1η παραγωγός περιφέρεια βαμβακιού με 40% της συνολικής παραγωγής, η 2η παραγωγός μήλων, τυριού και γάλακτος με 29%, 15% και 14% αντίστοιχα και η 3η τομάτας και σιταριού με 17%.

Με την αναμόρφωση της ΚΑΠ αναμένονται διαταραχές στη ισορροπία μεταξύ των κλάδων φυτικής παραγωγής, σημαντικές εκτάσεις καπνοκαλλιέργειας, βαμβακιού και ζαχαρότευτλων κινδυνεύουν να μείνουν ακαλλιέργητες και καθίσταται απαραίτητη η άμεση εισαγωγή νέων καλλιεργειών με δυνατότητες διεξόδου στην αγορά, για να μην οδηγηθούν γεωργικές γαίες στην εγκατάλειψη.

Ως αποτέλεσμα της αναθεώρησης της ΚΑΠ, η παραγωγή του πρωτογενούς τομέα πρέπει να προσανατολιστεί σε ανταγωνιστικά αγροτικά προϊόντα συνδυάζοντας μεθόδους παραγωγής χαμηλού κόστους, περιβαλλοντικά φιλικές και κοινωνικά αποδεκτές. Στο πλαίσιο αυτό η παραγωγή συμβατικών προϊόντων, με εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης ποιοτικών, τυποποιημένων και πιστοποιημένων προϊόντων, μπορεί να αποτελέσει σημαντική προτεραιότητα και εναλλακτική λύση στην πρωτογενή παραγωγή.

Η κτηνοτροφία παρουσιάζει επίσης αναπτυξιακές τάσεις, που εκφράστηκαν με την αύξηση της ζωικής παραγωγής και του ζωικού κεφαλαίου χοίρων και βοοειδών κατά την προηγούμενη δεκαετία, αλλά έχει μεγάλα περιθώρια βελτίωσης, κυρίως στον τομέα της αιγοπροβατοτροφίας.

Η δασοπονία έχει σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης. Το ότι οι περιοχές στις οποίες υπάρχουν δάση συμπίπτουν κυρίως με τις προβληματικές ζώνες της Περιφέρειας, είναι ένας από τους παράγοντες της μη επαρκούς ανάπτυξης του τομέα (κυρίως λόγω ελλείψεων σε υποδομές), αλλά ταυτόχρονα επιτρέπουν τη χρησιμοποίησή του στο πλαίσιο προσπαθειών για τη βελτίωση της κατάστασης στις ζώνες αυτές.

Οι νεότερες μορφές αλιείας (ιχθυοκαλλιέργειες) δεν έχουν ιδιαίτερη ανάπτυξη παρότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη του τομέα. Σημαντικό μέρος των αλιευμάτων προέρχεται από τον Παγασητικό, η μείωση της ρύπανσης του οποίου μπορεί να συνδυάσει την περιβαλλοντική και οικονομική ανάπτυξη.

Στη Θεσσαλία, παρατηρείται η μοναδική περίπτωση ο πρωτογενής να μην καταλαμβάνει την τελευταία αλλά τη μεσαία θέση (όσον αφορά την απασχόληση). Πρόκειται για έκφανση της παραδοσιακής ειδίκευσης της περιφέρειας στον τομέα αυτό, και της ύπαρξης σημαντικών γεωργικών πόρων που όμως πλέον βρίσκεται σε διαδικασία συρρίκνωσης και πλήττεται σαφώς από τις εξελίξεις

στην ΚΑΠ. Δεν είναι τυχαίο ότι ενώ μέχρι πριν μία περίπου δεκαετία, η γεωργία παρήγαγε σημαντικά μεγέθη προϊόντος και εισοδήματος, σήμερα η παραγωγικότητά της τοποθετείται απλώς στο μέσο εθνικό επίπεδο. Η προαναφερθείσα αναπτυξιακή υποχώρηση της Θεσσαλίας με όρους ΑΕΠκκ, δεν είναι ανεξάρτητη από τις εξελίξεις στον πρωτογενή τομέα. Αρνητικό στοιχείο είναι επίσης, η χαμηλή παραγωγικότητα του τριτογενή τομέα, χαμηλότερη τόσο ως προς τη ΧΕ ΘΣΗ συνολικά, όσο και ως προς τον εθνικό μέσο όρο. Η αδυναμία αυτή συνδέεται αφενός με τη συγκριτικά χαμηλή ανάπτυξη του τουρισμού (παρά την ύπαρξη ορισμένων ισχυρών ζωνών) και αφετέρου με την περιορισμένη παρουσία σύγχρονων υπηρεσιών προς τις επιχειρήσεις. Ο δευτερογενής παρουσιάζει σχετικά καλύτερη εικόνα όσον αφορά την παραγωγικότητα, με μέση ποσοστιαία συμμετοχή στην οικονομία.

Στη Θεσσαλία η γεωργία είναι εντατική και ταυτόχρονα καταλαμβάνει μεγάλες πεδινές εκτάσεις, και προσανατολίζεται σε μαζικά προϊόντα που παλαιότερα είχαν ισχυρή στήριξη από την ΚΑΠ.

Γενικό χαρακτηριστικό είναι, ωστόσο, η ύπαρξη έντονων πιέσεων από την ΚΑΠ. Η μείωση της απασχόλησης στον τομέα είναι ήδη σε εξέλιξη με γρήγορους ρυθμούς, και είναι αναπόφευκτο ότι στην επόμενη προγραμματική περίοδο θα υπάρξουν δυσκολίες στην αγορά εργασίας. Επιπλέον, είναι πολύ πιθανόν ότι θα υπάρξουν τάσεις εγκατάλειψης της γεωργικής γης, ιδίως στις σχετικά οριακές ζώνες, όπου οι δυνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον (ερημοποίηση, διάβρωση, αλλοίωση του τοπίου) θα είναι πιο έντονες.

Από την άλλη πλευρά, είναι εφικτή, ιδίως στις ζώνες με αντίστοιχους πόρους, η ανάπτυξη μιας νέου τύπου βιώσιμης γεωργίας-κτηνοτροφίας, βασισμένης στην προσαρμογή στην αγορά, την ποιότητα, την προστασία του περιβάλλοντος και την εξωστρέφεια. Οι προοπτικές αυτές θα απαιτήσουν κατά την επόμενη περίοδο μια πολιτική με πολλαπλές διαστάσεις: στήριξη των πιο ευπαθών ομάδων, προσανατολισμός μέρους του εργατικού δυναμικού σε άλλους τομείς, μέτρα για την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών συνεπειών της γεωργίας (τόσο των παραδοσιακών που συνδέονται με την εντατικοποίηση όσο και των πιθανών νέων που προαναφέρονται), πολυαπασχόληση και πολυλειτουργικότητα της γεωργίας στο πλαίσιο της ανάπτυξης της υπαίθρου, στήριξη της νέας γεωργίας με έρευνα και προηγμένες υπηρεσίες, καθετοποίηση του αγροδιατροφικού τομέα.

Δευτερογενής τομέας

Επικέντρο της ανάπτυξης της μεταποίησης στη Θεσσαλία είναι οι περιοχές της Μαγνησίας και της Λάρισας (δίπολο Λάρισα – Βόλος), ιδίως για τις μεγαλύτερες μονάδες, οι οποίες συγκεντρώνονται περισσότερο στον πρώτο νομό. Οι μικρές παραγωγικές μονάδες όμως και κυρίως οι οικογενειακές που λειτουργούν σε παραδοσιακούς κλάδους είναι διάσπαρτες σε όλη τη Θεσσαλία και κυρίως στις μεγάλες αστικές συγκεντρώσεις και στους οδικούς άξονες. Η πορεία της βιομηχανίας στη Θεσσαλία ήταν ιδιαίτερα θετική στην περίοδο 1970-1985, όπου οι ρυθμοί αύξησης του προϊόντος και της απασχόλησης ήταν υψηλότεροι από αυτούς της χώρας.

Ωστόσο, κατά τα τελευταία χρόνια και ιδίως στην περίοδο 1988-1995, η γενικότερη αποβιομηχάνιση έχει γίνει ιδιαίτερα αισθητή στην Περιφέρεια, και ιδιαίτερα στους δυο πιο ανεπτυγμένους Νομούς. Σε αυτή την περίοδο εκτιμάται ότι έχουν χαθεί στη Μαγνησία μόνο, πάνω από 7.000 θέσεις εργασίας με το κλείσιμο μεγάλων επιχειρήσεων και τη συρρίκνωση των θέσεων απασχόλησης σε άλλες. Ας σημειωθεί πάντως ότι το κλίμα αυτό της αποβιομηχάνισης έχει αρχίσει να

ανατρέπεται και να αντικαθίσταται από ένα κλίμα συγκρατημένης αλλά υπαρκτής αισιοδοξίας για τις προοπτικές της βιομηχανίας στην Περιφέρεια. Η αισιοδοξία αυτή στηρίζεται στο δυναμισμό που δείχνει η Περιφέρεια στον τομέα των ιδιωτικών επενδύσεων.

Στην 5ετία 1996-2000 δόθηκαν 210 άδειες λειτουργίας νέων μεταποιητικών επιχειρήσεων, 5,4% του συνόλου Ελλάδας, με τον αριθμό τους να αυξάνεται την τελευταία 2ετία. Στις επιχειρήσεις της αναλογεί 7,6% των επενδύσεων των βιομηχανικών επιχειρήσεων της χώρας την περίοδο 1999-2000, σύμφωνα με την Ετήσια Βιομηχανική Έρευνα της ΕΣΥΕ, οι οποίες το 2000 μειώθηκαν κατά 14%. Στις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους στην περιοχή αναλογεί το 2,9% του κύκλου εργασιών των μεταποιητικών και κατασκευαστικών μονάδων της χώρας.

Γενικά θα λέγαμε ότι η βιομηχανική βάση της Περιφέρειας περιλαμβάνει τρεις ομάδες δραστηριοτήτων:

α) βιομηχανίες που είναι εγκατεστημένες στην Περιφέρεια λόγω γειννίασης με τις πρώτες ύλες, β) μονάδες προσανατολισμένες τόσο στην εσωτερική αγορά όσο και στις αγορές του εξωτερικού, κυρίως της Ευρώπης και των Βαλκανίων, και γ) βιομηχανίες που εγκαταστάθηκαν στην Περιφέρεια λόγω γεωγραφικών ή άλλων πλεονεκτημάτων (λιμάνι Βόλου, εργατικό δυναμικό), αλλά δεν έχουν σχέση με τις τοπικές αγορές πρώτων υλών ή τελικών προϊόντων.

Το μέλλον των δύο πρώτων ομάδων είναι ευκολότερα προβλέψιμο. Οι αλλαγές που πρέπει να αναμένονται στην πρωτογενή παραγωγή θα δημιουργήσουν νέες δυνατότητες μεταποίησης προϊόντων, κυρίως του αγροδιατροφικού τομέα, ενώ η εσωτερική και εξωτερική ζήτηση θα μεγαλώσει με αντίστοιχες προοπτικές για τις σχετικές μονάδες. Όσον αφορά την τρίτη ομάδα, οι προοπτικές τους θα εξαρτηθούν από τη γενικότερη πορεία του κλάδου στον οποίο ανήκουν, και γενικότερα από τις συνολικές βιομηχανικές εξελίξεις.

Τριτογενής τομέας

Η συνιστώσα «υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις» δεν είναι ανεπτυγμένη σε σημαντικό βαθμό, παρά τη συνολική αυξητική τάση του τριτογενούς τομέα.

Οι επιχειρήσεις του τριτογενή τομέα (εμπορικές), που έχουν την έδρα τους στη περιοχή αντιπροσωπεύουν το 3,7% του συνόλου της χώρας.

Δεδομένου του στρατηγικού ρόλου αυτών των υπηρεσιών, θα πρέπει να επιδιωχθεί η προσέλκυση και στήριξη τέτοιων δραστηριοτήτων, μέσα από τα διάφορα προγράμματα και πολιτικές. Θα πρέπει να σημειωθεί όμως ότι στον τομέα αυτό αναμένεται σημαντική βελτίωση, καθώς η ανάπτυξη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και κυρίως του τεχνολογικού κύκλου του, αποτελεί ένα σημαντικό πόλο παροχής παραγωγικών υπηρεσιών ο οποίος θα πρέπει να ενισχυθεί. Αυτή τη στιγμή το Πανεπιστήμιο διαθέτει 103 εργαστήρια εκ των οποίων τα 70 περίπου ήδη παρέχουν υπηρεσίες προς ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς τοπικής και εθνικής κλίμακας.

Πέρα από το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας που έχει σημαντική ερευνητική δραστηριότητα, λειτουργεί στην Θεσσαλία και Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα.

Επίσης, σημαντικό είναι και το ποσοστό των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων που φτάνει το 7% του συνόλου των ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων της χώρας (1993), κατατάσσοντάς τη στην 4η θέση μεταξύ των 13 Περιφερειών της χώρας (π.χ ΚΕ.ΤΕ.Α.Θ.). Απαιτείται περαιτέρω

διασύνδεση της καινοτομίας και της έρευνας με τις επιχειρήσεις, δεδομένου ότι ο υψηλός δείκτης ανάπτυξης μιας περιοχής συνδέεται άμεσα με τον υψηλό δείκτη καινοτομίας.

Ο παραπάνω στρατηγικός στόχος για την καινοτομία έρχεται σε απόλυτη συνάφεια με τον Στρατηγικό Στόχο του Γκέτεμποργκ, σύμφωνα με τον οποίο απαιτείται η προώθηση της έρευνας, της καινοτομίας, της τεχνολογίας, για την μετάβαση στην οικονομία της γνώσης.

Η Περιφέρεια Θεσσαλίας κατέχει σήμερα την 7^η θέση στο σύνολο των 13 περιφερειών της χώρας, στον πίνακα κατάταξης καινοτομίας της Ελλάδας.

Η Περιφέρεια διαθέτει σημαντικούς τουριστικούς πόρους (φυσικό περιβάλλον, παραδοσιακούς οικισμούς, αρχαιολογικούς χώρους) που συγκεντρώνονται κυρίως στην ανατολική παραλιακή ζώνη, τα νησιά και τις ορεινές ζώνες. Η μεγαλύτερη τουριστική ανάπτυξη παρατηρείται στην ευρύτερη περιοχή του Βόλου (Πήλιο και Σποράδες, με φαινόμενα κορεσμού στην περίπτωση της Σκιάθου και λιγότερο της Σκοπέλου), την περιοχή των Τεμπών και στην παράκτια ζώνη του Ν. Λάρισας, την περιοχή της Καλαμπάκας – Μετεώρων και τη Λίμνη Πλαστήρα.

Τα τελευταία χρόνια σημειώθηκε αύξηση των κλινών των ξενοδοχειακών καταλυμάτων. Παρόλα αυτά η ανάπτυξη του τουρισμού στην Περιφέρεια παραμένει συνολικά περιορισμένη (σε σύγκριση με τις υπάρχουσες δυνατότητες) και ταυτόχρονα άνισα κατανεμημένη στο χώρο και έντονα εποχιακή. Κύριοι ανασταλτικοί παράγοντες είναι: α) οι ανεπάρκειες των υπερτοπικών συνδέσεων, β) το χαμηλό επίπεδο των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών, γ) η ανεπαρκής τουριστική υποδομή και δ) η απουσία ανάπτυξης νέων μορφών τουρισμού, παρά την καταλληλότητα της Περιφέρειας γι' αυτούς (ιαματικός τουρισμός, περιηγητικός τουρισμός, αθλητικός, θρησκευτικός, οικοτουρισμός, ορεινός τουρισμός, περιπέτειας, συνεδριακός τουρισμός κλπ.) για την άμβλυνση της εποχικότητας και την ποιοτική αναβάθμιση του τομέα.

Υποδομές – Ποιότητα ζωής

Μεταφορές

Ο ρόλος της Περιφέρειας στον τομέα των συγκοινωνιών και μεταφορών είναι ιδιαίτερα σημαντικός. Η Θεσσαλία λόγω γεωγραφικής θέσης διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα «θέσης», διότι είναι στο κέντρο της χώρας και διασχίζεται από το βασικό άξονα (ΠΑΘΕ) ανάπτυξης που είναι ενταγμένος στο Διευρωπαϊκό Δίκτυο Μεταφορών.

Με την ολοκλήρωση της Εγνατίας και την σύνδεση της με τον αυτοκινητόδρομο Κεντρικής Ελλάδας Ε-65, πρόκειται να ενισχυθεί σημαντικά τόσο η θέση όσο και ο ρόλος της περιοχής μέσω κυρίως της διευκόλυνσης της εξόδου προς τον δυτικό – ευρωπαϊκό χώρο, γεγονός που θα αυξήσει το δυναμισμό των περιοχών κατά μήκος του άξονα αυτού.

Η σύνδεση της Περιφέρειας με την Εγνατία θα συμβάλλει στην άρση της απομόνωσης της Δυτικής Θεσσαλίας και θα την συνδέσει με τους βασικούς οικονομικούς άξονες της χώρας και τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα, αναδεικνύοντας την Θεσσαλία σε στρατηγικό «κόμβο δικτύων» και σε ένα σύγχρονο διαμετακομιστικό κέντρο. Επίσης η Περιφέρεια, συνδέεται με μικρότερης σημασίας οδικούς άξονες με τις Περιφέρειες Στερεάς Ελλάδος, Κεντρικής Μακεδονίας, Δυτικής Μακεδονίας και Ηπείρου.

Σημαντικές οδικές παρεμβάσεις γίνονται στους άξονες μεταξύ της πρωτεύουσας της

Περ. Θεσσαλίας τη Λάρισα, με τις πρωτεύουσες των όμορων νομών (Τρίκαλα – Καρδίτσα – Βόλο). Επίσης ολοκληρώνονται οι παρακάμψεις των παραπάνω πόλεων. Ενδεικτικές μεγάλες δράσεις είναι :

- ✓ Ε.Ο. ΣΟΦΑΔΕΣ - Ν. ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ
- ✓ Ε.Ο. ΛΑΡΙΣΗΣ-ΤΡΙΚΑΛΩΝ
- ✓ Ε.Ο. ΤΡΙΚΑΛΩΝ-ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ
- ✓ Ε.Ο.ΤΡΙΚΑΛΩΝ-ΑΡΤΑΣ

Όσον αφορά τις σιδηροδρομικές συγκοινωνίες στην Περιφέρεια λειτουργούν τα εξής τμήματα σιδηροδρομικών γραμμών:

- ✓ Αθηνών – Θεσσαλονίκης (τμήμα)
- ✓ Λάρισας – Βόλου
- ✓ Παλαιοφάρσαλα – Καρδίτσα – Καλαμπάκα.

Στο βασικό σιδηροδρομικό δίκτυο Αθηνών – Θεσσαλονίκης έχουν γίνει σημαντικές βελτιώσεις και προβλέπεται η ηλεκτροκίνησή του. Οι χαράξεις των τοπικών γραμμών δεν είναι ικανοποιητικές για την ορθολογική χρησιμοποίηση του υπάρχοντος εξοπλισμού. Παρατηρούνται μικρές ακτίνες καμπυλότητας που αυξάνουν το λειτουργικό κόστος.

Μεγάλο έργο πνοής για την περιοχή αποτελεί η επέκταση του σιδηροδρομικού δικτύου προς Ηγουμενίτσα (Σιδηροδρομική Εγνατία), καθώς και η επέκταση προς Δ. Μακεδονία (Κοζάνη-Σιάτιστα).

Όσον αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές το σημαντικό λιμάνι της Περιφέρειας είναι αυτό του Βόλου, το οποίο με τις κατάλληλες βελτιώσεις θα μπορέσει να εξελιχθεί σε βασικό λιμάνι της Κ. Ελλάδας προς τις αγορές της Ν.Α. Μεσογείου και των Παρευξείνιων περιοχών. Άλλα λιμάνια της Περιφέρειας είναι της Σκιάθου, της Σκοπέλου, της Γλώσσας, της Αλοννήσου και του Αγιοκάμπου (Ν. Λάρισας)

Οι αεροπορικές μεταφορές έχουν μικρή συμμετοχή στην εκτέλεση του επιβατικού μεταφορικού έργου. Στην Περιφέρεια λειτουργούν τρία αεροδρόμια, Σκιάθου, Ν. Αγχιάλου και Λάρισας (Τα δύο τελευταία είναι στρατιωτικά). Τα αεροδρόμια της Σκιάθου και Ν. Αγχιάλου εξυπηρετούν πτήσεις Charters για τις ανάγκες της τουριστικής περιόδου με αυξητική τάση.

Ενέργεια

Όσον αφορά τα ενεργειακά δίκτυα, από την Περιφέρεια διέρχεται ο κεντρικός αγωγός φυσικού αερίου και έχουν προχωρήσει σημαντικά οι υποδομές στα δίκτυα μέσης και χαμηλής πίεσης και στις τέσσερις Θεσσαλικές πόλεις. Ορισμένες μεγάλες επιχειρήσεις έχουν ήδη συνδεθεί με το δίκτυο και λειτουργούν με τη χρήση φυσικού αερίου.

Στη νέα προγραμματική περίοδο η ολοκλήρωση των δικτύων και η γενίκευση της χρήσης του αερίου στις αγροτικές εκμεταλλεύσεις (π.χ. θερμοκήπια), στις βιομηχανικές επιχειρήσεις και στην οικιακή κατανάλωση αποτελούν κυρίαρχο στόχο με θετικές προοπτικές στην ανάπτυξη της Περιφέρειας.

Πέραν του φυσικού αερίου, θαυμάσιες είναι οι προοπτικές ανάπτυξης των Εναλλακτικών μορφών ενέργειας για την περιοχή της Θεσσαλίας, καθώς η μορφολογία του εδάφους της περιφέρειας και ο πλούσιος υδάτινος όγκος, αποτελούν σημαντικό δυνητικό ενεργειακό δυναμικό για την

εκμετάλλευση όλων των μορφών ΑΠΕ (υδροηλεκτρικά φράγματα, φωτοβολταϊκά πάρκα, αιολικά πάρκα, εναλλακτικές καλλιέργειες).

Υγεία – Πρόνοια

Στον τομέα της υγείας η Περιφέρεια Θεσσαλίας υστερεί σε σχέση με τη χώρα. Ο δείκτης νοσοκομειακές κλίνες ανά 1.000 κατοίκους, έφτανε το 1994 μόλις το 67,4% του αντίστοιχου δείκτη της χώρας, ενώ ο δείκτης γιατροί ανά 1.000 κατοίκους για το 1995 ήταν μόλις στο 61,1% του αντίστοιχου εθνικού δείκτη.

Σήμερα η κατάσταση έχει βελτιωθεί σημαντικά με την λειτουργία του Περιφ/κού Νοσοκομείου της Λάρισας την βελτίωση του Γενικού Νοσοκομείου Λάρισας και την ολοκλήρωση του Νομαρχιακού Νοσοκομείου Τρικάλων.

Εκπαίδευση

Οι υποδομές εκπαίδευσης έχουν ολοκληρωθεί σε μεγάλο βαθμό τις προηγούμενες περιόδους. Στην Περιφέρεια για το σχολικό έτος 1996-97, φοιτούσαν 93.146 μαθητές, καταμετρημένοι σε 1.946 τμήματα.

Στην Δημοτική εκπαίδευση η αναλογία των μαθητών ανά αίθουσα είναι 15,5 και η Περιφέρεια βρίσκεται σε καλύτερη θέση από τη χώρα όπου η αντίστοιχη αναλογία είναι 17,3. Επίσης, το 73,8% των Δημοτικών σχολείων λειτουργούν αποκλειστικά πρωί, χωρίς διπλή βάρδια (το αντίστοιχο ποσοστό για το σύνολο της χώρας είναι 81,4%). Στα Γυμνάσια, η αναλογία μαθητών ανά αίθουσα είναι 25,0 και η Περιφέρεια βρίσκεται πάλι σε καλύτερο επίπεδο από την χώρα, όπου η αντίστοιχη αναλογία είναι 25,4. Το 83,3% των Γυμνασίων λειτουργούν αποκλειστικά πρωί (ενώ στη χώρα το 69,4%). Όσον αφορά τέλος τα Γενικά Λύκεια, ο λόγος μαθητές ανά αίθουσα είναι 24,8 (ενώ στη χώρα είναι 24,4). Επίσης, το 86,6% των Λυκείων λειτουργούν αποκλειστικά πρωί (ενώ σε επίπεδο χώρας το 66,9%).

Στην Περιφέρεια λειτουργεί το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας με τμήματα στο Βόλο, στη Λάρισα και τα Τρίκαλα, καθώς και το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Λάρισας.

Άλλες κατηγορίες υποδομών

Οι τηλεφωνικές συνδέσεις στην περιφέρεια αυξήθηκαν κατά 1,3% το 2000, έχει δε ακόμη χαμηλό αριθμό συνδέσεων ανά 100 κατοίκους (45 με μέσο χώρας 54 το 2000). Το 2002 οι εγγραφές νέων επιβατικών ΙΧ μειώθηκαν 2,6% μετά από μείωση 3% το 2001, στις 12,9 χιλ. στο 4,8% των συνολικών. Ο αριθμός των αυτοκινήτων ανά 100 κατοίκους το 2001 ήταν 21 με μέσο όρο χώρας 31.

Ιδιαίτερα υψηλό είναι το ποσοστό κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας στη βιομηχανία (1997) όπου φθάνει το 37,9% (έναντι 33,6 σε επίπεδο χώρας), ενώ για οικιακή χρήση καταναλώνεται το 24,3% (το αντίστοιχο ποσοστό για τη χώρα είναι 33,7%).

Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας λειτουργούν δύο οργανωμένες Βιομηχανικές Περιοχές στο Βόλο και μία στη Λάρισα ενώ επίκειται και η λειτουργία ΒΙΠΕ στη περιοχή της Φαρκαδώνας Τρικάλων, δίνοντας σημαντική ώθηση στην αύξηση της μεταποιητικής δραστηριότητας στην Δυτική Θεσσαλία.

Φυσικό Περιβάλλον

Η Θεσσαλία συγκεντρώνει μια αξιόλογη ποικιλία οικοσυστημάτων και ένα περιβάλλον με ιδιαίτερα υψηλή αισθητική, πολιτιστική και ιστορική αξία και ιδιαίτερο φυσικό κάλλος. Ένας μακρύς κατάλογος θεσμοθετημένων και μη περιοχών προστασίας της φύσης και της πολιτιστικής κληρονομιάς και τοπίων φυσικού κάλλους (Θαλάσσιο Πάρκο Σποράδων, Όλυμπος, Κοιλιάδα Τεμπών, Αμπελάκια, Πήλιο, Σκιάθος, Σκόπελος, Μετέωρα, Λίμνη Πλαστήρα, Ασπροπόταμος, Πίνδος, Περούλι κλπ.) επιβεβαιώνει τη σημασία του περιβάλλοντος για τη ζωή και την ταυτότητα της Θεσσαλίας, επισημαίνοντας ταυτόχρονα τις δυνατότητες αξιοποίησης και τις αυξημένες ευθύνες προστασίας.

Η Θεσσαλία γενικά χαρακτηρίζεται από ικανοποιητικές συνθήκες περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής στον οικιστικό χώρο, καλές συνθήκες στο φυσικό περιβάλλον και γενικά ανταγωνιστικές συνθήκες περιβάλλοντος με διεθνή κριτήρια, ιδίως αν ληφθούν υπόψη οι δυνατότητες περαιτέρω βελτίωσης.

Βασικό πρόβλημα αφορά στην υποβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, όπου εμφανίζονται αυξημένες τιμές νιτρικών αλάτων λόγω της εντατικοποίησης της γεωργίας και της αλόγιστης χρήσης λιπασμάτων κυρίως νιτρικών.

Στα προβλήματα του περιβάλλοντος, παρουσιάζεται η ανάγκη αντιμετώπισης της επιβάρυνσης των φυσικών οικοσυστημάτων (υδατικών κυρίως, αλλά και χερσαίων) από την υπερβολική χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων (ευτροφισμός, μόλυνση, μείωση πανίδας κλπ.), καθώς και η ανάγκη βελτιστοποίησης της διαχείρισης των υδατικών πόρων και της αντιμετώπισης του προβλήματος των αποβλήτων (και των άλλων οχλήσεων) από τη λειτουργία των κτηνοτροφικών μονάδων.

Οι παρεμβάσεις αφορούν κυρίως τη βελτίωση της ποιότητας του πόσιμου νερού, τη διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, και την εκπόνηση χωροταξικών και πολεοδομικών μελετών.

Ενδεικτικά έργα που υλοποιούνται από το ΠΕΠ στο τομέα του περιβάλλοντος είναι:

- Έργα αποχέτευσης – Επεξεργασίας Λυμάτων - Αντιπλημμυρικά,
- Έργα διαχείρισης Απορριμμάτων,
- Κατασκευάζεται 1 νέος ΧΥΤΑ (Τρικάλων),
- Αποκαθίστανται σημαντικός αριθμός ΧΑΔΑ.

Συγκεκριμένα, οι πολιτικές της περιφέρειας για το περιβάλλον εξειδικεύονται στις παρακάτω προτεραιότητες:

- Προστασία και βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος.
- Αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων.
- Εφαρμογή αγροπεριβαλλοντικών μέτρων.
- Προστασία και αειφορική διαχείριση υδάτινων πόρων.
- Προστασία του παράκτιου και θαλάσσιου περιβάλλοντος.
- Προστασία και αειφορική διαχείριση δασών και προστατευόμενων περιοχών.
- Πρόληψη κινδύνων.

Να σημειωθεί ότι πέραν της αυτονόητης αξίας που έχει η περιβαλλοντική προστασία, υπάρχουν και μία σειρά από ευρωπαϊκές και εθνικές νομικές δεσμεύσεις στον τομέα της προστασίας και της βελτίωσης του περιβάλλοντος.

Διαχείριση υγρών αποβλήτων

Στη Θεσσαλία κρίνεται ότι οι οικισμοί μέχρι και Β' προτεραιότητας διαθέτουν επαρκείς υποδομές συλλογής και επεξεργασίας αστικών λυμάτων. Στους οικισμούς γ' προτεραιότητας, που ανέρχονται σε 35, τα ποσοστά είναι 46% (ΕΕΛ) και 57% (αποχέτευση), ενώ στους παραλιακούς οικισμούς τα ποσοστά ανέρχονται σε 7% και 9% αντίστοιχα.

Συνολικά, υπάρχουν 13 ΕΕΛ. Εκτιμάται ότι οι υφιστάμενες υποδομές καθώς και οι υπό υλοποίηση μέσω του Ταμείου Συνοχής και του Γ' ΠΕΠ καλύπτουν σημαντικό τμήμα των αναγκών και των υποχρεώσεων, αλλά υπάρχουν ακόμα ανάγκες. Στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, υπάρχουν ακόμα περιοχές που δεν διαθέτουν δίκτυο αποχέτευσης λυμάτων. Επιπλέον, υπάρχουν γενικά ανάγκες όσον αφορά τη διαχείριση ειδικών αποβλήτων, όπως των βιομηχανικών, σφαγείων, ελαιοτριβείων, τυροκομείων κ.α.των οποίων η ευθύνη ανήκει στους ειδικούς φορείς ιδιώτες.

Διαχείριση απορριμμάτων

Και οι τρεις περιφέρειες της ΧΕ ΘΣΗ(Θεσσαλία-Στερεά Ελλάδα-Ήπειρος), διαθέτουν εγκεκριμένα Περιφερειακά Σχέδια Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων (ΠεΣΔΑ). Το στοιχείο αυτό είναι θετικό, αλλά δεν αναιρεί την ύπαρξη σημαντικών ελλείψεων.

Σε όλες τις περιφέρειες της ΧΕ, ωστόσο, τα υπάρχοντα ή σε εξέλιξη έργα διαχείρισης απορριμμάτων καθώς και ο σχεδιασμός περιορίζονται κυρίως στη διάθεση μέσω υγειονομικής ταφής. Η ολοκληρωμένη προσέγγιση απορριμμάτων, όπως προσδιορίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο βάση των στόχων του **6ου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον**, όπου τίθενται σε πρώτη προτεραιότητα, ενέργειες περιορισμού και πρόληψης, σε δεύτερη η ανάκτηση και ανακύκλωση, και ως τελική λύση η ασφαλή διάθεση, παρουσιάζει μεγάλα κενά. Επιπλέον, υστέρηση υπάρχει όσον αφορά τη διαχείριση των βιομηχανικών και επικινδύνων στερεών και υγρών αποβλήτων, τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τη Στερεά Ελλάδα δεδομένου του μεγέθους του δευτερογενή τομέα, και μερικώς για τη Θεσσαλία, καθώς και για τα γεωργικά και κτηνοτροφικά απόβλητα (πχ. ενεργειακή αξιοποίηση).

Σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα αποτελούν, σε ορισμένες περιπτώσεις οι ενεργοί και ανενεργοί ΧΑΔΑ. Η παύση λειτουργίας των χώρων αυτών αποτελεί μια ανελαστική χρονικά ενέργεια για την περιφέρεια ως τις 31/12/2008, που ωστόσο συνδέεται εν μέρει με την υλοποίηση των απαραίτητων έργων περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης. Η αποκατάσταση των χώρων αυτών τίθεται ως πρώτη προτεραιότητας.

Πολιτισμός

Αν η προστασία του πολιτισμού αποτελεί αυτοσκοπό, ταυτόχρονα ο πολιτισμός αποτελεί εξαιρετικά σημαντικό (δυναμικό) τουριστικό πόρο. Πολιτιστικά στοιχεία που προστατεύονται, προσελκύουν επισκέπτες, και το ίδιο συμβαίνει με τις πολιτιστικές υποδομές όπως τα μουσεία, αλλά και άλλων ειδών που αφορούν τις ενεργητικές πολιτιστικές δραστηριότητες (μουσική, κλπ.). Από την

άποψη αυτή στη ΧΕ ΘΣΗ έχει υπάρξει αξιοποίηση τέτοιων στοιχείων, και η ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού στις ορεινές περιοχές των τριών περιφερειών συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την αξιοποίηση πολιτιστικών (και φυσικών-πολιτιστικών, όπως το τοπίο) πόρων, μεταξύ των άλλων μέσω δικτύωσης, ενοποίησης αρχαιολογικών και άλλων πολιτιστικών χώρων, καθιέρωση πολιτιστικών διαδρομών, σύνδεση των πολιτιστικών πόρων με ιδιωτικά κεφάλαια και χορηγίες. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμα πολύ σημαντικά περιθώρια σύνδεσης του πολιτισμού με τον τουρισμό.

Στο πλαίσιο αυτό, η πολιτιστική κληρονομιά θέτει δύο αιτήματα, διαφορετικά αλλά αλληλοϋποστηριζόμενα: περαιτέρω προστασία και ανάδειξη από στενά πολιτιστική άποψη, αξιοποίηση του πολύ μεγάλου δυναμικού της ως τουριστικού πόρου.

Τουρισμός

Για την Περιφέρεια Θεσσαλίας ο τουρισμός αποτελεί σημαντική οικονομική δραστηριότητα με πολλές όμως αναξιοποίητες δυνατότητες. Παρά την ύπαρξη σημαντικών τουριστικών πόρων και παρά τις καταβληθείσες προσπάθειες, η ανάπτυξη του τουρισμού στην Περιφέρεια παραμένει σχετικά περιορισμένη και άνισα κατανομημένη. Συνεπώς, υπάρχει στον τομέα αυτόν ένα ιδιαίτερα μεγάλο «αναπτυξιακό κενό», το οποίο καλείται να αντιμετωπίσει πιο αποτελεσματικά η νέα περιφερειακή πολιτική.

Σημαντικό στρατηγικό στόχο για τη Θεσσαλία αποτελεί η βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, δηλαδή μία ανάπτυξη που θα στηρίζεται στο τρίπτυχο: μεγαλύτερη συνεισφορά του τουρισμού στην οικονομία της Θεσσαλίας, μεγαλύτερη συμμετοχή της θεσσαλικής κοινωνίας στα οφέλη της τουριστικής ανάπτυξης, διαφύλαξη του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος το οποίο αποτελεί εισροή στην τουριστική προσφορά και δέχεται την εκροή της τουριστικής ζήτησης.

Η βελτίωση της σύνθεσης της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών όλων των κλάδων των τουριστικών επιχειρήσεων, σε συνδυασμό με την προώθηση εναλλακτικών μορφών τουρισμού θα συμβάλει στην επέκταση της τουριστικής περιόδου και συνεπώς στην αναβάθμιση του τουριστικού προφίλ της οικονομίας. Οι ειδικές προτεραιότητες για τη νέα περίοδο συνοψίζονται στη δημιουργία ή/και αναβάθμιση καθώς και προβολή του τουριστικού προϊόντος, παράλληλα με την δημιουργία περιφερειακής ταυτότητας, στη διαφοροποίηση και θεματική εξειδίκευση του τουριστικού προϊόντος, στη προσέλκυση επενδύσεων και στην τόνωση της επιχειρηματικότητας, στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στην επαύξηση των μεριδίων, στη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών, στη μεγαλύτερη εισροή στον τουρισμό της πλούσιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς, αλλά και στην καλύτερη ένταξη της τοπικής παραγωγής και απασχόλησης στο τουριστικό κύκλωμα.

Οι προτεραιότητες της Εθνικής πολιτικής για την τουριστική ανάπτυξη εξειδικεύονται ως εξής:

1. Ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος με το συγκριτικό πλεονέκτημα του πολιτιστικού και περιβαλλοντικού αποθέματος που διαθέτει η χώρα, καθώς και ενέργειες βελτίωσης του φυσικού περιβάλλοντος ως τουριστικού πόρου, σε συνέργια με δράσεις που περιλαμβάνονται σε άλλα Επιχειρησιακά Προγράμματα.

2. Άμβλυνση της εποχικότητας της τουριστικής δραστηριότητας μέσω των δράσεων διαφοροποίησης του τουριστικού προϊόντος της χώρας, και της αξιοποίησης της περιβαλλοντικής και φυσικής κληρονομιάς.

Οι βασικοί τομείς οικονομικής δραστηριότητας, στους οποίους η χώρα έχει να παρουσιάσει σοβαρά συγκριτικά πλεονεκτήματα και από τους οποίους αντλεί οικονομικές υπεραξίες, είναι ο Τουρισμός και ο Πολιτισμός. Η πολιτική για το περιβάλλον αποτελεί το κλειδί για την ορθολογική και μακροπρόθεσμα βιώσιμη (διατηρήσιμη) ανάπτυξή τους. Η οικονομική απόδοση των δραστηριοτήτων των Τομέων αυτών και η ελκυστικότητά τους για επενδύσεις (άμεσες ξένες ή εγχώριας κεφαλαιακής προέλευσης) επηρεάζεται καθοριστικά από την ποιότητα του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος της χώρας και ταυτόχρονα την επηρεάζει. Η αλληλεπίδραση αυτή βαίνει διαρκώς αυξανόμενη, όσο η συνεισφορά του Πρωτογενούς (Γεωργικού) και του Δευτερογενούς (Βιομηχανικού) Τομέα της Οικονομίας στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας φθίνουν, όπως σαφώς συμβαίνει την τελευταία εικοσαετία.

Οι όροι και το πλαίσιο (θεσμικό, διοικητικό, κοινωνικό κλπ) στο οποίο αλληλεπιδρούν, ιδιαίτερα η τουριστική ανάπτυξη της χώρας με την ποιότητα του περιβάλλοντος, καθορίζουν και το σημείο ισορροπίας μεταξύ της απευκαταίας ανάλωσης των πόρων και της επιθυμητής αειφορικής τους διαχείρισης, με βάση τη φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων.

Χωρική διάρθρωση της Χωρικής Ενότητας ΘΣΗ, και των επιμέρους Περιφερειών.

Στη Θεσσαλία, η ύπαρξη σημαντικών αστικών συγκεντρώσεων (Λάρισα και Βόλος) είναι ένα ισχυρό συγκριτικό πλεονέκτημα. Σημαντικό στοιχείο, επίσης, του περιφερειακού αστικού συστήματος της περιφέρειας αποτελεί η κεντροβαρής και ισόρροπη θέση των πόλεων και των αστικών κέντρων τόσο σε επίπεδο περιφέρειας (στις δύο προηγούμενες προστίθενται η Καρδίτσα και τα Τρίκαλα, καθώς και ορισμένα κέντρα 3ου επιπέδου), όσο και ως προς τη δυνατότητα πρόσβασης στα μεγάλα δίκτυα μεταφορών. Κύριες προοπτικές είναι η δικτύωση και συνεργασία των αστικών κέντρων (με τη μορφή π.χ. των διπόλων), η περαιτέρω ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς τους, η κίνηση προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης, και η ενίσχυση της εταιρικής σχέσης πόλης-υπαίθρου.

Ενδοπεριφερειακές ανισότητες: διαχρονική εξέλιξη, εκτίμηση τάσεων.

Η Θεσσαλία είναι μια Περιφέρεια που διακρίνεται από διαφορές στους δείκτες ευημερίας, παραγωγικής διάρθρωσης και ανάπτυξης μεταξύ του ανατολικού της τμήματος που περιλαμβάνει τους Νομούς Λαρίσης και Μαγνησίας και του δυτικού της τμήματος που περιλαμβάνει τους νομούς Καρδίτσας και Τρικάλων. Οι διαφορές αυτές είναι εμφανείς τόσο στους δημογραφικούς δείκτες, όπου ο ρυθμός αύξησης του ανατολικού τμήματος είναι υπερδιπλάσιος του δυτικού, όσο και από τους διαρθρωτικούς δείκτες.

Για τους λόγους αυτούς βασική επιδίωξη και απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου αποτελεί :

Α. Η άμβλυνση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

Β. Η αναγνώριση της ιδιαίτερης αναπτυξιακής υστέρησης του Δυτικού τμήματος της Θεσσαλίας (Νομοί Καρδίτσας και Τρικάλων), αλλά και ορισμένων περιοχών της υπόλοιπης Θεσσαλίας, και η αναγνώριση της ανάγκης επιτάχυνσης της ανάπτυξης στις περιοχές αυτές.

Γ. Η αναγνώριση του ιδιαίτερου προβλήματος που αντιμετωπίζουν οι περιοχές με υψηλή ανεργία και η ανάγκη προώθησης ειδικών αναπτυξιακών δράσεων στις περιοχές αυτές.

Ο πιο ανεπτυγμένος νομός είναι η Μαγνησία. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ του Ν. Μαγνησίας υπερβαίνει το μέσο κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας, παρά τη μείωση που παρουσίασε τα τελευταία χρόνια. Μείωση στο κατά κεφαλήν ΑΕΠ έχουν παρουσιάσει και οι υπόλοιποι νομοί, πλην του νομού Καρδίτσας που διατηρεί μια σχετική σταθερότητα. Αυτό σημαίνει ότι έχει επιδεινωθεί η θέση της Περιφέρειας στη χώρα, όσον αφορά το κατά κεφαλήν ΑΕΠ.

Πέρα από τις ενδοπεριφερειακές ανισότητες υφίστανται και έντονες ενδονομαρχιακές ανισότητες, κυρίως λόγω της ύπαρξης σημαντικού ποσοστού ορεινών και μειονεκτικών περιοχών.

Η αναπτυξιακή στρατηγική της Περιφέρειας Θεσσαλίας

Ο βασικός στρατηγικός στόχος (όραμα) της Περιφέρειας Θεσσαλίας για την περίοδο 2007-2013 είναι η επιτάχυνση της πραγματικής σύγκλισης, της χώρο-οικονομικής και κοινωνικής συνοχής και της αειφορίας μέσω της ανάδειξης της σε δυναμικό Περιφερειακό Πόλο της Ελλάδος, με διακριτή ποιοτική και τεχνολογικά καινοτόμο, μεταποιητική, αγροδιατροφική, οικότουριστική και πολιτιστική ταυτότητα στην Ευρώπη, αλλά και διεθνώς.

Συνεπώς, η Περιφέρεια θα εστιάσει στη διαμόρφωση καινοτομικού περιβάλλοντος σε όλους τους τομείς της παραγωγής, ώστε να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα, η εξωστρέφεια και η επιχειρηματικότητα. Για το σκοπό αυτό θα αξιοποιηθούν οι τεχνολογικές και ερευνητικές δομές που διαθέτει και θα συνδεθούν πιο αποτελεσματικά με την παραγωγή. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών θα επιδιωχθεί μεταξύ άλλων μέσω της αναβάθμισης της ποιότητας τους καθώς και της εφαρμογής συστημάτων πιστοποίησης.

Ειδική έμφαση θα δοθεί και στη βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας σε συνδυασμό με την προστασία του δομημένου και του πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος και των υδάτινων πόρων της περιοχής.

Ο κεντρικός αναπτυξιακός στόχος (όραμα) της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι πολυδιάστατος, δεδομένου ότι συμπυκνώνει μια σειρά από ειδικούς στόχους, οι οποίοι είναι συμβατοί με τη φιλοσοφία της πολιτικής συνοχής της Ε.Ε, με τους στρατηγικούς στόχους της Λισσαβόνας και του Γκέτεμποργκ, καθώς και με τις βασικές εθνικές αναπτυξιακές επιλογές.

Ειδικότερα, η Περιφέρεια Θεσσαλίας επιθυμεί να ολοκληρώσει την αξιοποίηση της κεντροβαρούς της θέσης, μιας και βρίσκεται στο μέσον του βασικού αναπτυξιακού άξονα της χώρας, και να καταστεί ένας δυναμικός περιφερειακός αναπτυξιακός πόλος με διαπεριφερειακές και διεθνείς συνδέσεις και ελκυστικότητα στην προσέλκυση νέων δραστηριοτήτων.

Οι ειδικοί στόχοι

Οι ειδικοί στόχοι της Αναπτυξιακής Στρατηγικής της Περιφέρειας Θεσσαλίας είναι οι εξής:

1. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των Θεσσαλικών τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών και ειδικότερα ποιοτικών προϊόντων πιστοποιημένης ποιότητας.
2. Ενίσχυση της εξωστρέφειας της Θεσσαλικής οικονομίας.
3. Ενίσχυση επιχειρηματικότητας, των νέων τεχνολογιών και της καινοτομίας.
4. Βελτίωση της προσπελασιμότητας μέσω της δημιουργίας ή και αναβάθμισης υποδομών και δικτύων τοπικού και υπερτοπικού χαρακτήρα.
5. Βιώσιμη πολιτιστική και τουριστική ανάπτυξη.
6. Προστασία, βελτίωση και βιώσιμη αξιοποίηση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, σύνδεση μεταξύ περιβάλλοντος και οικονομίας, στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης.
7. Βελτίωση απασχόλησης και ποιότητας ζωής.
8. Ενίσχυση της ενδο-περιφερειακής χωρικής και οικονομικής συνοχής.
9. Προώθηση της διαπεριφερειακής και διεθνούς συνεργασίας.
10. Βελτίωση λειτουργίας δημόσιας διοίκησης στο πλαίσιο μιας νέας συνεργατικής διακυβέρνησης.

Ο Νομός Τρικάλων

Φυσιογνωμία του Νομού Τρικάλων

Ο Νομός Τρικάλων είναι τοποθετημένος στα ΒΔ της Περιφέρειας Θεσσαλίας και αποτελείται από 26 ΟΤΑ, εκ των οποίων 23 Δημοτικά Διαμερίσματα και 3 Διευρυμένες Ορεινές Κοινότητες. Συνορεύει Δυτικά με τους Νομούς Άρτας και Ιωαννίνων, Βόρεια με το Νομό Γρεβενών, Ανατολικά με το Νομό Λάρισας και Νότια με το Νομό Καρδίτσας. Ο Ν. Τρικάλων έχει έκταση 3.383 Km² και είναι ο δεύτερος σε έκταση, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας, μετά το Νομό της Λάρισας, αποτελώντας το 24,1% της έκτασης της Θεσσαλίας και το 2,56% της χώρας.

Το έδαφος του Ν. Τρικάλων είναι στη μεγαλύτερη έκτασή του ορεινό, με όλα τα στοιχεία του ορεινού τοπίου, όπως απότομες κλίσεις, έντονη χιονοκάλυψη και αραιοκατοίκηση. Το υψόμετρο του συνόλου του Νομού ξεπερνά τα 200 m, σε ορισμένες μάλιστα περιοχές είναι μεγαλύτερο των 2.000 m (περιοχή της Πίνδου). Οι ορεινές και ημιορεινές εκτάσεις καταλαμβάνουν τα 8/10 του Νομού. Οι πεδινές εκτάσεις φτάνουν σε 555,7 Km², οι ημιορεινές σε 378 Km² και οι ορεινές σε 2.440 Km². Λόγω της γεωμορφολογίας του, ο Νομός καλύπτεται στο μεγαλύτερο ποσοστό του από δάση- ημιφυσικές εκτάσεις ή από βοσκότοπους (55%) και το 42% αποτελείται από γεωργικές περιοχές, ενώ το υπόλοιπο 3% είναι διάφορες άλλες μορφές (οικισμοί 1,14%, υδάτινες εκτάσεις 0,80%, λοιπές 1,06%). Οι βοσκότοποι καταλαμβάνουν ένα μεγάλο ποσοστό της συνολικής έκτασης του Νομού, οι οποίοι στην πλειοψηφία τους είναι ορεινοί (δασικοί).

Πληθυσμός – Δημογραφικά στοιχεία

Σύμφωνα με τα στοιχεία της τελευταίας απογραφής (2001) ο πληθυσμός του νομού Τρικάλων ανέρχεται σε 138.047 άτομα (πραγματικός πληθυσμός) εκ των οποίων οι 3.385 είναι αλλοδαποί, αποτελώντας το 2,4% του πληθυσμού.

Ο νομός Τρικάλων συγκεντρώνει το 1,25% του συνολικού πληθυσμού της χώρας και το 18,3% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ διαπιστώνεται ότι μεταξύ των απογραφών 1991 και 2001 ο πληθυσμός του νομού μειώθηκε κατά 0,65%, έναντι αύξησης για το σύνολο της χώρας 6,86%.

Το ποσοστό φυσικής μείωσης του πληθυσμού, στο Ν. Τρικάλων, αυξάνεται συνεχώς.

Η τάση μείωσης του πληθυσμού, επιβεβαιώνεται και από την χαμηλότερη του μέσου όρου της χώρας, αναλογία μαθητών Δημοτικού ανά 1.000 κατοίκους (57 έναντι 59).

Στο Νομό μόνο οι Δήμοι Τρικκαίων και Καλαμπάκας έχουν πληθυσμό πάνω από 10.000 κατοίκους. Υπάρχουν 5 δήμοι που έχουν πληθυσμό πάνω από 4.000 κατοίκους, ενώ όλοι οι υπόλοιποι δήμοι έχουν πληθυσμό κάτω από 4.000 .

Εκτός από τα προβλήματα της υπογεννητικότητας και την αστικοποίησης του πληθυσμού ο Ν. Τρικάλων αντιμετωπίζει και το πρόβλημα της αραιοκατοίκησης.

Έχει τη μικρότερη πυκνότητα πληθυσμού (κάτοικοι ανά Km²) σε σχέση με τους υπόλοιπους Νομούς της Περιφέρειας. Βέβαια ο Ν. Τρικάλων είναι ορεινός και είναι φυσικό να αντιμετωπίζει το πρόβλημα αυτό.

Η πληθυσμιακή πυκνότητα του νομού την τελευταία δεκαετία ακολουθεί καθοδική πορεία. Το 1991 ήταν 41,05 άτομα ανά τ. χλμ, και το 2001 ήταν 40,79 άτομα ανά τ. χλμ., παρόλο που η πυκνότητα του πληθυσμού αυξάνονταν σταθερά από 1991 – 1994.

Το 51,86 % του συνολικού πληθυσμού ζει σε αγροτικές περιοχές, ενώ ο αστικός πληθυσμός αποτελεί το 48,14%.

Έντονο παρουσιάζεται το φαινόμενο της αστικοποίησης στο νομό και σε απόλυτα και σε σχετικά μεγέθη. Ο βαθμός αστικοποίησης (ποσοστό αστικού πληθυσμού στο σύνολο του πληθυσμού) παρουσιάζει τα τελευταία χρόνια θετική αυξητική πορεία. Το ποσοστό του αστικού πληθυσμού στο Νομό, την περίοδο 1981-1991 παρουσίασε μικρή αύξηση της τάξης του 1,62%, ενώ τη δεκαετία 1991-2001 σημείωσε μεγάλη αύξηση της τάξεως 12,87%.

Οικονομική Δραστηριότητα

Πίνακας 1.2 Δείκτες ευημερίας Ν. Τρικάλων

Δείκτες ευημερίας		Νομός Τρικάλων	Μέσος όρος χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τους 52 νομούς
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2004	12,3 χιλ ευρώ	19,3	39
Κατά κεφαλή αποταμιευτικές καταθέσεις	2005	7,8 χιλ.ευρώ	12,2	33
Δηλ. εισόδημα ανά φορολογούμενο	2005	10,6 χιλ.ευρώ	13,7	36
Φόρος εισοδ. ανά φορολογούμενο	2005	0,59 χιλ.ευρώ	1,22	40
Φυσική αύξηση πληθυσμού/ 1000 κατοίκους	2005	-2,7	0,2	36
Μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/ 1000 κατοίκους	2005	66	63	16
Μαθητές δημοτικού/ 1000 κατοίκους	2005	60	58	24

Συμμετοχή στα συνολικά μεγέθη της χώρας				
ΑΕΠ	2004	0,8 %		27
Φορολογούμενοι	2005	1,2 %		23
Δηλωθέν στην εφορία εισόδημα	2005	0,9 %		24
Φόρος εισοδήματος φ.π.	2005	0,6 %		27
Αποταμιευτικές καταθέσεις	2005	0,8 %		24

Πηγή Στοιχείων: "Οι Νομοί της Ελλάδος" copyright: www.economics.gr.

Ο Ν. Τρικάλων καλύπτει, σύμφωνα με στοιχεία 2004, το 36,27% του μέσου κατά κεφαλήν ΑΕΠ της χώρας, κατατάσσοντας στην 39^η θέση σε σχέση με τους 52 Νομούς της χώρας, και ο Ν. Τρικάλων εξακολουθεί να εμφανίζει το μικρότερο κατά κεφαλήν ακαθάριστο εγχώριο προϊόν σε σχέση με τους υπόλοιπους Νομούς της Περιφέρειας.

Πρωτογενής Τομέας

Ο Ν. Τρικάλων παράγει το 2,1% του συνολικού γεωργικού προϊόντος της χώρας. Το 16,1% του συνολικού παραγόμενου προϊόντος του Νομού προέρχεται από την Πρωτογενή Παραγωγή. Το γεωργικό προϊόν ακολουθεί πτωτική πορεία τόσο σε σχέση με τη συμμετοχή του στο συνολικό προϊόν της χώρας όσο και του Νομού. Επίσης, το σύνολο των καλλιεργούμενων εκτάσεων στο Νομό μειώνεται σταδιακά τα τελευταία χρόνια .

Ειδικότερα, οι αρδευθείσες εκτάσεις υφίστανται μείωση από το 1995 έως και το 2001, ενώ το 2002 αυξήθηκαν κατά 1% ενώ αποτελούν το 65,81% του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων του Νομού.

Στο Νομό καλλιεργείται περίπου το 20% της συνολικής του έκτασης, με σημαντική παραγωγή σε καλλιέργειες όπως βαμβάκι, καπνός, οπωροκηπευτικά, σιτάρι, καλαμπόκι κλπ. Η κύρια παραγωγή του Νομού (25%) είναι το βαμβάκι. Η δεύτερη σε σημασία καλλιέργεια στο Νομό είναι η καλλιέργεια καλαμποκιού, η οποία αντιστοιχεί στο 21,61% του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων. Η τρίτη σε σημασία μορφή καλλιέργειας για το Νομό είναι η καλλιέργεια των σιτηρών (κυρίως η καλλιέργεια του σκληρού σιταριού). Η ετήσια παραγωγή σκληρού σιταριού για το έτος 2004, ανέρχονταν σε 27.329 τόνους, ποσότητα που αντιστοιχεί στο 3,01% της εθνικής ετήσιας παραγωγής και στο 9,66% της παραγωγής της Περιφέρειας Θεσσαλίας, ενώ ακολουθούν τα κηπευτικά.

Η καλλιέργεια του καπνού είναι μια ακόμα σημαντική καλλιέργεια στο Νομό. Παρόλο που οι καλλιεργούμενες με καπνό εκτάσεις αντιστοιχούν στο 1,49% του συνόλου των καλλιεργούμενων εκτάσεων στο Νομό, η συνολική ετήσια παραγωγή σε καπνό είναι μεγάλη, ίση με 3.827 τόνους και αντιστοιχεί στο 23,104% της παραγωγής καπνού στην Περιφέρεια.

Η κτηνοτροφία βασίζεται κυρίως στα αιγοπρόβατα, ενώ υπάρχει και αξιόλογος αριθμός βοοειδών και χοίρων. Τα κύρια κτηνοτροφικά προϊόντα είναι το αιγοπρόβειο και αγελαδινό γάλα, το κρέας και άλλα ζωοκομικά προϊόντα. Η παραγωγή σε τυρί (μαλακό και σκληρό) είναι πολύ σημαντική και ανέρχεται σε 14,17 τόνους για το σκληρό τυρί και 22,577 τόνους για το μαλακό τυρί. Οι παραγωγές αυτές αντιστοιχούν περίπου στο 40,8% και 86,6% της ετήσιας παραγωγής της Περιφέρειας. Η παραγωγή σε γάλα αντιστοιχεί στο 2,32% της συνολικής παραγωγής της χώρας, ενώ η παραγωγή σε κρέας και αυγά είναι πολύ μικρότερης σημασίας τόσο σε σχέση με την παραγωγή της χώρας μας όσο και της Περιφέρειας. Ο Ν. Τρικάλων παράγει το 15,93% της συνολικής παραγωγής τυριού στη χώρα μας για το έτος 2004 μειώνοντας την παραγωγή του κατά 0,62% από το έτος 2003 (16,55% της συνολική παραγωγής της χώρας). Παρόλα αυτά παραμένει ο πρώτος Νομός σε παραγωγή τυριού σε επίπεδο χώρας.

Η δασική παραγωγή του Νομού αποτελείται από την βιομηχανική ξυλεία και τα καυσόξυλα. Η παραγωγή βιομηχανικής ξυλείας στο Νομό, η οποία προέρχεται από δημόσια δάση, αντιστοιχεί περίπου στο 44% του συνόλου της ετήσιας παραγωγής της Περιφέρειας Θεσσαλίας.

Δευτερογενής Τομέας

Ο μεταποιητικός τομέας του Ν. Τρικάλων έχει συμβάλει για το έτος 2004 στο 5,53% του παραγόμενου ΑΕΠ του Νομού. Στο Ν. Τρικάλων αναλογεί το 6,2%, και παράγεται το 0,45% της συνολικής μεταποιητικής παραγωγής της χώρας (στοιχεία 2004).

Οι επενδύσεις των βιομηχανικών επιχειρήσεων του Νομού την περίοδο 1999-2000 υποχώρησαν, σύμφωνα με τα στοιχεία της Ετήσιας Βιομηχανικής Έρευνας της ΕΣΥΕ (ΠΑΕΠ, 2004). Ενώ το 1995 αριθμούσαν 430 επιχειρήσεις με συνολικό κύκλο εργασιών 43 δις δρχ, το 2000 ήταν 3.768 επιχειρήσεις με κύκλο εργασιών 45,9 εκ ευρώ. Αντίθετα μείωση υπέστη ο αριθμός των μεταποιητικών επιχειρήσεων που απασχολούν πάνω από 10 άτομα, αυξάνοντας όμως τις πωλήσεις τους.

Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι ο μεγαλύτερος αριθμός των μεταποιητικών μονάδων σχετίζεται με τον Πρωτογενή Τομέα και συγκεντρώνεται στον κλάδο των τροφίμων, επίπλων, μεταλλικών προϊόντων και ξύλου. Στο Νομό λειτουργούν τυροκομεία, αλευροβιομηχανίες, μονάδες μίξης ζωοτροφών, εργοστάσια ξυλείας, πριστήρια, μικρές βιοτεχνίες κ.λπ., οι οποίες μαρτυρούν τον αγροτικό, κυρίως χαρακτήρα του μεταποιητικού τομέα.

Τριτογενής Τομέας

Ο Τριτογενής Τομέας συνίσταται κυρίως στο εμπόριο και στις υπηρεσίες. Ο κλάδος των υπηρεσιών σημειώνει συνεχή ανοδική πορεία την τελευταία δεκαετία, αποτελώντας σήμερα το 73,02% του ΑΕΠ του Νομού και το 0,94% της χώρας.

Σε σχέση με το 1990, η συμμετοχή του Τριτογενούς Τομέα στο ΑΕΠ του Νομού αυξήθηκε κατά 14,2%. Ο κλάδος του εμπορίου αναπτύσσεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς, δεδομένου του διπλασιασμού του αριθμού των επιχειρήσεων αλλά και τριπλασιασμού του τζίρου από 33 δις δρχ. το 1993 σε 94,5 δις δρχ. το 2000. Οι λιανικές επιχειρήσεις κυριαρχούν στον κλάδο, ενώ οι χονδρικές επιχειρήσεις έχουν αυξήσει τον κύκλο των εργασιών τους από 37,2 δις δρχ. το 1993 σε 53,2 δις δρχ. το 2000 .

Σύμφωνα με έρευνα της ΠΑΕΠ, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2003, στο Ν. Τρικάλων δραστηριοποιούνται 8.224 ιδιωτικές επιχειρήσεις. Οι εμπορικές επιχειρήσεις κυριαρχούν και ακολουθούν οι ξενοδοχειακές, οι μεταποιητικές, οι επιχειρήσεις διαχείρισης ακίνητης περιουσίας, οι κατασκευαστικές και οι γεωργικές επιχειρήσεις οι οποίες κατέχουν το ίδιο ποσοστό με τις επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών.

Ο κλάδος με το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων είναι των ξενοδοχείων και των εστιατορίων, στον οποίο εργάζεται το 32% του συνόλου των εργαζομένων.

Στον κλάδο του εμπορίου απασχολείται το 27,2% των εργαζομένων του Νομού.

Οι υπόλοιποι κλάδοι, εκτός αυτού της μεταποίησης, έχουν μικρά (μονοψήφια) ποσοστά εργαζομένων.

Παρατηρώντας τη συμμετοχή των ανδρών και γυναικών στους διάφορους κλάδους μπορούμε να πούμε ότι οι γυναίκες συνολικά έχουν μικρότερα ποσοστά απασχόλησης σε σχέση με τους άνδρες.

Στον Τριτογενή Τομέα εντάσσεται και ο κλάδος του τουρισμού. Η δυναμικότητα του Ν. Τρικάλων αυξάνεται συνεχώς τα τελευταία χρόνια (με εξαίρεση το 1999 και την περίοδο 1983-1985),

ακολουθώντας, στον τομέα αυτό, την πορεία της Περιφέρειας. Ο αριθμός των κλινών σε όλη την Περιφέρεια, την τελευταία δεκαετία, αυξήθηκε κατά 46,5%.

Ο Ν. Τρικάλων το 2004 διέθετε 70 ξενοδοχειακές μονάδες, οι οποίες προσέφεραν 4.273 κλίνες, μέγεθος που αντιπροσωπεύει το 13,8% περίπου του συνόλου των ξενοδοχειακών κλινών στην Περιφέρεια Θεσσαλίας. Το 2003 ο αριθμός των κλινών του Νομού αντιστοιχούσε στο 0,58% του συνόλου των κλινών της χώρας. Η υποδομή σε κλίνες κατατάσσει το Νομό στην προτελευταία θέση μεταξύ των υπολοίπων νομών της Περιφέρειας.

Η χωροταξική κατανομή των καταλυμάτων στο Νομό δεν είναι ομοιόμορφη. Η περιοχή της Καλαμπάκας εμφανίζει τη μεγαλύτερη συγκέντρωση καταλυμάτων, κυρίως λόγω της ιδιαίτερης ανάπτυξης του θρησκευτικού τουρισμού στο συγκρότημα των Μετεώρων.

Υπάρχει πολύ μεγάλη δυναμική στη περαιτέρω ανάπτυξη του τομέα, μέσω της διαφοροποίησης, της ποιοτικής αναβάθμισης του προσφερόμενου προϊόντος, την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού, με βάση και το Εθνικό Χωροταξικό Σχέδιο για τον Τουρισμό, στα πλαίσια της ήπιας τουριστικής ανάπτυξης και αειφορικής διαχείρισης του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής.

Απασχόληση - Ανεργία

Η μη σύζευξη προσφοράς και ζήτησης εργασίας εκδηλώνεται μέσω της ανεργίας και ειδικότερα μέσω της μακροχρόνιας ανεργίας, όπως αυτή ορίζεται διεθνώς, δηλαδή από το ποσοστό των ατόμων που αναζητούν μια θέση εργασίας για ένα χρονικό διάστημα πάνω από ένα έτος.

Αν η μακροχρόνια ανεργία είναι η πιο χαρακτηριστική εκδήλωση του φαινομένου αυτού διότι δεν αναφέρεται σε περιστασιακό φαινόμενο, είναι φανερό όμως ότι, η μη σύζευξη έχει και άλλες διαστάσεις που συσχετίζονται άμεσα με τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά του οικονομικού ιστού και της αγοράς εργασίας.

Κατά την τελευταία δεκαετία (1991-2001), η ανεργία παρουσίασε σημαντική αύξηση στη Δυτική Θεσσαλία. Έτσι σε 10 χρόνια, το ποσοστό ανεργίας αυξήθηκε κατά 4 μονάδες (από 7,5 σε 11,6%) με αποτέλεσμα η ανεργία να είναι πιο έντονη σε σχέση τόσο με της περιφέρειας Θεσσαλίας (10,8%) όσο και με της χώρας (11,1%).

Όπως προκύπτει από τον ακόλουθο πίνακα, η ανεργία πλήττει όλο και περισσότερο τα άτομα ηλικίας άνω των 45 ετών με ιδιαίτερη αύξηση στο Νομό Τρικάλων.

Παράλληλα, το γεγονός ότι, το σχετικό βάρος των «νέων» άνεργων, δηλαδή των ατόμων που αναζητούν για πρώτη φορά εργασία, μειώθηκε, ειδικά στο Νομό Τρικάλων, αναδεικνύει έμμεσα τουλάχιστον, την σημαντική αύξηση της μακροχρόνιας ανεργίας.

1.3 Πίνακας εξέλιξης της ανεργίας στη Δυτική Θεσσαλία και στον Νομό Τρικάλων

	Δυτική Θεσσαλία		Νομός Καρδίτσας		Νομός Τρικάλων	
	1991	2001	1991	2001	1991	2001
Ποσοστό ανεργίας	7,5	11,6	6,8	13,4	8,3	9,9
Ποσοστό «νέων» άνεργων στο σύνολο της ανεργίας	70,2	59,2	67,1	72,3	72,5	43,1
Ποσοστό άνεργων < 25 ετών	57,0	42,3	59,7	46,7	54,9	37,0
Ποσοστό άνεργων άνω των 45 ετών	6,0	10,9	4,5	7,1	7,1	15,6

Πηγή: ΕΣΥΕ, Απογραφή πληθυσμού 1991 και 2001

Ο ενεργός πληθυσμός του νομού Τρικάλων, το 2001, ανερχόταν σε 52.374, ενώ οι απασχολούμενοι ήταν 47.170.

Σχετικά με την σύνθεση της ανεργίας, καθώς και τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά αυτής, παραθέτουμε στοιχεία της Περιφέρειας Θεσσαλίας (πηγή ΟΑΕΔ, 2008).

Πίνακας 1.4 Διάρκεια Ανεργίας Νομού Τρικάλων

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ (ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ)		
ΜΗΝΕΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΕΡΓΩΝ	
	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
μέχρι 1 μήνας	256	178
>1-2 μήνες	394	253
>2-3 μήνες	616	198
>3-4 μήνες	355	132
>4-5 μήνες	197	156
>5-6 μήνες	217	175
>6-8 μήνες	146	193
>8-10 μήνες	108	224
>10-12 μήνες	96	174
>12-16 μήνες	176	312
>16-20 μήνες	55	151
>20-24 μήνες	41	105
>24 μήνες	208	942
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ	2.865	3.193
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	10.554	17.700
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	163.737	266.523

Πηγή: ΟΑΕΔ/31-3-2008

Παρατηρούμε τα εξής:

- Οι άνεργες γυναίκες υπερτερούν σε σχέση με τους άνεργους άντρες, και αποτελούν σε ποσοστό το 52,71% επί του συνόλου των ανέργων του Νομού. Επίσης το ποσοστό τους παραμένει πάντα υψηλό σε σχέση με το αντίστοιχο των αντρών, τόσο σε επίπεδο Περιφέρειας, όσο και σε επίπεδο χώρας.
- Παρατηρούμε ότι οι περισσότερες άνεργες γυναίκες (52,71%) είναι χωρίς εργασία για διάστημα μέχρι 12 μηνών, ενώ 30% περίπου, ξεπερνούν τους 24 μήνες ανεργίας (μακροχρόνια ανεργία).
- Σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας ο Ν. Τρικάλων καταλαμβάνει ένα ποσοστό της τάξης του 21,44 % επί του συνόλου των 4 Νομών (Λάρισας, Μαγνησία, Καρδίτσας και Τρικάλων). Σε επίπεδο χώρας ο Ν. Τρικάλων καταλαμβάνει ένα ποσοστό της τάξης του 1,41 %.

Πίνακας 1.5 Σύνοψη ανεργίας ανά εκπαιδευτικό επίπεδο

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΕΡΓΩΝ (ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ)		
ΕΠΙΠΕΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΕΡΓΩΝ	
	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ	3	1
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ	5	4
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΑΕΙ	237	775
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΤΕΙ	100	316
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΙΕΚ	136	473
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΛΥΚΕΙΟΥ	917	1.856
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ 3-τάξιου ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	389	535
ΑΠΟΦΟΙΤΟΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ	482	778
ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΕΛΕΙΩΣΕΙ ΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ	12	18
ΆΛΛΟ	55	55
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ	2.336	4.811
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	10.382	25.848
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	145.733	300.510

Πηγή:ΟΑΕΔ/31-8-2005

Παρατηρούμε τα εξής:

- Ανεξαρτήτως φύλου, η ανεργία πλήττει πιο πολύ τους αποφοίτους Λυκείου, έπονται οι απόφοιτοι Δημοτικού και μετά οι απόφοιτοι 3-τάξιου Γυμνασίου.
- Οι άνεργοι απόφοιτοι Α.Ε.Ι. είναι περισσότεροι από τους αποφοίτους Τ.Ε.Ι και Ι.Ε.Κ.

Πίνακας 1.6 Σύνθεση ανεργίας ανά επαγγελματική κατηγορία

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΑΝΕΡΓΩΝ (ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ)		
ΜΟΝΟΨΗΦΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΕΡΓΩΝ	
	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΜΕΛΗ ΤΩΝ ΒΟΥΛΕΥΟΜΕΝΩΝ ΣΩΜΑΤΩΝ ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΙΚΑ ΣΤΕΛΕΧΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	6	11
ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΑΣΚΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	134	307
ΤΕΧΝΟΛΟΓΟΙ, ΤΕΧΝΙΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	114	437
ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	211	678
ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΠΩΛΗΤΕΣ ΣΕ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΑΓΟΡΕΣ	422	965
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΓΕΩΡΓΟΙ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ, ΔΑΣΟΚΟΜΟΙ ΚΑΙ ΑΛΙΕΙΣ	2	4
ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΙ ΤΕΧΝΙΤΕΣ ΚΑΙ ΑΣΚΟΥΝΤΕΣ ΣΥΝΑΦΗ ΤΕΧΝΙΚΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	999	81
ΧΕΙΡΙΣΤΕΣ ΣΤΑΘΕΡΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ, ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΡΜΟΛΟΓΗΤΕΣ (ΜΟΝΤΑΔΟΡΟΙ)	271	8
ΑΝΕΙΔΙΚΕΥΤΟΙ ΕΡΓΑΤΕΣ, ΧΕΙΡΩΝΑΚΤΕΣ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ	706	702
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ	2.865	3.193
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	10.554	17.700
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	163.737	266.522

Πηγή:ΟΑΕΔ/31-3-2008

Παρατηρούμε τα εξής:

- Τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας παρουσιάζουν οι ειδικευμένοι τεχνίτες και ασκούντες συναφή τεχνικά επαγγέλματα (34,87% του συνόλου των άνεργων ανδρών), ενώ για τις γυναίκες το μεγαλύτερο ποσοστό καταλαμβάνουν οι απασχολούμενες στην παροχή υπηρεσιών και πωλητών (30,22% του συνόλου των άνεργων γυναικών).

Πίνακας 1.7 Σύνοψη ανεργίας ανά φύλο και ηλικιακή ομάδα

ΗΛΙΚΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΑΝΕΡΓΩΝ (ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ)		
ΗΛΙΚΙΕΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΕΡΓΩΝ	
	ΑΝΤΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
15-18 ετών	6	7
19-25 ετών	378	599
26-35 ετών	952	1.267
36-45 ετών	655	810
46-55 ετών	608	405
56 ετών και άνω	266	105
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ	2.865	3.193
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	10.554	17.700
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	163.737	266.523

Πηγή:ΟΑΕΔ/31-3-2008

Παρατηρούμε ότι η ανεργία πλήττει κυρίως τις κατηγορίες 25-35 ετών και 36-45 ετών τόσο για τις γυναίκες, όσο και για τους άντρες.

Η ανεργία των νέων στην Ελλάδα είναι πρόκληση που χρήζει άμεσης αντιμετώπισης. Με βάση στοιχεία της Eurostat, η Ελλάδα με ποσοστό 22,1% το τρίτο τρίμηνο του 2007 είναι η χώρα με τα υψηλότερα ποσοστά ανεργίας νέων τόσο σε επίπεδο Ε.Ε. (Ε.Ε. 27) όπου το αντίστοιχο ποσοστό ανέρχεται σε 15,3%, όσο και σε επίπεδο χωρών της Ευρωζώνης, όπου η ανεργία των νέων ανέρχεται σε 14,4%.

Η έκθεση επισημαίνει δε, ότι το ποσοστό ανεργίας των νέων στην Ελλάδα, επηρεάζει κατά κύριο λόγο τις γυναίκες, αφού το 34,7% των γυναικών ηλικίας κάτω των 25 ετών είναι άνεργες έναντι 17,7% των ανδρών της ίδιας ηλικιακής ομάδας. Το 2006, τα ποσοστά ανεργίας των νέων γυναικών ανέρχονταν σε 17,3% στην Ε.Ε. των 27 και 17% στην Ευρωζώνη, ενώ το ποσοστό ανεργίας των νέων ανδρών ήταν 16,9% στην Ε.Ε. των 27 και 15,4% στην Ευρωζώνη.

Μορφωτικό Επίπεδο – Εκπαίδευση

Ο νομός το 2001 έχει χαμηλότερη του μέσου όρου χώρας αναλογία μαθητών δημοτικού ανά 1.000 κατοίκους (56 έναντι 59). Διαπιστώνεται μείωση των δημοτικών σχολείων με την μείωση των μαθητών και αύξηση στα αντίστοιχα για την ιδιωτική πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Αντίθετα αυξήθηκαν τα γυμνάσια και τα λύκεια και μειώθηκε ο αριθμός των μαθητών τους.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των κατοίκων είναι απόφοιτοι του δημοτικού (36,52% του πληθυσμού), ενώ το 18,72% του πληθυσμού είναι απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης.

Καθώς αυξάνεται το επίπεδο μόρφωσης το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού μειώνεται σημαντικά. Το μεγαλύτερο τμήμα του πληθυσμού στην καλύτερη περίπτωση έχει αποφοιτήσει από το γυμνάσιο.

Η αναλογία των αναλφάβητων κατοίκων είναι μεγαλύτερη από την αναλογία της χώρας (9,29% έναντι 6,76% της περιφέρειας, και 3,77% της χώρας). Το χαμηλό επίπεδο μόρφωσης του Νομού αποτελεί τροχοπέδη στην ανάπτυξη του (ΠΑΕΠ, 2004).

Στον Νομό λειτουργούν τμήματα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, καθώς και Ινστιτούτο του ΚΕ.ΤΕ.Α.Θ. Επίσης ήδη λειτουργεί το τμήμα του ΤΕΙ Θεσσαλίας, Συντήρηση –Αποκατάσταση Παραδοσιακών Κτιρίων, ενώ επίκειται η λειτουργία του δεύτερου τμήματος Δομικών έργων.

Υποδομές

Μεταφορές – Τηλεπικοινωνίες-Ενέργεια

Το Ν. Τρικάλων διασχίζουν οι οδικοί άξονες Λάρισας – Τρικάλων - Καλαμπάκας – Ιωαννίνων, και Τρικάλων – Πύλης – Ελάτης – Άρτας, ο οδικός άξονας Αθήνα – Λαμία – Καρδίτσα - Τρίκαλα και το δίκτυο των επαρχιακών δρόμων.

Σημαντικό έργο πνοής του Νομού αποτελεί η κατασκευή του οδικού άξονα Ε65 η οποία αναμένεται να άρει σε εξαιρετικά μεγάλο βαθμό τα προβλήματα προσπελασιμότητας που παρουσιάζει.

Η σύνδεση του Νομού με την Εγνατία (**κόμβος Παναγίας**), θα συμβάλλει στην άρση της απομόνωσης της Δυτικής Θεσσαλίας και θα την συνδέσει με τους βασικούς οικονομικούς άξονες της χώρας και τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα, αναδεικνύοντας τον Νομό σε στρατηγικό «κόμβο δικτύων» και σε ένα σύγχρονο διαμετακομιστικό κέντρο.

Το σιδηροδρομικό δίκτυο της περιοχής, του οποίου το μήκος υπολογίζεται στα 40 Km, απαρτίζεται από τον άξονα της γραμμής Τρικάλων-Καλαμπάκας και αποτελεί μέρος της γραμμής Παλαιοφάρσαλα – Καλαμπάκα. Πρόσφατα το τμήμα Καλαμπάκας – Παλαιοφάρσαλα εκσυγχρονίστηκε.

Σημαντικές οδικές παρεμβάσεις γίνονται για την σύνδεση με την πρωτεύουσα της Περιφέρειας Θεσσαλίας τη Λάρισα, με τις πρωτεύουσες των όμορων νομών (Τρίκαλα – Καρδίτσα – Βόλο), αλλά και με το δυναμικό αστικό κέντρο γ' επιπέδου (Καλαμπάκα). Επίσης ολοκληρώνονται οι παρακάμψεις των παραπάνω πόλεων.

Ενδεικτικές μεγάλες δράσεις είναι :

- ✓ Ε.Ο. ΛΑΡΙΣΗΣ- ΤΡΙΚΑΛΩΝ
- ✓ Ε.Ο. ΤΡΙΚΑΛΩΝ- ΚΑΛΑΜΠΑΚΑΣ

Πιο συγκεκριμένα, σε σχέση με τις **μεταφορές** που αφορούν την ευρύτερη περιοχή του Νομού Τρικαλών, όπως αναφέρεται ενδεικτικά στο Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α του ΥΠΕΧΩΔΕ, δίδονται οι **ακόλουθες στρατηγικές κατευθύνσεις:**

- Ολοκλήρωση και συνεχής αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών των δύο οδικών διευρωπαϊκών οδικών αξόνων του ΠΑΘΕ και της Εγνατίας οδού.
- Ολοκλήρωση και αναβάθμιση των υποδομών και υπηρεσιών των σημαντικών για την πύκνωση του βασικού οδικού συστήματος της χώρας (έργα που συμβάλλουν στην άρση των ασυνεχειών του οδικού δικτύου), του Αυτοκινητόδρομου Κεντρικής Ελλάδας – Ε65 (Λαμία – Εγνατία Οδό), Λάρισα- Φάρσαλα – σύνδεση με Ε65.
- Τρίκαλα – Άρτα (βελτίωση υφιστάμενου δικτύου).

Η ολοκλήρωση των μεγάλων τοπικών, υπερτοπικών και εθνικών υποδομών στον τομέα των μεταφορών που συντελούνται αυτή τη στιγμή στο Νομό, και την ευρύτερη περιοχή, σε συνδυασμό και

με την διεκδικούμενη από την Δυτική Θεσσαλία συμμετοχή στην διοργάνωση των Μεσογειακών Αγώνων του 2013, οι οποίοι θα διεξαχθούν στη Λάρισα και το Βόλο, και η επιτυχής έκβαση αυτών των διεκδικήσεων, θα αποτελέσει μια τεράστια ευκαιρία διάχυσης των τεράστιων ωφελειών από την διοργάνωση τέτοιων διεθνούς εμβέλειας γεγονότων, σε ολόκληρο τον Νομό, ως δυνητικό τόπο διεξαγωγής κάποιων αθλημάτων (π.χ. κάποια αθλήματα, προκριματικοί), και δέκτη ωφελειών τόσο σε επίπεδο αθλητικών υποδομών, τεράστιας τουριστικής προβολής, αύξησης επισκεψιμότητας και ενίσχυσης του τουριστικού προϊόντος.

Η αξιοποίηση του Θεσμού των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), ο οποίος αποτελεί ένα νέο εργαλείο για την πιο αποτελεσματική υλοποίηση υποδομών με την συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα, αποτελεί μια θαυμάσια ευκαιρία για αξιοποίηση. Η εκμετάλλευση της εμπειρίας, της τεχνογνωσίας, των πόρων, και γενικά των δυνατοτήτων των Ιδιωτικών Φορέων μέσα από συνεργασίες με τους Δημόσιους Φορείς προβάλλει ως μια πρόσφορη συμπληρωματική λύση για την αποτελεσματική εκτέλεση έργων και την παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους πολίτες.

Στα 34 έργα που έχουν ήδη εγκριθεί από την Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ, ανήκει και η ανέγερση του Νέου κτιρίου Διοικητηρίου για την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων.

Σιδηροδρομικό δίκτυο & υπηρεσίες

Προβλέπεται η επέκταση του δικτύου προς Καλαμπάκα - Δυτική Μακεδονία (Σιάτιστα-Κοζάνη και Σιάτιστα-Καστοριά) και από Καλαμπάκα προς Ιωάννινα και Ηγουμενίτσα, καθώς και αναβάθμιση του άξονα Βελεστίνο-Παλαιοφάρσαλα.

Ο λιμένας της Ηγουμενίτσας, μπορεί να αναβαθμισθεί, από λιμένα εξυπηρέτησης οχηματαγωγών-επιβατικών πλοίων, σε σύνθετο λιμένα εξυπηρέτησης και μοναδοποιημένων εμπορευμάτων (εμπορευματοκιβώτια), ιδίως εν όψει και της διερευνώμενης λειτουργικής σιδηροδρομικής σύνδεσής του με άλλες περιοχές της ηπειρωτικής χώρας (Ηγουμενίτσα-Ιωάννινα-Καλαμπάκα και Καλαμπάκα - Κοζάνη και από εκεί με το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο.

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών Ο Ν. Τρικάλων βρίσκεται στη δεύτερη θέση μετά το Νομό Μαγνησίας με αναλογία τηλεφώνων/100 κατοίκους ίσο με 48,89.

Ενέργεια

Επικείται η ολοκλήρωση, σύμφωνα με τον υφιστάμενο σχεδιασμό, του δικτύου φυσικού αερίου και η προσθήκη νέων υποδομών: **Καρδίτσα – Τρίκαλα**.

Πέραν του φυσικού αερίου, θαυμάσιες είναι οι προοπτικές ανάπτυξης των Εναλλακτικών μορφών ενέργειας για την περιοχή, καθώς η μορφολογία του εδάφους, και ο πλούσιος υδάτινος όγκος, αποτελούν σημαντικό δυνητικό ενεργειακό δυναμικό για την εκμετάλλευση όλων των μορφών ΑΠΕ (υδροηλεκτρικά φράγματα, φωτοβολταϊκά πάρκα, αιολικά πάρκα, εναλλακτικές καλλιέργειες).

Ήδη στον Νομό Τρικάλων λειτουργούν 3 φωτοβολταϊκά πάρκα (Δήμος Βασιλικής, Δήμος Φαλώρειας), ενώ εξετάζονται και οι προοπτικές δημιουργίας και άλλων.

Υπό διερεύνηση βρίσκεται και η δημιουργία αιολικού πάρκου, καθώς και περισσότερων Μικρών Υδροηλεκτρικών Έργων (ΜΥΕ).

ΒΙΠΕ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Επικείται η δημιουργία οργανωμένου υποδοχέα των νέων μονάδων της περιοχής (ή μετεγκατάστασης υφιστάμενων μονάδων) στην ΒΙΠΕ Φαρκαδώνας, σε συνέργεια με τον επιδιωκόμενο περιορισμό της εκτός σχεδίου δόμησης (Γενικό Χωραταξικό Σχέδιο για την Βιομηχανία).

Υγεία – Πρόνοια

Ο Νομός κυρίως εξυπηρετείται από το Γενικό Νοσοκομείο των Τρικάλων , ενώ τα δύσκολα περιστατικά εξυπηρετούνται από το Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Λάρισας. Στο Νομό υπάρχουν 9 θεραπευτήρια.

Περιβάλλον

Διαχείριση στερεών αποβλήτων

Όπως σε όλες τις περιφέρειες της (ΧΕ ΘΣΗ- Χωρική Ενότητα Θεσσαλίας-Στερεάς-Ηπείρου), έτσι και στον Νομό Τρικάλων, τα υπάρχοντα ή σε εξέλιξη έργα διαχείρισης απορριμμάτων καθώς και ο σχεδιασμός, περιορίζονται κυρίως στη διάθεση μέσω υγειονομικής ταφής.

Η ολοκληρωμένη προσέγγιση απορριμμάτων, όπως προσδιορίζεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο βάση των στόχων του **δου προγράμματος δράσης για το περιβάλλον**, όπου τίθενται σε πρώτη προτεραιότητα ενέργειες περιορισμού και πρόληψης, σε δεύτερη η ανάκτηση και ανακύκλωση και ως τελική λύση η ασφαλή διάθεση, παρουσιάζει μεγάλα κενά. Επιπλέον, υστέρηση υπάρχει όσον αφορά τη διαχείριση των βιομηχανικών και επικινδύνων στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς και για τα γεωργικά και κτηνοτροφικά απόβλητα (πχ. ενεργειακή αξιοποίηση). Σημαντικό περιβαλλοντικό πρόβλημα αποτελούν, οι ενεργοί και ανενεργοί ΧΑΔΑ. Η παύση λειτουργίας των χώρων αυτών αποτελεί μια ανελαστική χρονικά ενέργεια, για την περιφέρεια και για το σύνολο της χώρας, ως τις 31/12/2008, που ωστόσο συνδέεται εν μέρει με την υλοποίηση των απαραίτητων έργων περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης.

Πρόσφατα ανακοινώθηκαν ιδιαίτερα αυστηρά χρηματικά πρόστιμα για τους Ο.Τ.Α στα όρια των οποίων θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν ενεργές χωματερές από την 01/01/09.

Η επικείμενη λειτουργία του ΧΥΤΑ στην θέση Ημερόκλημα της Παλαιοσαμαρίνας αποτελεί το πρώτο μεγάλο βήμα προς την ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων, και την αποκατάσταση των ΧΑΔΑ, που υπάρχουν διάσπαρτοι παντού στον Νομό. Η κατασκευή του έργου θα δώσει νέες δυνατότητες ώστε να αντιμετωπιστεί συνολικά το πρόβλημα της ορθολογικής και περιβαλλοντικά αναγκαίας διαχείρισης των απορριμμάτων στον Νομό, και της σταδιακής κατάργησης και αποκατάστασης των ανεξέλεγκτων χωματερών, που υποβαθμίζουν το περιβάλλον και το βιοτικό επίπεδο των πολιτών. Στον Νομό Τρικάλων λειτουργούν ακόμη 25 ανεξέλεγκτες χωματερές. Σε όλη την έκταση του υπάρχουν επίσης 105 ανενεργές χωματερές, οι οποίες δεν έχουν ακόμα αποκατασταθεί. Μέχρι στιγμής αποκαταστάθηκαν σαράντα επτά (47), ενώ ο στόχος είναι όλες οι ενεργές χωματερές να έχουν αποκατασταθεί μέχρι το τέλος του 2008.

Διακυβέρνηση- Διαχειριστική Επάρκεια

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, πρόσφατα έλαβε την επίσημη πιστοποίηση ISO 9001:2000 από τον ΕΛΟΤ για να διαχειρίζεται έργα και δράσεις του ΕΣΠΑ, γεγονός με πολύ μεγάλη σημασία στην αναπτυξιακή προσπάθεια του Νομού, δεδομένου ότι η πιστοποίηση ενός φορέα ως τελικού δικαιούχου δράσεων του ΕΣΠΑ, είναι απαραίτητη για την διαχείριση έργων της 4^{ης} Προγραμματικής Περιόδου.

Το Αναπτυξιακό Όραμα του Νομού Τρικάλων

Ο Νομός Τρικάλων διαθέτει σημαντική πρωτογενή παραγωγή, μοναδικό φυσικό περιβάλλον με αξιόλογα αναπτυγμένους σε εθνικό επίπεδο τουριστικούς προορισμούς π.χ. Ελάτη, Περτούλι, Ασπροπόταμος κλπ, πληθώρα αξιόλογων αρχαιολογικών χώρων και μνημείων με επίκεντρο το διεθνούς εμβέλειας Παγκόσμιο Μνημείο της Φύσης, τα Μετέωρα, αλλά και αξιόλογο ενδογενές ανθρώπινο δυναμικό.

Παρά τα πλεονεκτήματα αυτά και παρά την κεντροβαρή γεωγραφική του θέση, για αρκετά χρόνια βίωνε μια ιδιότυπη απομόνωση και χαρακτηρίστηκε ' ' έκκεντρος ' ' λόγω της ανεπάρκειας των απαιτούμενων δικτύων προσπελασιμότητας, που είχαν σαν αποτέλεσμα την καθήλωση όλων εκείνων των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων που στηρίζονταν στην επισκεψιμότητα (τουρισμός) και στην εύκολη προσέγγιση μεγάλων αγορών του εσωτερικού αλλά και του εξωτερικού (πρωτογενής τομέας και διασύνδεση με τον δευτερογενή – μεταποίηση).

Μέσα από μια σειρά έργων στρατηγικής σημασίας στον τομέα των μεταφορών και την επερχόμενη βελτίωση της προσπελασιμότητας, με την προστασία, ανάδειξη και ισχυροποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει (πλούσιο φυσικό περιβάλλον , ιδιαίτερα αξιόλογη πολιτιστική κληρονομιά και ύπαρξη πολλών βυζαντινών και κλασσικών αρχαιοτήτων, πλούσια λαογραφία), με κυρίαρχη την παραγωγή προϊόντων ποιότητας, και μέσω ενεργοποίησης όλων των εμπλεκόμενων φορέων για τη επίτευξη της επιδιωκόμενης εξωστρέφειας ο Νομός Τρικάλων διατυπώνει το αναπτυξιακό του όραμα για την επόμενη κρίσιμη διαχειριστική περίοδο, ως εξής:

<< Ανάδειξη του Νομού Τρικάλων σε Αναπτυξιακό Κόμβο με Διακριτή Ταυτότητα στον Πολιτισμό, στον Τουρισμό και στα Προϊόντα Ποιότητας>>

Οι επιμέρους Στρατηγικοί Στόχοι στους οποίους πρέπει να στοχεύει η συντονισμένη αναπτυξιακή στρατηγική του Νομού είναι:

1. Η ολοκλήρωση και η συνέχιση δημιουργίας των βασικών υποδομών και ιδιαίτερα των δικτύων προσπελασιμότητας και σύνδεσης του Νομού με τα μεγάλα Εθνικά και Διευρωπαϊκά Δίκτυα, αποτελεί προϋπόθεση για την ανάδειξη του Νομού σε κόμβο και την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας.
2. Ο ορεινός όγκος και το φυσικό περιβάλλον του Νομού που μέσω της αειφορικής διαχείρισης και της προστασίας του περιβάλλοντος, της διατήρησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς των ορεινών οικισμών, του εναλλακτικού τουρισμού, της ανάπτυξης

συνεργασιών σε διαπεριφερειακό επίπεδο με τις όμορες περιοχές των Νομών Καρδίτσας, Άρτας, Ιωαννίνων, Γρεβενών και Λάρισας αποτελεί ισχυρό πόλο ανάπτυξης και βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με την Εθνική και την Περιφερειακή Στρατηγική για την 4η Προγραμματική Περίοδο.

3. Το πεδινό τμήμα του Νομού που διαθέτει ένα αξιόλογο παραγωγικό δυναμικό και μπορεί με τους κατάλληλους χειρισμούς, την ορθολογική αξιοποίηση του υδάτινου δυναμικού και την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών σύμφωνα πάντα με τα δεδομένα της νέας ΚΑΠ και του εθνικού σχεδιασμού για τον αγροτικό τομέα, να αποτελέσει την πηγή για την ανάπτυξη ποιοτικών προϊόντων, την ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων μέσω της μεταποίησης και καινοτομίας, την δημιουργία ισχυρής τοπικής παραγωγής σε συνεργασία με την ανάπτυξη του τουρισμού και την ενδυνάμωση της εξωστρέφειας σε συνέργεια πάντα με την Περιφερειακή Στρατηγική για την 4η Προγραμματική Περίοδο.
4. Η πόλη των Τρικάλων με την ανάδειξη των αξιόλογων σημείων (Ληθαίος ποταμός, Φρούριο, Αρχαιολογικοί χώροι, κλπ) τη συνέχιση δημιουργίας ψηφιακών υποδομών, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ενδυνάμωση της συνεργασίας με την πόλη της Καρδίτσας που θα ισχυροποιήσει το δίπολο Τρίκαλα- Καρδίτσα, θα δώσει νέες αναπτυξιακές δυνατότητες στην Δυτική Θεσσαλία και συνάδει με τον Εθνικό Χωροταξικό Σχεδιασμό.
5. Η πόλη της Καλαμπάκας με τα Μετέωρα που αποτελεί πόλο έλξης διεθνούς εμβέλειας και πύλη εισόδου για το σύνολο του Νομού.
6. Η ανάδειξη και δικτύωση των αρχαιοτήτων και των μνημείων του νομού που σε συνδυασμό με την ενσωμάτωση και προβολή της ιστορίας, των παραδόσεων και του πολιτισμού, ολοκληρώνοντας τις βασικές υποδομές και αναπτύσσοντας τις δεξιότητες εκείνες που θα αξιοποιήσουν στο μέγιστο τις δυνατότητες των νέων τεχνολογιών μπορούν να δώσουν στον νομό διακριτή ταυτότητα και να συνδράμουν τα μέγιστα στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας.
7. Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού στον νομό με την παροχή κινήτρων ανάπτυξης επιχειρηματικότητας, τη συνεχή κατάρτιση, λαμβάνοντας πάντα υπόψη τις ιδιαιτερότητες συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων όσον αφορά την ενσωμάτωση τους στον παραγωγικό ιστό, και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη κοινωνικής οικονομίας αξιοποιώντας στο μέγιστο τις δυνατότητες του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.
8. Η ανάπτυξη της εξωστρέφειας και της δικτύωσης των επιχειρήσεων, με την υιοθέτηση της καινοτομίας των νέων τεχνολογιών και της έρευνας, δίνοντας έμφαση στην πιστοποίηση των προϊόντων και των υπηρεσιών, αξιοποιώντας κατάλληλα το επιστημονικό δυναμικό του νομού δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για συνεχή ανάπτυξη της ανταγωνιστικότητας του Νομού.

Β' ΜΕΡΟΣ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ

Ο Δήμος Μαλακασίου

Στο στάδιο αυτό επιχειρείται η περιγραφή και αξιολόγηση της γενικής μακροσκοπικής εικόνας της περιοχής του Δήμου , και η ανάλυση των ενδογενών χαρακτηριστικών της, στις βασικές ακόλουθες κατηγορίες:

1. Βασικά χαρακτηριστικά, χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση
2. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
3. Κοινωνική πολιτική, παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός
4. Τοπική οικονομία και απασχόληση
5. Αναπτυξιακή φυσιογνωμία της περιοχής

1. Βασικά χαρακτηριστικά, χωροταξική ένταξη και διοικητική οργάνωση

- **Ιστορικό συνένωσης, έδρα του Ο.Τ.Α, αριθμός και ονομασία των Δημοτικών Διαμερισμάτων-οικισμοί.**

Ο Δήμος Μαλακασίου συγκροτήθηκε σύμφωνα με το νόμο υπ' αριθμόν 2539 περί <<Συγκρότησης της Πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης>> (ΦΕΚ 244/04-12-1997) και προήλθε από τη συνένωση του προϋπάρχοντος Δήμου Μαλακασίου, και 5 κοινοτήτων οι οποίες και καταργήθηκαν.

Αποτελείται από πέντε (5) Δημοτικά Διαμερίσματα, τα οποία είναι: Δ.Δ. Παναγίας, Δ.Δ. Κορυδαλλού, Δ.Δ. Μαλακασίου, Δ.Δ. Πεύκης, Δ.Δ. Τρυγόνας και τους συνοικισμούς Κουτσούφλιανης (τ.Πλατάνιστος) και Ανάληψη.

Έδρα του Ο.Τ.Α είναι το Δημοτικό Διαμέρισμα της Παναγίας.

Ο Δήμος Μαλακασίου, καταλαμβάνει το Βορειοδυτικό τμήμα του Ν. Τρικάλων και είναι μια μεγάλη ορεινή κοιλάδα που διασχίζεται από τον Μαλακασιώτη ποταμό, τον κυριότερο παραπόταμο του Πηνειού, ενώ στα δυτικά ορθώνεται επιβλητικά η οροσειρά της Πίνδου. Αποτελεί το σημείο επαφής του Ν. Τρικάλων (και της Περιφέρειας Θεσσαλίας), με τον Ν.Ιωαννίνων (Περιφέρεια Ηπείρου), και τον Ν. Γρεβενών (Περιφέρεια Δ. Μακεδονίας).

Γεωγραφικά η περιοχή συνορεύει:

- Βόρεια με τον Νομό Γρεβενών (Δήμους Γόργιανης & Χασίων),
- Νότια με τον Δήμο Καστανιάς και την Κοινότητα Ασπροποτάμου
- Ανατολικά με Δήμο Χασίων και Δήμο Καλαμπάκας
- Δυτικά με τον Νομό Ιωαννίνων (Δήμος Μετσόβου και Κοινότητα Μηλέας), αποτελώντας την πύλη εισόδου στον Νομό.

Ο Δήμος Μαλακασίου είναι δομημένος κατά μήκος της Ε.Ο. Τρικάλων – Ιωαννίνων με αποστάσεις από τα Τρίκαλα που κυμαίνονται από 45-75 km, και από 23 έως 53 km από την πόλη της

Καλαμπάκας (ανάλογα με το Δ.Δ.). Ειδικά το Δ.Δ. Μαλακασίου απέχει 12 χλμ από το Μέτσοβο, και 75 χιλ τόσο από τα Ιωάννινα όσο και από τα Τρίκαλα.

Παρακάτω παραθέτουμε αναφορά στα Δημοτικά Διαμερίσματα που συγκροτούν τον Δήμο Μαλακασίου:

Τρυγόνα

Στις παρυφές του Κράτσοβου ή Βίγλας (1.600 μ), σε υψόμετρο 790 μ., με πανοραμική θέα προς την περιοχή γύρω από τον Μαλακασιώτη ποταμό, και σε απόσταση 29 χιλιομέτρων από την πόλη της Καλαμπάκας, βρίσκεται η Τρυγόνα. Οι κάτοικοί της είναι κατά κύριο λόγο συνταξιούχοι και οικονομικά ενεργές είναι μόνο λίγες οικογένειες κτηνοτρόφων. Από την κάτω μεριά της Εθνικής Οδού Καλαμπάκας-Ιωαννίνων, στη ρίζα της Κόκκινης Πέτρας (Κιάτρ-Αρόσα), περνά το ποτάμι. Ένα χιλιόμετρο από το χωριό και τριάντα μέτρα πάνω από την Εθνική Οδό, στη θέση Ανάληψη, ήταν η παλιά θέση της Τρυγόνας. Εδώ βρίσκονται η ομώνυμη βρύση και δυο πηγές με τα ονόματα Κοάρδεσα και Φουντούνα-Μάρι. Πιο ψηλά, στην ανατολική πλευρά της Βίγλας, απλώνεται το δάσος της Χάουας, με πεύκα και βελανιδιές απ' όπου η θέα της κοιλάδας του Μαλακασιώτη είναι εξαιρετική. Στην ίδια πλευρά, στον Αη-Λιά, έχει διαμορφωθεί από το Δασαρχείο, χώρος αναψυχής. Άλλες δυο ωραίες βρύσες κάτω από πλατάνια είναι η Μεγάλη Βρύση και η Βρύση του Δασκάλου. Ένα χιλιόμετρο δυτικά, στην τοποθεσία Ανάληψη υπάρχει η ομώνυμη εκκλησία καθώς και οι κατασκηνώσεις της Ι.Μ. Τρίκκης και Σταγών.

Η πρώτη μνεία του χωριού υπό το όνομα Χλιτζιάδες χρονολογείται στα 1534. Πολύ αργότερα έγινε τσιφλίκι του Αλή-Πασά των Ιωαννίνων, με το όνομα Χλιοτσάδες. Στην καταγραφή του 1820 από το Οθωμανικό κράτος, αναφέρεται ως Κλιτφάδες. Το χωριό έλαβε μέρος στον αγώνα για την απελευθέρωση από τους Τούρκους υπό την αρχηγεία του Στάθη Ευσταθίου. Οι κάτοικοί του εξαγόρασαν το χωριό μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας με την συνδρομή των κατοίκων της Πεύκης και του Κορυδαλλού που μετεγκαταστάθηκαν σ' αυτό, και στα 1904 έγινε το τελευταίο συμβόλαιο αγοράς.

Στα 1930 με νόμο του Ελληνικού Κράτους που άλλαζε τα παλιά, μη ελληνικά ονόματα των τόπων, το χωριό μετονομάστηκε σε Τρυγόνα, από το όνομα του γνωστού πουλιού. Το χωριό πανηγυρίζει το Δεκαπενταύγουστο με γλέντι στην πλατεία, μετά την εκκλησία. Γίνονται ακόμη γάμοι με τον παραδοσιακό τρόπο, ανήμερα της Αναλήψεως.

Η περιοχή προσφέρεται για ορειβασία στο Κράτσοβο, και ψάρεμα στο Μαλακασιώτη.

Πεύκη

35 χιλιόμετρα από την Καλαμπάκα, περικυκλωμένη από τα πευκοδάση της Λάζνας, των Καναλιών και της Μπράβας, βρίσκεται η Πεύκη, σε υψόμετρο 840 μέτρων. Οι κάτοικοί της ασχολούνται κυρίως με την κτηνοτροφία και την υλοτομία (μέσω του Δασικού Συνεταιρισμού τους).

Απέναντι από την Πεύκη, στο ποτάμι που κατεβαίνει από τον Κορυδαλλό (στη θέση Μουκώσι), υπήρχε μεγάλη τοξωτή γέφυρα που από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα, εξυπηρετούσε την συγκοινωνία

Θεσσαλίας-Ηπείρου, ερείπια της οποίας σώζονται έως σήμερα, γνωστό ως το ' ' γεφύρι του Αλή-Πασά ' ' ή ' ' καμάρα του Μουκώση ' '. Σε μικρή απόσταση από το χωριό βρίσκονται οι πηγές Νταλίνια, Φαντανίτσα και Λάζινα. Αξιόλογος είναι ο πρόσφατα ανακαινισμένος νερόμυλος της Μοάρας.

Το χωριό πυρπολήθηκε δύο φορές κατά την διάρκεια της γερμανικής κατοχής.

Πανηγυρίζει στην γιορτή της Αγίας Μαρίνας (17 Ιουλίου), με καζανιές και με δημοτικά τραγούδια και χορούς, στην γιορτή του Αγίου Χριστόφορου (9 Μαΐου), και το Δεκαπενταύγουστο.

Στη θέση <<Μπράβα>> βρίσκονται οι κατασκηνώσεις του ΠΙΚΠΑ. Η περιοχή προσφέρεται για πεζοπορία στη Μπράβα και ψάρεμα στο Μαλακασιώτη.

Κορυδαλλός

Παραλλήλως προς τον Εθνικό Δρόμο Καλαμπάκας –Ιωαννίνων και σε απόσταση 38 χιλιομέτρων από την Καλαμπάκα, βρίσκεται το Δ.Δ. Κορυδαλλού. Έχει υψόμετρο 720 μέτρα. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός του ασχολείται κυρίως με την κτηνοτροφία, ενώ σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού είναι συνταξιούχοι. Το χωριό περιβάλλεται από τα 1.000 στρέμματα του δρυοδάσους, (Λόφος Τσούκα), όπου βρίσκεται ο ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, από τον οποίο φαίνονται τα χωριά Πεύκη, Τρυγώνα, Αμπελοχώρι, Καλομοίρα και Ματονέρι.

Στη περιοχή του λόφου, υπήρχε παλαιότερα το Μοναστήρι της Παναγίας, αλλά και ένα ισχυρότατο φρούριο, το οποίο υπήρξε σε ολόκληρη την περιοχή παρατηρητήριο του προύχοντα (ηγεμόνα), και το οποίο οροθετούσε τα σύνορα Ελλάδας-Τουρκίας πριν από την απελευθέρωση της Μακεδονίας. Ερείπια του φρουρίου σώζονται στην περιοχή. Κατά την ανέγερση του Ναού της Παναγίας στην Τσούκα, ανακαλύφθηκαν αρχαίοι αμφορείς με αποτέλεσμα να χαρακτηριστεί ως Ιστορικός και Αρχαιολογικός χώρος, από την Εφορία Αρχαιοτήτων.

Το χωριό λεηλατήθηκε και κάηκε το 1944 από τα Γερμανικά στρατεύματα. Οι κάτοικοι το ξανάχτισαν μέσα σε δυο χρόνια.

Το χωριό πανηγυρίζει το Δεκαπενταύγουστο με καζανιές και δημοτικούς χορούς και τραγούδια καθώς και στις 2 Μαΐου. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν οι γιορτές του Πάσχα.

Παναγία

43 χιλιόμετρα από την Καλαμπάκα, βρίσκεται η Παναγία ή Νέα Κουτσούφλιανη, με υψόμετρο 800 μέτρων.

Στο Δ.Δ. ανήκει και ο οικισμός του Πλατάνιστου, μέσα σε δάσος 30.000 στρεμμάτων από πεύκα, οξές και έλατα.

Τριγύρω ορθώνονται οι κορυφές Μικρό Κουκούρελο (1461 μ.) προς τη μεριά της Πεύκης, Σδιρίανι (1.663 μ.) στα όρια της Παναγίας και της Μηλιάς Μετσόβου και Πάντε-Μάρε (1.700 μ.), στα όρια Παναγίας Μηλιάς και Κρανιάς.

Ο Πλατάνιστος είναι η Παλιά Κουτσούφλιανη, όπου ήταν αρχικά εγκαταστημένοι οι Κουτσουφλιανίτες. Από κει, μετά την διαρρύθμιση των συνόρων του 1897 που άφηνε το χωριό τους έξω από τα όρια του ελληνικού κράτους, αφού πρώτα έκαψαν τα σπίτια τους, μεταφέρθηκαν σε ελληνικό έδαφος και εκεί έχτισαν τη Νέα Κουτσούφλιανη, τη σημερινή Παναγία. Το νέο χωριό δημιουργήθηκε στη θέση του μικρού οικισμού που είχε αναπτυχθεί γύρω από τη Μονή του Λιμπόχοβου (η οποία κάηκε το 1943 από τους Γερμανούς). Μετά τους Βαλκανικούς πολέμους η Παλιά Κουτσούφλιανη περιήλθε στο νομό Τρικάλων.

Σήμερα οι κάτοικοι, εξακολουθούν να ζουν κυρίως από την παραδοσιακή ενασχόληση τους με την κτηνοτροφία και τη γεωργία. Στο χωριό απομένουν το χειμώνα περίπου 300 άνθρωποι, που το καλοκαίρι ο αριθμός τους αυξάνεται σε 2.000.

Ωραία πέτρινη βρύση υπάρχει στη θέση <<Πάρτσι>> προς τον Πλατάνιστο, όπου και η ομώνυμη πηγή και ειδικά διαμορφωμένος χώρος για αναψυχή ανάμεσα στα πλατάνια. Αξιόλογη είναι η θέα από το Σδιριάνι, το Μικρό Κουκουρέλο, την Πέτρα Μουκόσι και το Χούνι.

Ως διατηρητέο μνημείο της φύσης έχει κηρυχτεί ο πλάτανος της πλατείας του Κοσμά του Αιτωλού, στο Δ.Δ. της Παναγίας, σύμφωνα με απόφαση του Υπουργείου Πολιτισμού (αρ. 34593/11080 και ΦΕΚ 398/6-83, Τεύχος Β'.) Στις προτάσεις του Δήμου για χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ έχει ενταχθεί η ανάπλαση της ιστορικής πλατείας, που αποτελεί και τον τόπο διεξαγωγής των ετήσιων εκδηλώσεων της επετείου του Ολοκαυτώματος της Κουτσούφλιανης.

Μέσα στο χωριό σώζονται παλιά πέτρινα σπίτια καθώς και η πλατεία, που συντηρούν την οικοδομική παράδοση της πελεκητής πέτρας. Το χωριό έχει δύο παλιές εκκλησίες, της Γεννήσεως της Θεοτόκου (αρχές του 18^{ου} αιώνα- ιστορικό διατηρητέο μνημείο), καθώς και ο Ι.Ν. Σωτήρος.

Πανηγύρια με καζανιές και παρουσίαση συγκροτημάτων δημοτικών χορών και τραγουδιών, γίνονται στις 8 Σεπτεμβρίου, όπου πανηγυρίζει η εκκλησία της Γενέσεως της Θεοτόκου, του Αγίου Πνεύματος η εκκλησία της Αγίας Τριάδας στον Πλατάνιστο, και το Δεκαπενταύγουστο γίνεται γλέντι στη κεντρική πλατεία της Παναγίας.

Η περιοχή προσφέρεται για πεζοπορία μέχρι το Πάντε-Μάρε και το Σδιριάνι.

Μαλακάσι

Στην αριστερή παράκαμψη της Εθνικής Οδού Τρικάλων-Ιωαννίνων μετά την Παναγία, και σε απόσταση 50 χλμ από την Καλαμπάκα, βρίσκεται η ιστορική κοινότητα Μαλακασίου. Το Μαλακάσι είναι χτισμένο σε υψόμετρο 790 μέτρων, και στη διάρκεια του χειμώνα κατοικείται από 300 κατοίκους, ο αριθμός των οποίων πενταπλασιάζεται το καλοκαίρι, όχι μόνο λόγω του τουρισμού, αλλά και λόγω του ότι μια από τις κύριες απασχολήσεις του πληθυσμού είναι η νομαδική κτηνοτροφία. Άλλη σημαντική δραστηριότητα των κατοίκων είναι η εκμετάλλευση του δημόσιου δάσους μέσω του Δασικού Συνεταιρισμού, αλλά και η καλλιέργεια κηπευτικών.

Το χωριό διαθέτει πλούσιο περιβαλλοντικό απόθεμα. Βρίσκεται μέσα σε δάσος με πεύκα, έλατα και οξυές που εκτείνεται σε έκταση 45.000 στρεμμάτων, στα όρια της Θεσσαλίας, της Ηπείρου,

και της Μακεδονίας. Από τις βόρειες πλαγιές του Λάκμου (Περιστέρι και Ζυγό), στα δυτικά του χωριού πηγάζουν τα δυο ρέματα Ρούτζι και Χίνιστα που συγκλίνουν για να σχηματίσουν το Μαλακασιώτικο Ρέμα (το πρώτο κομμάτι της διαδρομής του Πηνειού ποταμού). Πολλές είναι οι πηγές μέσα και έξω από το χωριό, όπως το Χάνι, το Τριαντάφυλλο, η Μάγγου, η Κυριακή, η Φούντε-Νιάρε. Επίσης υπάρχουν οργανωμένες τοποθεσίες για πικ-νικ.

Η περιοχή έχει πολλές παραδόσεις και θρύλους.

Στο Μαλακάσι, το οποίο ήταν κεφαλοχώρι και αποκαλούνταν <<Μικρό Παρισάκι>>, το Οθωμανικό κράτος είχε παραχωρήσει τη δικαιοδοσία όλης της περιοχής που σήμερα υπάγεται στο νομό Ιωαννίνων. Μετά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας στα 1881, το χωριό είχε τελωνείο το οποίο διατηρήθηκε ως τα 1914.

Στα 1912-13, υπήρξε σταθμός του Ελληνικού Στρατού που κατευθυνόταν προς την Ήπειρο κατά την πολιορκία των Ιωαννίνων. Από το Μαλακάσι καταγόταν ο στρατηγός Σαράφης.

Το χωριό έχει ωραία πέτρινα σπίτια, καθώς και παλιές εκκλησίες όπως του Αγίου Νικολάου, των Αγίων Αποστόλων, της Κοιμήσεως, του Προδρόμου και του Προφήτη Ηλία. Επίσης υπάρχει ο παλιός μύλος της εποχής της Τουρκοκρατίας, ενώ τη γραφική εικόνα της περιοχής συμπληρώνουν η πλατεία που βρίσκεται κάτω από πλατάνια, καθώς και η βρύση της Τραγόπετρας. Επισκέψιμο ενδιαφέρον παρουσιάζει επίσης ο Κάμπος του Δεσπότη και το εξωκλήσι του Προδρόμου.

Το χωριό πανηγυρίζει στη μνήμη των Αγίων Πέτρου και Παύλου (29 Ιουνίου) και το Δεκαπενταύγουστο, με γλέντι που ακολουθεί τις θρησκευτικές εκδηλώσεις. Οι κάτοικοι κρατούν τα παραδοσιακά έθιμα των Χριστουγέννων, των Απόκριων, του Ευαγγελισμού, της κουράς και του Γάμου. Υπάρχουν ακόμη Μαλακασιώτες μουσικοί που παίζουν παραδοσιακά όργανα και ζουν στον τόπο τους.

Η περιοχή προσφέρεται για πεζοπορία από το Μαλακάσι στο Αμπελοχώρι (12 χλμ), για αγώνες με οχήματα 4x4 σε ανώμαλο δρόμο, στη διαδρομή Αγία Τριάδα- Αμπελοχώρι -ΧάνιΤσίτου- Καστανιά.

Τέλος, στον Δήμο Μαλακασίου υπάρχουν επίσης οι οικισμοί Κουτσούφλιανης (τ. Πλατάνιστος) και η Ανάληψη. Ο οικισμός της Κουτσούφλιανης αριθμεί 60 κατοίκους και ανήκει στο Δ.Δ. Παναγίας, και ο οικισμός Ανάληψης 11 κατοίκους και ανήκει στο Δ.Δ. Τρυγόνας.

➤ Γεωμορφολογία-Κλίμα

Η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, χαρακτηρίζεται ως ορεινή (ΕΣΥΕ), με έντονο και πολυσχιδές ανάγλυφο, πολύμορφες εξάρσεις, ποικιλία υψομέτρων, κλίσεων και προσανατολισμών, στοιχεία που προσδίδουν στην περιοχή μια μοναδική άγρια ομορφιά και βέβαια μια ανεπανάληπτη οικολογική, βιολογική και τοπιακή ποικιλότητα.

Τα πετρώματα που συναντώνται στην περιοχή είναι φλύσχης και διάφορα πυριγενή πετρώματα όπως επίσης περιοδοτότητες και γάβροι. Ενδείξεις υπάρχουν για ύπαρξη χρωμίτη στο Δ.Δ. Πεύκης, οι ποσότητες του οποίου θα πρέπει να διερευνηθούν. Αντίστοιχη έρευνα θα πρέπει να πραγματοποιηθεί και στο Δ.Δ. Παναγίας για την διερεύνηση ύπαρξης στοιχείων χρυσού, καθ' όσον υπάρχει ιδιωτικό ενδιαφέρον και έχει χορηγηθεί σχετική άδεια μεταλλευτικών ερευνών.

Το κλίμα της περιοχής είναι ηπειρωτικό με δριμείς χειμώνες και αρκετές χιονοπτώσεις. Οι βροχοπτώσεις είναι αρκετές και ξεπερνούν τα 1000-1300 χιλιοστά, ενώ η περίοδος ξηρασίας περιορίζεται σε 1,5 έως 2 μήνες.

➤ **Υψόμετρο και κλίσεις εδάφους**

Η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου χαρακτηρίζεται ως ορεινή με υψόμετρα που ποικίλουν από 720-840 μ. Το μεγαλύτερο υψόμετρο εντοπίζεται στο Δ.Δ. Πεύκης (840 μ), και το χαμηλότερο στο Δ.Δ. Κορυδαλλού (720 μ). Αναλυτικά και ανά Δ.Δ. τα υψόμετρα παρουσιάζονται παρακάτω:

Δ.Δ	Υψόμετρα σε μέτρα
Δ.Δ. Κορυδαλλού	720 μ
Δ.Δ. Μαλακασίου	790 μ
Δ.Δ. Παναγίας	800 μ
Δ.Δ. Πεύκης	840 μ
Δ.Δ. Τρυγόνας	790 μ

Πηγή: www.oreinatrikala.gr

Παρουσιάζει δε, έντονες κλίσεις (20% έως 90%), ενώ υπάρχουν κατολισθητικά φαινόμενα, κυρίως στα Δ.Δ. της Τρυγόνας και Μαλακασίου.

➤ **Έκταση , χρήσεις γής και πληθυσμιακή πυκνότητα**

Η συνολική έκταση που καταλαμβάνει ο Δήμος, ανέρχεται σε **157.534** στρέμματα αποτελώντας το **4,66%** της συνολικής έκτασης του Νομού Τρικάλων.

Αναλυτικά η έκταση ανά Δ.Δ. του Δήμου παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1 Έκταση σε τ. χιλ ανά Δημοτικό Διαμέρισμα Δήμου Μαλακασίου

Δ.Δ.	Έκταση σε τ.χιλ.
Δ.Δ. Κορυδαλλού	11,43
Δ.Δ. Μαλακασίου	60,51
Δ.Δ. Παναγίας	46,99
Δ.Δ. Πεύκης	15,02
Δ.Δ. Τρυγόνας	23,58
Σύνολο Δήμου Μαλακασίου	157,53
Σύνολο Νομού	3.383,48 τ.χιλ.

Πίνακας 2.8 Κατανομή χρήσεων γης 2001

Κατανομή χρήσεων γης 2001					
Γεωγραφικά Διαμερίσματα – Νομοί & Δήμοι	Σύνολο εκτάσεων	Γεωργικές Περιοχές	Δάση- Ημιφυσικές εκτάσεις	Εκτάσεις που καλύπτονται από νερά (χερσαία ύδατα)	Τεχνητές Περιοχές (αστική οικοδόμηση)
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΟΣ	131.982,20	65.136,20	62.478,10	1.790,10	2.577,90
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	14.046,40	7.552,70	6.170,40	81,70	241,60
Ν. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	3.386,10	1.430,40	1.887,00	27,10	38,60
Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	157,4	34,10	122,20	0	1,10
% επί του συνόλου της έκτασης του Δήμου		21,66%	77,64%	0%	0,70%

*Στοιχεία ΕΣΥΕ, επεξεργασία ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Στη περιοχή του Δήμου κυριαρχούν τα δάση και οι βοσκότοποι σε σχέση με τις υπόλοιπες χρήσεις γής. Η παραπάνω κατανομή είναι ενδεικτική και επεξηγηματική των οικονομικών δομών, που θέλουν την πλειοψηφία των κατοίκων να ασχολούνται με την κτηνοτροφία και την υλοτόμηση.

Όπως βλέπουμε από τον πίνακα 2.8 η συνολική έκταση του Δήμου Μαλακασίου, αναφορικά με τις χρήσεις της, κατανέμεται ως εξής:

- 21,66% καταλαμβάνουν οι γεωργικές περιοχές (42,24% σε επίπεδο Νομού)
- **77,64%** τα δάση και οι Ημιφυσικές εκτάσεις (55,73% σε επίπεδο Νομού)
- 0,70% εκτάσεις τεχνητών περιοχών (1,14% σε επίπεδο Νομού).

Αναλυτικότερα και ανά κατηγορία σημειώνουμε ότι από το σύνολο των γεωργικών εκτάσεων, 0,25 % αποτελεί η αρόσιμη γη, 17,21 % οι βοσκότοποι και 4,2% περίπου οι ετερογενείς γεωργικές περιοχές. Από το σύνολο των εκτάσεων που καλύπτουν τα δάση και οι Ημιφυσικές εκτάσεις, 57,12% καταλαμβάνουν τα δάση, 19,63% οι μεταβατικές δασώδεις- θαμνώδεις εκτάσεις, και 17,59% οι εκτάσεις με συνδυασμό θαμνώδους και ποώδους βλάστησης.

Με δεδομένη λοιπόν την ορεινότητα της περιοχής του Δήμου Μαλακασίου, σημαντικό ποσοστό της συνολικής έκτασης του Δήμου καταλαμβάνουν τα δάση και οι βοσκότοποι.

Πίνακας 2.2 Πληθυσμιακή πυκνότητα Δήμου Μαλακασίου 2001

Περιοχή	Πληθυσμιακή πυκνότητα
Σύνολο Ελλάδος	83
Περιφέρεια Θεσσαλίας	54
Νομός Τρικάλων	41
Δήμος Μαλακασίου	13,3

*Στοιχεία ΕΣΥΕ 2001, επεξεργασία ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Η πληθυσμιακή πυκνότητα του Δήμου Μαλακασίου, είναι 13,3 κάτοικοι ανά χλμ, ενώ σε επίπεδο Νομού ο αντίστοιχος δείκτης είναι 41 κάτοικοι ανά χλμ. Από τον πίνακα 2.2, διαπιστώνουμε την τεράστια απόκλιση που παρουσιάζει ο Δήμος Μαλακασίου αναφορικά με την πληθυσμιακή πυκνότητα, συγκριτικά τόσο με τον Νομό, όσο και με την Περιφέρεια αλλά και τη χώρα.

Η περιοχή συγκεντρώνει επομένως όλα τα μειονεκτήματα των ορεινών-εσωτερικών ζωνών της Περιφέρειας Θεσσαλίας, όπως αραιοκατοίκηση και ερήμωση.

- **Δημογραφική σύνθεση του πληθυσμού – Δημογραφικοί δείκτες- Πληθυσμιακή εξέλιξη**

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3 Εξέλιξη Πραγματικού Πληθυσμού Δήμου Μαλακασίου ανά Δ.Δ Απογραφών 2001,1991,1981,1971

Πραγματικός Πληθυσμός Απογραφών Πληθυσμού 2001, 1991, 1981, 1971.							
Περιγραφή	2001		1991		1981		1971
	Πραγματικός Πληθυσμός	% μεταβολής	Πραγματικός Πληθυσμός	% μεταβολής	Πραγματικός Πληθυσμός	% μεταβολής	Πραγματικός Πληθυσμός
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	10.964.020	6,86%	10.259.900	5,34%	9.739.589	11,08%	8.767.936
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	753.888	2,59%	734.846	5,69%	695.285	5,22%	660.780
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	138.047	-0,65%	138.946	3,42%	134.350	0,78%	133.312
Δήμος Μαλακασίου	2.090	-1,83%	2.129	6,93%	1991	-2,59%	2044
Δ.Δ. Παναγίας	790	3,40%	764	3,10%	741	-8,29%	808
Δ.Δ. Κορυδαλλού	302	53,30%	197	-42,06%	340	73,47%	196
Δ.Δ. Μαλακασίου	320	-37,62%	513	46,57%	350	-27,69%	484
Δ.Δ. Πεύκης	382	46,36%	261	-20,91%	330	7,14%	308
Δ.Δ. Τρυγόνας	296	-24,87%	394	71,30%	230	-7,26%	248

*Στοιχεία ΕΣΥΕ, επεξεργασία ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Ο Δήμος Μαλακασίου καταλαμβάνει την 22^η θέση εκ του συνόλου των 23 Δήμων και 3 Κοινοτήτων που απαρτίζουν τον Νομό Τρικάλων, με βάση το κριτήριο του πληθυσμού.

Ο πληθυσμός παρουσιάζει μείωση μεταξύ των απογραφών 2001 και 1991, της τάξης του 1,83%, (ποσοστό τριπλάσιο σε σχέση με το σύνολο του Νομού), γεγονός που καταδεικνύει το πρόβλημα της σταδιακής εγκατάλειψης της περιοχής του Δήμου, και της τάσης της αστικοποίησης που παρατηρήθηκε τις τελευταίες δεκαετίες, στο σύνολο της ελληνικής περιφέρειας.

Επιχειρώντας μια ανάλυση σε βάθος 5 δεκαετιών διαπιστώνουμε ότι ο πληθυσμός του Δήμου βρίσκεται περίπου στα ίδια επίπεδα με τον πληθυσμό που είχε το 1971 (+1,022%), ενώ παρουσίασε σημαντική αύξηση της τάξης του 6,93% μεταξύ των δεκαετιών 1991 και 1981. Σε σύνολο χώρας η αντίστοιχη συνολική μεταβολή υπολογίζεται σε 25%, της Περιφέρειας σε 14%, και του Νομού σε 3,56%. Η δημογραφική στασιμότητα των τελευταίων δεκαετιών σε συνδυασμό, με τα χαμηλά ποσοστά γεννητικότητας, έχει οδηγήσει στη γήρανση του πληθυσμού, και στην επιβράδυνση της αναπτυξιακής τοπικής δυναμικής.

Εξετάζοντας δε την κατανομή του πληθυσμού στο Δήμο ξεχωρίζουν τα Δ.Δ. της Παναγίας (έδρα του Δήμου), με πληθυσμό 790 κατοίκων και ακολουθεί το Δ.Δ. Πεύκης με πληθυσμό 382 άτομα. Μεταξύ των δύο τελευταίων δεκαετιών παρατηρήθηκε μεγάλη μείωση του πληθυσμού στα Δ.Δ. του Μαλακασίου (-37,62%), και της Τρυγόνας (-24,87%). Σημαντική αύξηση πληθυσμού παρουσίασε το Δ.Δ. Κορυδαλλού (+53,30%), καθώς και του Δ.Δ. Πεύκης (+46,36%). Η έδρα του Δήμου, παρουσίασε αύξηση 3,40%.

Σημαντικό στοιχείο το οποίο χρήζει αναφοράς, είναι ότι ο πληθυσμός του Δήμου, αυξάνεται κατά πολύ κατά την διάρκεια του καλοκαιριού (επιστροφή των νομάδων κτηνοτρόφων, διακοπές των διαμενόντων εκτός περιοχής Δήμου Μαλακασιωτών), στοιχείο το οποίο απαιτεί ειδικό προγραμματισμό για την κάλυψη των αυξημένων έκτακτων αναγκών που προκύπτουν.

Δεν καταγράφονται στην περιοχή του Δήμου ειδικές πληθυσμιακές ομάδες (π.χ. ΑΜΕΑ), που να απαιτούν στοχευμένη κοινωνική πολιτική, ενώ οι μετανάστες που καταγράφονται είναι περίπου 50 άτομα (κυρίως Αλβανικής καταγωγής), και αντιπροσωπεύουν το 2,39% του συνολικού πληθυσμού του Δήμου.

Πίνακας 2.4 Σύνθεση του πληθυσμού ανά φύλο και ηλικία (2001)**ΑΝΔΡΕΣ**

Δ.Δ.	ΣΥΝΟΛΟ	0-14	%	15-24	%	25-39	%	40-54	%	55-64	%	65-79	%	80-	%
Δ.Δ. Παναγίας	408	37	9,07 %	30	7,35%	74	18,14%	86	21,08%	60	14,71%	110	26,96%	11	2,70%
Δ.Δ. Κορυδαλλού	154	14	9,09 %	16	10,39%	22	14,29%	32	20,78%	22	14,29%	38	24,68%	10	6,49%
Δ.Δ. Μαλακασίου	165	21	12,73 %	15	9,09%	23	13,94%	37	22,42%	21	12,73%	39	23,64%	9	5,45%
Δ.Δ. Πεύκης	194	23	11,86 %	13	6,70%	32	16,50%	45	23,20%	35	18,04%	34	17,53%	12	6,19%
Δ.Δ. Τρυγόνας	142	11	7,75 %	17	11,97%	17	11,97%	32	22,54%	24	16,90%	33	23,24%	8	5,63%
Σύνολο Δήμου	1.063	106	9,97 %	91	8,56%	168	15,80%	232	21,83%	162	15,24%	254	23,90%	50	4,70%
Σύνολο Νομού	68.811	10.865	15,79 %	8.634	12,55%	13.464	19,57%	14.318	20,81%	8.850	12,86%	10.609	15,42%	2.071	3%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	374.393	60.193	16,08 %	52.801	14,10%	79.841	21,33%	75.537	20,18%	44.326	11,84%	51.690	13,81%	10.005	2,67%
Σύνολο Ελλάδας	5.427.682	858.763	15,82 %	819.623	15,10%	1.274.633	23,48%	1.083.251	19,96%	571.677	10,53%	685.534	12,63%	134.201	2,47%

ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Δ.Δ.	ΣΥΝΟΛΟ	0-14	%	15-24	%	25-39	%	40-54	%	55-64	%	65-79	%	80-	%
Δ.Δ. Παναγίας	382	42	10,99 %	32	8,38%	56	14,66%	87	22,77%	72	18,85%	84	21,99%	9	2,36%
Δ.Δ. Κορυδαλλού	148	9	6,08 %	8	5,41%	18	12,16%	30	20,27%	26	17,57%	44	29,73%	13	8,78%
Δ.Δ. Μαλακασίου	155	13	8,39 %	14	9,04%	17	10,97%	27	17,42%	26	16,77%	49	31,61%	9	5,81%
Δ.Δ. Πεύκης	188	7	3,72 %	22	11,70%	26	13,83%	43	22,87%	39	20,74%	41	21,81%	10	5,32%

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δήμου Μαλακασίου 2007 - 2010

			%												
Δ.Δ. Τρυγόνας	154	13	8,44 %	12	7,79%	19	12,34%	31	20,13%	19	12,34%	54	35,06%	6	3,90%
Σύνολο Δήμου	1.027	84	8,18 %	88	8,57%	136	13,24 %	218	21,23%	182	17,72%	272	26,48%	47	4,58%
Σύνολο Νομού	69.236	10.283	14,85 %	8.061	11,64%	13.248	19,13%	13.088	18,90%	9.523	13,75%	12.077	17,44%	2.956	4,27%
Περιφέρεια εσσαλίας	379.495	57.743	15,22 %	49.330	13%	77.214	20,35%	72.815	19,19%	47.985	12,64%	59.679	15,73%	14.729	3,88%
Σύνολο Ελλάδας	5.536.338	805.322	14,55 %	745.697	13,47%	1.234.378	22,30%	1.105.334	19,97%	633.802	11,45%	815.440	14,73%	196.365	3,55%

Πηγή: ΕΣΥΕ 2001 - Επεξεργασία ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

Αναλύοντας τα στοιχεία του πίνακα 2.4 που παρουσιάζει την σύνθεση του πληθυσμού ανά ηλικία και ανά φύλλο, παρατηρούμε τα εξής:

Η πλειοψηφία του πληθυσμού του Δήμου Μαλακασίου ανήκει στην κατηγορία άνω των 55 ετών, (με ποσοστό 46,27%) , ενώ στην κατηγορία της παραγωγικής ηλικίας των 25-55 ανήκει το 36,08% των δημοτών. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με το ότι οι ηλικίες 0-24 αντιπροσωπεύουν μόνο το 17,66% καταδεικνύουν τα προβλήματα της ηλικιακής γήρανσης και της εγκατάλειψης της περιοχής από νέους ανθρώπους παραγωγικής ηλικίας, γεγονός που αναμφισβήτητα αποτελεί ανασταλτικό παράγοντα της ανάπτυξης της. Συγκρίνοντας τα παραπάνω ποσοστά με τα αντίστοιχα του Νομού παρατηρούμε ότι οι νεαρές ηλικίες 0-24 καταλαμβάνουν το 27,41% (περίπου διπλάσιο ποσοστό από αυτό του Δήμου), οι παραγωγικές ηλικίες 25-55 το 39,20% (περίπου 9% περισσότερο από το αντίστοιχο σε επίπεδο Δήμου), ενώ οι μη παραγωγικές ηλικίες των 55+ αντιπροσωπεύουν το 33,38% (περίπου 8% μικρότερο από αυτό του Δήμου). Λίγο πολύ ανάλογη εικόνα παρουσιάζεται και σε επίπεδο περιφέρειας αλλά και συνόλου χώρας.

Οι βασικοί δημογραφικοί δείκτες διαμορφώνονται ως εξής:

Πίνακας 2.5 Δημογραφικών δεικτών Δήμου Μαλακασίου

Περιοχή αναφοράς	Δείκτης γήρανσης	Δείκτης εξάρτησης	Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων
Ελλάδα	110,06%	46,81%	24,52%
Θεσσαλία	115,40%	50,82%	27,23%
Νομός Τρικάλων	131,04%	54,79%	31,07%
Δήμος Μαλακασίου	327,89%	63,66%	48,79%

Πηγή ΕΣΥΕ 2001, επεξεργασία ΚΕΝΑΚΑΠ

Δείκτης γήρανσης: Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 65+ / Πληθυσμός ηλικίας 0-14 :

Δείκτης εξάρτησης: Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 65+ και 0-14 / Πληθυσμός ηλικίας 15-64

Δείκτης εξάρτησης ηλικιωμένων: Ποσοστό πληθυσμού ηλικίας 65+ / Πληθυσμός ηλικίας 15-64

Όπως διαπιστώνουμε από τον πίνακα 2.5, ο οποίος παρουσιάζει τους βασικούς δημογραφικούς δείκτες του Δήμου Μαλακασίου, σε σύγκριση με αυτούς του Νομού, της Περιφέρειας Θεσσαλίας και τους Εθνικούς, παρατηρούμε την μεγάλη επιβάρυνση των δεικτών του Δήμου Μαλακασίου, δεδομένης της γήρανσης του πληθυσμού και της αδυναμίας συγκράτησης ή και προσέλκυσης νέων ανθρώπων.

Για την αξιολόγηση των συγκρίσεων αυτών, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ήδη ο πληθυσμός της χώρας γενικά, χαρακτηρίζεται από τάσεις γήρανσης. Είναι ενδεικτικό των τάσεων ότι σύμφωνα με τις προβολές της ΕΣΥΕ, από το 2005 μέχρι το 2050 ο συνολικός πληθυσμός (μετά από μία ενδιάμεση αύξηση από 11,08 εκατ. σε 11,3 εκατ.) από το 2019 αρχίζει να μειώνεται καταλήγοντας να είναι 10,7 εκατομμύρια το 2050. Σύμφωνα με τις ίδιες προβολές, ο πληθυσμός άνω των 65 ετών (ως ποσοστό του πληθυσμού από 15-64 ετών) θα αυξηθεί από 26,75% το 2005, σε 55,76% το 2050. (ΕΣΥΕ και Έκθεση Στρατηγικής για τις Συντάξεις, 2005).

Τα παραπάνω έχουν προφανή σημασία για τον αναπτυξιακό σχεδιασμό. Προσδίδουν μεγαλύτερη σπουδαιότητα σε πολιτικές και μέτρα: δια βίου μάθησης, που θα συμβάλλουν έμμεσα στη μεγαλύτερη γεννητικότητα μέσω της διευκόλυνσης του συμβιβασμού της οικογενειακής ζωής με τη συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας, που θα διευκολύνουν την ένταξη των νέων στην αγορά εργασίας, που θα προωθούν την ενσωμάτωση των μεταναστών, και που θα υποστηρίξουν την «ενεργό γήρανση». Το βάρος που αποκτούν οι παρεμβάσεις αυτές υπογραμμίζεται από το ότι το πρόβλημα της δημογραφικής γήρανσης είναι ένα από τα κρισιμότερα, σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα, και σε επίπεδο Νομού, Περιφέρειας και Χώρας συνολικά.

Αναφορικά με το πως κατανέμεται ο πληθυσμός ανά φύλλο, παρατηρούμε ότι υπάρχει μία σχετική ισορροπία, μεταξύ ανδρών και γυναικών, σε ποσοστό 50,86 και 49,14 αντίστοιχα.

Παρακάτω παραθέτουμε συγκριτικούς πίνακες 2001 και 1991, σχετικά με το εκπαιδευτικό επίπεδο των δημοτών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.7 Σύνθεση του πληθυσμού ανά εκπαιδευτικό επίπεδο 2001 vs 1991

1991									2001								
	Σύνολο	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΑΕΙ/ΤΕΙ	Απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης	Απόφοιτοι 3 τάξιου γυμνασίου	Απόφοιτοι Δημοτικού	Γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Σύνολο	ΠΤΥΧΙΟΥΧΟΙ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ	ΑΕΙ/ΤΕΙ	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας	Απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης	Απόφοιτοι 3 τάξιου γυμνασίου	Απόφοιτοι Δημοτικού	Γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση	Δε γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση
Σύνολο Ελλάδας	9.005.182	36.416	745.484	1.855.055	969.182	3.574.413	959.208	236.380	9.859.593	82.631	1.181.605	363.273	2.699.457	1.159.451	3.139.907	643.997	371.452
Περιφέρεια Θεσσαλίας	638.640	830	41.347	94.238	63.715	257.248	83.723	69.966	665.768	1.937	48.103	36.818	147.748	74.754	236.253	59.659	44.993
Νομός Τρικάλων	121.382	81	6.797	14.899	11.106	52.657	17.720	5.760	119.789	182	11.056	2.801	22.430	12.211	43.746	13.477	11132
Δήμος Μαλακασίου	2.129	1	29	152	143	1015	557	232	2.090	2	31	12	178	137	771	468	491
% επί του συνόλου του πληθυσμού		0,05 %	1,36%	7,14%	6,72%	47,67%	26,17%	10,90%		0,01%	1,48%	0,57%	8,52%	6,56%	36,89%	22,39%	23,49%

* στοιχεία ΕΣΥΕ, επεξεργασία ΚΕΝΑΚΑΠ

Παρατηρούμε ότι η συντριπτική πλειοψηφία του πληθυσμού είναι είτε απόφοιτοι Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (36,89%), είτε γνωρίζουν απλά γραφή και ανάγνωση (22,39%). Μεγάλο επίσης είναι το ποσοστό των αναλφάβητων **(23,49%)**. Οι πτυχιούχοι πανεπιστημιακής εκπαίδευσης αντιπροσωπεύουν μόνο το 1,48% του πληθυσμού, ενώ οι απόφοιτοι Μ.Ε αντιπροσωπεύουν το 8,52% του πληθυσμού. Συγκρίνοντας τα ποσοστά αυτά με τα αντίστοιχα του **Νομού** παρατηρούμε ότι 9,38% αποτελούν πτυχιούχους πανεπιστημιακής και μεταπτυχιακής εκπαίδευσης, 18,72 % αποτελούν πτυχιούχους ΜΕ, 36,52% απόφοιτους δημοτικού, 11,25% γνωρίζουν γραφή και ανάγνωση, ενώ αναλφάβητοι **9,29%**.

Σε επίπεδο **περιφέρειας** , αξίζει να σημειώσουμε ότι οι πτυχιούχοι αντιπροσωπεύουν το 7,52%, ενώ οι απόφοιτοι δημοτικού 35,49%, και οι αναλφάβητοι μόλις **το 6,76%**. Σε **πανελλαδικό** επίπεδο 12,82% είναι πτυχιούχοι μεταπτυχιακού ή τίτλου σποδών ανώτερης/ ανώτατης εκπαίδευσης, 31,85% απόφοιτοι δημοτικού, ενώ **3,77%** αποτελούν οι αναλφάβητοι.

Εξετάζοντας την διαχρονική εξέλιξη μεταξύ των ετών 1991 και 2001, παρατηρούμε ότι δεδομένης της μείωσης του πληθυσμού του Δήμου Μαλακασίου, και της εγκατάλειψης του από τις νεότερες γενιές, αυξάνεται σημαντικά το ποσοστό των δημοτών που είναι αναλφάβητοι, από **10,90%** το **1991 σε 23,49% το 2001**.

Στοιχεία για την εξέλιξη (σε αριθμό φοιτούντων) των μαθητών του Δήμου Μαλακασίου, παρουσιάζονται στον πίνακα 2.6. Ο αριθμός των μαθητών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης στο σύνολο του Δήμου είναι 9 μαθητές. Διαχρονικά παρατηρούμε μια σημαντική μείωση του αριθμού των μαθητών που φοιτούν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση του Δήμου (από 16 μαθητές το διδακτικό έτος 2003-2004 φθάνουμε το 2007-2008 στους 9), σε ποσοστό της τάξης του 56%. Είναι επίσης εμφανές ότι η μεγαλύτερη μείωση και ο συνολικά μικρότερος αριθμός μαθητών παρατηρείται την περίοδο 07-08. Ουσιαστικά ενεργά Δημοτικά σχολεία είναι αυτό της Παναγίας, με 4 μαθητές και της Τρυγόνας, επίσης με 4 μαθητές. Το νηπιαγωγείο στο Μαλακάσι έχει 1 μόνο μαθητή. Ανενεργά πλέον έχουν καταστεί τα νηπιαγωγεία της Παναγίας (από το 2006) και της Τρυγόνας (από το 2004), καθώς και το Δημοτικό Σχολείου Μαλακασίου (από το 2002).

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.6. ΦΟΙΤΟΥΝΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ

ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2003-2004 ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2004-2005 ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2005-2006 ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2006-2007 ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ	ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2007-2008 ΣΥΝΟΛΟ ΜΑΘΗΤΩΝ
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	0	0	0	0	0
ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΑΝΑΓΙΑΣ	6	7	7	10	4

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΡΥΓΟΝΑΣ	7	9	5	5	4
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	0	0	0	2	1
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΠΑΝΑΓΙΑΣ	2	2	2	0	0
ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ ΤΡΥΓΟΝΑΣ	1	0	0	0	0
ΣΥΝΟΛΑ	16	18	14	17	9

* Πηγή: 2ο Γραφείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Τρικάλων (με έδρα Καλαμπάκα), 31/5/2008

2. Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

2.1. Φυσικό περιβάλλον

Η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου διαθέτει, όπως ήδη αναφέραμε, ένα πλούσιο περιβαλλοντικό απόθεμα. Περιβάλλεται από τις ανατολικές κορυφές του όρους Περιστέρι και τις δυτικές κορυφές των Χασίων. Στις πλαγιές αυτών των βουνών αναπτύσσονται τα Δ.Δ. του Δήμου.

Τμήμα του Δάσους Μαλακασίου αποτελεί μέρος της περιοχής Natura 2000 **(GR2130006)- ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΤΣΟΒΟΥ (ΑΝΗΛΙΟ-ΚΑΤΑΡΑ).**

Η ευρύτερη δασική περιοχή του Μαλακασίου είναι η συνδεδητή περιοχή Βόρειας- Νότιας Πίνδου για σπάνια πανίδα και βιοτόπους. Συνδέει τους πληθυσμούς και τους βιοτόπους ειδών όπως η καφέ αρκούδα, το αγρίογιδο, ο λύγκας, το ζαρκάδι και ο λύκος, καθώς και για άλλα είδη τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως σπάνια ή κινδυνεύοντα σε ευρωπαϊκό ή εθνικό επίπεδο. Η ευρύτερη περιοχή μελέτης αποτελεί το νοτιοανατολικό όριο εξάπλωσης του πληθυσμού της καφέ αρκούδας στην Ελλάδα, αλλά και σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Σημειώνεται ότι η αρκούδα, ο λύγκας και το αγρίογιδο αποτελεί είδος που κινδυνεύει με εξαφάνιση στις χώρες της Ε.Ε. και τυγχάνει διευρυμένης προστασίας στα πλαίσια του ισχύοντος και στη χώρας μας ευρωπαϊκού δικαίου (Διεθνής Σύμβαση της Βέρνης που κυρώθηκε με το Ν. 1335/1983). Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21.5.1992 ' ' για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας ' ' συγκαταλέγει ρητά την καφέ αρκούδα μεταξύ των ζωικών ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος των οποίων η διατήρηση επιβάλλει τον καθορισμό ειδικών ζωνών διαχείρισης. Μάλιστα η καφέ αρκούδα περιλαμβάνεται μεταξύ των ' ' ειδών προτεραιότητας ' '. Είναι αυτονόητο ότι η συνέχεια αυτών των ορεινών οικοσυστημάτων είναι δεδομένη, όπως και η συνέχεια των ενδιατημάτων που χρησιμοποιούν είδη με μεγάλο ζωτικό χώρο, όπως είναι η αρκούδα και ο λύγκας. Εξάλλου φαίνεται ότι ο χώρος αυτός αποτελεί άριστο ενδιαίτημα αναπαραγωγής, διατροφής και διαχείμανσης για την αρκούδα, το ζαρκάδι και το αγριογούρουνο. Το νότιο τμήμα αυτής της περιοχής είναι χώρος όπου παρατηρούνται εποχιακές μετακινήσεις αγριόγιδου.

Η σημασία της Βόρειας Πίνδου ως χώρου ιδιαίτερης περιβαλλοντικής αξίας έχει καταδειχθεί μέσα από πλήθος μελετών και ερευνών και έχει αποτυπωθεί, εκτός των άλλων, στη θεσμοθέτηση προστατευόμενων περιοχών με κυρίαρχη αυτή του Εθνικού Πάρκου της Βόρειας Πίνδου.

Στον ευρύτερο χώρο υπάρχουν σημαντικά οικοσυστήματα διαφόρων τύπων, πολλά από τα οποία βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Επιπλέον, δασικά οικοσυστήματα με σπάνια δομή, υδάτινα οικοσυστήματα μικρής έκτασης και ποτάμια, και θέσεις με παλαιοντολογικό ενδιαφέρον συμπληρώνουν το σημαντικό φυσικό πλούτο αυτής της περιοχής.

Χωρικά, αυτή η συνδεδετή περιοχή περιλαμβάνει τη ζώνη που οριοθετείται δυτικά από το όριο των νομών Τρικάλων και Ιωαννίνων (περιοχή Δήμου Μαλακασίου) και ανατολικά από τη γραμμή Πλατάνιστου-Αμπελοχωρίου, και συνδέει βόρεια το Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου-Natura 2000 Ασπροπόταμος στα Νότια.

Η περιοχή του δικτύου ΦΥΣΗ 2000 << **GR 2130006 ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΤΣΟΒΟΥ (ΑΝΗΛΙΟ-ΚΑΤΑΡΑ)>> ΩΣ ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΤΑΞΥ ΒΟΡΕΙΑΣ- ΝΟΤΙΑΣ ΠΙΝΔΟΥ>>**

Είναι προφανές ότι στα οικοσυστήματα υπάρχει συνέχεια και τα τεχνητά όρια, όπως είναι τα όρια των Νομών, ουδεμία επιρροή ασκούν. Επομένως είναι ορθό να διαχειρίζεται μια περιοχή με βάση τα φυσικά της όρια και όχι τα διοικητικά ή άλλα. Έτσι είναι αδύνατη η διαχείριση ενός ορεινού όγκου με δύο διαφορετικούς τρόπους, επειδή αυτή ανήκει σε δύο νομούς, αλλά θα πρέπει να αντιμετωπίζεται ως μία ενότητα.

Τα φυσικά οικοσυστήματα της περιοχής αυτής βρίσκονται σε άριστη κατάσταση και παρόλο που οι ανθρώπινες δραστηριότητες είναι υπαρκτές (δρόμοι, υλοτομίες, κυνήγι), δεν παρουσιάζουν έντονα σημάδια υποβάθμισης.

Αυτή η πλούσια σε ευρωπαϊκό επίπεδο, βιοποικιλότητα, συμπληρώνεται από σπάνια είδη της ορνιθοπανίδας (αναπαραγόμενα αρπακτικά, δασικά είδη και είδη των ανοικτών ορεινών οικοτόπων) και είδη που συνδέονται στενά με ιδιαίτερα οικοσυστήματα (αλπικές λίμνες, φαράγγια κ.λ.π).

Το ίδιο ισχύει και για τη χλωρίδα, αναφορικά με την ποικιλότητα και τη σπανιότητα της. Το δάσος της περιοχής αποτελείται κυρίως από ελάτη, πεύκη και οξιά. Δεδομένου ότι τα πετρώματα της περιοχής Μαλακασίου είναι κυρίως σερπεντινικά, είναι φυσικό να παρατηρούμε τα γνωστά σερπεντινοδίαυτα φυτά της Πίνδου, ιδιαίτερα στην ανώτερη ζώνη των γύρω βουνών, όπως *Thymus teucrioides* υποείδος *alpinus*, η *Peltaria emarginata* η *Bornmuellera tymphaea* και *Campanula hawkinsiana*. Ανάμεσα σε αυτά υπάρχουν και άλλα ενδιαφέροντα είδη όπως *Carina acanthi folia*. Στα χαμηλότερα μέρη της περιοχής επισημάνθηκαν τα είδη *Chelidonium magus*, *Rosa arvensis* και το *Anthriscum magus* υποείδους *magus* που έχει εγκλιματιστεί σε ορισμένα σημεία και έχει μεταβληθεί σε αυτοφυές φυτό. Αντίθετα στη Νότια και Δυτική πλευρά της κοιλάδας έχουν αναπτυχθεί υπέροχα δάση από βελανιδιές και άλλα φυλλοβόλα στα χαμηλότερα μέρη, και από κωνοφόρα όπως το Μαυρόπευκο και το Έλατο στα υψηλότερα μέρη. Μεταξύ των άλλων συναντά κανείς και μερικά σπάνια δέντρα όπως η *Tilia Cordata* (Μικρόφυλλη Φλαμουριά) ο *ACER ODTUSATUM* (Σφένδαμο ο αμβλύς) και ο *Sordus torminalis* (Πρακανιά).

Την περίοδο αυτή υλοποιείται πρόγραμμα ανάδειξης της περιοχής Natura (περιοχή Ανήλιου-Μετσόβου), με συνολικό προϋπολογισμό 340.000 ευρώ. Τα έργα του προγράμματος αφορούν κατασκευή Δημόσιων δασοτεχνικών έργων δασικής αναψυχής ανάδειξης και προστασίας φυσικού περιβάλλοντος σε Δημόσια δάση και δασικές εκτάσεις στην περιοχή του Δ. Μαλακασίου, όπως δημιουργία θέσεων θέας, κατασκευή πέτρινων βрусών, ξύλινων κατασκευών, λιθόστρωτου μονοπατιού, δεξαμενών πυρόσβεσης, φύτευση πεύκων σε έκταση 200 στρεμμάτων περίπου. Επίσης

υπό κατασκευή (αναμονή άδειας οικοδόμησης), στο Δ.Δ. Μαλακασίου, βρίσκεται το Μουσείο της Φύσης - Κέντρο Προστασίας του βιοτόπου της αρκούδας, το οποίο θα αποτελεί και παρατηρητήριο πουλιών. Το Μουσείο θα ολοκληρωθεί με την συνεργασία του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας.

Στο Δ.Δ. Κορυδαλλού, βρίσκεται το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, στο οποίο εκτίθενται σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας, καθώς και χάρτης γεωλογικών πετρωμάτων. Το Κέντρο διαθέτει υποδομές για πραγματοποίηση συνεδρίων, διαλέξεων και ημερίδων.

Τέλος υπο υλοποίηση από το Δασαρχείο, βρίσκεται και η κατασκευή του Δασικού χωριού στη θέση Τούμπα, το οποίο θα περιλαμβάνει .....(**στοιχεία από κ. Δαφούλα- Βάιος**)

Στη βόρεια πλευρά της κοιλάδας, στις πλαγιές της κορυφής Κράτσοβο τα δάση της περιοχής είναι υποβαθμισμένα από την υπερβόσκηση αιγοπροβάτων. Το εγκεκριμένο Πρόγραμμα Δημόσιας Δασοπονίας για την βελτίωση υποβαθμισμένων δασών, προτείνει εργασίες υποβοήθησης της φυσικής αναγέννησης στα δασικά συμπλέγματα του Νομού, μεταξύ αυτών και του **Μαλακασίου**.

Η υποβοήθηση θα γίνει με την απομάκρυνση των προϊόντων υλοτομίας, καλλιέργεια νεοφυτείας κ.α. Αναφορικά με την αντιπυρική προστασία του Δάσους Μαλακασίου, (βάσει και του Προγράμματος Δημόσιας Δασοπονίας), απαιτούνται έργα αποψίλωσης και καθαρισμού στα πλαίσια μιας αποτελεσματικής αντιπυρικής προστασίας, ενόψει και της διανύουσας θερινής περιόδου.

Ένα άλλο ενδιαφέρον στοιχείο είναι το εκτεταμένο παραποτάμιο δάσος με πλατάνια, βελανιδιές και καβάκια (*Roruluw nigra*) στο χαμηλότερο ρου του Μαλακασιώτικου, στοιχείο που χρήζει προστασίας και ανάδειξης.

Ο Δήμος Μαλακασίου είναι πλούσιος σε υδάτινους πόρους

Η περιοχή διασχίζεται από τον Μαλακασιώτικο ποταμό, έναν από τους κυριότερους παραποτάμους του Πηνειού, και που στην ουσία αποτελεί την πρώτη διαδρομή του Πηνειού.

Ο Μαλακασιώτικος μαζί με τον Λιμποχοβίτικο (πηγάζει από την Πάντε Μάρε), συνιστούν τον σημαντικότερο υδάτινο πλούτο της περιοχής. Πηγάζει από το βουνό Λάκμος, ενώ το κυρίως ρέμα του, βρίσκεται νότια του χωριού Μαλακάσι και ρέει με κατεύθυνση από δυτικά προς τα ανατολικά, καταλήγοντας στον ποταμό Ίωνα (στη θέση Μουργκάνι) σχηματίζοντας μαζί με τον Λιμποχοβίτικο, τον Πηνειό ποταμό.

Το νερό της περιοχής είναι πολύ καλής ποιότητας κατάλληλο και για εμφιάλωση (σύμφωνα με το **ΠΔ 433/83**).

➤ **Προβλήματα ρύπανσης**

Διαχείριση στερεών αποβλήτων

Στην περιοχή του Δήμου Μαλακασίου λειτουργεί οργανωμένη χωματερή στο Δ.Δ. Πεύκης, (στη θέση Κάτω Σαδίστα), στην οποία αποθέτονται τα συλλεγόμενα απορρίμματα, με δεδομένες τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τη λειτουργία της, και τις επιπτώσεις στη δημόσια υγεία. Για την αποκομιδή των απορριμμάτων υπάρχει αυτοκίνητο απορριμματοφόρο.

Η παύση λειτουργίας του ΧΑΔΑ Μαλακασίου, όπως και όλων των ενεργών ΧΑΔΑ του Νομού και της Περιφέρειας, αποτελεί μια ανελαστική χρονικά ενέργεια, ως τις 31/12/2008, που ωστόσο συνδέεται εν μέρει με την υλοποίηση των απαραίτητων έργων περιβαλλοντικά ορθής διαχείρισης. Η αποκατάσταση των χώρων αυτών τίθεται ως πρώτης προτεραιότητας.

Στους άλλους οικισμούς η διαχείριση των απορριμμάτων γίνεται με υποτυπώδη οργάνωση. Τα απορρίμματα διατίθενται σε συγκεκριμένες τοποθεσίες συνήθως χωρίς ταφή ή καίγονται. Οι ανεξέλεγκτες «χωματερές» αποτελούν σοβαρό πρόβλημα για το περιβάλλον και την δημόσια υγεία.

Επιστημονικές μελέτες δείχνουν ότι η ύπαρξη των χωματερών και η μόλυνση που παράγουν επηρεάζουν άμεσα την υγεία των κατοίκων που διαμένουν κοντά σ' αυτές. Μία από τις άγνωστες σε μεγάλο βαθμό μέχρι τώρα απειλές των χωματερών είναι η παραγωγή διοξινών, οι οποίες έχουν καταστρεπτικές συνέπειες για την δημόσια υγεία.

Με βάση τον Περιφερειακό Σχεδιασμό Διαχείρισης Στερεών Αποβλήτων Θεσσαλίας, ο οποίος αναθεωρήθηκε τον Δεκέμβριο του 2005, και σε συνάφεια με το Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων, υπάρχει προγραμματισμός, πέραν από την λειτουργία του ΧΥΤΑ Νομού Τρικάλων και η λειτουργία του Κέντρου Διαλογής Ανακυκλώσιμων Υλικών (ΚΔΑΥ) με πολύ θετικές τις προοπτικές που διανοίγονται στον τομέα της ορθολογικής διαχείρισης στερεών αποβλήτων και μείωσης του όγκου των απορριμμάτων σε επίπεδο Νομού αλλά και Δήμου. Επίσης υπό υλοποίηση βρίσκεται και ο Σταθμός Μεταφόρτωσης Απορριμμάτων στην Καλαμπάκα. Σύμφωνα με το ΠΕΣΔΑ, πρόταση υπάρχει και για την λειτουργία μικρής μονάδας αερόβιας επεξεργασίας και λιπασματοποίησης στα Τρίκαλα ή την Καρδίτσα (για την κάλυψη όλων των αναγκών της Δυτικής Θεσσαλίας).

Ο Δήμος δεν έχει ενταχθεί ακόμα σε πρόγραμμα Ανακύκλωσης Απορριμμάτων. Παραπάνω από απαραίτητη κρίνεται η συμμετοχή του Δήμου στο πρόγραμμα ανακύκλωσης με την συνεργασία της ΠΑΔΥΘ, και την προμήθεια του απαιτούμενου εξοπλισμού.

Επίσης, όπως και σε διάφορες περιοχές του Νομού, υπάρχουν ογκώδη αντικείμενα (οικοσκευές, μπάζα, εγκαταλελειμμένα αυτοκίνητα), σε διάφορες περιοχές του Δήμου τα οποία και θα πρέπει να απομακρυνθούν για τον καθαρισμό της περιοχής και την αισθητική αναβάθμιση της, κυρίως μέσω συνεργασίας του Δήμου με ιδιωτικές εταιρείες που αναλαμβάνουν την συλλογή αυτών των αντικειμένων.

Με το πρόγραμμα ανακύκλωσης, της εφαρμογής δηλαδή ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Εναλλακτικής Διαχείρισης των Στερεών Αποβλήτων, θα γίνει ένα σημαντικό βήμα για την ελαχιστοποίηση του όγκου των τελικών απορριμμάτων που καταλήγουν προς το παρόν στην ενεργή χωματερή του Δήμου, και μελλοντικά στον ΧΥΤΑ του Νομού.

Ευκαιρία επίσης αποτελεί η δυνατότητα υιοθέτησης καλών πρακτικών από άλλους ΟΤΑ για την διαχείριση των απορριμμάτων, όπως αυτές που έχουν ξεκινήσει με δική τους πρωτοβουλία προγράμματα οικιακής κομποστοποίησης, με κάδους σε κάθε νοικοκυριό, προκειμένου να συμβάλλουν όσο το δυνατόν περισσότερο στην μείωση του όγκου των απορριπτόμενων απορριμμάτων (Ελευσίνα, Άνοιξη, Μελίσσια, Παιανία, Πετρούπολη και πολλοί άλλοι). Η κομποστοποίηση των απορριμμάτων παρουσιάζεται σαν τον πιο εύκολο , φυσικό και αποδοτικό τρόπο για τη μείωση των σκουπιδιών και τη μετατροπή των οργανικών απορριμμάτων, σε λίπασμα. Τα οργανικά σκουπίδια αποτελούν πάνω από το 50% των απορριμμάτων μας και πάνω από 70% από αυτά μπορούν να κομποστοποιηθούν. Με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να ανακυκλώσουμε τουλάχιστον το 1/3 των σκουπιδιών που παράγονται μειώνοντας σε σημαντικό βαθμό τον όγκο των σκουπιδιών που παράγονται κάθε χρόνο και που αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες πηγές μόλυνσης.

Με το Νόμο 2939/01 η πολιτική διαχείρισης των απορριμμάτων δεν αποτελεί μόνο αντικείμενο μιας τεχνικής διαδικασίας αλλά επιπλέον κοινωνικής και πολιτικής. Απαιτείται συνολική και ολοκληρωμένη αντιμετώπιση του προβλήματος. Απαιτούνται αλλαγές στις κοινωνικές συμπεριφορές και νοοτροπίες.

Το κέντρο βάρους στην διαχείριση στερεών αποβλήτων έχει μετατοπιστεί καθαρά προς την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων, την ανακύκλωση και προς την μείωση των επικίνδυνων συστατικών των αποβλήτων. Τα οφέλη της ανακύκλωσης δεν είναι μόνο περιβαλλοντικά, αλλά και οικονομικά, τεχνικά και κοινωνικά.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην οποία ανήκει η αρμοδιότητα της διαχείρισης των απορριμμάτων, οφείλει να προσαρμόσει την πολιτική της στις νέες μεθόδους διαχείρισης, να τηρήσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την εφαρμογή της νέας νομοθεσίας για την εφαρμογή της εναλλακτικής διαχείρισης, να συνεργασθεί με τα εγκεκριμένα συστήματα και να αναλάβει ενεργό ρόλο στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού στις νέες συνθήκες.

Συμπερασματικά θα πρέπει να τονίσουμε ότι οι ΟΤΑ δεν είναι οι συλλέκτες των σκουπιδιών αλλά εκείνοι οι φορείς οι οποίοι χαράσσουν και ασκούν πολιτική για την διαχείριση εκείνων των υλικών που μέχρι πρότινος θεωρούσαμε άχρηστα.

➤ **Λοιπές Εστίες Ρύπανσης**

Δεδομένης της απουσίας βιομηχανικών-βιοτεχνικών δραστηριοτήτων στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, ως κύρια πηγή ρύπανσης αποτελεί η κυκλοφορία των οχημάτων στην Εθνική Οδό Καλαμπάκας-Ιωαννίνων, τα αστικά απόβλητα των οικισμών, καθώς και τα κτηνοτροφικά απόβλητα των μονάδων που λειτουργούν εντός των οικισμών. Η σχεδιαζόμενη εκπόνηση μελέτης ΣΧΟΑΑΠ, και η χωροταξική διευθέτηση οικισμών και χρήσεων γής, θα βοηθήσει στην επίλυση μέρους τουλάχιστον του προβλήματος.

Αναφορικά με τις λοιπες περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις της περιοχής του Δήμου και τις επιδράσεις στην ποιότητα του υδροφόρου ορίζοντα οι κυριότερες είναι τα αστικά λύματα της έδρας του Δήμου αλλά και τα αντίστοιχα λύματα των Δ.Δ. Τρυγόνας και Πεύκης. Η έλλειψη αποχετευτικού δικτύου και η χρήση απορροφητικών βόθρων για την συλλογή των λυμάτων συνιστούν μια επίσης σημαντική ρυπαντική εστία, (έντονη δυσοσμία, διαρροές κλπ), ιδιαίτερος κατά τους θερινούς μήνες όπου οι κάτοικοι αυξάνονται κατά πολύ.

Πέραν της απαιτούμενης δημιουργίας αποχετευτικού δικτύου ακαθάρτων και ομβρίων, στις προτάσεις του Δήμου για χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ, προβλέπεται και η κατασκευή μονάδας φυσικής επεξεργασίας υγρών αποβλήτων, έργα που θα συμβάλλουν στην ουσιαστική περιβαλλοντική αναβάθμιση και προστασία της περιοχής, στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και την προστασία της δημόσιας υγείας.

Μία από τις σημαντικότερες περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις αντιμετωπίζει κυρίως η περιοχή του Δ.Δ. Κορυδαλλού, στην οποία βρίσκεται σε λειτουργία ένα λατομείο που χρησιμοποιείται από την ΑΤΤΙ-ΚΑΤ Α.Τ.Ε, ως δανειοθάλαμος απόληψης αδρανών υλικών, για τις ανάγκες του έργου της ΕΓΝΑΤΙΑΣ οδού που κατασκευάζεται στην περιοχή (το θεσσαλικό τμήμα της οδού). Το διάστημα που εκπονείται το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, το Νομαρχιακό Συμβούλιο Τρικάλων έχει

γνωμοδοτήσει θετικά για την παραχώρηση άδειας απόληψης αδρανών υλικών και στη θέση ' ' Φονικά ' στο ίδιο Δ.Δ.

Η λειτουργία του υφιστάμενου λατομείου καθώς και η προοπτική λειτουργίας και δεύτερου, έχει προκαλέσει τις έντονες αντιδράσεις της τοπικής κοινωνίας οι οποίοι μιλούν για σοβαρές περιβαλλοντικές επιπτώσεις τόσο στο οικοσύστημα, όσο και στην υγεία τους.

Οι επιπτώσεις στο περιβάλλον από την κατασκευή τόσο μεγάλων οδικών αξόνων είναι αναπόφευκτες. Με τη συνεργασία όμως όλων των εμπλεκόμενων φορέων καθώς και των περιβαλλοντικών οργανώσεων είναι εφικτή η ελαχιστοποίηση τους, και η αποκατάσταση στο μέγιστο δυνατό βαθμό των επιπτώσεων αυτών από τέτοιες ασύμβατες με την χρήση τους ανθρώπινες παρεμβάσεις.

Η περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής του Δ.Δ. Κορυδαλλού από την λειτουργία του λατομείου είναι δεδομένη (σπάσιμο βράχων για την εξόρυξη, κόψιμο δέντρων, ηχορύπανση, παραχώρηση δημόσιας και ιδιωτικής γής για την απόθεση χωμάτων, επιβάρυνση των πηγών νερού και σκόνη η οποία δυσχεραίνει την ζωή των κατοίκων με επιπτώσεις και στην αγροτική και κτηνοτροφική παραγωγή του Δ.Δ.). Η ολοκλήρωση όμως αυτού του στρατηγικού έργου εθνικής σημασίας, θα άρει σε μέγιστο βαθμό τα προβλήματα προσβασιμότητας της περιοχής, διευκολύνοντας τις μετακινήσεις, ενώ παράλληλα θα αλλάξει σε μεγάλο βαθμό την αναπτυξιακή φυσιογνωμία ολόκληρης της περιοχής. Παράλληλα με αυτά τα αναμφισβήτητα οφέλη, που μόνο η δημιουργία τέτοιων μεγάλων αναπτυξιακών έργων μπορεί να επιφέρει, μέσω συντονισμένων προσπαθειών όλων των φορέων, (Δήμος, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων, Περιφέρεια Θεσσαλίας και ΥΠΕΧΩΔΕ), έχουν ήδη συμφωνηθεί μια σειρά έργων υποδομής στη περιοχή του Δήμου Μαλακασίου (με έμφαση στο Δ.Δ. Κορυδαλλού), με στόχο αφ' ενός την μέγιστη δυνατή αποκατάσταση του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος από την επιβάρυνση της λειτουργίας των λατομείων, αφ' ετέρου την διασφάλιση σημαντικών έργων υποδομής ως αντιστάθμισμα των παραπάνω παραχωρήσεων.

Συγκεκριμένα έχουν ήδη συμφωνηθεί τα παρακάτω έργα αποκατάστασης (από τον Οκτώβριο του 2008) :

- ❖ Αποκατάσταση δανειοθαλάμων
- ❖ Αποκατάσταση αποθεσιοθαλάμων (ιδιωτικών & δημοτικών)
- ❖ Αποκατάσταση πηγών και βρυσών
- ❖ Αποκατάσταση του ασφαλτικού οδικού δικτύου

Κυρίαρχο όλων των αιτημάτων και έργο πνοής για την περιοχή αποτελεί η συμφωνία της χωροθέτησης του Σταθμού Εξυπηρέτησης Αυτοκινητιστών ΣΕΑ στο Δ.Δ. Παναγίας, με τεράστια οφέλη στην τοπική οικονομία και την απασχόληση.

Θα πρέπει επίσης να αναφερθεί ότι υπάρχει και μια σειρά άλλων αιτημάτων τα οποία διεκδικεί η Δημοτική αρχή, όπως η ενεργοποίηση του προγράμματος συντήρησης και αποκατάστασης των πέτρινων παραδοσιακών λιθόκτιστων σπιτιών για ολόκληρο τον Δήμο, για το Δ.Δ. Κορυδαλλού

αναβάθμιση και εξοπλισμός του χώρου του αγροτικού ιατρείου, διαμόρφωση πλατείας, και εκσυγχρονισμός της παιδικής χαράς, εσωτερική οδοποιία, διαμόρφωση κεντρικής βρύσης, πλατείας, φωτισμός κλπ.

Επίσης σε εξέλιξη βρίσκονται οι εργασίες στο τμήμα του δρόμου απο Μαλακάσι προς Ίσβαρο. Με την ολοκλήρωση του τμήματος θα υπάρξει επαφή του Δ.Δ. Μαλακασίου με τον Ασπροπόταμο, την Καστανιά, το Ανήλιο και το Χιονοδρομικό Κέντρο Μετσόβου. Το έργο κατασκευάζεται από την ΕΓΝΑΤΙΑ Α.Ε, ως ένα από τα ανταποδοτικά έργα στην περιοχή.

Οι παραπάνω διεκδικήσεις, και η υλοποίηση των συμφωνηθέντων ήδη έργων, αποκτούν τεράστια σημασία για έναν Δήμο, όπως αυτός του Δήμου Μαλακασίου, όπου οι ίδιοι πόροι δεν επαρκούν για την πραγματοποίηση τέτοιων έργων που αναβαθμίζουν την περιοχή και συμβάλλουν τα μέγιστα στην επιβίωση και την μεσο- μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη της.

➤ **Βασικές υποδομές – Δίκτυα**

Εθνικό οδικό δίκτυο

Ο Δήμος Μαλακασίου διατρέχεται από την Εθνική Οδό Τρικάλων –Ιωαννίνων. Πρόκειται για ένα στενό δρόμο με πολλές στροφές, μεγάλη κίνηση και αποτελεί σημαντικό πέρασμα αφού συνδέει την Θεσσαλία με την Ήπειρο. Το συγκεκριμένο δίκτυο είναι επιβαρυμένο και έχει υποστεί αρκετές φθορές, όχι μόνο από το συγκοινωνιακό φόρτο, αλλά και από τις κατολισθήσεις (κυρίως στην περιοχή της Τρυγόνας).

Η ολοκλήρωση της κατασκευής της Εγνατίας Οδού, αλλά και ο Ε-65 που πρόκειται να κατασκευαστεί, θα αποσυμφορήσει το υπάρχον δίκτυο, διευκολύνοντας τα μέγιστα την προσβασιμότητα στην περιοχή καθώς και τις μετακινήσεις.

Παρά το γεγονός της ολοκλήρωσης των μεγάλων οδικών αξόνων στην περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, παραπάνω από χρήσιμη θεωρείται από την Δημοτική Αρχή, η συντήρηση και βελτίωση της υφιστάμενης Ε.Ο. Τρικάλων-Ιωαννίνων, για την διατήρηση της σύνδεσης του Δήμου με την πόλη της Καλαμπάκας και των Τρικάλων.

Εσωτερική οδοποιία

Η Κατάσταση του Οδικού δικτύου κρίνεται ικανοποιητική για την έδρα του Δήμου (Δ.Δ. Παναγίας). Στα υπόλοιπα Δημοτικά Διαμερίσματα υπάρχουν αρκετά προβλήματα. Μόνο το 35% της εσωτερικής οδοποιίας των Δημοτικών Διαμερισμάτων του Δήμου Μαλακασίου είναι τσιμεντοστρωμένο ή ασφαλτοστρωμένο.

Επίσης παρατηρείται μεγάλη κλίση του εδάφους. Η φθορά στους δρόμους είναι αναπόφευκτη, κυρίως λόγω των καιρικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή, αλλά και των κατολισθήσεων.

Κατά την διάρκεια του χειμώνα, και λόγω των δύσκολων καιρικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή, υπάρχουν προβλήματα αποχιονισμού. Ικανοποιητικός αποχιονισμός πραγματοποιείται μόνο στους κεντρικούς οδικούς άξονες, ενώ στα υπόλοιπα σημεία υπάρχει πλημμελής αντιμετώπιση, μέσω της εκμίσθωσης ιδιωτικών μηχανημάτων.

Την περίοδο που εκπονείται το Ε.Π., έχει υπογραφεί η σχετική σύμβαση για την βελτίωση του δρόμου από Αμπελοχώρι προς Παναγία και Μαλακάσι με προβλεπόμενο χρόνο περαίωσης του έργου τους 30 μήνες, ενώ η χρηματοδότηση του έργου πραγματοποιείται μέσω του προγράμματος ΠΙΝΔΟΣ.

Επαρχιακό, αγροτικό δίκτυο

Λιγοστά είναι τα χιλιόμετρα που καταγράφονται σαν επαρχιακό οδικό δίκτυο και συνδέουν τα Δημοτικά Διαμερίσματα με την Ε.Ο Τρικάλων - Ιωαννίνων ή με τα Δημοτικά Διαμερίσματα του όμορου Δήμου Καστανέας και του Νομού Γρεβενών. Η αγροτική καθώς και η δασική οδοποιία χαρακτηρίζεται ως κακής βατότητας. Την περίοδο αυτή εκτελούνται έργα βελτίωσης των υποδομών των βοσκοτόπων της περιοχής, μέσω του ' ' Μέτρου Ανάδειξη και Οργάνωση Αξιοποίησης Φυσικών Πόρων του Δ. Μαλακασίου ' '. Απαιτείται η πυκνή κατασκευή οχτών ομβρίων υδάτων η οποία θα βοηθήσει στην κατάσταση του δικτύου.

Σιδηροδρομικό Δίκτυο

Η διερευνώμενη σιδηροδρομική σύνδεση της Καλαμπάκας με τα Ιωάννινα και την Ηγουμενίτσα και η σχεδιαζόμενη κατασκευή σταθμών στα όρια των Δ.Δ. Ορθοβουνίου και Δ.Δ. Μαλακασίου, αλλά και η επέκταση του υφιστάμενου σιδηροδρομικού δικτύου προς Δυτική Μακεδονία (Σιάτιστα- Κοζάνη), δύναται να αποτελέσει μία ακόμη μεγάλη ευκαιρία για την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, την αύξηση της προσβασιμότητας και την διευκόλυνση των μετακινήσεων.

Ύδρευση – Αποχέτευση

Η ύδρευση όλων των Δημοτικών Διαμερισμάτων του Δήμου Μαλακασίου, γίνεται από τις πηγές που υπάρχουν στην περιοχή. Το νερό επαρκεί και είναι πολύ καλής ποιότητας, κατάλληλο και για εμφιάλωση (σύμφωνα με το **ΠΔ 433/83**), κυρίως στα Δ.Δ. Πεύκης και Μαλακασίου. Αναφορικά με την συχνότητα ελέγχων της ποιότητας του νερού πραγματοποιούνται τακτικότεροι έλεγχοι σε μηνιαία βάση με πολύ καλά αποτελέσματα. Πρόβλημα με αυξημένη σκληρότητα εμφανίστηκε σε πρόσφατες μετρήσεις στο Δ.Δ. Κορυδαλλού.

Το δίκτυο ύδρευσης των οικισμών είναι πεπαλαιωμένο και παρουσιάζει τόσο προβλήματα διαρροών όσο και προβλήματα επιμολύνσεων, δεδομένης της παλαιότητας των σωληνώσεων. Το δίκτυο από πλευράς επάρκειας είναι στο 80-100%, και η συνολική του έκταση καλύπτει μήκος 22.000 m. Το υλικό των σωλήνων ύδρευσης είναι από πλαστικό. Οι δύσκολες καιρικές συνθήκες κατά την χειμερινή περίοδο, σε συνδυασμό με το ανάγλυφο της περιοχής δημιουργούν συνεχείς υποχρεώσεις συντήρησης των δικτύων, με αυξημένο κόστος.

Υπάρχουν δημοτικά διαμερίσματα που δεν έχουν υδρόμετρα (Δ.Δ. Μαλακασίου). Προβλήματα παρουσιάζονται από τη μη ορθολογική χρήση του πόσιμου νερού (αρδεύσεις λαχανόκηπων , δενδροκαλλιεργειών κ.α), ιδιαίτερος κατά τους θερινούς μήνες . Την περίοδο αυτή εκτελούνται έργα αντικατάστασης του δικτύου ύδρευσης στο Δ.Δ. Παναγίας.

Όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα στερούνται αποχετευτικού δικτύου ακαθάρτων. Η συλλογή των λυμάτων γίνεται από απορροφητικούς βόθρους, με δεδομένες τις επιβαρύνσεις στο βιοτικό επίπεδο των δημοτών (δυσσομία, διαρροές).

Δίκτυο ομβρίων υπάρχει μόνο στο Δ.Δ. Παναγίας συνολικής έκτασης 2.000 μέτρων, ενώ τα λοιπά Δ.Δ. στερούνται δικτύου και απαιτείται η κατασκευή μικρών οχετών.

Ως άμεση προτεραιότητα έχει οριστεί η κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων και ομβρίων υδάτων για όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα καθώς και μονάδας φυσικής επεξεργασίας λυμάτων. Επίσης για ένταξη χρηματοδότησης από το ΕΣΠΑ έχει προταθεί η βελτίωση – αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης σε όλα τα Δ.Δ. και γενικότερα η αναβάθμιση της ποιότητας του πόσιμου νερού.

Αρδευτικά δίκτυα – Φράγματα

Δεν υπάρχουν φράγματα ή Ταμιευτήρες και οι ανάγκες καλύπτονται με υδρομαστεύσεις.

Ενεργειακή υποδομή

Ηλεκτρική ενέργεια

Από τον Νομό Τρικάλων διέρχεται γραμμή μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας των 400 KW . Η κατανομή εντός του νομού γίνεται με υποσταθμούς υψηλής τάσης, ένας από τους οποίους είναι στην περιοχή της Καλαμπάκας και μέσω του οποίου τροφοδοτούνται με ρεύμα όλοι οι Δήμοι της περιοχής . Ο υποσταθμός υψηλής τάσης δίδει ρεύμα μέσης τάσης στο δίκτυο και μέσω των διανομών μέσης τάσης που υπάρχουν σε κάθε οικισμό γίνεται η τροφοδοσία των καταναλωτών της περιοχής.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι παροχές της ΔΕΗ καθώς και οι διανομές τροφοδοσίας (μέσης τάσης) που υπάρχουν ανά δημοτικό διαμέρισμα

ΠΑΡΟΧΕΣ ΔΕΗ & ΔΙΑΝΟΜΕΙΣ ΜΕΣΗΣ ΤΑΣΗΣ ΑΝΑ Δ.Δ.

ΔΗΜΟΙ - Δ.Δ.	ΔΕΗ παροχές	Διανομές Μέσης Τάσης
<i>Παναγίας</i>	<i>492</i>	<i>3</i>
<i>Κορυδαλλού</i>	<i>184</i>	<i>1</i>
<i>Μαλακασίου</i>	<i>270</i>	<i>2</i>
<i>Πεύκης</i>	<i>188</i>	<i>1</i>
<i>Τρυγόνος</i>	<i>193</i>	<i>3</i>
Δήμος ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	1.327	10

*Πηγή: ΔΕΗ Τρικάλων 2002, επεξεργασία ΚΕΝΑΚΑΠ

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας

Οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ), συνιστούν πηγές ενέργειας φιλικές προς το περιβάλλον και αποτελούν ειδικότερη έκφραση αλλά και βασική συνιστώσα της αιφόρου ανάπτυξης.

Η ανάπτυξη τους αποτελεί βασική προτεραιότητα της Εθνικής - σε συνάφεια με την Ευρωπαϊκή πολιτική- με στόχο την προστασία του περιβάλλοντος και την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Συγκεκριμένα, με βάση την οδηγία 2001/77/ΕΚ, έχει τεθεί ως στόχος, μέχρι το 2010, το 22,1% της συνολικής κατανάλωσης ενέργειας στην Κοινότητα να προέρχεται από ΑΠΕ. Ειδικώς για την Ελλάδα, με βάση τους εθνικούς στόχους, όπως αυτοί προσδιορίζονται στον Ν.3468/2000, το ποσοστό συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας της χώρας πρέπει να ανέλθει μέχρι το 2010 σε 20,1% και μέχρι το 2020 σε 29% αντιστοίχως.

Το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, καθορίζει τις βασικές κατευθύνσεις και τους γενικούς κανόνες για την χωροθέτηση έργων ΑΠΕ στο σύνολο του εθνικού χώρου, ώστε αφενός να καταστούν εκ των προτέρων γνωστές οι κατηγορίες περιοχών στις οποίες αποκλείεται εν όλω ή εν μέρει η χωροθέτηση έργων ΑΠΕ και αντιστοίχως οι εν δυνάμει κατάλληλες για την υποδοχή τους περιοχές και αφετέρου οι ειδικότερες, ανά κατηγορία ΑΠΕ, χωροταξικές προϋποθέσεις εγκατάστασης ιδίως σε συνάρτηση με τη φυσιογνωμία, τη φέρουσα ικανότητα και εν γένει το περιβάλλον των περιοχών εγκατάστασης.

Πλήν του παραπάνω ειδικού πλαισίου, το Ενεργειακό Κέντρο Δυτικής Θεσσαλίας έχει εκπονήσει μελέτη για την διερεύνηση των δυνατοτήτων χωροταξικής διευθέτησης ΑΠΕ, στην περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, και συγκεκριμένα:

- ✚ Διαδημοτική Μελέτη Υδάτινου Δυναμικού των Δήμων **Μαλακασίου**, Καστανιάς, Κλεινοβού & της Διευρυμένης Κοινότητας Ασπροποτάμου του Νομού Τρικάλων (Ιούνιος 2002).
- ✚ Γενική Μελέτη για την χωροθέτηση ΑΠΕ στον Νομό Τρικάλων (βιομάζα, αιολική ενέργεια), (Ιούλιος 2002).

Σύμφωνα με την Διαδημοτική μελέτη του **Υδάτινου Δυναμικού των Δήμων Μαλακασίου**, Καστανιάς, Κλεινοβού και της Διευρυμένης Κοινότητας Ασπροποτάμου του Νομού, ο Δήμος Μαλακασίου διαθέτει προς αξιοποίηση σημαντικό υδάτινο δυναμικό για την εκμετάλλευση του από Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα. Στην μελέτη αυτή, εξετάστηκαν διάφορα υδατορεύματα της περιοχής ενδιαφέροντος, και με βάση μια σειρά κριτηρίων με κύριο από αυτά την αξιολόγηση ή όχι υδατοπαροχής του υπό εξέταση υδατορεύματος, κατέληξε στις εξής ενδιαφέρουσες θέσεις για περαιτέρω αξιολόγηση για κατασκευή ΜΥΕ:

- ✚ Μαλακασιώτικο ρέμα (θέση Καμάρες): Φαίνεται να παρουσιάζει αξιολόγηση υδατοπαροχή (100-200 lt/ sec). Προτείνεται (από την ομάδα έργου της εν λόγω μελέτης) η περαιτέρω αξιολόγησή του
- ✚ Υδατόρεμα Μπαλτάς (θέση Καμάρες): Το υδατόρεμα παρουσιάζει αξιολόγηση υδατοπαροχή (145 lt/ sec). Προτείνεται (από την ομάδα έργου της εν λόγω μελέτης) η περαιτέρω αξιολόγησή του

Την περίοδο που εκπονείται το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα και συγκεκριμένα την 01/07/08, ξεκίνησε η λειτουργία του Μικρού Υδροηλεκτρικού Σταθμού, στο Δ.Δ. Παναγίας (θέση Χάνι-Ζαμάνη). Η εταιρεία που κατασκεύασε και εκμεταλλεύεται το έργο είναι η **ΥΔΡΟΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ Α.Ε**, και η συμφωνία μεταξύ Εταιρείας και Δήμου, προβλέπει την απόδοση ποσοστού 3% των ακαθάριστων εσόδων από την πώληση του ρεύματος που παράγεται στον Δήμο.

Η συνολική ισχύς του έργου 4MW και ο προϋπολογισμός του ανέρχεται σε 6.500.000 ευρώ. Το έργο αυτό είναι απόλυτα φιλικό προς το περιβάλλον και δύναται να καλύψει τις ανάγκες των νοικοκυριών μιας πόλης περίπου 10.000 κατοίκων. Μέλημα όλων των εμπλεκομένων φορέων είναι να λειτουργήσει στην περιοχή και πάρκο υδρομέτρησης. Παράλληλα με την κατασκευή του ΜΥΣ στην περιοχή βελτιώθηκε και το αντιπυρικό δίκτυο αφού αποκαταστάθηκαν οι δρόμοι που οδηγούν στον Σταθμό.

Επίσης υπό κατασκευή (αναμονή άδειας από την Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας – ΡΑΕ-), βρίσκεται και δεύτερο ΜΥΕ απο την ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ (εταιρεία λαϊκής βάσης)., στη θέση του υδατορέματος Μπαλτάς. Τέλος αίτηση υπάρχει και για την κατασκευή τρίτου ΜΥΕ.

Σύμφωνα με την δεύτερη μελέτη η οποία εξέτασε την Δυνατότητα αξιοποίησης της βιομάζας στον ορεινό όγκο του Ν. Τρικάλων και γενικά την καταλληλότητα των διαφόρων μορφών ΑΠΕ, για διάφορες περιοχές του Νομού, διαπιστώθηκε από τους ερευνητές ότι ενδιαφέρον παρουσιάζει και η περαιτέρω διερεύνηση της δυνατότητας διαχείρισης των δασικών υποπροϊόντων για την παραγωγή ενέργειας (βιομάζας), στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης και αειφορικής διαχείρισης του Δάσους Μαλακασίου (βιομάζα δασικής προέλευσης).

Η βιομάζα είναι αποτέλεσμα της φωτοσυνθετικής δραστηριότητας των φυτικών οργανισμών, που μετασχηματίζουν την ηλιακή ενέργεια με μια σειρά διεργασιών και βασικές πρώτες ύλες το νερό, τα ανόργανα άλατα και το διοξείδιο του άνθρακα. Από ενεργειακή άποψη η βιομάζα θεωρείται ο φυσικός αποταμιευτής ηλιακής ενέργειας, η δε φωτοσύνθεση το αποδοτικότερο σύστημα συνεχούς δέσμευσης και αποθήκευσης ενέργειας. Σαν βιομάζα ορίζεται κάθε οργανική ύλη που είναι διαθέσιμη σε ανανεώσιμη βάση, συμπεριλαμβανομένων των γεωργικών καλλιεργειών, υποπροϊόντων και καταλοίπων των δασικών προϊόντων, των ζωικών υπολοίπων , των αστικών απορριμμάτων και των υδρόβιων φυτών. Οι κύριες μορφές βιομάζας, διαθέσιμης για παραγωγή ενέργειας είναι:

- ✚ τα υπολείμματα γεωργικών καλλιεργειών (π.χ. στελέχη αραβοσίτου, βαμβακιάς, άχυρο σιτηρών, κλαδέματα δενδροκομικών καλλιεργειών, κληματίδες κ.α)
- ✚ τα υπολείμματα επεξεργασίας γεωργικών προϊόντων (πυρήνες καρπών, πυρηνόξυλο, υπολείμματα εκκοκκισμού του βαμβακιού, φλοιός ρυζιού κ.α)
- ✚ η βιομάζα δασικής προέλευσης, όπως τα προϊόντα καλλιέργειας (αραιώσεων) και καθαρισμού των δασών, τα υπολείμματα υλοτομιών, τα υπολείμματα επεξεργασίας του ξύλου
- ✚ τα λύματα και απόβλητα της κτηνοτροφικής παραγωγής
- ✚ το οργανικό μέρος των στερεών απορριμμάτων αστικών περιοχών και
- ✚ η βιομάζα από ενεργειακές καλλιέργειας (καλαμιού, μίσχανθου, ζαχαρούχου σόργου, αγριοαγκινάρες, κενάφ, λεύκας, ευκαλύπτου, ιτιάς, ψευδακακίας κ.α)

Η παραγωγή που ενδιαφέρει άμεσα από ενεργειακή άποψη είναι αυτή που προέρχεται από ξυλεία θρυμματισμού (βιομηχανικό ξύλο) και καυσόξυλα.

Τέλος αναφορικά με την δυναμικότητα της περιοχής για αξιοποίηση της αιολικής ενέργειας, στα πλαίσια της παραπάνω μελέτης, δημιουργήθηκαν εκτατικοί χάρτες του αιολικού δυναμικού της περιοχής, και εντοπίστηκαν 4 σημεία με το υψηλότερο αιολικό δυναμικό (κορυφές Σδιργιάνι-Σβάρνα, κορυφογραμμή Μεγάλο Κουκούρελο, κορυφές Κιτσονάσου-Βούλγαρης στη Κατάρρα, και κορυφογραμμή Μύτικα).

Υπάρχει Προμέλετη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΠΠΕ), για την εγκατάσταση αιολικού σταθμού παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας εγκατεστημένης ισχύος 144 MW που θα περιλαμβάνει 48 ανεμογεννήτριες ισχύος 3ΜV εκάστη, από ενδιαφερόμενο ιδιωτικό φορέα. Η υπό εξέταση περιοχή βρίσκεται στη θέση << Ζυγουροτόπια-Δοκίμι-Κοπάνες-Μακροβούνι-Φούρκα-Μία-Τράμπα-Θεοδόσι-Σκαφίδα>> των Δήμων Μετσόβου, Μαλακασίου, Καστανιάς και Κοινότητας Ασπροποτάμου, των Νομών Ιωαννίνων και Τρικάλων. Η περιοχή του προτεινόμενου έργου δεν βρίσκεται υπό θεσμοθετημένο καθεστώς προστασίας σε ό,τι αφορά το περιβάλλον ή την πολιτιστική κληρονομιά, ενώ δεν ανήκει στον αναθεωρημένο κατάλογο <<Σημαντικών Περιοχών για τα πουλιά στην Ελλάδα>>, σύμφωνα με την οδηγία της Ε.Ε. 79/409. Η θέση που προτείνεται βρίσκεται στον ορεινό όγκο και η υπάρχουσα βλάστηση είναι ποώδης, εξαιρετικά αραιή και υποβαθμισμένη.

Πάντως, με βάση το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, το οποίο δημοσιεύτηκε τον Ιανουάριο του 2008 (ΥΠΕΧΩΔΕ), το σύνολο του Νομού Τρικάλων δεν αποτελεί Περιοχή Αιολικής Προτεραιότητας (ΠΑΠ).

Τηλεπικοινωνίες

Το σταθερό τηλεπικοινωνιακό δίκτυο (ΟΤΕ) καλύπτει ήδη ικανοποιητικά τις ανάγκες του Δ.Δ. Μαλακασίου τόσο ως προς την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών όσο και ως προς τον βαθμό εξάπλωσης του (δυσπρόσιτες περιοχές). Από πλευράς κινητής τηλεφωνίας η περιοχή επίσης καλύπτεται .

ΣΥΝΔΕΣΕΙΣ ΟΤΕ & ΤΗΛΕΦΩΝΑ/100 ΚΑΤΟΙΚΟΥΣ ΑΝΑ Δ.Δ. & ΔΗΜΟ

ΔΗΜΟΙ - Δ.Δ.	ΟΤΕ-Αρ Συνδέσεων	Πληθυσμός	Τηλέφωνα/100 κατοίκους
Παναγίας	386	705	54,8
Κορυδαλλού	122	302	40,4
Μαλακασίου	185	405	45,7
Πεύκης	140	382	36,6
Τρυγόνος	110	296	37,2
Δήμος ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	943	2.090	45,1

* πηγή: ΟΤΕ Καλαμπάκας, επεξεργασία ΚΕΝΑΚΑΠ

Οι ανάγκες πλέον εντοπίζονται σε ευρυζωνικά δίκτυα οπτικών ινών καθώς και σε ασύρματα ευρυζωνικά δίκτυα. Η μέγιστη δυνατή αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, της Κοινωνίας της

Πληροφορίας και της ευρυζωνικότητας, με σκοπό την δημιουργία μιας σύγχρονης δομής στην υπηρεσία του πολίτη, θα οδηγήσει σε περαιτέρω αξιοποίηση του ρόλου που μπορεί να παίξει η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην προστασία του περιβάλλοντος, στην προστασία των αδύναμων κοινωνικά ομάδων, και στην καλύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη.

Η Ε.Ε. αναγνωρίζοντας το χάσμα που υφίσταται μεταξύ των χωρών –μελών της και στα πλαίσια της επιδιωκόμενης ψηφιακής σύγκλισης, δημιούργησε το χρηματοδοτικό εργαλείο Europe με το οποίο επιδοτεί (την Ελλάδα με 80%) έργα ψηφιοποίησης, πληροφόρησης και επικοινωνίας των πολιτών με τη Δημόσια Διοίκηση. Η προσπάθεια της παρούσης προγραμματικής περιόδου επικεντρώνεται στην τροφοδότηση των συστημάτων με πληροφορίες (έγγραφα, χάρτες, τοπικό περιεχόμενο) και η λειτουργική διασύνδεση αυτών, έτσι ώστε ο πολίτης από οποιαδήποτε σημείο (ακόμα και απομακρυσμένων περιοχών), να μπορεί μέσω Internet, να ολοκληρώνει την συναλλαγή του με το Δημόσιο και να πληροφορείται για θέματα που τον ενδιαφέρουν. Η αξιοποίηση αυτών των προγραμμάτων από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, και η υιοθέτηση τους, αποτελούν πολιτική ζωτικής σημασίας για την συγκράτηση -προσέλκυση του πληθυσμού, ιδίως νέων.

Υποδομές εκπαίδευσης

Στην περιοχή του Δήμου Μαλακασίου λειτουργούν μόνο μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, και συγκεκριμένα 1 Νηπιαγωγείο, και 2 Δημοτικά σχολεία μονοθέσια ένα στη Παναγία και ένα στην Τρυγώνα. Οι μαθητές εξυπηρετούνται από την Καλαμπάκα και τα Τρίκαλα για τις ανάγκες της Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Υγεία -Πρόνοια-Φροντίδα Κοινωνικών Ομάδων

Σε όλα τα Δ.Δ. υπάρχουν αγροτικά ιατρεία και η συχνότητα επίσκεψης του γιατρού είναι μια φορά την εβδομάδα. Σε μόνιμη βάση οι ανάγκες των δημοτών για περίθαλψη ικανοποιούνται από το Γενικό Νοσοκομείο Τρικάλων και το Κέντρο Υγείας Καλαμπάκας. Στο Δ.Δ. Παναγίας σταθμεύει ασθενοφόρο, μερικώς εξοπλισμένο (δωρεά του Πολιτιστικού Συλλόγου), το οποίο αντιμετωπίζει τα έκτακτα περιστατικά μεταφοράς ασθενών σε συνεργασία με το Κέντρο Υγείας Καλαμπάκας.

Εντονη είναι η προσπάθεια για ίδρυση Πολυδύναμου Ιατρείου στη Παναγία, προκειμένου να καλύπτονται οι πολλαπλές ανάγκες των Δημοτών (η απόσταση από το πλησιέστερο Κέντρο Υγείας Καλαμπάκας είναι 40 χιλιόμετρα), ενώ ο σχεδιαζόμενος κόμβος της Παναγίας, θα δημιουργήσει ενδεχόμενως επιπλέον ανάγκες πρωτοβάθμιας περίθαλψης. Υπέρ της ιδρύσεως Πολυδύναμου Ιατρείου στη Παναγία έχει γνωμοδοτήσει με σχετική απόφαση και το Γενικό Νοσοκομείο Τρικάλων.

Στον τομέα της Κοινωνικής Μέριμνας στον Δήμο λειτουργεί το πρόγραμμα **Βοήθεια στο σπίτι (υλοποίηση μέσω ΔΕΚΠΤΑ)**, ενώ δεν υπάρχει ΚΑΠΗ. Οι ανάγκες των ηλικιωμένων δημοτών καλύπτονται από τα παραδοσιακά καφενεία που λειτουργούν στη περιοχή, και που προσφέρουν στέγη συγκέντρωσης στους δημότες. Παράλληλα ο Δήμος οργανώνει κατά καιρούς και εκδηλώσεις (π.χ. εκδρομές) για την κάλυψη των ψυχαγωγικών αναγκών, ενώ παρέχεται και η δυνατότητα χρήσης των κατασκηνώσεων της Πεύκης και της Αναλήψεως για διακοπές των ηλικιωμένων Δημοτών.

Αθλητικές εγκαταστάσεις

Οι υφιστάμενες ή υπό σχεδίαση αθλητικές υποδομές του Δήμου Μαλακασίου, είναι οι παρακάτω:

Μαλακάσι: υπό κατασκευή γήπεδο ποδοσφαίρου

Παναγία: 1 γήπεδο ποδοσφαίρου, 2 γήπεδα 5Χ5, 1 γήπεδο basket

Κορυδαλλός: (υπό σχεδιασμό) γήπεδο ποδοσφαίρου

Πεύκη: 1 γήπεδο basket

Επίσης στη διάθεση των Δημοτών βρίσκονται και οι αθλητικές υποδομές από τις μόνιμες κατασκηνώσεις της Τρυγόνας (1 γήπεδο 5x5, 1 γήπεδο basket, 1 γήπεδο ποδοσφαίρου).

Δεν υφίσταται σε λειτουργία κανένας αθλητικός σύλλογος.

Λοιπές Υποδομές

Στα όρια του Δήμου λειτουργούν οι κατασκηνώσεις της Ιεράς Μητρόπολης Τρίκκης και Σταγών, σε ανακαινισμένες εγκαταστάσεις στη θέση ' ' Ανάληψη ' ' της Τρυγόνας. Σε κοντινή απόσταση από αυτό το σημείο και συγκεκριμένα στο Δ.Δ. Πεύκης βρίσκονται οι παιδικές κατασκηνώσεις του ΠΙΚΠΑ.

Συγκοινωνίες

Η συγκοινωνιακή σύνδεση με την πόλη της Καλαμπάκας και των Τρικάλων, γίνεται μία φορά την εβδομάδα. Οι ανάγκες των Δημοτών καλύπτονται κυρίως με Ι.Χ. ,με μίσθωση taxi, καθώς και με τα υπεραστικά δρομολόγια που περνούν από την περιοχή με κατεύθυνση την Καλαμπάκα και τα Τρίκαλα.

➤ Πολιτιστική υποδομή και δραστηριότητες

Ο Δήμος Μαλακασίου, δεν θα ήταν υπερβολή να λέγαμε ότι αποτελεί το γεωγραφικό και πολιτιστικό σταυροδρόμι τριών περιφερειών, της Ηπείρου, της Θεσσαλίας και της Δυτικής Μακεδονίας. Δείγμα των πολλών πολιτισμικών επιρροών που έχει δεχτεί η περιοχή είναι και το γεγονός ότι η μεγάλη πλειοψηφία των κατοίκων μιλά (ως δεύτερη μητρική γλώσσα), την βλάχικη διάλεκτο.

Στην περιοχή διαμένουν ακόμη αρκετοί οργανοπαίχτες παραδοσιακών μουσικών οργάνων. Στα πλαίσια μεγιστοποίησης των ωφελειών από την κατασκευή του Κόμβου της Παναγίας, και περαιτέρω αξιοποίησης της μακροχρόνιας ιστορίας στην δημοτική μουσική, προγραμματίζεται η δημιουργία του Κέντρου Παραδοσιακής Μουσικής (Βαλκανικής –Ευρωπαϊκής –Παγκόσμιας) και Οργάνων, στο συγκρότημα του ΣΕΑ.

Στον Δήμο Μαλακασίου δραστηριοποιείται ο Οργανισμός Κοινωνικής – Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης του Δήμου Μαλακασίου, με έδρα την Παναγία.

Σκοπός του η ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής μέσα από την ιστορική του κληρονομιά. Είναι άξιο να αναφερθεί ότι ο Πολιτιστικός Οργανισμός συνδιοργανώνει με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων την ετήσια επέτειο του ολοκαυτώματος της Κουτσούφλιανης, η

οποία αποτελεί πλέον τοπική εθνική γιορτή, την οποία έχει τιμήσει με την παρουσία του και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Σύντομο ιστορικό για το Ολοκαύτωμα και τον Εκπατρισμό της Κουτσούφλιανης

Η ίδρυση της Κουτσούφλιανης ανάγεται στους Προρωμαϊκούς χρόνους (Αρχαίες Αλαλκομενές).

Η Κουτσούφλιανη αναφέρεται στη Χώρα Μετσόβου από το 1480 μχ. Ανήκε στην αυτόνομη Χώρα Μετσόβου μέχρι το 1794. Το 1881 με την συνθήκη του Βερολίνου απελευθερώθηκε με την Θεσσαλία. Λόγω της στρατηγικής θέσης της (σύνορα Θεσσαλίας- Μακεδονίας-Ηπείρου), επιλέχθηκε από τους αντάρτες ως ορμητήριο εναντίον των Τούρκων για την Απελευθέρωση της Μακεδονίας (Μάρτιος-Απρίλιος 1897). Στις 14 Απριλίου 1897 η Κουτσούφλιανη κατελήφθη από τους Τούρκους και με την συνθήκη της Κωνσταντινούπολης στις 22 Νοεμβρίου 1897 παραχωρήθηκε στους Τούρκους (η μόνη κατοικημένη περιοχή). Οι κάτοικοι 800 περίπου με συνεχή διαβήματα προς όλες τις κυβερνήσεις, ζήτησαν να παραμείνει η Κουτσούφλιανη στην ελεύθερη Ελλάδα αίτημα που απορρίφθηκε. Ως αντίδραση οι ηρωικοί κάτοικοι της Κουτσούφλιανης στις 13 Μαΐου του 1898 πυρπόλησαν το χωριό τους και παίρνοντας μαζί τους τα Ιερά Κειμήλια και οστά των προγόνων πήραν το δρόμο της ελευθερίας δίνοντας έκτοτε το παρόν σε όλους τους αγώνες του έθνους.

Η επέτειος του ολοκαυτώματος της Κουτσούφλιανης γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 13 Μαΐου με ιδιαίτερη λαμπρότητα.

Το Ολοκαύτωμα της Κουτσούφλιανης πραγματεύεται και παρουσιάζει στο έργο του Ιστορικό Λεύκωμα της Κουτσούφλιανης, καταγόμενου από την περιοχή συγγραφέα. Στον Δήμο Μαλακασίου, δεν λειτουργούν πολιτιστικοί σύλλογοι, αλλά μεγάλη πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική συνεισφορά έχουν οι σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στις περιοχές μόνιμης κατοικίας των δημοτών που έχουν μεταναστεύσει και διαμένουν σε άλλες περιοχές εκτός Δήμου, όπως ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κορυδαλλού, ο οποίος ιδρύθηκε το 1978, και έχει έδρα την Αθήνα.

Οι Μορφωτικοί πολιτιστικοί σύλλογοι που έχουν σημείο αναφοράς την περιοχή του Δήμου είναι:

Προοδευτικός Σύλλογος Κορυδαλλού (Κορυδαλλός)
Σύλλογος Μαλακασιωτών (Μαλακάσι)
Αδελφότητα Παναγίας (Παναγία)
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αγ. Νικολάου (Πεύκη)
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Αθηνών(Τρυγώνα)
Εκπολιτιστικός Σύλλογος Τρικάλων(Τρυγώνα)

Στον Δήμο Μαλακασίου ήδη λειτουργεί από το 1998 Λαογραφικό Μουσείο, σε αίθουσα του Δημοτικού Σχολείου της Παναγίας, στο οποίο εκτίθενται παραδοσιακές στολές αλλά και λοιπά λαογραφικά και πολιτιστικά κειμήλια. Επίκειται η μετεγκατάσταση του στο υπό διαμόρφωση κτίριο του Δασαρχείου.

Επίσης υπάρχουν αξιόλογα πολιτιστικά μνημεία τα οποία συμπληρώνουν την πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής.

Δεσπόζουσα θέση και σημασία στην πολιτιστική υποδομή του Δήμου Μαλακασίου αποτελεί η Ιερά Μονή Λιμποχώβου. Αναφέρεται σε χρυσόβουλο του Ανδρόνικου Γ' Παλαιολόγου και σε σιγίλιο του 1393 του Πατριάρχη Αντωνίου Δ' με τα οποία η υφιστάμενη Μονή Γεννήσεως της Θεοτόκου παραχωρήθηκε στην Επισκοπή Σταγών. Από τη μονή η οποία κήκε κατά την διάρκεια της κατοχής, σώζεται σήμερα το καθολικό, ένας καμαροσκεπής ναός, κατάγραφος εσωτερικά με ενδιαφέρον εικονογραφικό πρόγραμμα.

Στο Δ.Δ. Μαλακασίου υπάρχουν έχει 6 εκκλησίες οι οποίες είναι:

- Η καθεδρική του Αγίου Νικολάου, που βρίσκεται στην πλατεία του χωριού και είναι η μεγαλύτερη απ' όλες, με ύψος 17 μέτρα.
- Ο Ι.Ν. Αγίας Τριάδας
- Ο Ι.Ν. Κοίμησης της Θεοτόκου
- Ο Ι.Ν. Προφήτη Ηλία
- Ο Ι.Ν. των Αγίων Αποστόλων
- Ο Ι.Ν. του Προδρόμου (μια τρίκλητη βασιλική του 18^{ου} αιώνα) , η οποία στις 29 Αυγούστου συγκεντρώνει κόσμο απ' όλα τα γύρω χωριά, όπου έρχονται για να τιμήσουν τη θαυματουργή εικόνα του Αγίου. Ο Ναός έχει κηρυχτεί ιστορικό διατηρητέο μνημείο βάση της απόφασης ΦΕΚ108/Β/12-2-1989.

Στην Παναγία υπάρχει ο Ι.Ν. Γεννήσεως της Θεοτόκου ο οποίος επίσης έχει κηρυχτεί ως ιστορικό διατηρητέο μνημείο με βάση την απόφαση ΦΕΚ 1032/Β/24-11-1997.

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μαλακασίου υπάρχουν αρκετές φυσικές βρύσες, οργανωμένες τοποθεσίες για πικ-νικ καθώς και παραδοσιακοί νερόμυλοι, οι οποίοι με την κατάλληλη αξιοποίηση και ανάδειξη μπορούν να αποτελέσουν πόλους έλξης επισκεπτών αλλά και χώρους αναψυχής για τους δημότες. Επίσης ο λόφος Τσούκας με υποψία για ύπαρξη ευρημάτων αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, ο οποίος έχει κηρυχτεί ως Ιστορικός και Αρχαιολογικός χώρος.

Ενδιαφέρον επίσης για ανάδειξη παρουσιάζουν τα ερείπια της τοξωτής γέφυρας Πεύκης-Λιμποχώβου, που εξυπηρέτούσε την συγκοινωνία Θεσσαλίας-Ηπείρου.

Τέλος σχεδιάζεται η επανίδρυση του παραδοσιακού οικισμού των Αρβανιτοβλάχων, σε θέση που θα οριστεί από τον Δήμο, με στόχο την ανάδειξη της πλούσιας λαογραφικής και πολιτισμικής κληρονομιάς που αναπτύχθηκε στη περιοχή, ως αποτέλεσμα των πολυπληθών πολιτισμικών επιρροών που έχει δεχτεί στο βάθος του χρόνου, λόγω της γεωγραφικής της θέσης και των αναπτυγμένων σχέσεων που ανέκαθεν υπήρχαν μεταξύ των περιοχών των όμορων Νομών.

Στα πλαίσια αξιοποίησης του πολιτιστικού πλούτου της περιοχής προκειμένου αυτό να συνεπικουρήσει στην ανάπτυξη της, απαραίτητη θεωρείται η συμμετοχή σε δίκτυα και πολιτιστικές

διαδρομές. Προγραμματίζονται έργα δικτύωσης Διαδρομών- Ενοποίησης Αρχαιολογικών χώρων στα πλαίσια του Ε.Π.της Ν.Α.Τ. (όπου και ο Δήμος Μαλακασίου θα πρέπει να αξιοποιήσει).

Στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Νομού για το διάστημα 2007-2013, προβλέπεται η δημιουργία πολιτιστικών διαδρομών διασύνδεσης στα πλαίσια ανάδειξης των πολλών αρχαιοτήτων και μνημείων κάθε περιοχής. Συγκεκριμένα προβλέπεται η πολιτιστική διαδρομή Α' (Λάρισα-Τρίκαλα-Καλαμπάκα-Ιωάννινα) ' ' Έργα Βυζαντινών Αρχαιοτήτων ' '. Μεταξύ των υποέργων αυτού του Μέτρου (5.1.1.2), προγραμματίζεται η **Ανάδειξη της Ιεράς Μονής Λιμποχόβου Δ.Δ. Παναγίας**.

Η συμμετοχή του Δήμου Μαλακασίου σε δίκτυα πολιτιστικών φορέων του Νομού Τρικάλων που ήδη δημιουργούνται, αναμένεται να βοηθήσει περαιτέρω την αναπτυξιακή προσπάθεια του Δήμου. Τέτοιο δίκτυο είναι το Δίκτυο Πολιτιστικών Φορέων Περιοχής ΟΠΑΑΧ Ορεινής Καλαμπάκας. Ανάλογα δίκτυα προώθησης του λαογραφικού πλούτου κάθε περιοχής , είναι και το προτεινόμενο από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Νομού, Δίκτυο μουσείων και Λαογραφικών Συλλόγων Νομού Τρικάλων.

4. Τοπική οικονομία και απασχόληση

➤ **Εργαζόμενοι, άνεργοι - Μεταβολές ποσοστών ανεργίας – Διάρθρωση της απασχόλησης**

Από τον πίνακα 4.1 που παραθέτουμε παρακάτω, ο οποίος εμφανίζει την κατάσταση της απασχόλησης στο Δήμο Μαλακασίου, συγκριτικά με τον Νομό Τρικάλων, την Περιφέρεια Θεσσαλίας, και το σύνολο της χώρας, καθώς και το σύνολο των ανέργων, για τα έτη 2001, 1991, 1981, διαπιστώνουμε τα ακόλουθα:

- Από το σύνολο των οικονομικά ενεργών ατόμων του Δήμου Μαλακασίου, το **87,39%** είναι απασχολούμενοι σε διάφορους τομείς παραγωγικής δραστηριότητας.
- Το ποσοστό ανεργίας για το έτος 2001, στο Δήμο Μαλακασίου ανερχόταν στο **12,61%**, ποσοστό υψηλότερο από το αντίστοιχο ποσοστό του Νομού Τρικάλων, το οποίο ήταν για το ίδιο έτος 9,92%(2,69% υψηλότερο). Το αντίστοιχο ποσοστό για την Περιφέρεια Θεσσαλίας ήταν 10,82% και για το σύνολο της χώρας 11,10%.
- Από το σύνολο των ανέργων (30 άτομα), το **30%** ήταν **νέα άτομα**, γεγονός που καταδεικνύει την δυσκολία των εναπομείναντων νέων δημοτών να εισέλθουν στην αγορά εργασίας. Το αντίστοιχο ποσοστό των νέων ανέργων σε επίπεδο Νομού Τρικάλων ήταν 43,08%, για την Περιφέρεια 57,54%, και για το σύνολο της χώρας 48,09%.
- Η διαχρονική εξέλιξη της ανεργίας σημειώνει αρνητική εξέλιξη καθώς ακολουθεί σταθερά αυξητική πορεία. Το 1981 ο Δήμος Μαλακασίου είχε ποσοστό ανέργων 3,75% ενώ από το σύνολο των ανέργων οι νέοι αντιπροσώπευαν το 33,33%. Το 1991 το ποσοστό ανεργίας ανερχόταν στο 7,07%, ενώ οι νέοι άνεργοι αποτελούσαν τη πλειοψηφία του 55,56%, δείκτης που μειώθηκε το 2001 (30%), και δείχνει βελτίωση στην απορρόφηση των νέων ατόμων από την αγορά εργασίας, αλλά και που εξηγείται και από την επιβαρυνμένη ηλικιακή σύνθεση των δημοτών (γήρανση)(Πίνακας 4.2.).

Τα παραπάνω στοιχεία ανεργίας ανά Δήμο και Δ.Δ., αφορούν το έτος **2001**. Στην προηγούμενη ενότητα (Ν. Τρικάλων) έχουμε παρουσιάσει στοιχεία **Μάρτιου 2008**, για το σύνολο του Νομού, της Περιφέρειας και της Χώρας.

Δυστυχώς, σε επίπεδο Δήμου, δεν υπάρχουν διαθέσιμα ανάλογα στοιχεία για την τρέχουσα περίοδο, ώστε να προβούμε στις κατάλληλες συγκρίσεις. Στοιχεία που λήφθηκαν από το Τοπικό Υποκατάστημα του ΟΑΕΔ Καλαμπάκας, αναφέρουν ως επίσημα εγγεγραμμένους ανέργους στο σύνολο του Δήμου Μαλακασίου, **4 άτομα** εκ των οποίων **3 είναι γυναίκες**. Επίσης και οι 4 δηλωθέντες και καταγραφέντες είναι **νέα άτομα ηλικίας 25-37** ετών, ενώ είναι απόφοιτοι Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Κατόπιν επισήμανσης της ανωτέρω υπηρεσίας κρίνεται σημαντικό να αναφέρουμε ότι ενδέχεται να υπάρχει μεγαλύτερος αριθμός ανέργων δημοτών Μαλακασίου, αλλά λόγω του γεγονότος ότι στην επίσημη καταγραφή των στοιχείων του ανέργου δηλώνεται ο τόπος κατοικίας του και όχι ο Δήμος του, ενδέχεται αυτό το γεγονός να οδηγεί σε μια μικρή απόκλιση από την υφιστάμενη κατάσταση ανεργίας του Δήμου Μαλακασίου.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη στρατηγική έκθεση που παρουσίασε για την ανανεωμένη στρατηγική της Λισσαβόνας, για την ανάπτυξη και την απασχόληση, καλεί την Ελλάδα να εστιάσει τις προσπάθειές της στην αντιμετώπιση του υψηλού ποσοστού ανεργίας των νέων, στην ενθάρρυνση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, στη μείωση των ποσοστών πρόωρης εγκατάλειψης της σχολικής εκπαίδευσης και στην επίσπευση της μεταρρύθμισης της εκπαίδευσης και της εφαρμογής προγραμμάτων δια βίου μάθησης. Τονίζεται μάλιστα, ότι την περίοδο προγραμματισμού 2007-2013, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο θα διαθέσει 1.208.920.115 ευρώ στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Ανάπτυξη ανθρώπινων πόρων», για τη στήριξη ενεργητικών πολιτικών στην αγορά εργασίας στην Ελλάδα, συμπεριλαμβανομένης της «διευκόλυνσης της πρόσβασης των νέων στην απασχόληση.

Πίνακας 4.1 Οικονομικά ενεργοί, Άνεργοι, Οικονομικά μη ενεργοί Δήμου Μαλακασίου

Περιγραφή	2001					1991					1981					
	Οικονομικώς ενεργοί		Άνεργοι			Οικονομικώς ενεργοί			Άνεργοι			Οικονομικώς ενεργοί		Άνεργοι		
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	Οικονομικώς μη ενεργοί	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	Οικονομικώς μη ενεργοί	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	Οικονομικώς μη ενεργοί	
Σύνολο ΕΛΛΑΔΟΣ	4.614.499	4.102.089	512.410	246.426	5.245.094	3.867.859	3.556.435	311.424	167.274	5.032.157	3.543.797	3.388.518	155.279	89.036	4.499.166	
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	52.374	47.177	5.197	2.239	67.415	48.560	44.502	4.058	2.936	71.637	50.791	48.674	2.117	1.453	59.449	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	298.777	266.460	32.317	18.602	366.991	262.429	241.973	20.456	13.106	370.643	262.302	252.212	10.090	6.739	312.345	
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	238	208	30	9	787	509	473	36	20	1.239	801	771	30	10	990	
% επί του συνόλου Δήμου Μαλακασίου		87,39%	12,61%	30%			92,93%	7,07%	55,56%			96,25%	3,75%	33,33%		

Πίνακας 4.2 : Μεταβολή ποσοστών ανεργίας 1971,1981,1991,2001 (Σύνολο Ελλάδος, Περιφέρεια Θεσσαλίας, Νομός Τρικάλων, Δήμος Μαλακασίου)

Περιοχή εξέτασης	2001	1991	1981	1971
Σύνολο Ελλάδος	11,10%	8,05%	4,38%	3,12%
Περιφέρεια Θεσσαλίας	10,82%	7,79%	3,85%	4,51%
Νομός Τρικάλων	9,92%	8,36%	4,17%	4,57%
Δήμος Μαλακασίου	12,61%	7,07%	3,75%	16,76%

Πηγή ΕΣΥΕ 2001, Επεξεργασία ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Πίνακας 4.3 Διάρθρωση απασχόλησης οικονομικά ενεργών Δήμου Μαλακασίου, ανά τομέα παραγωγής, 2001

Περιοχή Σύγκρισης	ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΟΙ						ΑΝΕΡΓΟΙ	
	Σύνολο	Σύνολο Οικονομικά ενεργών	Πρωτογε νής τομέας	Δευτερογε νής τομέας	Τριτογενής τομέας	Δεν δήλωσαν κλάδο	Σύνολο Ανέργων	Οικονομικώς μη- ενεργοί
ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ	4.614.499	4.102.089	591.669	892.187	2.401.168	217.065	512.410	5.245.094
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ	298.777	266.460	74.424	51.751	132.047	8.238	32.317	366.991
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	52.374	47.177	14.339	9.005	23.114	719	5.197	67.415
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	238	208	108	42	58	0	30	787
Δ.Δ. ΠΑΝΑΓΙΑΣ	73	67	20	24	23	0	6	280
Δ.Δ. ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	37	33	18	4	11	0	4	127
Δ.Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	53	42	20	11	11	0	11	149
Δ.Δ. ΠΕΥΚΗΣ	39	32	24	2	6	0	7	111
Δ.Δ. ΤΡΥΓΟΝΑΣ	36	34	26	1	7	0	2	120

*πηγή: ΕΣΥΕ 2001

Από τον παραπάνω πίνακα 4.3, ο οποίος εμφανίζει την διάρθρωση της απασχόλησης ανά τομέα παραγωγής, και ανά Δ.Δ. του Δήμου Μαλακασίου διαπιστώνουμε τα παρακάτω:

Ο πρωτογενής τομέας απασχολεί το **51,92%** του οικονομικά ενεργού πληθυσμού (αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο Νομού Τρικάλων 30,39%), ο δευτερογενής τομέας **20,19%** (Νομός:19,09%), και ο τριτογενής **27,88%** έναντι 48,99% σε επίπεδο Νομού. Διαπιστώνουμε λοιπόν την μεγάλη εξάρτηση της απασχόλησης από τον πρωτογενή τομέα παραγωγής, την ανάλογη με το επίπεδο Νομού ποσοστιαία απασχόληση στην μεταποίηση (δευτερογενής τομέας), και την μεγάλη υστέρηση του τριτογενούς τομέα στην περιοχή, λόγω της ελλιπούς ανάπτυξης επιχειρήσεων παροχής υπηρεσιών.

Τέλος, παρατηρούμε το μεγάλο ποσοστό του μη ενεργού πληθυσμού, το οποίο αντιπροσωπεύει το 37,66% του συνόλου των δημοτών. Το στοιχείο αυτό καταδεικνύει την αναπτυξιακή υστέρηση της περιοχής και την έλλειψη δυναμικότητας της τοπικής οικονομίας. Υποδηλώνει επίσης την γήρανση του πληθυσμού καθώς και την πιθανή επανεγκατάσταση συνταξιούχων στη περιοχή.

Τα παραπάνω δεδομένα αναμένεται να διαφοροποιηθούν σημαντικά το επόμενο διάστημα, κυρίως λόγω της κατασκευής του Α/Κ Παναγίας, και του διεκδικούμενου ΣΕΑ στη περιοχή, όπου και θα πρέπει να αναπτυχθούν υπηρεσίες υποστηρικτικές (μονάδες εστίασης, διαμονής, λιανικού εμπορίου, πρατήρια βενζίνης, συνεργεία αυτοκινήτων), με πολλαπλά οφέλη στην τοπική επιχειρηματικότητα και οικονομία και σε απόλυτη συνάφεια με τον Εθνικό, Περιφερειακό και Τοπικό στρατηγικό στόχο της πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο, της διαφοροποίησης των αγροτικών δραστηριοτήτων και της διασύνδεσης του πρωτογενούς με τους λοιπούς τομείς παραγωγής.

Επίσης η επιδιωκόμενη ήπια τουριστική ανάπτυξη της περιοχής σε διάφορες μορφές εναλλακτικού τουρισμού, θα επιφέρει σημαντική τόνωση της τοπικής οικονομίας, αύξηση της απασχόλησης, μείωση της εξάρτησης από τον πρωτογενή τομέα και διαφοροποίηση των ασκούμενων δραστηριοτήτων.

➤ **Παραγωγικοί τομείς και η συμβολή τους στην τοπική οικονομία**

Ο ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο Δήμος Μαλακασίου βρίσκεται στο Β. Δ. τμήμα του Νομού Τρικάλων που συνορεύει με την Ήπειρο και την Δυτική Μακεδονία. Εκτείνεται σε μια περιοχή η οποία χαρακτηρίζεται ορεινή και τα υψόμετρα που συναντώνται είναι από 720 έως 840 μέτρα περίπου. Οι κάτοικοι της δραστηριοποιούνται σε όλους τους κλάδους του αγροτικού τομέα: γεωργία, κτηνοτροφία και δασοπονία με περισσότερο ανεπτυγμένη την δασοπονία. Ο πρωτογενής τομέας απασχολεί το 51,92 % των ενεργά οικονομικών ατόμων της περιοχής.

Η γεωργία της περιοχής είναι κυρίως στραμμένη σε:

- ✓ αροτριάιες καλλιέργειες, όπως σιτηρά για καρπό (σιτάρι μαλακό και σκληρό, κριθάρι, καλαμπόκι),
- ✓ κτηνοτροφικά φυτά (μηδική),
- ✓ αμπελουργία,
- ✓ καρυδιές και μηλιές.

Δεσπόζουσα θέση στην κτηνοτροφία της περιοχής κατέχει η αιγοπροβατοτροφία με ζωικό κεφάλαιο που αντιστοιχεί στο 1,77% του νομού (στοιχεία από ΕΣΥΕ 1999-2000).

Κύριο χαρακτηριστικό της κτηνοτροφίας είναι αυτός της κοπαδιάρικης αιγοπροβατοτροφίας. Η κοπαδιάρικη αιγοπροβατοτροφία αποτελεί μια μορφή εκτατικής εκμετάλλευσης της υπαίθρου, πράγμα που είναι και το ζητούμενο όλων των λαμβανόμενων μέτρων από την Ε.Ε. για την κτηνοτροφία.

Τα κυριότερα κτηνοτροφικά προϊόντα είναι το γάλα και το κρέας και επιπλέον το μαλακό τυρί (φέτα), η μυζήθρα, το ανεβατό (τοπικό είδος τυριού), το νωπό βούτυρο, τα μαλλιά προβάτων, οι τρίχες των αιγών, τα δέρματα και τα αυγά.

Η περιοχή διαθέτει σχεδόν το 70% της συνολικής της έκτασης καλυμμένο από δάση (στοιχεία από το Δασαρχείο Καλαμπάκας). Η δασική παραγωγή (δρυς, πεύκη, οξιά, ελάτη) αποτελεί μια αξιόλογη οικονομική δραστηριότητα για τους κατοίκους των Δημοτικών Διαμερισμάτων του Δήμου.

1) Γεωργία

Η έκταση του Δήμου Μαλακασίου καλύπτει 157.534 στρέμματα, εκ των οποίων το 8,4% είναι οι καλλιεργούμενες εκτάσεις (στοιχεία Ε.Σ.Υ.Ε. 1991), και αντιστοιχεί στο 2.03% της γεωργικής έκτασης του νομού Τρικάλων. Υπάρχουν τάσεις μείωσης των γεωργικών εκτάσεων αυτών σε σχέση με το σύνολο της έκτασης του Δήμου όπως αυτό διαφαίνεται και από τα στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. για τις κατανομές χρήσεων γης των ετών 1961, 1971, 1981, 1991 όπου τα ποσοστά ήταν 11,69%, 11,65%, 11,75% και 8,44% αντίστοιχα .

Η γεωργία αποτελούσε στην περιοχή, παραδοσιακό τομέα απασχόλησης και ήταν σε αλληλεξάρτηση με την κτηνοτροφία, δημιουργώντας έτσι μια σοβαρή σχέση στην παραγωγική δομή και στην οικονομία της περιοχής.

Σήμερα η κατάσταση διαμορφώνεται εντελώς διαφορετική και αυτό οφείλεται κυρίως στον μικρό κλήρο, στις μεγάλες κλίσεις του εδάφους, στις δυσμενείς καιρικές συνθήκες που επικρατούν κυρίως τον χειμώνα καθώς και την έλλειψη υποδομών.

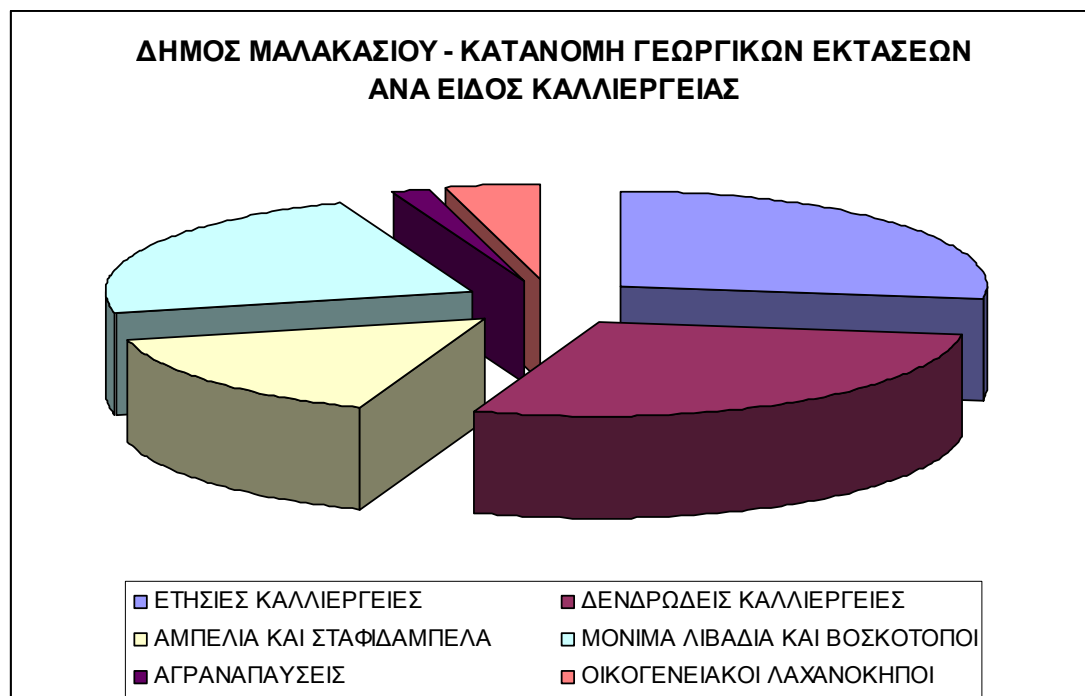
Αναλυτικά στοιχεία για τα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου Μαλακασίου εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί :

Πίνακας 4.4 Γεωργικές εκμεταλλεύσεις - εκτάσεις Δήμου Μαλακασίου

ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΕΙΣ	ΕΚΤΑ- ΣΕΙΣ (σε στρέμματα)	ΜΕΣΗ ΕΚΤΑΣΗ ΑΝΑ ΕΚΜΕΤΑΛ- ΛΕΥΣΗ	ΑΡΙΘ. ΑΓΡΟΤΕ- ΜΑΧΙΩΝ	ΜΕΣΗ ΕΚΤΑΣΗ ΑΝΑ ΑΓΡΟΤΕΜΑΧΙΟ
Δ.Δ.Παναγίας	78	204,5	2,62	142	1,44
Δ.Δ.Κορυδαλλού	73	732,5	10,03	334	2,19
Δ.Δ.Μαλακασίου	29	396,2	13,66	135	2,93
Δ.Δ.Πεύκης	60	928,7	15,48	233	3,99
Δ.Δ.Τρυγόνος	77	560,5	7,28	310	1,81
ΣΥΝΟΛΟ Δήμου	317	2822,4	8,90	1154	2,45

* Ε.Σ.Υ.Ε. 2000, επεξεργασία ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε.

Η κατανομή των ειδών καλλιέργειας στο Δήμο Μαλακασίου, με βάση στοιχεία της Ε.Σ.Υ.Ε. 1999, φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Στον επόμενο πίνακα (4.5) φαίνεται αναλυτικά η κατανομή γεωργικής γης ανά είδος καλλιέργειας και Δημοτικό διαμέρισμα του Δήμου Μαλακασίου.

Πίνακας 4.5 Κατανομή γεωργικής γής ανά είδος καλλιέργειας & Δ.Δ.

ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	ΕΤΗΣΙΕΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ *	ΔΕΝΔΡΩΔΕΙΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ *	ΑΜΠΕΛΙΑ ΚΑΙ ΣΤΑΦΙΔΑ- ΜΠΕΛΑ*	ΜΟΝΙΜΑ ΛΙΒΑΔΙΑ ΚΑΙ ΒΟΣΚΟ- ΤΟΠΟΙ *	ΑΓΡΑΝΑ- ΠΑΥΣΕΙΣ *	ΟΙΚΟΓΕ- ΝΕΙΑΚΟΙ ΛΑΧΑΝΟ- ΚΗΠΟΙ*
Δ.Δ.Παναγίας	17	60	112	0	0	0
Δ.Δ.Κορυδαλλού	159	230	129,5	185	0	10
Δ.Δ.Μαλακασίου	54,3	139,5	6	167,5	20	13
Δ.Δ.Πεύκης	477,5	164,5	87,5	144	33,5	8
Δ.Δ.Τρυγόνος	61,3	207,5	109	143	0	6
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	769,1	801,5	444	639,5	53,5	114,8
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	468.047,1	19.347,4	5.098,4	89.725,9	15.017,6	2.709,5
% επί του συνόλου του νομού	0,16%	4,14%	8,71%	0,71%	0,36%	4,24%

*σε στρέμματα , πηγή: στοιχεία ΕΣΥΕ 1999

Τα κυριότερα παραγόμενα προϊόντα είναι (με βάση στοιχεία της ΕΣΥΕ έτους 2005):

- ✓ σιτάρι μαλακό 17 τόνοι,
- ✓ σιτάρι σκληρό 32,7 τόνοι
- ✓ κριθάρι 6,5 τόνοι,
- ✓ καλαμπόκι (χωρίς συγκαλλιέργεια) 511,3 τόνοι,
- ✓ μηδική 503 τόνοι,
- ✓ καρύδια 103,7 τόνοι και
- ✓ μήλα 86,2 τόνοι.

Αναλυτικά η παραγωγή, καθώς και η εξέλιξη των αροτριάων καλλιεργειών για το 2000-2005 του Δήμου ανά Δημοτικό διαμέρισμα φαίνεται στον επόμενο πίνακα.

Πίνακας 4.6 Παραγωγή αροτριάων καλλιεργειών του Δήμου Μαλακασίου 2000-2005

Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	ΕΤΗ – ΠΑΡΑΓΩΓΗ (σε τόνους)					
ΕΙΔΟΣ	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Σιτηρά για καρπό						
Σιτάρι Μαλακό	5,5	48			97,4	17
Σιτάρι Σκληρό	22,5	85,5	200,7	257	11,5	32,6
Κριθάρι	2,1	5,4	2,4	2,4		6,6

Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	ΕΤΗ – ΠΑΡΑΓΩΓΗ (σε τόνους)					
ΕΙΔΟΣ	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Αραβόσιτος (χωρίς συγκαλλιέργεια)	327,8	255	307,2	285,6	499,2	511,3
Βρώσιμα όσπρια						
Φασολάκια χλωρά	19,6	11,75	12,4	7,8	8,2	7,9
Άλλα λαχανικά						
Κρεμμύδια ξερά	10,3	7,3	7,6	19,35	9,4	1
Τομάτες για νωπή χρήση (υπαίθρου)	34	21,2	21,5	12,8	13,5	13,8
Λάχανα	14,5	12,2	11,35	13	12,6	12,8
Πράσα	12,5	3,6	3,7	17	5,5	11,6
Κτηνοτροφικά φυτά						
Μηδική	395	2.618	1.070	793	753	503

*Πηγή ΕΣΥΕ 2000-2005

Οι καλλιέργειες λαχανικών είναι πολύ μικρές στην περιοχή, και τα παραγόμενα προϊόντα προορίζονται κυρίως για ιδιοκατανάλωση των νοικοκυριών, με κύριο είδος την τομάτα (νωπή υπαίθρου).

Αμπελουργικές καλλιέργειες συναντάμε σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα. Η παραγωγή σε τόνους σταφυλιών που γλεukoποιήθηκαν ανέρχεται στους 68, 79, 66, 70, 76 και **116** τόνους για τα έτη 2000, 2001, 2002, 2003, 2004 και **2005** αντίστοιχα. Παρουσιάζεται μια αύξηση της παραγωγής την τελευταία τετραετία, μετά από την μεγάλη μείωση που παρουσίασε η παραγωγή μεταξύ 2001-2002, η οποία πιθανόν οφειλόταν στον παγετό του 2001 – 2002.

Οι δενδρώδεις καλλιέργειες αποτελούν επίσης σημαντική πηγή εισοδήματος. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η παραγωγή καρυδιών στο Δήμο με μεγάλο μέρος αυτών να καλλιεργείται στο Δ. Δ. Μαλακασίου.

Αναλυτικά έχουμε τα εξής προϊόντα που παράγονται:

Πίνακας 4.7 Παραγωγή δένδροκομικών προϊόντων Δήμου Μαλακασίου 2000-2005

Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	ΕΤΗ – ΠΑΡΑΓΩΓΗ (σε τόνους)					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Καρύδια	99	143,8	81,7	103,2	104,6	103,7
Μήλα	142,5	66,5	68,5	86,2	91	86,2
Κεράσια	24	22	13	14,5	14,3	14,4
Αμύγδαλα	4,5	5,1	3,2	10,5	9,8	10,5
Αχλάδια	5	5,2	5	6,2	6,5	6,5

πηγή ΕΣΥΕ 2000-2005

Παρατηρούμε από τον παραπάνω πίνακα μια σημαντική μείωση της παραγωγής μήλων το έτος 2001 σε σύγκριση με το 2000.

Όσον αφορά στην βιολογική γεωργία, με στοιχεία από την Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Ν. Τρικάλων, στο Δήμο Μαλακασίου, από το 2005 έως το 2007 έχουν επιδοτηθεί **2 μόνο βιοπαραγωγοί**. (Δ.Δ. Πεύκης). Στοιχεία για τις καλλιέργειες τους και τις εκτάσεις που καλλιεργούν φαίνονται στον παρακάτω πίνακα :

Πίνακας 4.8 Βιολογικών καλλιεργειών Δήμου Μαλακασίου 2007

ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ		
(σε στρέμματα)		
ΜΗΔΙΚΗ	ΕΛΙΕΣ	ΑΜΠΕΛΙ
324,77	2	1,6

Παρακάτω παραθέτουμε τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την ανάπτυξη της **βιολογικής γεωργίας, βάσει των συμπερασμάτων της έκθεσης, σχετικά με τις επιπτώσεις στη γεωργία από τις επιδράσεις της νέας ΚΑΠ, για την περιοχή της Περιφέρειας Θεσσαλίας:**

- Ενθάρρυνση για πιστοποίηση και σε άλλα πρότυπα της βιολογικής γεωργίας (εκτός του EN 2092/91) για κάλυψη αναγκών της διεθνούς αγοράς (NOP για USA, JAS για Ιαπωνία, CAQ για Καναδά και BioSuisse για Ελβετία) που αποτελούν τις μεγαλύτερες αγορές βιολογικών προϊόντων.
- Ενθάρρυνση της μεταποίησης και της τυποποίησης στο χώρο της βιολογικής γεωργίας δεδομένης της υποχρέωσης για εμπορία συσκευασμένων βιολογικών προϊόντων.
- Ανάπτυξη του τοπικού εμπορίου βιολογικών προϊόντων, κυρίως για τα κηπευτικά.

Οι καλλιέργειες που προτείνεται να ενταχθούν στην Βιολογική γεωργία, για τη Θεσσαλία, είναι τα αρωματικά φυτά, τα κηπευτικά, το βαμβάκι, και η ελιά. Για το Δήμο Μαλακασίου πιο κατάλληλα είναι τα **αρωματικά φυτά και τα κηπευτικά**.

Θα μπορούσαμε όμως να προσθέσουμε και την **καλλιέργεια καρυδιών** στο καθεστώς βιολογικής γεωργίας αφού η καλλιέργεια αυτή στα ορεινά της Θεσσαλίας έχει ήδη βιολογική μορφή.

Επίσης η ανάγκη κάλυψης των διατροφικών απαιτήσεων των ζώων στη βιολογική κτηνοτροφία επιβάλλει την ένταξη ποσοστού των σημερινών εκτάσεων κτηνοτροφικών φυτών στο καθεστώς της βιολογικής γεωργίας.

Προτείνεται επίσης, η αντικατάσταση μέρους ή του συνόλου υφιστάμενης καλλιέργειας με κάποιο ενεργειακό φυτό, ενώ θα λαμβάνεται και η αποδεσμευμένη επιδότηση, καθώς και η επιδότηση των ενεργειακών καλλιεργειών. Προτείνεται η χειμερινή καλλιέργεια της ελαιοκράμβης λόγω των σημαντικών πλεονεκτημάτων που έχει έναντι των άλλων ενεργειακών φυτών.

Τέλος έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην προώθηση του θεσμού της συμβολαιακής γεωργίας, κυρίως μέσα από την:

- Ενθάρρυνση των αγροτών να συμμετάσχουν σε συστήματα συμβολαιακής γεωργίας.
- Λεπτομερή ενημέρωση των παραγωγών σχετικά με το θεσμό της συμβολαιακής γεωργίας.
- Συνεργασία Πανεπιστημίων / ερευνητικών ιδρυμάτων με αγροτικές εκμεταλλεύσεις.

Αυτή η συνεργασία αναμένεται να διευκολυνθεί και από την ύπαρξη και ενίσχυση των οργανωμένων ομάδων παραγωγών, αφού αυτές θα αποτελούν αντιπροσωπευτικό δείγμα των εκμεταλλεύσεων κάθε περιοχής και μία αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης για τα προβλήματα που υφίστανται σε κάθε τόπο. Αντίστοιχα η μελέτη και η ανεύρεση λύσεων για τα προβλήματα που αφορούν τα μέλη των ομάδων παραγωγών σε κάποιες περιοχές θα έχει πολλαπλασιαστικό όφελος αφού θα εφαρμόζεται σε μεγάλες εκτάσεις καλλιεργούμενων φυτών ή αριθμό κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.

Ως παράδειγμα θα μπορούσε να είναι η πραγματοποίηση μελέτης σχετικά με το χειρισμό (συλλογή, αποθήκευση, καταστροφή) των άδειων συσκευασιών φυτοφαρμάκων, έτσι ώστε να εξαλειφθεί αυτή η πηγή ρύπανσης του περιβάλλοντος που αποτελεί και πηγή κινδύνου για τη δημόσια υγεία, ενώ υποβαθμίζει αισθητικά το περιβάλλον δεδομένου ότι τις πιο πολλές φορές αυτά τα κενά δοχεία μαζεύονται σε μεγάλους σωρούς εκτεθειμένους σε κοινή θέα π.χ. σε πλαγιές λόφων, ρυάκια, κ.λπ.

Με ενδιαφέρον επίσης αναμένονται τα συμπεράσματα της υπο εκπόνησης μελέτης και εφαρμογής του Επιμελητηρίου Τρικάλων, σχετικά με το Πράσινο Θερμοκήπιο, αλλά και Το Αγρόκτημα του Μέλλοντος (ΙΤΕΜΑ).

2) Κτηνοτροφία

Η κτηνοτροφία κατέχει αξιόλογη θέση στην οικονομία των Δ.Δ. της περιοχής, ενώ αποτελούσε για χρόνια την κύρια ασχολία των κατοίκων της.

Ήταν και είναι στηριγμένη σε οικογενειακές μονάδες εκμετάλλευσης, χωρίς επενδύσεις κεφαλαίων και χωρίς την αξιοποίηση των εθνικών και κοινοτικών προγραμμάτων για την δημιουργία οργανωμένων κτηνοτροφικών μονάδων.

Η διατροφή κατά τους χειμερινούς μήνες αποτελείται κυρίως από συγκομιζόμενες ζωτροφές (μηδική, άχυρο, δημητριακά).

Σε ότι αφορά τις συνθήκες σταβλισμού των αιγοπροβάτων, αυτές δεν είναι ιδιαίτερα καλές. Γενικά δεν υπάρχουν ιδιαίτεροι χώροι αρμέγματος και αρμεκτικά συγκροτήματα παρά σε μεμονωμένες περιπτώσεις. Αυτό συμβαίνει μεταξύ άλλων γιατί προκειμένου να είναι οικονομικά αποδοτικό ένα τέτοιο συγκρότημα η μονάδα πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον 150-200 ζώα και υπάρχει μια ελάχιστη απόδοση 180 kg γάλακτος ανά ζώο. Επίσης δεν έχει προχωρήσει αρκετά ο εξηλεκτρισμός των περιοχών όπου συγκεντρώνονται ποιμνιοστάσια.

Ο σημαντικότερος κλάδος ζωικής παραγωγής στην περιοχή είναι η αιγοπροβατοτροφία.

Στους επόμενους πίνακες εμφανίζονται οι κτηνοτρόφοι και οι κεφαλές των ζώων στους διάφορους κλάδους ζωικής παραγωγής, ανά Δημοτικό Διαμέρισμα του Δήμου Μαλακασίου.

Πίνακας 4.9 Αριθμός Κτηνοτρόφων και αριθμός αιγοπροβάτων ανά Δ. Δ. το 2000

Δ.Δ. Δήμου Μαλακασίου		ΠΡΟΒΑΤΟΕΙΔΗ	ΑΙΓΕΣ	ΣΥΝΟΛΑ ΚΕΦΑΛΕΣ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΑ	Μ.Ο.
	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ	ΚΕΦΑΛΕΣ	ΚΕΦΑΛΕΣ		
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	15	1.001	298	1.299	86,6
ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	12	522	163	685	57,1
ΠΑΝΑΓΙΑΣ	17	1.849	436	2.285	134,4
ΠΕΥΚΗΣ	15	1.151	213	1.364	90,9
ΤΡΥΓΟΝΟΣ	7	457	392	849	121,3
Σύνολο Δήμου Μαλακασίου	66	4.980	1.502	6.482	98,2

πηγή: στοιχεία από Δ/ση Αγροτικής ανάπτυξης της Ν. Α. Τρικάλων για το 2000.

Πίνακας 4.10 Αριθμός Κτηνοτρόφων και αριθμός αιγοπροβάτων ανά Δ. Δ. το 2007

Δ.Δ. Δήμου Μαλακασίου	ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΟΙ	ΣΥΝΟΛΑ ΚΕΦΑΛΕΣ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΑ	Μ.Ο.
ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	7	714	102
ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	6 (+16 μετακινούμενοι)	500 (+4.120 μετακινουμένων)	83,3
ΠΑΝΑΓΙΑΣ	14	3.417	244,1
ΠΕΥΚΗΣ	7	1.254	179,1

ΤΡΥΓΟΝΟΣ	5	683	136,6
Σύνολο Δήμου Μαλακασίου	39 (+16 μετακινούμενοι)	6.568 (+4.120 μετακινουμένων)	168,4

πηγή: στοιχεία από Δήμο Μαλακασίου 2007

Στην περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, το 2000, υπήρχαν 66 κτηνοτρόφοι που είχαν ζωικό κεφάλαιο 6.482 αιγοπρόβατα (4.980 πρόβατα και 1.502 γίδια). Ο μέσος όρος ανά εκμετάλλευση για όλα τα δημοτικά διαμερίσματα της περιοχής ήταν 98,2 αιγοπρόβατα.

Στο σύνολό της η αιγοπροβατοτροφία δεν παρουσίασε μεταβολές μεταξύ 2000 και 2007. Μειώθηκε ο αριθμός των κτηνοτρόφων αλλά αυξήθηκαν οι αριθμοί των αιγοπροβάτων ανά κτηνοτρόφο (από 98,2 σε 168,4).

Οι πιο πολλές αιγοπροβατοτροφικές εκμεταλλεύσεις εντοπίζονται στα δημοτικά διαμερίσματα Παναγίας, Πεύκης και Κορυδαλλού.

Η αγελαδοτροφία στην περιοχή είναι περιορισμένη. Στοιχεία για τον αριθμό των κτηνοτρόφων και τις αγελάδες ελευθέρως βοσκής του Δήμου, εμφανίζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4.11 Αριθμός εκμεταλλεύσεων και αριθμού βοοειδών ανά Δ. Δ. το 2007

Δ.Δ. Δήμου Μαλακασίου	ΒΟΟΕΙΔΗ			
		Βοοειδή άνω των 2 ετών	Βοοειδή από 6 μηνών έως 2 ετών	ΣΥΝΟΛΑ ΚΕΦΑΛΕΣ
	ΕΚΜ/ΣΕΙΣ	ΚΕΦΑΛΕΣ	ΚΕΦΑΛΕΣ	
Δ.Δ. Κορυδαλλού	1	56		56
Δ.Δ. Μαλακασίου	1	72		72
Δ.Δ. Παναγίας	1	200	62	262
ΔΗΜΟΣ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	3	328	62	390

πηγή: στοιχεία από Δήμο Μαλακασίου 2007.

Μερικά από τα πιο σημαντικά κτηνοτροφικά προϊόντα που παράγονται στο Δήμο Μαλακασίου φαίνονται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 4.12 Κτηνοτροφικά προϊόντα του Δήμου Μαλακασίου (2000 -2005)

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	ΕΤΗ - ΠΑΡΑΓΩΓΗ σε τόνους					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Γάλα Πρόβειο	458	453,8	448,3	441,3	412	421
Γάλα Γίδινο	177,3	179,8	155	147,3	114,8	107,9
Κρέας Αρνιών κάτω του έτους	40,6	31,8	28,5	47,1	52,5	48,3
Κρέας Κατσικιών κάτω του έτους	10	9,2	12	10,3	10,8	9,8

Κρέας Ζυγούρια και Πρόβατα	3,2	1,9	2	1,3	1,1	1
Κρέας Βιτούλια και Αίγες	5,2	1,5	1,5	1	1,1	1
Κρέας Κουνελιών	0,5	0,3	2,3	1,8	4	1,7
Κρέας Πουλερικών (εκτός από στρουθοκαμήλους)	0	4	2,5	3,5	4,2	3
Τυρί μαλακό (φέτα, τελεμές, τουλουμοτύρι)	124,7	160,7	155,7	134,1	175,3	169,4
Μαλλιά Προβάτων	6,1	4,7	4,7	5,1	5,4	5,1
Τρίχες Αιγών	0,4	0,3	0,9	0,7	1	0,7
Αυγά (αριθμός σε χιλιάδες)	150	156,5	156	143,6	123,2	114,4

*Πηγή: στοιχεία ΕΣΥΕ 2000-2005

Αναφορικά με τις υποδομές υποστήριξης των κτηνοτρόφων της περιοχής στην εκτέλεση της καθημερινής τους εργασίας, πρέπει να αναφέρουμε ότι εξυπηρετούνται από τα Δημοτικά Σφαγεία Καλαμπάκας, με το πρόβλημα βέβαια της απόστασης να μην διευκολύνει την καθημερινή τους εργασία, ενώ παράλληλα αυξάνει και το κόστος της τελικής διάθεσης. Διέξοδο στο πρόβλημα θα μπορούσε να αποτελέσει η λειτουργία μιας φορητής μονάδας που θα επιτρέπει την επιτόπια σφαγή των ζώων και την παραλαβή των υποπροϊόντων σφαγής για την κατάλληλη και περιβαλλοντικά επεξεργασμένη διαχείρισή τους.

Η βιολογική κτηνοτροφία στην περιοχή του Δήμου Μαλακασίου αριθμεί 1 παραγωγό, ο οποίος έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα το 2006, όπου σε σύνολο 240 στρεμμάτων εκτρέφει 13 χοιρομητέρες, στο Δ.Δ. Παναγίας.

Επισημαίνεται ότι λόγω των ειδικών συνθηκών διαβίωσης και διατροφής των ζώων, η κτηνοτροφία της περιοχής βρίσκεται ουσιαστικά σε προ-βιολογική φάση γεγονός που καθιστά σχετικά εύκολη και χωρίς μεγάλες αλλαγές την παραγωγή βιολογικών γαλακτοκομικών προϊόντων και κρέατος, ιδίως του γίδινου. Το πρόβλημα εντοπίζεται πλέον στην προσφορά και στις τιμές των απαιτούμενων ζωοτροφών.

Στην περιοχή που διαθέτει πλούσιο υδατικό δυναμικό, δεν γίνεται συστηματική αξιοποίηση των επιφανειακών υδάτων της περιοχής για αλιευτικούς σκοπούς.

Παρ' όλα αυτά ερασιτεχνικά (και σε φθίνουσα πορεία) αλιεύονται διάφορα ποταμίσια ψάρια: κεφαλόπουλα (*leuciscus meridionalis*), μπριάνες (*barbus cephalus*), σιρτάρια (*onondrostoma nasus*), γουλιανοί (*silurus glanis*), χέλια (*anguilla anguilla*), ποταμολάβρακα (*stizostedion luciopecca*), караβίδες και πέστροφες στο Μαλακασιώτικο ρέμα από κατοίκους και επισκέπτες των παραποτάμιων Δήμων.

Υπάρχει 1 μονάδα εκτροφής πέστροφας στο Δ.Δ. Τρυγόνας δυναμικότητας 8.000-9.000 ιχθυοδίων ετησίως .

Παρακάτω παραθέτουμε **προτάσεις για την αναδιάρθρωση της κτηνοτροφίας** στην περιοχή, με βάση τα **συμπεράσματα της περιφερειακής μελέτης για τις επιπτώσεις της νέας ΚΑΠ στην Περιφέρεια Θεσσαλίας** (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων- Αύγουστος 2007)

Η αναδιάρθρωση της κτηνοτροφίας αφορά κυρίως θέματα τρόπου ανάπτυξης των ζώων, υγιεινής και καλής διαβίωσής τους και διαχείρισης των εκμεταλλεύσεων.

Συγκεκριμένα και ανά είδος:

Κρεοπαραγωγές αγελάδες ελεύθερης βόσκησης

Στην περιοχή προσιδιάζει η ανάπτυξη αγελάδων ελεύθερης βόσκησης για παραγωγή κρέατος. Πρόκειται για φυλές μικρόσωμες που η δυνατότητα κρεοπαραγωγής είναι περί τα 120-180 κιλά ανά σφάγιο. Αυτή η κατηγορία των ζώων έχει πολύ μικρές δαπάνες διατήρησης (σε τροφή και ανθρώπινη εργασία), αποτελεί συμπληρωματικό εισόδημα για ορεινές και ημιορεινές περιοχές, ενώ στην αγορά απολαμβάνουν υψηλές τιμές.

Αιγοπροβατοτροφία

Η ζήτηση κρέατος αιγοπροβατοτροφίας είναι αυξανόμενη, ειδικά ντόπιας παραγωγής.

- Αύξηση του μεγέθους των υφιστάμενων μονάδων σε γαλακτοπαραγωγά ζώα σε εσταυλισμένη ή ημισταυλισμένη μορφή). Η διατροφή των ζώων θα αξιοποιήσει υποπροϊόντα σιτοκαλλιέργειας (άχυρα, πίτυρα), παραγωγή καρποδοτικών φυτών και επιφάνεια χιλιάδων στρεμμάτων.

- Μοντέλο βιολογικής ορεινής κτηνοτροφίας (θεωρείται βιολογική η κτηνοτροφία που ασκείται σε υψόμετρο άνω των 700 μέτρων).

- Όσον αφορά στην διασφάλιση του ονόματος «φέτα»:

1. καταπολέμηση της νοθείας στην ελληνική αγορά,
2. άμεσα τυποποίηση παραδοσιακής παραγωγής φέτας κατά περιοχή, ώστε το προϊόν να καταλάβει την πρέπουσα θέση στην αγορά στον ορισμό της φέτας πρέπει να μπει και το αυτονόητο ότι «παρασκευάζεται χωρίς χημική επεξεργασία».

- Όσον αφορά το «γίδινο γάλα»: Σχετικά με το γίδινο γάλα έχουν εκπονηθεί πολλά προγράμματα από τα αντίστοιχα καθ' ύλην κρατικά ερευνητικά προγράμματα. Η μεταφορά της υπάρχουσας τεχνογνωσίας θα δώσει τεράστια ώθηση στον κλάδο. Η πρόταση είναι απλή εφαρμογή των υφιστάμενων κατευθύνσεων.

Ορνιθοτροφία

Σε πορεία ανάκαμψης βρίσκεται ο κλάδος της ελληνικής πτηνοτροφίας μετά την κρίση των πουλερικών. Προς όφελος της πτηνοτροφίας λειτουργούν η επάνοδος της καταναλωτικής εμπιστοσύνης, αλλά και η αρνητική συγκυρία στον κλάδο της χοιροτροφίας, όπου λόγω της έκρηξης στις τιμές (έως και 100%) των ζωοτροφών (π.χ. σόγια), έχει αυξηθεί και το κόστος παραγωγής του χοιρινού κρέατος.

Υφίσταται ανάγκη επέκτασης του κλάδου. Εμπόδιο αποτελεί το γεγονός ότι στην ορνιθοτροφία, από τις διεθνείς συμφωνίες, απαγορεύονται οι ενισχύσεις για την ίδρυση νέων μονάδων. Ο κλάδος είναι ελεγχόμενος για τις επιδοτήσεις από την Ε.Ε και από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου. Οι βελτιώσεις υφιστάμενων υποδομών προβλέπονται από το υπάρχον θεσμικό πλαίσιο της Ε.Ε και τους εθνικούς νόμους.

Υπάρχουν δυνατότητες ίδρυσης μονάδων παραγωγής μεταποιημένων προϊόντων (π.χ. κρεατοσκευασμάτων, λειτουργικών και καινοτόμων πτηνοτροφικών προϊόντων).

Γαλοπούλες

Υπολογίζεται ότι απαιτείται άμεσα η ίδρυση τουλάχιστον 10 μονάδων ανά νομό (σε επίπεδο περιφέρειας Θεσσαλίας), με δυναμικότητα εκάστης 50.000 γαλοπούλες πάχυνσης. Ο στόχος αυτός θα πραγματοποιηθεί εάν υπάρξουν οργανωμένα τυποποιητήρια, τουλάχιστον δύο.

Οι εγκαταστάσεις για την πάχυνση των πτηνών πρέπει να είναι νέας τεχνολογίας με αυτοματοποιημένο σύστημα διατροφής.

Αναδιάρθρωση του γενετικού υλικού

Η αναδιάρθρωση του γενετικού υλικού της Θεσσαλίας γίνεται θεσμοθετημένα από το Κέντρο Γενετικής Βελτίωσης Ζώων Καρδίτσας. Το κέντρο επικεντρώνεται σε δύο πολύ βασικές για την περιοχή και την χώρα μας φυλές ζώων: την Καραγκούνικη φυλή προβάτων και τη φυλή αιγών Σκοπέλου. Παράλληλα μετέχει στο εθνικό πρόγραμμα γενετικής βελτίωσης αγελάδων ασπρόμαυρης φυλής (Holstein).

3) Δασοπονία

Το δάσος αποτελεί σημαντικό παράγοντα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της περιοχής του Δήμου. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός ότι το Δ.Δ. Μαλακασίου και Παναγίας, αναφορικά με την απασχόληση και την τοπική οικονομία εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από την εκμετάλλευση του δάσους. Η εκμετάλλευσή του γίνεται από τον Δασικό Συνεταιρισμό Μαλακασίου, ο οποίος ιδρύθηκε το 1987 και αριθμεί 54 μέλη από τα οποία τα 45 είναι ενεργά. Η δασική παραγωγή περιλαμβάνει κυρίως τεχνική ξυλεία Ελάτης, Μαύρης Πεύκης και Οξυάς, Βιομηχανική ξυλεία (ξυλεία θρυμματισμού) από τα προαναφερόμενα δασοπονικά είδη, και καυσόξυλα από Δρύ, Πλάτανο, Ελάτη και Οξιά.

Η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου ανήκει δασικά στο Δασαρχείο Καλαμπάκας της Δ/νσης Δασών Τρικάλων και στην Περιφέρεια Θεσσαλίας.

Σημαντικό σε αριθμό δάση έχει ο Δήμος Μαλακασίου, όπου τα αμιγή αποτελούν το 30% περίπου της συνολικής έκτασης του Δήμου. Μεγάλο κι εδώ ποσοστό δασών είναι υποβαθμισμένα δρυοδάση τα οποία διαχειρίζονται για την παραγωγή καυσόξυλων ατομικών αναγκών.

Μια πρώτη προσέγγιση για τη γνωριμία με τα δάση της περιοχής μελέτης γίνεται με την περιγραφή της κατανομής των δασών της από άποψη εδαφοπονικής εκμετάλλευσης.

Από στοιχεία που δόθηκαν από το Δασαρχείο Καλαμπάκας, δημιουργήθηκαν οι επόμενοι πίνακες στους οποίους περιγράφονται τα δάση, οι μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις, οι αγροί, οι θάμνοι κ.λ.π. κατά Δημοτικό Διαμέρισμα.

Πίνακας 4.13 Κατανομή δασών Δ. Μαλακασίου κατά εδαφοπονική εκμετάλλευση

Δημοτικό Διαμέρισμα	Δάσος (Ha)	Μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις -Ha	Βοσκότοποι – Γυμνές (Ha)	Άγονες (Ha)	Αγροί (Ha)	Σύνολο (Ha)	Παραγωγή έτους 2000
1. Μαλακάσι	3054	1528	837	73	551	6043	3775 κμ
2. Πεύκη	334	127	54	12		527	1302 κμ
3. Πλατανίστος (Παναγία)	1178	690	613	137	302	2920	1007 κμ
4. Κορυδαλλός	12		110	6	34	162	δεν διαχειρ.
5. Τρυγώνα	142	1063	90	100	341	1736	δεν διαχειρ.
ΣΥΝΟΛΟ	4.720	3.408	1.704	328	1.228	11.388	
Ποσοστό %	41,45	29,93	14,96	2,88	10,78	100	

Πηγή: Δασαρχείο Καλαμπάκας

Ο παραπάνω πίνακας δείχνει ότι τα αμιγή δάση καταλαμβάνουν το 41% περίπου της συνολικής έκτασης των δασών του Δήμου, ενώ οι μερικώς δασοσκεπείς εκτάσεις το 30%. Το μεγαλύτερο δάσος του Δήμου είναι το Δημόσιο Δάσος Μαλακασίου με συνολική έκταση 6.043 Ha και παραγωγή διαφόρων προϊόντων (στρόγγυλη ξυλεία πεύκης και ελάτης, ξυλεία ΔΕΗ, θρυμματισμού κ.λ.π.) συνολικού όγκου ξυλείας 3.775 κ.μ. για το έτος 2000. Σημαντικό επίσης είναι και το Μη δημόσιο Δάσος: Συνδιακατεχόμενο Πλατανίστου και Συνιδιόκτητο Πεύκης.

Βαρύτητα θα πρέπει να δοθεί στην αξιοποίηση και προστασία του δασικού πλούτου της περιοχής μελέτης, αξιοποιώντας τα συγκριτικά πλεονεκτήματα του κάθε δάσους, είτε με την αναγωγή των υποβαθμισμένων δρυοδασών, είτε με την βελτίωση της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων των υψηλών δασών, είτε με την κατασκευή των απαραίτητων έργων υποδομής (τεχνικά έργα, βελτίωση οδικού δικτύου κ.λ.π.) στα πλαίσια πάντα της αειφόρου ανάπτυξης.

Για την αύξηση της παραγωγικότητας των δασών αναγκαία είναι η εφαρμογή σύγχρονων δασοκομικών και διαχειριστικών μεθόδων και επεμβάσεων καθώς και ο σχεδιασμός και η εναρμόνιση της υποβαθμισμένης διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων στις νέες συνθήκες ζήτησης της κοινωνίας (ορεινός τουρισμός, αναψυχή κλπ), και τέλος η επέκταση της διαχείρισης των μη παραγωγικών αγροτικών και δασικών γαιών σε άλλου τύπου οικοσυστήματα εναλλακτικών δασικών προϊόντων.

Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, το εγκεκριμένο πρόγραμμα Δημόσιας Δασοπονίας, για την βελτίωση υποβαθμισμένων δασών, προτείνει εργασίες υποβοήθησης της φυσικής αναγέννησης στα δασικά συμπλέγματα του Νομού, μεταξύ αυτών και του **Μαλακασίου**.

Με βάση τα συμπεράσματα της περιφερειακής μελέτης για τις **επιπτώσεις της νέας ΚΑΠ στην Περιφέρεια**, η Θεσσαλία γενικότερα, προσφέρεται να γίνει υπόδειγμα βιομηχανικής παραγωγής προϊόντων ξύλου. Αυτό μπορεί να γίνει με το μοντέλο δασικής δενδροφύτευσης της Σουηδίας. Στις αναδασώσεις θα χρησιμοποιούνται ταχυαυξή δέντρα που προορίζονται για ορισμένη χρήση.

Επίσης η περιοχή προσφέρεται για την παραγωγή δασικών δένδρων για την παρκοτεχνία όπως:

- Παραγωγή ελάτων για τα Χριστούγεννα.
- Παραγωγή δασικών φυτών παρκοτεχνίας (κυπαρίσσια, τούγες, κέδροι, κ.α.)

Ενδιαφέρον επίσης παρουσιάζει και η εξέταση της δυνατότητας ενεργειακής εκμετάλλευσης των δασικών υποπροϊόντων για την παραγωγή ενέργειας (βιομάζα), στα πλαίσια και του Εθνικού Στρατηγικού Στόχου για την αύξηση του βαθμού διεξόδου των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο της χώρας (στην σχετική δυνατότητα έχουμε ήδη αναφερθεί βάσει και των συμπερασμάτων της Μελέτης σχετικά με τις Ανανεώσιμες Πηγές για την περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, μελέτη η οποία έχει εκπονηθεί από το Ενεργειακό Κέντρο Δυτικής Θεσσαλίας)

Επενδύσεις και ενισχύσεις του πρωτογενή τομέα

Η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου περιλαμβάνει ορεινά Δημοτικά Διαμερίσματα τα οποία έχουν προτεραιότητα και μεγαλύτερες ενισχύσεις σε προγράμματα που αφορούν αγροτικές εκμεταλλεύσεις. Οι κάτοικοι αυτών έχουν συμμετάσχει ικανοποιητικά σε επενδύσεις μέσω σχεδίων βελτίωσης, σε εγκατάσταση νέων εκμεταλλεύσεων – Νέοι αγρότες και σε προγράμματα ενίσχυσης όπως εξισωτικές αποζημιώσεις.

Συνολικά την περίοδο 1986-2000, ο αριθμός σχεδίων βελτίωσης που έγιναν ανέρχονται σε 13, τα οποία επιδοτήθηκαν με το συνολικό ποσό των 47.093,17 ευρώ (16.047.000 δραχμές).

Οι νέοι αγρότες αριθμούν σε επτά (7) για την ίδια περίοδο, ενώ το πριμ που έλαβαν ανέρχεται σε 76.889,2 ευρώ (26.200.000 δραχμές), (στοιχεία Δ/σης Αγροτικής Ανάπτυξης, Ν. Α. Τρικάλων).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.14 ΣΧΕΔΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ & ΝΕΟΙ ΑΓΡΟΤΕΣ ΑΝΑ Δ.Δ. & ΔΗΜΟ (1986-2000)

Δ.Δ. Δήμου Μαλακασίου	ΣΧΕΔΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ			ΝΕΟΙ ΑΓΡΟΤΕΣ	
	Αριθ.	Επένδυση σε ευρώ	Επιδότηση σε ευρώ	Αριθ.	Πριμ σε ευρώ
Παναγίας	3	19.589,14	7.691,86	4	43.140,13
Κορυδαλλού	1	2.112,99	815,85		0,00
Μαλακασίου	4	25.464,42	10.256,79		0,00
Πεύκης	3	42.165,81	18.262,66	2	22.010,27
Τρυγόνος	2	26.741,01	11.122,52	1	11.738,81
ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	13	116.073,37	47.093,18	7	76.889,21
Ν. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	1.767	28.397.734,41	10.875.143,07	476	5.143.184,15

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει ανά δημοτικό διαμέρισμα τις εκμεταλλεύσεις, τους δικαιούχους με βάση καλλιέργειες και ζωικές μονάδες και τις αποζημιώσεις (σε ποσά αναγόμενα από δραχμές σε ευρώ όπου απαιτούνταν) και το σύνολο της εξισωτικής αποζημίωσης για το 2000 (στοιχεία από Ν.Α Τρικάλων, Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης).

Πίνακας 4.14 εξισωτικής αποζημίωσης ανά Δ. Δ. του Δήμου Μαλακασίου, 2000

ΕΞΙΣΩΤΙΚΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ (για το έτος 2000)						
Δ.Δ. Μαλακασίου	Εκμεταλ- λεύσεις	ΜΕ ΒΑΣΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ		ΜΕ ΒΑΣΗ ΖΩΪΚΕΣ ΜΟΝ.		Σύνολο ποσού (*)
		Δικαιούχοι	Ποσό (*)	Δικαιούχοι	Ποσό (*)	
Παναγίας	10	3	26,99	10	16.741,63	16.768,62
Κορυδαλλού	4	3	67,48	4	4.460,81	4.528,29
Μαλακασίου	28	0	0,00	28	50.169,82	50.169,82
Πεύκης	6	3	35,99	6	7.898,81	7.934,80
Τρυγόνος	8	5	229,44	7	8.365,02	8.594,46
Δ. ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ	56	14	359,90	55	87.636,09	87.995,99
Ν. ΤΡΙΚΑΛΩΝ	1.814	457	87.631,27	1.637	2.288.447,84	2.376.079,11

Ν. Α. Τρικάλων, Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης 2000, (*) ευρώ

Συμπεράσματα και Μελλοντικές προοπτικές του Πρωτογενούς Τομέα.

Ο πρωτογενής τομέας είναι ο σημαντικότερος τομέας οικονομικής δραστηριότητας των κατοίκων της περιοχής μελέτης. Όλοι ο κλάδοι του τομέα έχουν δραστηριότητα και παρουσιάζουν ανάπτυξη αλλά και πολλά προβλήματα. Η κτηνοτροφία, η γεωργία και η δασοπονία συμβάλουν ουσιαστικά στο εισόδημα των κατοίκων, στην συγκράτηση του πληθυσμού στην περιοχή, αλλά και στην σύνδεση με τις ελάχιστες μεταποιητικές επιχειρήσεις που υπάρχουν προσφέροντας τους τις πρώτες ύλες. Ο πολυτεμαχισμός και ο μικρός κλήρος είναι από τα βασικά προβλήματα των εκμεταλλεύσεων στην περιοχή.

Η γεωργία αποτελεί δραστηριότητα η οποία συμβάλλει στην ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών (θέσεις εργασίας), στην παραγωγή ασφαλών γεωργικών προϊόντων και τροφίμων και στη διατήρηση της φυσιογνωμίας της υπαίθρου και του κοινωνικού ιστού. Παράλληλα, συντελεί στη δημιουργία ποικίλων ημιφυσικών οικότυπων και τοπίων τα οποία, πέραν της αισθητικής αξίας, συνιστούν ενδιαιτήματα για την πλούσια πανίδα και χλωρίδα της χώρας μας, και της περιοχής. Όμως, η αλόγιστη χρήση λιπασμάτων και παρασιτοκτόνων, καθώς και οι αδόκιμες πρακτικές άρδευσης και, ενίοτε, η ακατάλληλη χρήση της γεωργικής γης, τραυματίζουν την περιβαλλοντική κληρονομιά και υποβαθμίζουν την βιοποικιλότητα.

Ως αποτέλεσμα της αναθεώρησης της ΚΑΠ, η παραγωγή του πρωτογενούς τομέα πρέπει να προσανατολιστεί σε ανταγωνιστικά αγροτικά προϊόντα συνδυάζοντας μεθόδους παραγωγής χαμηλού κόστους, περιβαλλοντικά φιλικές και κοινωνικά αποδεκτές. Στο πλαίσιο αυτό η παραγωγή συμβατικών προϊόντων με εφαρμογή συστημάτων ολοκληρωμένης διαχείρισης ποιοτικών, τυποποιημένων και πιστοποιημένων μπορεί να αποτελέσει σημαντική προτεραιότητα και εναλλακτική λύση στην πρωτογενή παραγωγή.

Η νέα ΚΑΠ δημιουργεί ωστόσο και ευκαιρίες, τόσο για τον ίδιο το τομέα (εφόσον στραφεί σε προϊόντα ποιότητας, οργανικά κλπ.) αλλά και για το περιβάλλον. Σε κάθε περίπτωση, τίθεται θέμα και αναδιάρθρωσης αρκετών καλλιεργειών, και αλλαγής του μοντέλου ανάπτυξης της γεωργίας, με προσαρμογή στην αγορά. Όσο και επιτυχημένες να είναι, ωστόσο, τέτοιες κινήσεις, θα απαιτηθούν και μέτρα αντιμετώπισης συγκεκριμένων παρενεργειών (ιδίως στα πιο γηρασμένα τμήματα του γεωργικού πληθυσμού, καθώς και ως προς την τάση εγκατάλειψης γεωργικής γης που θα οδηγήσει σε προβλήματα περιβάλλοντος και τοπίου).

Εκτιμάται ότι, στο μέλλον, η αλλαγή του τρόπου χορήγησης των ενισχύσεων, σύμφωνα με τους στόχους της ενδιάμεσης μεταρρύθμισης της ΚΑΠ– θα οδηγήσει σε μία ανταγωνιστική γεωργία προσανατολισμένη περισσότερο στην αγορά, ενώ θα εγκαταλειφθούν κλάδοι παραγωγής τα οικονομικά αποτελέσματα των οποίων στηρίζονταν κυρίως στην οικονομική ενίσχυση.

Ωστόσο, οι επιπτώσεις της ΚΑΠ επηρεάζουν με διαφορετικό τρόπο τις πεδινές, γόνιμες, αρδευόμενες περιοχές –που ενσωματώνουν και αξιοποιούν εύκολα την τεχνολογία και θα εξακολουθούν να χαρακτηρίζονται δυναμικές– και τις ορεινές και νησιωτικές περιοχές με περιορισμένους φυσικούς πόρους, όπου η συνέχιση της λειτουργίας των οικογενειακών γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων έχει σημαντική συμβολή στη διατήρηση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της υπαίθρου.

Σχετικά με την κτηνοτροφία της περιοχής, η αιγοπροβατοτροφία αποτελεί ιδιαίτερο και σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα για την περιοχή αφενός λόγω της υψηλής συμμετοχής της στο Ακαθ. Τοπικό Προϊόν και αφετέρου λόγω της καλής ποιότητας του παραγόμενου προϊόντος καθιστώντας έτσι το αιγοπρόβειο κρέας, γάλα και τα προϊόντα του, στρατηγικής σημασίας για την περιοχή.

Η κτηνοτροφία στην περιοχή συνέχισε να ασκείται με την παραδοσιακή ποιμενική οικογενειακή μορφή με αποτέλεσμα οι υπάρχουσες κτηνοτροφικές μονάδες να μην εκσυγχρονισθούν .

Η έλλειψη υποδομής όπως το προβληματικό αγροτικό δίκτυο που οδηγεί στις κτηνοτροφικές μονάδες των ορεινών κυρίως δημοτικών διαμερισμάτων του Δήμου, ο απαρχαιωμένος εξοπλισμός των τυροκομείων, η έλλειψη ποτιστριών και οι δυσμενείς καιρικές συνθήκες επιβράδυναν την εξέλιξη της κτηνοτροφίας. Επίσης, η αδυναμία οργανικής σύνδεσης των κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων (εκτροφές αιγοπροβατοτροφίας και ένα μικρότερο ποσοστό εκτροφών βοοτροφίας) με τους βοσκότοπους, καθώς και οι ελλείψεις σε υποδομές πρόσβασης, υδροδότησης και ηλεκτροδότησης, συνιστούν ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα του κτηνοτροφικού κλάδου.

Πάντως οι αδυναμίες της τοπικής (αλλά και ελληνικής) αιγοπροβατοτροφίας αποτελούν εν μέρει και πλεονέκτημά της, αφού η ποιότητα του κρέατος στη χώρα μας είναι σαφώς ανώτερη άλλων κρατών μελών της Κοινότητας και στην πραγματικότητα βρίσκεται σε προ-βιολογική φάση γεγονός που διευκολύνει την προσπάθεια για κατάλληλη πιστοποίηση.

Η επιβίωση του κλάδου πέρα από την επάρκεια και αυτάρκεια σε αιγοπρόβειο κρέας κρίνεται αναγκαία και για τις συνθήκες μέσα στις οποίες αναπτύσσεται η αιγοπροβατοτροφία.

Εκείνο που προέχει σήμερα είναι ο εκσυγχρονισμός του τομέα, ώστε να καταστεί δυνατή η αύξηση του εισοδήματος των αιγοπροβατοτρόφων και η βελτίωση των συνθηκών εργασιών τους, που κατ' επέκταση θα αποτελέσει κίνητρο για την είσοδο νέων ανθρώπων στο επάγγελμα. Και τούτο γιατί

τα περιθώρια βελτίωσης της παραγωγικότητας των αιγοπροβατοτροφικών εκμεταλλεύσεων και της ποιότητας των παραγόμενων προϊόντων (κρέας – γάλα) είναι ακόμα μεγάλα στη χώρα μας αν μάλιστα αξιοποιηθούν οι επιστημονικές και τεχνολογικές εξελίξεις και δοθεί έμφαση σε τοπικά προϊόντα, προϊόντα ποιότητας, ΠΟΠ ή ΠΓΕ όπως αρκετά από τα γαλακτοκομικά της περιοχής (φέτα, μανούρι, κασέρι, γαλοτύρι, μυτζήθρα, ανεβατό κ.λ.π.)

Η διαπραγματευτική δύναμη των παραγωγών είναι αυξημένη λόγω της καταναλωτικής συνήθειας που επικρατεί με αποτέλεσμα να απολαμβάνουν ικανοποιητικές τιμές ιδιαίτερα μάλιστα σε περιόδους όπως είναι το Πάσχα λόγω της έλλειψης ντόπιων αμνοεριφίων στην αγορά.

Συμπερασματικά, προτεραιότητα της αναπτυξιακής στρατηγικής για την περιοχή αποκτά η στήριξη της τοπικής κτηνοτροφίας και η αξιοποίηση του παραγωγικού δυναμικού των βοσκοτόπων, ώστε να αποτελέσουν μεταξύ άλλων, και μέσο για την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και τη συγκράτηση του πληθυσμού στη περιοχή.

Η συμμετοχή του δευτερογενούς τομέα στο παραγόμενο αγροτικό προϊόν είναι χαμηλή, όπως μικρός είναι και ο αριθμός σύγχρονων τοπικών μονάδων μεταποίησης του αγροτικού προϊόντος και η αποτελεσματική οργάνωση της εμπορίας – προώθησης των προϊόντων του τομέα.

Αναφορικά με τη λειτουργία και δράση των Αγροτικών Συνεταιρισμών, στην επαρχία Καλαμπάκας, όπου ανήκει και ο Δ. Μαλακασίου, λειτουργεί και δραστηριοποιείται η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Καλαμπάκας (Ε.Α.Σ), με στόχο την προώθηση των προϊόντων των μελών-παραγωγών, την προαγωγή των θεμάτων που απασχολούν τους αγρότες της περιοχής, την διασφάλιση των δικαιωμάτων των παραγωγών, και την επίλυση προβλημάτων που ανακύπτουν από την καθημερινή τους εργασία.

Ο τομέας «Δασικής παραγωγής» είναι αρκετά αναπτυγμένος στα πλαίσια βέβαια των δυνατοτήτων της περιοχής (οι μετεωρολογικές συνθήκες που χαρακτηρίζουν γενικά το μεσογειακό οικοσύστημα, όσο και το ανάγλυφο του εδάφους δυσχεραίνει την απόληψη ξύλου με χαμηλού κόστους τεχνολογικά μεθόδους). Φαίνεται όμως ότι έχει περαιτέρω δυνατότητες και θα μπορούσε ν' αναπτυχθεί περαιτέρω και να καταστεί πιο παραγωγικό.

Τα δάση χρήζουν ωστόσο συστηματικής προστασίας από αλόγιστες δραστηριότητες, φωτιά, λαθροϋλοτομία, εκχερσώσεις και βοσκή. Έμφαση πρέπει να δοθεί στην ποιοτική κυρίως παραγωγή και στην ορθολογική και σε επιχειρηματική βάση εκμετάλλευση του δάσους στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης για τα οποία απαιτούνται και έργα υποδομής (κτηματολόγιο, απογραφή, χαρτογράφηση, δασικοί δρόμοι κ.λ.π.).

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο Δευτερογενής τομέας στο Δήμο Μαλακασίου αναπτύχθηκε με βάση τον φυσικό και αγροτικό πλούτο που διαθέτει η περιοχή, και έχει άμεση σχέση με την εκμετάλλευση, επεξεργασία και αξιοποίηση των παραγόμενων προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, κυρίως με την παραγωγή τυροκομικών προϊόντων και προϊόντων ξυλείας.

Πρόκειται για μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις, με χαμηλό βαθμό οργάνωσης, που συμπληρώνουν το οικογενειακό εισόδημα και δεν αποτελούν συνήθως μοναδική απασχόληση για τους

ιδιοκτήτες τους. Οι επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα με τον μεγαλύτερο τζίρο που δραστηριοποιούνται στον Δήμο Μαλακασίου, βάσει στοιχείων της ΕΣΥΕ ανα Κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας, για το έτος 2001, ανήκουν στις κατηγορίες:

- Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων.
- Βιομηχανία τροφίμων και ποτών.
- Κατασκευές.
- Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλο, εκτός από τα έπιπλα.
- Δασοκομία, υλοτομία και συναφείς δραστηριότητες.

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει το σύνολο των επιχειρήσεων και των τριών τομέων παραγωγής (πρωτογενής, δευτερογενής και τριτογενής τομέας)

Πίνακας 4.15 Μητρώα επιχειρήσεων ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας με τον μεγαλύτερο τζίρο 2001 (και για τους τρεις κλάδους παραγωγής)

ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΑΝΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΜΕ ΤΟΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ ΤΖΙΡΟ 2001		
ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΣΤΑΚΟΔ-03	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ
Κορυδαλλού	63	Βοηθητικές και συναφείς προς τις μεταφορές δραστηριότητες· δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων
1		
Μαλακασίου	15	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών
	52	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών 'επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης
	45	Κατασκευές
	55	Ξενοδοχεία και Εστιατόρια
	20	Βιομηχανία ξύλου και κατασκευή προϊόντων από ξύλο και φελλό, εκτός από τα έπιπλα ' κατασκευή ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής
5		
Παναγίας	50	Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών
	55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια
	51	Χονδρικό εμπόριο και εμπόριο με προμήθεια, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών
	45	Κατασκευές
	52	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσικλετών 'επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης
5		
Πεύκης	74	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες
	55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια
2		
Τρυγόνας	55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια

	52	Λιανικό εμπόριο, εκτός από το εμπόριο αυτοκινήτων οχημάτων και μοτοσυκλετών· επισκευή ειδών ατομικής και οικιακής χρήσης
	45	Κατασκευές
	02	Δασοκομία, υλοτομία και συναφείς δραστηριότητες
ΣΥΝΟΛΟ		4 17

* πηγή: ΕΣΥΕ 2001

Βάσει στοιχείων του Επιμελητηρίου Τρικάλων οι ενεργές επιχειρήσεις του δευτερογενούς τομέα, του Δήμου Μαλακασίου κατά την τρέχουσα περίοδο, είναι ανά Δ.Δ. και αντικείμενο οι παρακάτω:

- Δ.Δ. Παναγίας: 2 ξυλουργεία, 1 τυροκομείο
- Δ.Δ. Μαλακασίου: 1 ξυλουργικό εργαστήριο, 1 παραγωγή και επεξεργασία ακατέργαστης ξυλείας (Δασικός Συνεταιρισμός Μαλακασίου), 1 τυροκομείο.
- Δ.Δ. Τρυγόνας: 1 σιδηρουργείο, 1 βιοτεχνία παραδοσιακών γλυκών και μαρμελάδων.

Οι επιχειρήσεις αυτές, απασχολούν το 20,19% του εργατικού δυναμικού της περιοχής, (το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο νομού είναι 19,09%), παράγουν τοπικά παραδοσιακά προϊόντα και γίνονται φορείς διατήρησης της παράδοσης (εργαστήρια ξύλου, κλπ). Αξιοποιούν επίσης τους φυσικούς πόρους της περιοχής (βιοτεχνίες ξύλου, ξυλουργεία) και τα αγροτικά προϊόντα (τυροκομία, παραδοσιακά τρόφιμα).

Ιδιαίτερης αναφοράς χρήζει η μεταποίηση προϊόντων του πρωτογενούς τομέα, από πρώτες ύλες της περιοχής. Συγκεκριμένα παρασκευάζονται γλυκά του κουταλιού, μαρμελάδες, τραχανάς και παραδοσιακές πίτες με πρώτη ύλη τοπικά ποιοτικά φρούτα και υλικά. Επίσης στα 2 τυροκομεία της περιοχής παράγονται τυρί, φέτα, γιαούρτι, βούτυρο.

Παρακάτω παραθέτουμε πίνακα μητρώου επιχειρήσεων ανά Δ.Δ. , όπου αναφέρεται ο αριθμός των επιχειρήσεων και ο τζίρος αυτών σε εκ. ευρώ για το έτος 2001. Στον πίνακα αυτό παρουσιάζεται το σύνολο των επιχειρήσεων και των τριών τομέων παραγωγής, λόγω αδυναμίας διαχωρισμού των στοιχείων της ΕΣΥΕ.

Πίνακας μητρώου 4.16 (πρωτογενής, δευτερογενής, τριτογενής) επιχειρήσεων ανά Δ.Δ. Δήμου Μαλακασίου (αριθμός, και τζίρος) 2001

ΜΗΤΡΩΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ / ΤΖΙΡΟΣ 2001		
	Αριθ. Επιχ.	Τζίρος (σε ευρώ)
ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ	8.519	908.083.050
ΔΗΜΟΣ Μαλακασίου	26	485.759
Κορυδαλλού	1	
Μαλακασίου	7	119.343
Παναγίας	10	303.200
Πεύκης	2	
Τρυγόνας	6	63.216

% επι συνόλου Νομού	0,31%	0,05%
--------------------------------	--------------	--------------

* πηγή: ΕΣΥΕ, 2001

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι για το έτος 2001, οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον Δήμο Μαλακασίου αριθμούσαν σε 26, και αποτελούσαν το 0,31% του συνόλου των επιχειρήσεων του Νομού Τρικάλων.

Σε επίπεδο πραγματοποιηθέντος τζίρου, το 2001 οι αντίστοιχες επιχειρήσεις είχαν κύκλο εργασιών 485.759 €, ποσό που αντιπροσώπευε το 0,05% του τζίρου σε σύνολο Νομού.

Τέλος, υπάρχει και ένας σημαντικός αριθμός επαγγελματιών που δραστηριοποιούνται στην περιοχή, διαφόρων ειδικοτήτων, όπως υδραυλικές εργασίες, ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, κλπ.

Αναφορικά με την ίδρυση/ σύσταση καινούριων επιχειρήσεων στην περιοχή, και σύμφωνα με στοιχεία του Επιμελητηρίου Τρικάλων, την περίοδο **2005-2007**, συστηθήκαν **2** νέες επιχειρήσεις με έδρα τον Δήμο Μαλακασίου, 1 βιοτεχνία παραδοσιακών γλυκών και μαρμελάδων στην Τρυγώνα, και 1 υδραυλικών εγκαταστάσεων στο Δ.Δ. Μαλακασίου. Από αυτές μία αφορούσε Ομόρρυθμη Εταιρεία και μία Ατομική επιχείρηση.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι ο δευτερογενής τομέας του Δήμου Μαλακασίου, έχει μεγάλες προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης, κυρίως μέσω της επεξεργασίας και τυποποίησης των προϊόντων του πρωτογενούς τομέα παραγωγής. Η αξιοποίηση των επενδυτικών προγραμμάτων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας, η πλήρης αξιοποίηση της τοπικής παραγωγής σε κρέας, γάλα, τυρί, και η περαιτέρω οργάνωση των υποδομών υποστήριξης και ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας, δύναται να επιφέρουν την επιδιωκόμενη τόνωση της μεταποιητικής δραστηριότητας της περιοχής, συμβάλλοντας σημαντικά στην αύξηση της απασχόλησης και του εισοδήματος των δημοτών.

ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η εμπορική δραστηριότητα στη περιοχή, αναπτύσσεται κυρίως πάνω στον άξονα Ε.Ο. Τρικάλων- Ιωαννίνων και είναι σαφώς περιορισμένη και εξαντλείται θα λέγαμε σε μικρές επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών εστίασης (ταβέρνες , ψησταριές, καφέ- μπάρ), καταστήματα λιανικής πώλησης (αρτοποιία, μίνι μάρκετ, κρεοπωλεία, πρατήρια βενζίνης). Στο Δ.Δ. Παναγίας, λειτουργεί επίσης και πρότυπο εκτροφείο θηραμάτων

Επιπλέον υπάρχουν εταιρείες που δραστηριοποιούνται στις οικοδομικές εργασίες.

Αναφορικά με τις τουριστικές υποδομές (καταλύματα), που υπάρχουν στον Δήμο, στο Δ.Δ. Τρυγώνας λειτουργεί 1 ξενοδοχείο Γ' κατηγορίας, καθώς και 1 Δημοτικός Ξενώνας στο Μαλακάσι Β' κατηγορίας.

Ο Δημοτικός Ξενώνας του Δ.Δ. Μαλακασίου αριθμεί 11 δωμάτια και 24 κλίνες, και το Ξενοδοχείο που λειτουργεί στην Τρυγώνα αριθμεί επίσης 11 δωμάτια και 22 κλίνες.

Το σύνολο των επιχειρήσεων του τριτογενούς τομέα στο Δήμο Μαλακασίου, αριθμεί 27 ενεργές επιχειρήσεις, ενώ κατά την διάρκεια της περιόδου 2005-2007 δημιουργήθηκαν 4 νέες ατομικές επιχειρήσεις. Στον τριτογενή τομέα απασχολείται το 27,88% του ενεργού οικονομικά πληθυσμού του Δήμου Μαλακασίου.

Αναφορικά με την τουριστική κίνηση στην περιοχή, παρακάτω παραθέτουμε στοιχεία αφίξεων, διανυκτερεύσεων καθώς και στοιχεία πληρότητας των καταλυμάτων της περιοχής.

Οι αφίξεις των Ελλήνων και Ξένων τουριστών στη περιοχή του Δήμου Μαλακασίου ανήλθαν το 2005 σε 254, αντιπροσωπεύοντας το 0,11% των συνολικών αφίξεων του Νομού. (στοιχεία ΕΣΥΕ, 2005). Από αυτούς οι 43 ήταν αλλοδαποί τουρίστες και οι υπόλοιποι 211 ημεδαποί.

Η τουριστική κίνηση κορυφώνεται τους μήνες Απρίλιο και Αύγουστο, καθώς και τους μήνες Μάρτιο και Ιούνιο. (ΕΣΥΕ, 2005)

Από τον πίνακα 2.8 ο οποίος εμφανίζει τις πληρότητες των καταλυμάτων πάσης φύσεως για το έτος 2006, ανά μήνα και ανά Δ.Δ. του Νομού Τρικάλων, καθώς και τον αριθμό των διανυκτερεύσεων για το αντίστοιχο διάστημα, διαπιστώνουμε τα παρακάτω:

Το σύνολο των διανυκτερεύσεων στα καταλύματα του Δήμου Μαλακασίου ανήλθαν για το έτος 2006 σε 2.974, ενώ η αντίστοιχη πληρότητα ανήλθε για την ίδια περίοδο στο 44,86 % της συνολικής δυναμικότητας των καταλυμάτων του Δήμου.

Ο τριτογενής τομέας του Δήμου Μαλακασίου, έχει τεράστια περιθώρια ανάπτυξης. Η ολοκλήρωση των μεγάλων έργων υποδομής που συντελούνται αυτή τη στιγμή στην περιοχή του Δήμου, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή, δημιουργούν πολύ σημαντικές ευκαιρίες για την τόνωση της επιχειρηματικότητας στον τομέα των υπηρεσιών. Ο υπό κατασκευή Α/Κ της Παναγίας και η διεκδικούμενη χωροθέτηση Σταθμού Εξυπηρέτησης Αυτοκινητιστών, θα δημιουργήσει ανάγκες υποδομών εστίασης και διαμονής, και γενικότερα εξυπηρέτησης του μεγάλου αριθμού των διερχόμενων αυτοκινήτων από την περιοχή. Τέτοιες υπηρεσίες αφορούν κυρίως μικρά motels, ταχυφαγεία, πρατήρια βενζίνης, συνεργεία αυτοκινήτων, mini markets.

Επίσης στα πλαίσια της προώθησης των τοπικά παραγόμενων προϊόντων, σημαντική συμβολή θα είχε και η δημιουργία εκθετηρίου τοπικών παραδοσιακών προϊόντων, καθώς και ειδών λαϊκής τέχνης, ξυλόγλυπτα κλπ (Όπως το υπό σχεδίαση Κέντρο Παραδοσιακής Μουσικής, το εκθετήριο τοπικών προϊόντων στον ΣΕΑ)

Στα πλαίσια της επιδιωκόμενης βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής, και με δεδομένη την αλλαγή της αναπτυξιακής της φυσιογνωμίας, μετά από την ολοκλήρωση των υποδομών βελτίωσης της προσπελασιμότητας της περιοχής, μεγάλο ρόλο στην αναπτυξιακή προσπάθεια μπορεί να επιτελέσει και ο τομέας του τουρισμού, και συγκεκριμένα η ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

Το πλούσιο φυσικό περιβάλλον με οικοσυστήματα σπάνιου κάλλους, ο υδάτινος πλούτος, η ύπαρξη ειδικά προστατευόμενων περιοχών εντός της περιοχής του Δήμου (περιοχή natura), σε συνδυασμό με την ιστορία και την πολιτιστική κληρονομιά, αποτελούν σημαντικό πλεονέκτημα για την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού (οικολογικός, ορειβατικός, θεματικός κλπ). Η περιοχή προσφέρεται και για τουρισμό περιπέτειας (όπως 4x4 σε ανώμαλο δρόμο), αλλά και για πεζοπορία, ψάρεμα, ορειβάσια.

Η ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού σε αντιδιαστολή με τον μαζικό τουρισμό, εκτιμάται ότι θα συμβάλλει στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και στην ενίσχυση της περιβαλλοντικής συνείδησης των κατοίκων. Επίσης η δημιουργία βασικών υποδομών, όπως το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, σε συνδυασμό με τουριστικές υποδομές, μπορεί να συμβάλλει και στην ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού.

Ο Δήμος Μαλακασίου βρίσκεται στο μέσον πολύ σημαντικών τουριστικών προορισμών (Μέτσοβο-Ιωάννινα και Καλαμπάκα-Μετέωρα). Η προώθηση της συνεργασίας με τις περιοχές που υπάρχει γεωγραφική εγγύτητα, και η συμμετοχή του Δήμου στα υπό σχεδίαση δίκτυα τουριστικών και πολιτιστικών διαδρομών, μπορούν να ενισχύσουν την αναπτυξιακή και εδαφική συνοχή της.

Επίσης η σύνδεση με τον Ν. Γρεβενών και κατά επέκταση με τα ορεινά χωριά (Βλαχοχώρια), που αποτελούν τόπο έλξης τουριστών, επίσης μπορεί να συμβάλλει στην ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος της περιοχής με σημαντικότερα οφέλη στην τοπική οικονομία.

Πίνακας 2.8 Πληρότητας κατά Δημοτικό Διαμέρισμα του Νομού Τρικάλων ανά μήνα για το έτος 2006

	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ	ΔΕΔΟΜΕΝΑ	ΙΑΝ	ΦΕΒ	ΜΑΡ	ΑΠΡ	ΜΑΙΟΣ	ΙΟΥΝΙΟΣ	ΙΟΥΛΙΟΣ	ΑΥΓ	ΣΕΠ	ΟΚΤ	ΝΟΕ	ΔΕΚ
Δ.Δ.	Δ.Δ. Βροντερού	ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	18 4,1%	0 0,0%	8 1,8%	12 2,9%	6 1,4%	0 0,0%				12 2,8%	0 0,0%	24 5,5%
	Δ.Δ. Ελάτης	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	2.633 31,5%	1.225 16,2%	1.452 17,3%	1.568 19,4%	860 9,4%	910 10,3%	1.255 13,8%	2.337 25,6%	685 7,8%	1.086 12,2%	1.694 18,5%	3.286 33,9%
	Δ.Δ. Καλαμπάκας	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	7.633 23,8%	4.655 16,6%	13.521 43,4%	21.238 68,9%	19.856 59,3%	17.354 53,6%	11.926 35,6%	17.214 51,4%	20.862 64,4%	18.685 58,6%	9.060 28,4%	9.971 32,9%
	Δ.Δ. Καλογήρων	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	162 22,7%	0 0,0%	34 4,8%	3 0,4%	6 0,8%	9 1,3%	6 0,8%	98 13,7%	72 10,4%	46 6,5%	2 0,3%	78 10,9%
	Δ.Δ. Καστρακίου	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	48 1,5%	3 0,1%	378 8,0%	852 16,6%	979 18,5%	839 16,4%	892 16,8%	1.198 22,6%	1.113 31,7%	380 12,4%	265 8,9%	388 8,2%
	Δ.Δ. Μεσοχώρας	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	0 0,0%	0 0,0%	2 0,5%	4 1,0%	2 0,5%	0 0,0%	4 1,0%	8 2,0%	4 1,0%	2 0,5%	1 0,3%	
	Δ.Δ. Νεραϊδοχωρίου (τ.Χατζηπετρίου)	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	385 15,1%	129 5,6%	187 7,4%	161 6,5%	78 3,0%	70 2,8%	53 2,1%	145 5,7%	20 0,8%	94 3,7%	177 7,2%	336 20,8%
	Δ.Δ. Περτουλίου	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	821 31,5%	282 12,0%	585 24,5%	432 8,5%	228 8,8%	254 10,1%	540 16,9%	992 31,1%	341 11,0%	464 14,5%	683 15,6%	1.586 35,0%
	Δ.Δ. Πύλης	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	536 17,1%	327 11,1%	667 21,3%	619 20,6%	478 15,4%	393 13,1%	443 13,7%	560 17,2%	604 19,2%	685 21,0%	619 20,6%	807 24,8%
	Δ.Δ. Πύρρας	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	44 5,5%	7 1,0%	29 3,6%	42 5,4%	4 0,5%	12 1,5%	4 0,5%	28 3,5%	10 1,3%	26 3,2%	34 4,4%	132 16,4%
	Δ.Δ. Στουρναραιίκων	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	165 11,8%	20 2,4%	110 11,8%	93 10,3%	38 4,1%	54 6,0%	89 9,6%	152 16,3%	32 3,6%	176 18,9%	105 11,7%	234 25,2%

Δ.Δ. Τρικκαίων	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	6.688 38,0%	6.811 42,8%	9.398 53,4%	11.186 65,6%	9.328 53,0%	8.483 60,3%	8.369 57,6%	7.122 49,0%	8.228 48,3%	8.859 50,3%	8.098 50,5%	10.089 60,9%
Δ.Δ. Τρυγόνος	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΕΣ	193 69,2%	235 93,3%	276 89,0%	253 49,6%	224 32,8%	260 39,4%	336 49,3%	239 35,0%	240 36,4%	248 36,4%	200 30,3%	270 39,6%
ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ - ΝΟΜΟΣ ΤΡΙΚΑΛΩΝ		19.326	13.694	26.647	36.463	32.087	28.638	23.917	30.093	32.211	30.763	20.938	27.201

Πηγή: ΕΣΥΕ, 2006

➤ **Η θέση και ο ρόλος της περιοχής στον Νομό και την Περιφέρεια, την Ελλάδα, και τον Κόσμο.**

Ο Δήμος Μαλακασίου, λόγω της γεωγραφικής του θέσης παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον όχι μόνο σε επίπεδο Νομού αλλά και σε επίπεδο Περιφέρειας Θεσσαλίας και Χώρας. Αποτελεί το σημείο επαφής της Περιφέρειας Θεσσαλίας με τις Περιφέρειες Δ. Μακεδονίας (Ν. Γρεβενών), και την Περιφέρεια Ηπείρου (Ν. Ιωαννίνων). Συγκεκριμένα το Δ.Δ. Μαλακασίου απέχει εξίσου τόσο από τα Τρίκαλα όσο και από τα Ιωάννινα.

Η κυριότερη αγορά της περιοχής είναι το αστικό κέντρο και πρωτεύουσα του Νομού, τα Τρίκαλα. Επικουρικά λειτουργεί η πόλη της Καλαμπάκας η οποία αποτελεί και το διοικητικό κέντρο της ευρύτερης περιοχής. Παραδοσιακά ο Δήμος Μαλακασίου, όπως και ο Δήμος Καλαμπάκας αλλά και γενικότερα η ευρύτερη περιοχή, είχε (και εξακολουθεί να διατηρεί) αναπτυγμένες εμπορικές σχέσεις με το Μέτσοβο και από εκεί με τις αγορές της Ηπείρου και της Δυτικής Ελλάδος.

Ο Δήμος Μαλακασίου, λόγω της γεωγραφικής του θέσης βρίσκεται στο μέσο πολύ δημοφιλών τουριστικών προορισμών εθνικής εμβέλειας, της Καλαμπάκας και των Μετεώρων και του Μετσόβου-Ιωαννίνων, προσδίδοντας του μια δυναμική ήπιας και βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης.

Την περίοδο που εκπονείται το παρόν Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ο Δήμος Μαλακασίου έχει βρεθεί στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος λόγω της ολοκλήρωσης των έργων της Εγνατίας Οδού, και της κατασκευής του ανισόπεδου κόμβου σύνδεσης της με τον Αυτοκινητόδρομο Κεντρικής Ελλάδας Ε-65 στο Δ.Δ. Παναγιάς.

Η Εγνατία Οδός αποτελεί κλειστό αυτοκινητόδρομο με την επικοινωνία προς τους εκατέρωθεν οικισμούς να γίνεται μέσω ανισόπεδων κόμβων. Ο Α/Κ Παναγιάς θα επιτρέψει την πρόσβαση προς τους οικισμούς που βρίσκονται στην περιοχή σύνδεσης των Νομών Ιωαννίνων, Τρικάλων και Γρεβενών, καθώς και μεταξύ της Εγνατίας Οδού και της Εθνικής Οδού Τρικάλων (Καλαμπάκας)-Ιωαννίνων και της οδού Γρεβενών-Κηπουριού-Κρανιάς –Παναγιάς. Οι πλησιέστεροι κόμβοι της Εγνατίας Οδού θα είναι προς Βορρά ο Α/Κ Γρεβενών σε απόσταση 40 χλμ περίπου, και προς τα νότια –νοτιοδυτικά ο Α/Κ Μετσόβου σε απόσταση 10 χλμ περίπου. Επίσης προγραμματίζεται και η κατασκευή του Α/Κ Βόλου σε θέση λίγο βορειότερα του Α/Κ Παναγιάς, που θα επιτρέψει τη σύνδεση της Εγνατίας Οδού με τον προγραμματιζόμενο αυτοκινητόδρομο Παναγιάς-Βόλου.

Το σημαντικό αυτό αναπτυξιακό έργο εθνικής εμβέλειας που επηρεάζει άμεσα την περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, θα ενισχύσει την διαπεριφερειακή συγκοινωνία και θα επιφέρει την πολυπόθητη άρση της απομόνωσης της περιοχής, δημιουργώντας τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την βιώσιμη ανάπτυξη της.

Την ευνοϊκή αυτή συγκυρία για την περιοχή έρχεται να ενισχύσει και η ολοκλήρωση λοιπών βασικών αναπτυξιακών υποδομών που συντελούνται αυτή τη στιγμή σε επίπεδο Νομού, όπως η ολοκλήρωση των έργων βελτίωσης της Εθνικής οδού Τρικάλων – Άρτας, η επικείμενη ολοκλήρωση των εργασιών αναβάθμισης της Ε.Ο Τρικάλων-Λαρίσης η οποία θα διευκολύνει την ενίσχυση της συνεργασίας της περιοχής με το αναδυόμενο εθνικό δίπολο Λάρισας –Βόλου, ενώ σε εξέλιξη

βρίσκονται και τα έργα βελτίωσης της Ε.Ο. Τρικάλων-Καλαμπάκας που θα διευκολύνουν περαιτέρω την σύνδεση της ευρύτερης περιοχής με την πρωτεύουσα του Νομού.

Σημαντική επίσης αναπτυξιακή δυναμική θα προσδώσουν στην ευρύτερη περιοχή η συνεχής αναβάθμιση των διευρωπαϊκών οδικών αξόνων του ΠΑΘΕ και της Εγνατίας Οδού.

Τέλος, η διερευνώμενη σιδηροδρομική σύνδεση της Καλαμπάκας με τα Ιωάννινα και την Ηγουμενίτσα και η σχεδιαζόμενη κατασκευή σταθμών στα όρια των Δ.Δ. Ορθοβουνίου και Δ.Δ. Μαλακασίου, αλλά και η επέκταση του υφιστάμενου σιδηροδρομικού δικτύου προς Δυτική Μακεδονία (Σιάτιστα- Κοζάνη), δύναται να αποτελέσει μία ακόμη μεγάλη ευκαιρία για την ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής, την αύξηση της προσβασιμότητας και την διευκόλυνση των μετακινήσεων.

Η περαιτέρω ενίσχυση της περιοχής ως δυνητικό διαμετακομιστικό, εμπορευματικό αλλά και εθνικό συγκοινωνιακό κόμβο, μπορεί να επιτευχθεί και μέσω της επικείμενης αναβάθμισης του λιμένα της Ηγουμενίτσας, από λιμένα εξυπηρέτησης οχηματαγωγών –επιβατικών πλοίων, σε σύνθετο λιμένα εξυπηρέτησης και μοναδοποιημένων εμπορευμάτων (εμπορευματοκιβώτια).

Εκτιμάται, ότι ο ορεινός όγκος της ευρύτερης περιοχής, διαθέτει προοπτικές αναζωογόνησης και χωροταξικής ενσωμάτωσης στο εθνικό σύστημα αξόνων και πόλων ανάπτυξης κυρίως μέσα από τις επιδράσεις που θα δεχτεί από την αξιοποίηση των μεγάλων έργων υποδομής. Η ολοκλήρωση όλων αυτών των μεγάλων έργων στον τομέα των οδικών κυρίως υποδομών, αποτελεί βασικό εργαλείο που μπορεί να συμβάλλει στην επίτευξη στόχων όπως η ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και η σύγκλιση, η δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας, η δημιουργία ελκυστικότερου περιβάλλοντος για επενδύσεις, η προσβασιμότητα στην γνώση, η ορθολογική αξιοποίηση των πόρων που είναι διάσπαρτοι και που η περιοχή διαθέτει συγκριτικό πλεονέκτημα.

Επίσης η αξιοποίηση του θεσμού των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), για την αποτελεσματική εκτέλεση έργων και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες, μέσω της εκμετάλλευσης της εμπειρίας, της τεχνογνωσίας, των πόρων, και γενικά των δυνατοτήτων των Ιδιωτικών Φορέων, μπορεί να αποτελέσει μια ακόμη διέξοδο στην επιχειρηματικότητα.

Η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου διαθέτει επίσης ένα πλούσιο περιβαλλοντικό απόθεμα, το οποίο αφ' ενός χρήζει ειδικής διαχείρισης και προστασίας, αφ' ετέρου μπορεί να αποτελέσει έναν σημαντικό αναπτυξιακό πόρο. Τμήμα του Δάσους Μαλακασίου αποτελεί μέρος της περιοχής Natura 2000 (GR2130006)- ΠΕΡΙΟΧΗ ΜΕΤΣΟΒΟΥ (ΑΝΗΛΙΟ-ΚΑΤΑΡΑ).

Η ευρύτερη δασική περιοχή του Μαλακασίου είναι η συνδεδητή περιοχή Βόρειας- Νότιας Πίνδου για σπάνια πανίδα και βιοτόπους. Στον ευρύτερο χώρο υπάρχουν σημαντικά οικοσυστήματα διαφόρων τύπων, πολλά από τα οποία βρίσκονται σε καλή κατάσταση.

Επιπλέον, δασικά οικοσυστήματα με σπάνια δομή, υδάτινα οικοσυστήματα μικρής έκτασης και ποτάμια, και θέσεις με παλαιοντολογικό ενδιαφέρον συμπληρώνουν το σημαντικό φυσικό πλούτο αυτής της περιοχής.

Η διεκδικούμενη από την Δημοτική Αρχή (με την αρωγή και της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τρικάλων), χωροθέτηση του Σταθμού Εξυπηρέτησης Αυτοκινητιστών (Σ.Ε.Α.) στην περιοχή του Δήμου, αποτελεί πρόταση ζωτικής σημασίας για την ευρύτερη περιοχή και βασική

αναπτυξιακή παράμετρο. Η αναγκαιότητα του συγκεκριμένου έργου συνίσταται στην υποστήριξη της τοπικής οικονομίας, αξιοποιώντας την κατασκευή της Εγνατίας και την σύνδεση της με τον Ε-65.

Η περιοχή που προτείνεται για την χωροθέτηση αυτή είναι η θέση ' ' Λαμπάνοβο ' ' η οποία συγκεντρώνει έναν μεγάλο αριθμό πλεονεκτημάτων, με κυριότερο εξ' αυτών το γεγονός ότι η εν λόγω θέση βρίσκεται στον κόμβο Παναγίας με έξοδο προς το Εθνικό Πάρκο, προς το χιονοδρομικό κέντρο Μετσόβου, την Μηλιά Μετσόβου, την Παναγία (έδρα), το Τ.Δ. Μαλακασίου, τον Δήμο Καστανιάς, και την τουριστική περιοχή του Ασπροποτάμου. Με την μελλοντική διάνοιξη της σιδηροδρομικής γραμμής που θα κάνει σταθμό στο Μαλακάσι και το Ορθοβούνι αυξάνεται ο βαθμός ελκυστικότητας της επένδυσης.

Το μεγάλο αναπτυξιακό πρόβλημα της περιοχής το οποίο χρήζει άμεσης και δυναμικής αντιμετώπισης, είναι το πρόβλημα συρρίκνωσης του πληθυσμού, και η εγκατάλειψη της περιοχής από τις νέες και παραγωγικές ηλικιακές ομάδες. Είναι παραπάνω από προφανές πως η ανάπτυξη της περιοχής περνά υποχρεωτικά μέσα από πολιτικές συγκράτησης του πληθυσμού, μέσω δημιουργίας και βελτίωσης βασικών κοινωνικών υποδομών στους τομείς της υγείας, της παιδείας και της πρόνοιας και στήριξης της τοπικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας.

Για την ανάπτυξη της περιοχής κυρίως απαιτείται η αειφορική αξιοποίηση του φυσικού πλούτου της, προκειμένου να επιτευχθεί η τοπική ανάπτυξη, μέσω πολιτικών που θα σέβονται και θα διατηρούν τα φυσικά χαρακτηριστικά της περιοχής και θα διασφαλίζουν την αρμονία του ανθρωπογενούς με το φυσικό περιβάλλον που αποτελεί προϋπόθεση ποιότητας ζωής.

Απαιτείται η τεκμηρίωση και προβολή του φυσικού της πλούτου, η εφαρμογή ειδικών παρεμβάσεων προστασίας και διαχείρισης του, λόγω του μεγάλου οικολογικού ενδιαφέροντος που αυτή παρουσιάζει, σε συνδυασμό με μια σειρά έργων που θα έχουν καθαρά αναπτυξιακό χαρακτήρα, αλλά που θα εναρμονίζονται με την ορθολογική διαχείριση και διαφύλαξη του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και με έργα για την περιβαλλοντική αποκατάσταση των περιοχών που έχουν υποβαθμιστεί από τις εργασίες της Εγνατίας.

Η θεσμική θωράκιση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, και η προώθηση των αναγκαίων επενδύσεων για την προστασία και ανάδειξη της, σε συνδυασμό με την βελτίωση της προσβασιμότητας της περιοχής, αποτελούν προϋπόθεση για σταθερή, βιώσιμη και ποιοτική ανάπτυξη.

Η ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα μέσω της ενθάρρυνσης των πολλαπλών δραστηριοτήτων, με καλλιέργειες και μεθόδους φιλικές προς το περιβάλλον, με έμφαση στα προϊόντα ποιότητας και την διασύνδεση του με τον εναλλακτικό τουρισμό, καθίσταται αναγκαία προϋπόθεση στήριξης της τοπικής οικονομίας και προϋπόθεση οικονομικής ανασυγκράτησης και άρσης της δημογραφικής αποψίλωσης.

Στρατηγικός στόχος για την ανάπτυξη του **Νομού Τρικάλων** τα επόμενα χρόνια, στόχος ο οποίος έρχεται να ενισχύσει και να συνεπικουρήσει και τον **Στρατηγικό Σχεδιασμό του Δήμου Μαλακασίου**, μετά την ολοκλήρωση των βασικών υποδομών και ιδιαίτερα των δικτύων προσπελασιμότητας και σύνδεσης του νομού με τα μεγάλα εθνικά και διευρωπαϊκά δίκτυα, είναι η **αειφορική αξιοποίηση του ορεινού όγκου**. Ο ορεινός όγκος και το φυσικό περιβάλλον του Νομού που μέσω της αειφορικής διαχείρισης και της προστασίας του περιβάλλοντος, της διατήρησης της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς των ορεινών οικισμών, του εναλλακτικού τουρισμού, της ανάπτυξης ποιοτικής γεωργίας – κτηνοτροφίας, και την ανάπτυξη συνεργασιών σε διαπεριφερειακό επίπεδο με τις

όμορες περιοχές των Νομών Καρδίτσας, Άρτας, Ιωαννίνων, Γρεβενών και Λάρισας, αποτελεί ισχυρό πόλο ανάπτυξης και βρίσκεται σε απόλυτη συνάφεια με την Εθνική και την Περιφερειακή Στρατηγική για την 4^η προγραμματική περίοδο. Στα πλαίσια αυτού του Στρατηγικού Στόχου θα πρέπει να διαμορφωθεί και η Στρατηγική του Δήμου Μαλακασίου, δεδομένων των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που η περιοχή παρουσιάζει.

Γ' ΜΕΡΟΣ : Αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης της περιοχής του Δήμου Μαλακασίου μέσω της Ανάλυσης Δυνάμεων-Αδυναμιών-Ευκαιριών και Απειλών (ΔΑΕΑ, ή SWOT ανάλυση).

Η αναπτυξιακή διαφοροποίηση της κάθε περιοχής θα πρέπει να πραγματοποιηθεί ανάλογα με τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και τις ιδιαιτερότητες της. Οι οριζόντιες πολιτικές αδυνατούν να δώσουν ουσιαστικές απαντήσεις στα σοβαρά ειδικά αναπτυξιακά προβλήματα των περιοχών, εάν δεν συνοδεύονται από κάθετου χαρακτήρα παρεμβάσεις, οι οποίες θα έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα, θα ενισχύουν τον πολλαπλασιαστή της ανάπτυξης και θα αναδεικνύουν ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα σε κάθε περιοχή.

Η ανάλυση **Δ.Α.Ε.Α** (Δυνάμεις- Αδυναμίες-Ευκαιρίες- Απειλές) /**SWOT** (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats) ως μεθοδολογικό εργαλείο, αποτελεί ένα υπόδειγμα καταγραφής των σημαντικότερων συμπερασμάτων που προκύπτουν από την ανάλυση και την καταγραφή του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής μελέτης.

Απώτερος στόχος είναι καταρχήν ο εντοπισμός των **ισχυρών σημείων** στη βάση των οποίων μπορεί να στηριχθεί η αναπτυξιακή πορεία της περιοχής αναφοράς, και να καθοριστούν οι στρατηγικές κατευθύνσεις μιας συνεκτικής και συνολικής στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης. Επίσης, ο εντοπισμός και η καταγραφή των **αδύνατων σημείων** αποτελεί την αναγκαία βάση για εκείνες τις πολιτικές και δράσεις που θα συνέβαλαν στη αντιμετώπισή τους.

Σε ένα δυναμικά μεταβαλλόμενο περιβάλλον παρουσιάζονται **ευκαιρίες** και **κίνδυνοι**, που πρέπει να αξιολογούνται και να λαμβάνονται υπόψη κατά το σχεδιασμό των παρεμβάσεων πολιτικής υπέρ της περιοχής μελέτης.

Στην παρούσα ενότητα θα επιχειρηθεί η καταγραφή των Πλεονεκτημάτων της περιοχής του Δήμου, των Μειονεκτημάτων-Αδυναμιών που παρουσιάζει, καθώς και ποιες είναι οι Ευκαιρίες που παρέχονται από το εξωτερικό περιβάλλον και ποιες οι Απειλές οι οποίες πρέπει να προβλεφθούν και να αντιμετωπιστούν(Ανάλυση ΔΑΕΑ ή SWOT ανάλυση), όπως αυτή προέκυψε από την καταγραφή και ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου,

Συνθετικός πίνακας Δυνάμεων- Αδυναμιών -Ευκαιριών-Απειλών Δήμου Μαλακασίου

Θέματα ανάπτυξης	Δυνάμεις	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Γεωγραφική θέση της περιοχής- Υποδομές προσπελασιμότητας	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η κεντροβαρής θέση της περιοχής του Δήμου Μαλακασίου και η γειτνίαση του με 2 περιφέρειες (Ηπείρου και Δ. Μακεδονίας). ▪ Η δρομολόγηση και η ολοκλήρωση των οδικών συνδέσεων με τους όμορους Νομούς (Οδικό δίκτυο προς Γρεβενά, προς Μέτσοβο, η σύνδεση με το χιονοδρομικό κέντρο Μετσόβου) ▪ Η βελτίωση των διαδημοτικών συνδέσεων (Αμπελοχώρι- Παναγία & Μαλακάσι) ▪ Τα νέα αναπτυξιακά δεδομένα μετά την ολοκλήρωση των μεγάλων έργων υποδομής στον τομέα των μεταφορών που θα καταστήσουν την περιοχή κόμβο συνδυασμένων μεταφορών και δικτύων. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η υφιστάμενη προβληματική προσβασιμότητα στη περιοχή, η ερήμωση και η αναπτυξιακή υστέρηση που αντιμετωπίζει (ελλιπές οδικό δίκτυο). ▪ Η ορεινότητα της περιοχής και η γεωμορφολογία του εδάφους (έντονες κλίσεις, κατολισθητικά φαινόμενα κλπ) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η δρομολόγηση και ολοκλήρωση Εθνικών και Διευρωπαϊκών οδικών και σιδηροδρομικών δικτύων μεταφορών στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μαλακασίου ▪ Η κατασκευή του Α/Κ της Παναγίας και η υπό σχεδίαση χωροθέτηση του σταθμού της σιδηροδρομικής Εγνατίας στο Μαλακάσι. ▪ Η αξιοποίηση όλων των ευκαιριών και των χρηματοδοτικών εργαλείων από το ΕΣΠΑ 2007-2013, και τα λοιπά εθνικά προγράμματα (π.χ.ΠΙΝΔΟΣ) ▪ Η μεγιστοποίηση των αντισταθμιστικών ωφελειών από την κατασκευή της Εγνατίας και τη σύνδεση της 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Οι διοικητικές και κατασκευαστικές καθυστερήσεις στην ολοκλήρωση των δικτύων μεταφορών. ▪ Η περιβαλλοντική υποβάθμιση στην περιοχή κατασκευής των έργων και η μη μεγιστοποίηση των αντισταθμιστικών ωφελειών από την κατασκευή τόσο μεγάλων έργων υποδομής. ▪ Η μη αξιοποίηση της μεγάλης ευκαιρίας που διανοίγεται για την περιοχή (διαπεριφερειακή σύνδεση, κόμβος μεταφορών, διευκόλυνση μεταφορών, άρση της απομόνωσης)

			με τον υπο σχεδίαση E-65.	
Δημογραφικά Χαρακτηριστικά	<ul style="list-style-type: none"> Υπαρξη αξιόλογου αριθμού καταγομένων από την περιοχή, που διαμένουν σε διάφορες περιοχές τόσο του εσωτερικού όσο και του εξωτερικού και δυνατότητα ενεργοποίησης τους για την προώθηση της περιοχής. 	<ul style="list-style-type: none"> Επιβαρυσμένοι δημογραφικοί δείκτες (γήρανση, μεγάλο ποσοστό οικονομικά μη ενεργών κατοίκων, αραιοκατοίκηση και ερήμωση) Χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο – Μεγάλο ποσοστό αναλφάβητων. Χαμηλή γεννητικότητα. Αδυναμία συγκράτησης των νέων και παραγωγικών ηλικιών (αστικοποίηση). Μεγάλο ποσοστό 	<ul style="list-style-type: none"> Η ολοκλήρωση των μεγάλων έργων υποδομής που συντελούνται αυτή τη στιγμή στην ευρύτερη περιοχή και η επικείμενη αλλαγή της αναπτυξιακής της φυσιογνωμίας του Δήμου μέσω ενίσχυσης της ελκυστικότητας της περιοχής. Η υποστήριξη της νεανικής και γυναικείας επιχειρηματικότητας (υποδομές υποστήριξης) Η ενεργοποίηση και πλήρης αξιοποίηση των καταγομένων 	<ul style="list-style-type: none"> Η μη αξιοποίηση των διαφόρων προγραμμάτων για την υποστήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων Π.χ προγράμματα δια βίου μάθησης, (εν θάρυνσης της ενεργούς γήρανσης) Η αδυναμία ανάσχεσης της πληθυσμιακής ερήμωσης της περιοχής και η διατήρηση της τάσης αστικοποίησης.

		ανέργιας (ιδιαίτερα στις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες)	από την περιοχή για την προώθηση του πολιτιστικού και φυσικού πλούτου της περιοχής.	
Κοινωνικές Υποδομές	<ul style="list-style-type: none"> Υπαρξη δομών κοινωνικής φροντίδας (πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι, διοργάνωση εκδρομών και εκδηλώσεων με την χρηματοδότηση του Δήμου, διαθεσιμότητα κατασκηνώσεων για παραθερισμό ηλικιωμένων) 	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη υποδομών πρωτοβάθμιας περίθαλψης. Έλλειψη υποδομών υποστήριξης της γυναικείας επιχειρηματικότητας (δεν λειτουργεί παιδικός σταθμός) Έλλειψη αποχετευτικού δικτύου και πεπαλαιωμένο δίκτυο ύδρευσης. Απουσία βιολογικού καθαρισμού. Ανεπαρκέστατη υπεραστική συγκοινωνιακή σύνδεση με Τρίκαλα – Καλαμπάκα (1 φορά την εβδομάδα) 	<ul style="list-style-type: none"> Η διεκδικούμενη δημιουργία πολυδύναμου Ιατρείου στην Παναγία. Η εξέταση της δυνατότητας δημιουργίας Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ) Η βελτίωση της συγκοινωνιακής σύνδεσης με τα διοικητικά κέντρα του Νομού, μέσω της ενίσχυσης της υπεραστικής συγκοινωνίας. 	<ul style="list-style-type: none"> Η περαιτέρω δημογραφική αποψίλωση με αποτέλεσμα να μην μπορούν να αξιοποιηθούν τα χρηματοδοτικά εργαλεία για την ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας
	<ul style="list-style-type: none"> Ευνοϊκές προϋποθέσεις για την ανάπτυξη συμπληρωματικής απασχόλησης και την 	<ul style="list-style-type: none"> Μεγάλο ποσοστό εξάρτησης του οικονομικά ενεργού 	<ul style="list-style-type: none"> Ενθάρρυνση της εισόδου γυναικών στην αγορά εργασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> Η μη προσαρμογή στις νέες συνθήκες που δημιουργούνται στη περιοχή και η μη αξιοποίηση των ωφελειών που

<p>Απασχόληση-Ανεργία</p>	<p>διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας (μεταποίηση, εναλλακτικός τουρισμός)</p> <ul style="list-style-type: none"> 	<p>πληθυσμού από το πρωτογενή τομέα.</p> <ul style="list-style-type: none"> Χαμηλός βαθμός επιχειρηματικότητας στην περιοχή και έλλειψη ευκαιριών απασχόλησης. Αδυναμία αφομοίωσης των μεγάλων αλλαγών που συντελούνται στους κλάδους παραγωγής. Υψηλό ποσοστό ανέργων και κυρίως νέων απόμων. 	<ul style="list-style-type: none"> Διαφαινόμενη τάση επανεγκατάστασης στον αγροτικό χώρο για κατοίκηση και ανάληψη επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι μεγάλες ευκαιρίες ανάπτυξης που διαφαίνονται για τη περιοχή από την ολοκλήρωση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων Η ανανεωμένη στρατηγική της Λισαβώνας για την απασχόληση και οι πόροι που θα κατευθυνθούν για την ενίσχυση της. 	<p>αυτές επισύρουν.</p> <ul style="list-style-type: none"> Κοινωνικός αποκλεισμός, προβλήματα κοινωνικής συνοχής και περαιτέρω επιβράδυνση της ανάπτυξης.
<p>Γεωργία</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ύπαρξη αξιόλογης γεωργικής παραγωγής (ορισμένα μάλιστα σε προ-βιολογική φάση π.χ. καρύδια) Πλούσιοι υδάτινοι πόροι 	<ul style="list-style-type: none"> Χαμηλό επίπεδο κατάρτισης των απασχολούμενων στην γεωργία και αδυναμία να συγχρονιστούν με τις εξελίξεις που συντελούνται στον τομέα. Έλλειψη επιχειρηματικού πνεύματος από τους αγρότες. Αδυναμία διασύνδεσης πρωτογενούς με τον δευτερογενή τομέα παραγωγής (	<ul style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση των κονδυλίων που θα διατεθούν για την ενίσχυση της γεωργικής παραγωγής από το Π.Α.Α. Οι νέες διατροφικές συνήθειες (ποιοτικά προϊόντα , βιολογικά, λειτουργικά τρόφιμα) Η διασύνδεση της παραγωγής με την έρευνα και την καινοτομία (π..χ. Το Αγρόκτημα του Μέλλοντος, Πράσινο Θερμοκήπιο κλπ) 	<ul style="list-style-type: none"> Η μη προσαρμογή στις απαιτήσεις της νέας ΚΑΠ, και η συρρίκνωση των επιδοτήσεων από το 2013. Η αύξηση παραγωγής αγροτικών προϊόντων χαμηλού κόστους από ανταγωνιστικές χώρες (Ανατολική Ευρώπη).

		<p>μεταποίηση)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αδυναμία προβολής και προώθησης των τοπικών προϊόντων. • Επιβάρυνση και περιβαλλοντική υποβάθμιση από γεωργικές δραστηριότητες. • Απουσία εφαρμογής της ολοκληρωμένης διαχείρισης και των πιστοποιημένων προϊόντων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Οι νέες περιβαλλοντικές ρυθμίσεις της ΚΑΠ και η εφαρμογή του Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής. • Ενίσχυση της συμβολαιακής γεωργίας και στροφή σε εναλλακτικές καλλιέργειες (αρωματικά, κτηνοτροφικά) 	
--	--	--	---	--

<p>Κτηνοτροφία</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Παραγωγή ποιοτικών κτηνοτροφικών προϊόντων (κρέας, γάλα , τυρί) που μάλιστα βρίσκονται σε προ-βιολογική φάση με εύκολη σχετικά την απόκτηση πιστοποίησης. ▪ Ύπαρξη συσσωρευμένης εμπειρίας από την παραδοσιακή ενασχόληση των κατοίκων με την κτηνοτροφία. ▪ Καλές συνθήκες για την περαιτέρω αύξηση της κτηνοτροφίας, λόγω της ύπαρξης της βοσκοτόπων. Δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησης αυτών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Γήρανση του πληθυσμού και πρόβλημα διαδοχής. • Έλλειψη υποδομών υποτήριξης της κτηνοτροφίας (ποτίστρες, κακή βατότητα δικτύου, έλλειψη ηλεκτροφωτισμού) • Επιβάρυνση περιβάλλοντος από κτηνοτροφικά απόβλητα. • Έλλειψη Δημοτικών Σφαγείων, μεγάλη η απόσταση από την Καλαμπάκα για την καθημερινή τους εργασία. • Έλλειψη βιολογικών καθαρισμών και περιβαλλοντική επιβάρυνση από τα κτηνοτροφικά απόβλητα. • Αδυναμία προβολής και προώθησης του τοπικά παραγόμενου κτηνοτροφικού προϊόντος. • Οι αυξήσεις στον τομέα των ζωοτροφών και η μεγάλη επιβάρυνση του κόστους παραγωγής των κτηνοτροφικών 	<ul style="list-style-type: none"> • Η δυνατότητα πιστοποίησης βιολογικής κτηνοτροφίας, προϊόντων ποιότητας και ολοκληρωμένης διαχείρισης. • Αξιοποίηση των κονδυλίων που θα διατεθούν για την ενίσχυση της γεωργικής παραγωγής από το Π.Α.Α. • Οι νέες περιβαλλοντικές ρυθμίσεις της ΚΑΠ και η εφαρμογή του Κώδικα Ορθής Γεωργικής Πρακτικής • Τα πρόσφατα μέτρα προστασίας της ελληνικής κτηνοτροφίας- Νέο Νομοσχέδιο για την κτηνοτροφία. • Διάδοση και ενσωμάτωση νέων καινοτόμων μεθόδων παραγωγής. • Οι νέες διατροφικές απαιτήσεις και η στρόφη των καταναλωτών σε παραδοσιακά προϊόντα ποιότητας. • Δημιουργία άτυπων δικτύων για την συλλογική εκπροσώπηση των κλάδων της κτηνοτροφίας (π.χ. Δίκτυο βιοκαλλιεργητών Ν. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η συνεχιζόμενη αύξηση των τιμών των ζωοτροφών και η σημαντική επιβάρυνση του κόστους παραγωγής. • Η μη χωροθέτηση των κτηνοτροφικών μονάδων εκτός των οικισμών και η περιβαλλοντική υποβάθμιση. • Ο αυξανόμενος εισαγόμενος ανταγωνισμός από τις παράνομες ελληνοποιήσεις κρεάτων κυρίως κατά τις περιόδους αιχμής. • Η μη προσαρμογή του παραγόμενου προϊόντος στις νέες συνθήκες και απαιτήσεις. • Η αδυναμία προσέλκυσης νέων κτηνοτρόφων.
---------------------------	---	--	---	---

		<p>προϊόντων.</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι παράνομες ελληνοποιήσεις κρεάτων και ο αυξανόμενος εισαγόμενος ανταγωνισμός. 	Τρικάλων).	
Δασοπονία	<ul style="list-style-type: none"> Πλούσιο δασικό απόθεμα στην περιοχή Η λειτουργία των Δασικών Συνεταιρισμών. 		<ul style="list-style-type: none"> Μεγάλες ευκαιρίες και δυνατότητες περαιτέρω αξιοποίησης και ανάπτυξης του κλάδου (δασικά φυτά παρκοτεχνίας, χριστ. Έλατα κλπ) Δυνατότητα αξιοποίησης των υποπροϊόντων δασικής παραγωγής για ενεργειακή αξιοποίηση (βιομάζα). 	<ul style="list-style-type: none"> Υποβάθμιση δασών (πυρκαγιές, παράνομη υλοτομία, υπερβόσκηση)
Δευτερογενής τομέας παραγωγής- Μεταποίηση	<ul style="list-style-type: none"> Η ολοκλήρωση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων στην ευρύτερη περιοχή και ο νέος ρόλος που καλείται να διαδραματίσει (διαμετακομιστικό κέντρο) Η διευκόλυνση των εξαγωγών και γενικά των μεταφορών. 	<ul style="list-style-type: none"> Απομόνωση και ενδοπεριφερειακές αλλά και ενδονομαρχιακές ανισότητες Τα δημογραφικά δεδομένα της περιοχής. Η έλλειψη επιχειρηματικής δραστηριότητας 	<ul style="list-style-type: none"> Η Μέγιστη δυνατή αξιοποίηση του Αναπτυξιακού Νόμου και των προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. 	<ul style="list-style-type: none"> Η μη προσαρμογή στις σύγχρονες απαιτήσεις. Η διατήρηση της χαμηλής ανταγωνιστικότητας του τομέα και η αδυναμία διασύνδεσης της έρευνας και της καινοτομίας με την παραγωγή. Η μη αξιοποίηση των Κοινοτικών και

	<ul style="list-style-type: none"> Αξιόλογη πρωτογενής παραγωγή για την ανάπτυξη του αγρομεταποιητικού τομέα. 	<p>στον τομέα της μεταποίησης και η έλλειψη εξωστρέφειας.</p> <ul style="list-style-type: none"> Οι διαρθρωτικές αδυναμίες του κλάδου και ο εντεινόμενος διεθνής ανταγωνισμός. 		<p>εθνικών κονδυλίων για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας.</p>
<p>Τριτογενής τομέας (Εμπόριο, τουρισμός, υπηρεσίες)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Τα νέα αναπτυξιακά δεδομένα που δημιουργούνται από την άρση της απομόνωσης και της προσβασιμότητας στη περιοχή. Η γειτνίαση της περιοχής του Δήμου με τουριστικούς πόρους εθνικής αλλά και διεθνούς εμβέλειας (Μετέωρα-Καλαμπάκα, Ιωάννινα-Μέτσοβο) Η δυνατότητα λόγω της γεωμορφολογίας ανάπτυξης όλων των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (π.χ. περιπέτειας, ορεινός,) Ύπαρξη επισκέψιμων χώρων που μπορούν με την κατάλληλη προβολή να καταστούν σημαντικοί πόλοι έλξης της περιοχής (Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, Μουσείο της Φύσης, λαογραφικό μουσείο, Δασικό χωριό). 	<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη τουριστικών υποδομών για την ανάπτυξη εναλλακτικού τουρισμού. 	<ul style="list-style-type: none"> Υστέρηση στις δομές εμπορίας και διανομής αγροτικών προϊόντων Το πλούσιο φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα και οι δυνατότητες ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού καθώς και υπηρεσιών υποστήριξης του. Ο Α/Κ της Παναγίας και ο Σ.Ε.Α που θα χωροθετηθεί στη περιοχή , ευκαιρία για ανάπτυξη του τομέα του εμπορίου και των υπηρεσιών (Εκθετήριο προβολής και πώλησης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων). Η αξιοποίηση των νέων ευκαιριών και των οδηγιών της Ε.Ε. για την ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας. 	<ul style="list-style-type: none"> Η μη προσέλκυση επενδύσεων στην περιοχή. Ο μη εκσυγχρονισμός και η προσκόλληση σε απαρχαιωμένες και αναποτελεσματικές πρακτικές.

			<ul style="list-style-type: none"> • Η αξιοποίηση των προγραμμάτων του ΚΕ.ΤΕ.Α.Θ. και των τεχνολογικών πόλων καινοτομίας. • Οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές πολιτικές για την ανάπτυξη και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος. 	
Περιβάλλον	<ul style="list-style-type: none"> • Περιβαλλοντικό απόθεμα ιδιαίτερου κάλους. • Η περιοχή είναι η συνδετήρια περιοχή Βόρειας και Νότιας Πίνδου, με πλούσια χλωρίδα και πανίδα (καφέ αρκούδα) • Ύπαρξη προστατευόμενων περιοχών Natura εντός των ορίων του Δήμου. • Υδάτινος πλούτος • Νερό άριστης ποιότητας κατάλληλο και για εμφιάλωση. • Υποδομές για περιβαλλοντικό τουρισμό (Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, Μουσείο της Φύσης, θέσεις θέας, Δασικό χωριό) 	<ul style="list-style-type: none"> • Η περιβαλλοντική υποβάθμιση της περιοχής από τα έργα κατασκευής της Εγνατίας, και από την λειτουργία δανειοθαλάμων λήψης αδρανών υλικών. • Η ύπαρξη ΧΑΔΑ με τις γνωστές περιβαλλοντικές επιβαρύνσεις, η ύπαρξη ογκωδών και εγκαταλελειμμένων αντικειμένων σε διάφορες περιοχές του Δήμου • Η απουσία κεντρικού 	<ul style="list-style-type: none"> • Η συμφωνηθείσα μέγιστη δυνατή περιβαλλοντική αποκατάσταση της περιοχής, μετά την ολοκλήρωση των έργων. • Τα αντισταθμιστικά οφέλη από την περιβαλλοντική υποβάθμιση (έργα οδοποιίας, βασικές υποδομές ύδρευσης στα Δ.Δ. , αναπλάσεις χώρων κλπ) • Η επιδιωκόμενη διασύνδεση πολιτισμού και τουρισμού. • Τεράστιες δυνατότητες ανάπτυξης των ήπιων μορφών εναλλακτικού τουρισμού (ορεινός, συνεδριακός, φυσιολατρικός) 	<ul style="list-style-type: none"> • Η μη ορθολογική διαχείριση των απορριμμάτων από τα διερχόμενα αυτοκίνητα καθώς και από αυτά που θα σταθμεύουν στον ΣΕΑ. • Μαζικός Τουρισμός • Μόλυνση υδάτινων πόρων και περιβαλλοντική υποβάθμιση. • Η μη αξιοποίηση των προγραμμάτων και των κονδυλίων για την προστασία και ανάδειξη του φυσικού πλούτου. • Φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές)

		<p>αποχετευτικού δικτύου και η χρήση απορροφητικών βόθρων (διαρροές, δυσοσμία)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η περιβαλλοντική υποβάθμιση από γεωργικές δραστηριότητες. • Έλλειψη φορέα διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Η έναρξη του προγράμματος ανακύκλωσης στο Δήμο και η υιοθέτηση καλών πρακτικών διαχείρισης των απορριμμάτων. • Η αποκατάσταση της ΧΑΔΑ και η έναρξη λειτουργίας του ΧΥΤΑ Τρικάλων. • Η κατασκευή αποχετευτικού δικτύου και βιολογικού καθαρισμού • Η εκπόνηση ΣΧΟΑΑΠ για την χωροθέτηση χρήσεων γής εντός των οκισμών. • Η δυνατότητα δημιουργίας εμφιαλωτηρίου στη περιοχή λόγω της ύπαρξης πολύ καλής ποιότητας νερού (κατάλληλο για εμφιάλωση μέσω Π.Δ.), κατά τα πρότυπα της αντίστοιχης επένδυσης της ΔΕΥΑΘ. • Η αξιοποίηση του υδάτινου πλούτου για παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Ήδη λειτουργεί 1 ΜΥΕ, και αναμένεται και η λειτουργία 	
--	--	--	--	--

			<p>δεύτερου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Η δυνατότητα ανάπτυξης και νέων μορφών Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (αιολική, βιομάζα) 	
Πολιτισμός	<ul style="list-style-type: none"> • Πλούσιο πολιτιστικό απόθεμα (ύπαρξη μνημείων, μονών, ναών, γεφυρών, πλατειών με ιστορική αξία), με τεράστιες δυνατότητες περαιτέρω ανάδειξης και αξιοποίησης. • Λαογραφικό Μουσείο και η μετεγκατάσταση του σε νέο καταλληλότερο χώρο. • Πλούσια λαογραφική παράδοση. • Πλούσια ιστορία και θεσμοθέτηση της επετείου του Ολοκαυτώματος της Κουτσούφλιανης ως τοπικής εθνικής γιορτής. • Πλήθος πολιτισμικών επιρροών από πολιτισμούς 3 Περιφερειών. • Χρήση (κυρίως από τους παλαιότερους) της βλάχικης διαλέκτου. • Η ύπαρξη λιθόκτιστων κτισμάτων και η συντήρηση της τέχνης της πελεκητής πέτρας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπαρκής αξιοποίηση και ανάδειξη του πολιτιστικού πλούτου της περιοχής. 	<ul style="list-style-type: none"> • Το υπό σχεδιασμό Κέντρο Πσραδοσιακής Μουσικής. • Η ανάδειξη Ι.Μ. Λιμποχώβου. • Η ανάπλαση της ιστορικής πλατείας Κοσμά του Αιτωλού. • Η δημιουργία άτυπων δικτυώσεων και η συμμετοχή σε αυτά για την προώθηση του πολιτιστικού πλούτου της περιοχής. (Δίκτυα πολιτιστικών διαδρομών). • Η δυνατότητα διασύνδεσης με τον τουρισμό για την ανάπτυξη και των δύο τομέων. • Η σχεδιαζόμενη επανίδρυση του οικισμού των Αρβανιτοβλάχων. 	<ul style="list-style-type: none"> •

Δ' ΜΕΡΟΣ: Ο Δήμος ως Διοικητικός Οργανισμός

Περιγραφή και αξιολόγηση του εσωτερικού του Δήμου (Υπηρεσιών και Νομικών Προσώπων)

Στόχος του παρόντος μέρους, αποτελεί η καταγραφή και η αξιολόγηση του εσωτερικού περιβάλλοντος των υπηρεσιών του Δήμου, καθώς και των Νομικών Προσώπων που ανήκουν στην διοίκηση του.

Η καταγραφή θα γίνει με την παρακάτω σειρά:

1. Οργάνωση και Συνεργασίες

- Όργανα διοίκησης Δήμου Καλαμπάκας
- Οργανόγραμμα υπηρεσιών του Δήμου
- Διαμερισματικά (Τοπικά)Συμβούλια
- Συμμετοχές του Δήμου
- Δικτύωση και Συνεργασίες

2. Οικονομικά στοιχεία του Δήμου

3. Δραστηριότητες Οριζόντιων & Υποστηρικτικών Υπηρεσιών Δήμου Μαλακασίου.

4. Δραστηριότητες τεχνικών, πολεοδομικών και περιβαλλοντικών υπηρεσιών.

5. Δραστηριότητες Κοινωνικών Υπηρεσιών, Υπηρεσιών Παιδείας, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

6. Δραστηριότητες υπηρεσιών οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης.

7. Νομικά Πρόσωπα του Δήμου Μαλακασίου.

Οργάνωση και Συνεργασίες

Όργανα Διοίκησης του Δήμου Μαλακασίου

Η Διοίκηση του Δήμου ασκείται από τον Δήμαρχο και τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου. Τα όργανα αυτά έχουν την ευθύνη για την διαμόρφωση της στρατηγικής του, τον προγραμματισμό και την υλοποίηση των δράσεων για την επίτευξη της εν λόγω στρατηγικής, τον συντονισμό όλων των δομών, καθώς και την παρακολούθηση και την αξιολόγηση όλων των ενεργειών και δράσεων του Δήμου.

Για την επιτυχή υλοποίηση των ανωτέρω έχουν οριστεί δύο Αντιδήμαρχοι με βάση την απόφαση Δημάρχου με αρ.23, και ημερομηνία 24/12/2007, στα πλαίσια των διατάξεων του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, (άρθρο 87, Ν.3463/2006).

Οι ευθύνες και οι αρμοδιότητες των δύο αντιδημάρχων αναφέρονται παρακάτω:

1. Αντιδήμαρχος με ευθύνη τα Τ.Δ. Κορυδαλλού, Πεύκης και Τρυγόνας

Ο Αντιδήμαρχος έχει την ευθύνη της εποπτείας της συντήρησης των δημοτικών οδών και γεφυρών, πλατειών και άλλων κοινόχρηστων χώρων, καθώς και των αγροτικών οδών. Επίσης στην εποπτεία του εντάσσονται ο καθαρισμός και ο αποχιονισμός των οδικών δικτύων, η παρακολούθηση και εποπτεία των εργασιών καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων των Τοπικών Διαμερισμάτων του Δήμου, της περισυλλογής και αποκομιδής των απορριμμάτων, της καλής κατάστασης της χωματερής του Δήμου στο Δ.Δ. Πεύκης, την εποπτεία της καλής κατάστασης και λειτουργίας των νεκροταφείων. Επίσης στην αρμοδιότητα του εμπίπτει η εκπροσώπηση του Δήμου σε εκδηλώσεις, συνεδρίες, καλλιτεχνικές, αθλητικές και κοινωνικές δραστηριότητες.

Τέλος αναπληρώνει τον Δήμαρχο σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος.

2. Αντιδήμαρχος με ευθύνη τα Τ.Δ. Παναγίας (και συνοικισμό Ιστοτικής Κουτσούφλιανης) και Μαλακασίου.

Ο Αντιδήμαρχος έχει την ευθύνη της εποπτείας της συντήρησης των δημοτικών οδών και γεφυρών, πλατειών και άλλων κοινόχρηστων χώρων, καθώς και των αγροτικών οδών. Επίσης στην εποπτεία του εντάσσονται ο καθαρισμός και ο αποχιονισμός των οδικών δικτύων, η παρακολούθηση και εποπτεία των εργασιών καθαριότητας των κοινόχρηστων χώρων των Τοπικών Διαμερισμάτων του Δήμου, της περισυλλογής και αποκομιδής των απορριμμάτων, την εποπτεία της καλής κατάστασης και λειτουργίας των νεκροταφείων. Επίσης στην αρμοδιότητα του εμπίπτει η εκπροσώπηση του Δήμου σε εκδηλώσεις, συνεδρίες, καλλιτεχνικές, αθλητικές και κοινωνικές δραστηριότητες.

Δημαρχιακή Επιτροπή

Η Δημαρχιακή Επιτροπή συγκροτήθηκε με βάση το άρθρο 104 του Ν.3463/2006 και την υπ' αριθμόν 67753/08/11/2006 , εγκύκλιο 52 της Δ/σης Οργάνωσης και λειτουργίας ΟΤΑ του ΥΠΕΣΔΔΑ, σε συνεδρίαση του Δημοτικού Συμβουλίου που έλαβε χώρα την 07/01/2007 (αρ.πρακτ.2/2007)

Η σύνθεση της Δημαρχιακής Επιτροπής, που στην ουσία αντιπροσωπεύει το Δημοτικό Συμβούλιο, είναι 5μελής, και αποτελείται από:

- 4 τακτικά μέλη και

- 4 αναπληρωματικά μέλη

- Πρόεδρος της Δημοκρατικής Επιτροπής είναι ο Δήμαρχος Μαλακασίου.

Στις βασικές αρμοδιότητες της Δημοκρατικής Επιτροπής περιλαμβάνονται:

1. Η συνεργασία με τον πρόεδρο του ΔΣ για τον καθορισμό των θεμάτων των συνεδριάσεων, την συγκέντρωση των αντίστοιχων φακέλων και εισηγήσεων, και την κοινοποίηση των προς συζήτηση θεμάτων του ΔΣ σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων.
2. Η Σύνταξη, τήρηση, καταχώριση, διαφύλαξη και επικύρωση των πρακτικών των συνεδριάσεων του ΔΣ
3. Η δημοσιοποίηση των αποφάσεων του ΔΣ
4. Η κοινοποίηση των αποφάσεων του ΔΣ προς τις αρμόδιες υπηρεσίες για την εκτέλεσή τους

Οργανόγραμμα Δήμου Μαλακασίου

Το υφιστάμενο οργανόγραμμα του Δήμου Μαλακασίου διαφοροποιείται σε πολύ σημαντικό βαθμό από το προβλεπόμενο από τον Οργανισμό Εσωτερικής Υπηρεσίας (Ο.Ε.Υ), ο οποίος τροποποιήθηκε την 10/05/2005 (αρ. ΦΕΚ 612)

Το ισχύον οργανόγραμμα του Δήμου παρατίθεται στο σχετικό διάγραμμα αμέσως παρακάτω.

Τα βασικά σημεία απόκλισης εντοπίζονται στην προβλεπόμενη από τον Οργανισμό οργανωτική δομή και την υφιστάμενη, καθώς και στον αριθμό του προβλεπόμενου-υφιστάμενου προσωπικού.

Στον ΟΕΥ, προβλέπονταν 3 γραφεία, και συγκεκριμένα:

1. Γραφείο Προγραμματισμού, Ανάπτυξης και Δασών
2. Αυτοτελές γραφείο Διοικητικών και Οικονομικών Υπηρεσιών
3. Αυτοτελές γραφείο Τεχνικών Υπηρεσιών και Περιβάλλοντος.

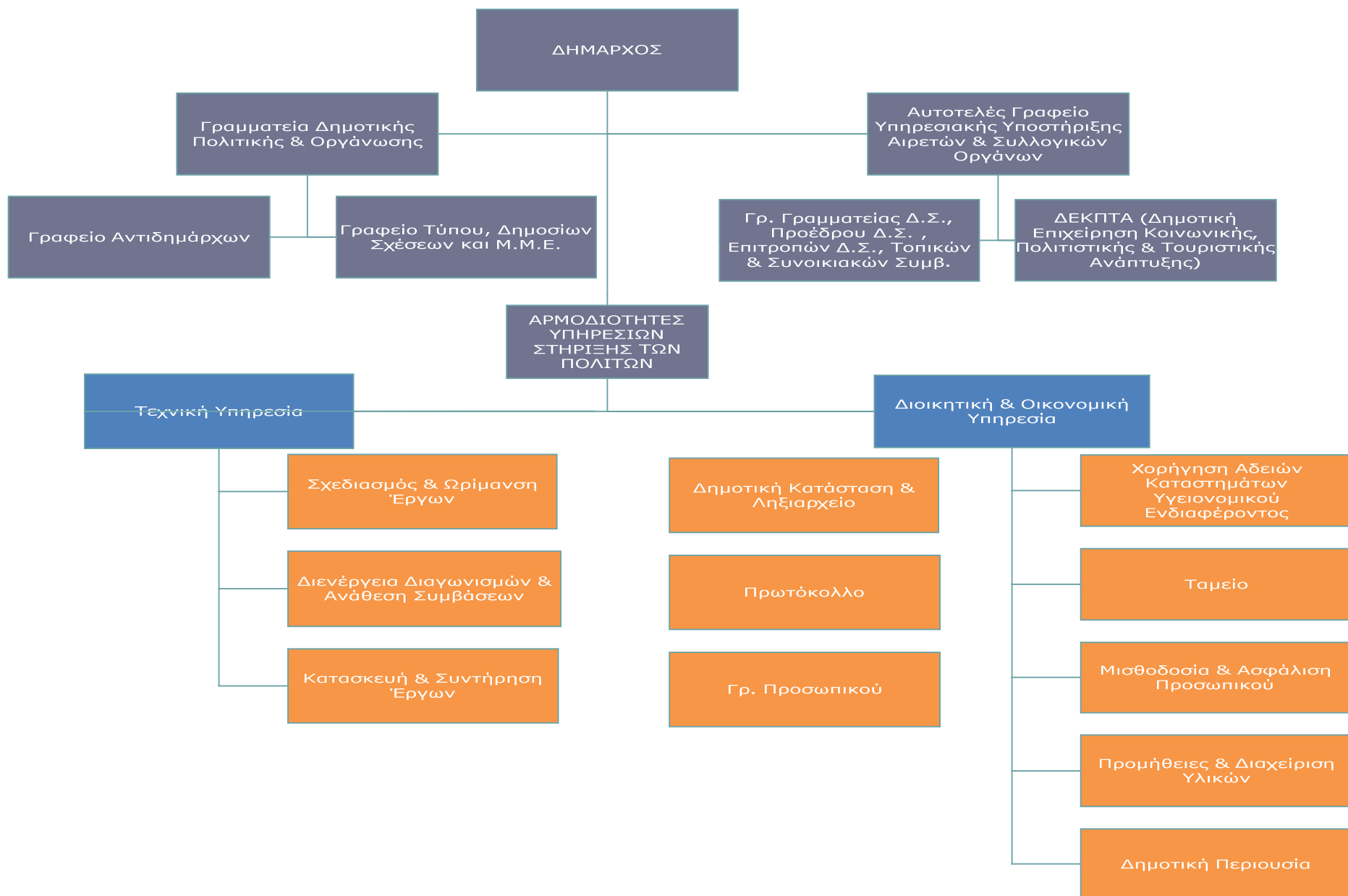
Στην πραγματικότητα λειτουργούν 1 Διεύθυνση και 1 γραφείο, και συγκεκριμένα η Διεύθυνση Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών καθώς και η Τεχνική Υπηρεσία.

Αναφορικά με τις υπηρεσίες συντονισμού των Υπηρεσιών του Δήμου, προβλέπονταν το Συμβούλιο Συντονισμού των Υπηρεσιών του Δήμου, με σκοπό την αποτελεσματική και παραγωγική λειτουργία του Δήμου και ειδικότερα ο προγραμματισμός και ο απολογισμός της δραστηριότητας του Δήμου, η αλληλοενημέρωση και η οριζόντια συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών και η επίλυση διατμηματικών προβλημάτων. Επίσης πρόβλεψη υπήρχε και για Ολομέλεια Διοικητικών Μονάδων, καθώς και για Διατμηματικές Ομάδες εργασίας.

Σχετικά με το προβλεπόμενο και το πραγματικά υφιστάμενο μόνιμο προσωπικό του Δήμου, στον ΟΕΥ παρατίθεται παρακάτω πίνακας:

ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ

ΚΛΑΔΟΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΟΕΥ	ΔΙΑΦΟΡΑ
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ			
ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ-ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ	1	1	
ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΔΙΚΩΝ ΘΕΣΕΩΝ	1	1	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
ΠΕ1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ (Οικονομολόγος)	0	1	
ΠΕ1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ (Νομικής)			
ΠΕ1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ(Κοινωνιολόγος)			
ΠΕ1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ			
ΠΕ1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ			
ΠΕ3 ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	0	1	
ΠΕ4 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ			
ΠΕ6 ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ (Αγρονόμος)			
ΠΕ9 ΓΕΩΠΟΝΩΝ	0	1	
ΠΕ14 ΔΑΣΟΛΟΓΩΝ	0	1	
ΠΕ 1 ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ			
ΠΕ11 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ			
ΠΕ ΠΕΡΙΒΑΛ/ΓΩΝ Ή ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒ/ΤΟΣ			
ΠΕ23 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ			
ΠΕ15 ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ			
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕ	0	4	

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
ΤΕ4 ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧ/ΓΩΝ ΗΛ/ΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ			
ΤΕ3 ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ			
ΤΕ5 ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ			
ΤΕ 13 ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ			
ΤΕ17 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ-ΛΟΓΙΣΤΙΚΩΝ			
ΤΕ19 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ			
ΤΕ22 ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤ/ΣΗΣ			
ΤΕ2 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ			
ΤΕ23 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ			

ΤΕ8 ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ			
ΣΥΝΟΛΟ ΤΕ			

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
ΔΕ1 ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ	0	2	
ΔΕ5 ΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ			
ΔΕ6 ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ			
ΔΕ23 ΕΙΔΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ (ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ)	0	1	
ΔΕ24 ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ			
ΔΕ28 ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ ΕΡΓΩΝ			
ΔΕ29 ΟΔΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ	0	1	
ΔΕ30 ΤΕΧΝΙΤΩΝ	0	1	
ΔΕ35 ΔΕΝΔΡΟΚΗΠΟΥΡΩΝ, ΚΗΠΟΥΡΩΝ, ΑΝΘ/ΜΩΝ			
ΔΕ38 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ	2	3	
ΔΕ14 ΕΛΕΓΚΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ- ΕΞΟΔΩΝ ΟΤΑ			
ΔΕ15 ΕΙΣΠΡΑΚΤΟΡΩΝ			
ΔΕ ΜΑΓΕΙΡΩΝ			
ΔΕ ΕΙΔΙΚΟΣ ΔΑΣΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ			
ΣΥΝΟΛΟ ΔΕ	2	8	
ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ			
ΥΕ1 ΚΛΗΤΗΡΩΝ ,ΘΥΡΩΡΩΝ, ΓΕΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ			
ΥΕ2 ΕΠΙΣΤΑΤΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ			
ΥΕ16 ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ & ΠΡΑΣΙΝΟΥ	0	2	
ΥΕ14 ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ			
ΥΕ15 ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΩΝ ΒΟΗΘΩΝ			
ΥΕ3 ΔΑΣΟΦΥΛΑΚΩΝ			
ΣΥΝΟΛΟ ΥΕ	0	2	
ΣΥΝΟΛΟ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΩΝ	3	15	

Ο Δήμος Μαλακασίου απασχολεί στο σύνολό του, **2 μόνιμους διοικητικούς υπάλληλους και 1 ειδικό συνεργάτη** (πολιτικός μηχανικός). Παρατηρούμε την τεράστια απόκλιση **(- 80%)** μεταξύ προβλεπόμενου από του ΟΕΥ προσωπικού και του υφιστάμενου. Είναι παραπάνω από προφανές ότι η τεράστια έλλειψη στην στελέχωση των υπηρεσιών του Δήμου, μοιραία επηρεάζει αρνητικά την ποιότητα της καθημερινής εργασίας των υπαλλήλων, με αντίκτυπο στην καθημερινότητα του πολίτη, ενώ απέχει κατά πολύ από τα πρότυπα της καλής και ποιοτικής διακυβέρνησης. Μείζονος σημασίας για τη βελτίωση της Διοικητικής ικανότητας του Οργανισμού, αποτελεί η άμεση στελέχωση του με εξειδικευμένο προσωπικό, ώστε να μπορέσει να επιτελέσει αποτελεσματικά τον ρόλο του.

Οι υπηρεσίες του Δήμου Μαλακασίου στεγάζονται σε ιδιόκτητο σύγχρονο κτίριο που βρίσκεται στην έδρα του Δήμου (Δ.Δ. Παναγίας).

Διαμερισματικά ή Τοπικά Συμβούλια

Ο Δήμος Μαλακασίου συγκροτείται από 5 Δημοτικά Διαμερίσματα, ένα εκ των οποίων είναι η Παναγία (έδρα του Δήμου).

Με βάση τα προβλεπόμενα από τον Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων (Ν.3463/06), τα Δημοτικά Διαμερίσματα συγκροτούν Τοπικά Συμβούλια τα οποία αποτελούνται από τα μέλη, που εκλέγονται με άμεση καθολική και μυστική ψηφοφορία, καθώς και από τον πρόεδρο.

Σκοπός της λειτουργίας των Τοπικών Συμβουλίων είναι η προώθηση των ζητημάτων τοπικού ενδιαφέροντος προς το Δημοτικό Συμβούλιο για ενημέρωση πριν την λήψη των σχετικών αποφάσεων. Επίσης καταθέτουν προτάσεις και εισηγούνται έργα κατά την κατάρτιση του Τεχνικού Προγράμματος του Δήμου Μαλακασίου.

Για τα έτη 2007-2008, λήφθηκαν συνολικά **22** αποφάσεις από το σύνολο των Τοπικών Συμβουλίων, που αφορούσαν κυρίως ενέργειες για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων των Δ.Δ., μέσω της δημιουργίας βασικών υποδομών.

Συμμετοχές του Δήμου Μαλακασίου

Ο Δήμος Μαλακασίου συμμετέχει ως μέτοχος στους ακόλουθους φορείς- οργανισμούς:

- Αναπτυξιακή Τρικάλων-Αναπτυξιακή Ανώνυμη Εταιρεία ΟΤΑ- ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε
- Αναπτυξιακή Εταιρεία Νομού Τρικάλων- ΑΝΕΝΤ Α.Ε
- Ενεργειακό Κέντρο Δυτικής Θεσσαλίας
- ΠΑΔΥΘ

Δικτύωση και συνεργασίες

Ο Δήμος Μαλακασίου δεν έχει πραγματοποιήσει μέχρι σήμερα αδελφοποιήσεις με άλλες περιοχές της Μεσογείου στα πλαίσια του Δίκτυου Αδελφοποιημένων Πόλεων και Περιοχών της Μεσογείου <<Αμφικτυονία>>.

Το δίκτυο συστήθηκε επίσημα το 1997, με έδρα την Αθήνα ως αποτέλεσμα της πρωτοβουλίας δεκατριών Δήμων από την Ελλάδα, τη Γαλλία και την Κύπρο καθώς και από τη Νομαρχία Αθηνών.

Σκοπός της σύστασης του Δικτύου ήταν η προώθηση των σχέσεων συνεργασίας και αδελφοποίησης μεταξύ πόλεων και Περιφερειών της Μεσογείου, κάτι που μέχρι τότε γινόταν με άτυπη-ανεπίσημη μορφή.

Σήμερα το Δίκτυο αριθμεί 81 Δήμους από την Ελλάδα, την Ιταλία, την Γαλλία, την Κύπρο, την Τουρκία, την Παλαιστίνη, την Αλβανία, την Σερβία και το Ισραήλ και οι αρχές που διέπουν τη λειτουργία του έχουν αναφορά στις αξίες και τις πολιτισμικές παραδόσεις των λαών της Μεσογείου.

Οι γενικότεροι στόχοι που προωθούνται από το Δίκτυο είναι η ανάπτυξη δεσμών φιλίας, συνεργασίας, κοινωνικής-πολιτιστικής και οικονομικής ανάπτυξης, και η εδραίωση της αλληλεγγύης μεταξύ των χωρών της Μεσογείου.

Ο Δήμος Μαλακασίου, έχει αναπτύξει διαδημοτικές συνεργασίες κυρίως με τους Δήμους Μετσόβου και Καστανιάς, στο πλαίσιο ανάπτυξης συντονισμένων δράσεων για την προώθηση θεμάτων διαδημοτικού ενδιαφέροντος (π.χ. με σχετική απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου, οι δύο Δήμοι θα εξέταζαν το ενδεχόμενο συντονισμένης δράσης για θέματα όπως οι Σταθμοί Διοδίων στη περιοχή, το αντίτιμο των διοδίων για τους πλησιέστερους (αμοιβαία) προορισμούς όπως Μέτσοβο-Μαλακάσι, η κατασκευή ΣΕΑ στην υπό κατασκευή Εγαντία κλπ.)

Οικονομικά στοιχεία Δήμου Μαλακασίου

Στην ενότητα αυτή θα παρουσιαστούν τα οικονομικά στοιχεία του Δήμου Μαλακασίου.

Τα αντίστοιχα απολογιστικά και προϋπολογιστικά στοιχεία των Νομικών Προσώπων που εποπτεύει ο Δήμος, αναφέρονται στην ενότητα της καταγραφής και αξιολόγησης του κάθε Νομικού Προσώπου ξεχωριστά.

Η οικονομική ανάλυση περιλαμβάνει:

1. Τα έσοδα που είχε ο Δήμος και τα Νομικά του Πρόσωπα την προηγούμενη περίοδο (2004-2007), καθώς και τα έσοδα που προϋπολογίζονται για το έτος 2008, ανά πηγή χρηματοδότησης.
2. Τα έξοδα που πραγματοποίησε ο Δήμος και τα Νομικά του Πρόσωπα την αντίστοιχη περίοδο καθώς και τον προϋπολογισμό εξόδων ανά κατηγορία για το έτος 2008.
3. Την δημοτική περιουσία που έχει στη διάθεσή του ο Δήμος
4. Την ισορροπία (ισοσκελισμό) εσόδων –εξόδων.

Έσοδα και πηγές χρηματοδότησης.

Τα έσοδα του Δήμου Μαλακασίου προέρχονται:

1. Από τον Τακτικό Κρατικό Προϋπολογισμό
2. Από τα έσοδα που εισπράττει ο Δήμος μέσω της αξιοποίησης της δημοτικής περιουσίας, από τα τέλη, τα παράβολα, τα πρόστιμα που επιβάλλονται καθώς και από τα λοιπά έκτακτα έσοδα
3. Από τους προϋπολογισμούς των κοινοτικών και εθνικών επιχορηγήσεων και των έργων που υλοποιεί και κατασκευάζει
4. Από το μεσοπρόθεσμο ή και μακροπρόθεσμο δανεισμό που πραγματοποιεί.

Η ανάλυση των εσόδων του Δήμου αναφέρεται στους ισολογισμούς της περιόδου 2004-2007 και παρατίθεται παρακάτω:

Πίνακας εσόδων και πηγών χρηματοδότησης του Δήμου Μαλακασίου

Πηγές εσόδων	2004	2005	2006	2007
Τακτικά Έσοδα (Κ.Α. 0 + Κ.Α. 21)	465.671,67	532.417,66	561.679,55	454.716,40
Έκτακτα (Κ.Α. 1 + Κ.Α. 22)	513.891,46	465.540,76	576.067,30	363.891,67
Χρηματικό υπόλοιπο	113.562,63	11.650,61	16.335,29	12.691,20
Σύνολο	1.093.125,76	1.009.609,03	1.154.082,14	831.299,27

Δαπάνες

Οι δαπάνες του Δήμου Μαλακασίου αποτελούνται από:

1. Δαπάνες προσωπικού
2. Λειτουργικές δαπάνες
3. Δαπάνες υλοποίησης των έργων και των προγραμμάτων του Δήμου
4. Δαπάνες για την αποπληρωμή των δανείων που έχει επισυνάψει ο Δήμος κατά την προηγούμενη περίοδο.

Πίνακας δαπανών του Δήμου Μαλακασίου

Πηγές Εξόδων	2004	2005	2006	2007
Τακτικά έξοδα	465.865,85	545.057,62	572.777,60	422.256,72
Έκτακτα ανειδίκευτα έξοδα	35.921,11	47.317,88	64.050,38	45.702,20
Έκτακτα ειδικευμένα έξοδα	501.380,44	469.329,47	606.639,93	261.409,47
Σύνολο	1.003.167,41	1.061.704,97	1.243.467,91	729.368,39

Δημοτική περιουσία

Η Δημοτική περιουσία του Δήμου Μαλακασίου αποτελείται από τις ακόλουθες κατηγορίες παγίων στοιχείων:

1. Γήπεδα και Οικόπεδα
2. Αγροτεμάχια
3. Κτίρια και εγκαταστάσεις κτιρίων
4. Λοιπά τεχνικά έργα για βελτίωση υφιστάμενων υποδομών.

Πίνακας ακίνητης περιουσίας Δήμου Μαλακασίου

Δημοτική Περιουσία	Ακίνητα	Αξία (€)
	Οικόπεδα - Αγροτεμάχια	1.678.634,76
	Κτίρια-Εγκαταστάσεις κτιρίων	894.674,83
	Μηχανήματα- Αυτοκίνητα-Λοιπός εξοπλισμός	159.805,51
	Λοιπά τεχνικά έργα	1.904.300,22
	Σύνολο Δημοτικής περιουσίας παγίων	4.637.415,32

Οικονομική ισορροπία

Από την ανάλυση εσόδων-εξόδων του Δήμου, για τα προηγούμενα έτη καθώς και για το 2007 με τα βεβαιωθέντα μέχρι 31/12/07 προκύπτει ο ακόλουθος πίνακας ισοσκελισμού εσόδων-εξόδων.

Πίνακας ισοσκελισμού εσόδων-εξόδων (σε €)

Οικονομική ισορροπία	2004	2005	2006	2007*
Έσοδα-Έξοδα	89.958,35	-52.095,94	-89.385,77	101.930,88

Παρακάτω ακολουθεί πίνακας προυπολογισμού εσόδων-εξόδων για το έτος 2008.

- **Προϋπολογισμός εσόδων έτους 2008 Δήμου Μαλακασίου**

Πηγές εσόδων	Ποσό σε €	% επί του συνόλου
Τακτικά έσοδα	617.777,70	41,60%
Έσοδα από επιχορηγήσεις για επενδύσεις	220.000,00	14,81%
Έκτακτα έσοδα (πλὴν επιχορηγήσεων για επενδύσεις)	412.845,90	27,80%
Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενου έτους	89.958,35	6,06%
Εισπράξεις υπέρ δημοσίου, ασφ. φορέων και τρίτων	88.520,00	5,96%
Έσοδα παρελθόντων ετών	31.703,56	2,13%
Εισπρακτέα υπόλοιπα από βεβαιωθέντα έσοδα κατά τα παρελθόντα έτη	24.284,33	1,64%
Σύνολο	1.485.089,84	100,00%

- **Προϋπολογισμός εξόδων έτους 2008 Δήμου Μαλακασίου**

Πηγές εξόδων	Ποσό σε €	% επί του συνόλου
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	168.067,35	11,32%
Αμοιβές και παροχές τρίτων	196.255,16	13,22%
Λοιπά γενικά έξοδα	18.150,00	1,22%
Τοκοχρεωλύσια δανείων	30.000,00	2,02%

Προμήθειες-Αναλώσεις υλικών	165.400,00	11,14%
Μεταβιβάσεις σε τρίτους	59.390,00	4%
Πληρωμές για υποχρεώσεις Π.Ο.Ε.	137.260,47	9,25%
Λοιπές αποδόσεις και προβλέψεις	77.720,00	5,23%
Αγορές- Έργα- Μελέτες	474.909,29	31,98%
Συμμετοχή σε επιχειρήσεις	606,66	0,04%
Αποθεματικό	157.330,91	10,59%
Σύνολο	1.485.089,84	100%

Καταγραφή και αξιολόγηση των Υπηρεσιών και των Νομικών Προσώπων του Δήμου Μαλακασίου.

Δραστηριότητες οριζόντιων και υποστηρικτικών υπηρεσιών

Οι οριζόντιες και υποστηρικτικές υπηρεσίες είναι οι υπηρεσίες, μέσω των οποίων ασκούνται οι γενικές αρμοδιότητες του Δήμου. Περιλαμβάνουν:

1. Τις υπηρεσίες διοικητικής εξυπηρέτησης των πολιτών (π.χ διοικητική εξυπηρέτηση των αγροτών, εξυπηρέτηση των αλλοδαπών, εξυπηρέτηση των δημοτών των ΔΔ στις σχέσεις τους με το δήμο κλπ)
2. Υπηρεσίες προστασίας και ελέγχου των πολιτών (π.χ Πολιτική προστασία κλπ).

Επίσης στις υπηρεσίες αυτές περιλαμβάνονται οι υπηρεσίες εκείνες που υποστηρίζουν την λειτουργία των κύριων υπηρεσιών και των οργάνων διοίκησης του Δήμου (π.χ Οικονομική υπηρεσία, Νομική υπηρεσία).

Ο ρόλος τους συνίσταται στην εξασφάλιση πόρων (έσοδα, υλικά, εξοπλισμός, προσωπικό) και στη παροχή υπηρεσιών υποστήριξης (θέματα προσωπικού, οικονομική διαχείριση, προμήθειες, διοικητική υποστήριξη, νομική υποστήριξη).

Οι αποδέκτες των υποστηρικτικών υπηρεσιών δεν είναι οι κάτοικοι ή οι φορείς της περιοχής του Δήμου (εξωτερικοί αποδέκτες), αλλά τα όργανα διοίκησης και οι υπόλοιπες υπηρεσίες του Δήμου (εσωτερικοί αποδέκτες).

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Εποπτεύει και συντονίζει τις διαδικασίες για την σύνταξη σχεδίου προϋπολογισμού εσόδων - εξόδων του Δήμου, παρακολουθεί την εκτέλεσή του και εισηγείται την αναμόρφωσή του.

Διαχειρίζεται τα παντός είδους έσοδα του Δήμου (φόροι, εισφορές, τέλη, δικαιώματα που περιοδικά πρέπει να καταβάλλονται στο Δήμο κτλ.). Επίσης μεριμνά και για την τήρηση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με ύδρευση κτλ. Στις αρμοδιότητες της Διεύθυνσης εντάσσονται:

► Ταμείο

Είναι υπεύθυνο για την διενέργεια όλων των εισπράξεων και πάσης φύσεως εσόδων του Δήμου και όλων των πληρωμών με βάση τα χρηματικά εντάλματα.

► Μισθοδοσία και Ασφάλιση Προσωπικού

Συγκεντρώνει στοιχεία μεταβολών του προσωπικού ή αντίστοιχων καταβληθέντων παροχών ή καταλογισθέντων ποσών προς το προσωπικό του Δήμου, που αντιστοιχούν και έχουν επίδραση στην καταβολή των αμοιβών τους. Ενημερώνει και ελέγχει τα μηχανογραφικά αρχεία του προσωπικού με τα προηγούμενα στοιχεία, διεξάγει περιοδικές μισθολογικές καταστάσεις ή γενικά καταστάσεις πληρωμής κάθε είδους αμοιβής προς το προσωπικό του Δήμου. Τέλος, φροντίζει για την ασφάλιση του προσωπικού του Δήμου στους οικείους ασφαλιστικούς φορείς (ΤΥΔΚΥ, ΙΚΑ, κτλ.)

► **Προμήθειες- Διαχείριση Υλικού – Αποθήκη**

Διαχειρίζεται κάθε φύσης υλικό που απαιτείται για την εκτέλεση τεχνικών έργων, επισκευών ή συντηρήσεων. Μεριμνά για την διαχείριση προμηθειών των μηχανημάτων, οχημάτων, συσκευών, εργαλείων, επίπλων, μηχανών γραφείου και άλλων παγίων στοιχείων καθώς και για τα αναλώσιμα είδη γραφείου. Τέλος, το γραφείο αυτό είναι αρμόδιο και για την τήρηση αρχείου πάγιων κινητών περιουσιακών στοιχείων του Δήμου (μηχανήματα, οχήματα, συσκευές, εξοπλισμός κτλ.)

► **Δημοτική Περιουσία – Κληροδοτήματα**

Τηρεί τα αρχεία της δημοτικής ακίνητης περιουσίας και μεριμνά για την αξιοποίηση και εκμετάλλευση της δημοτικής ακίνητης περιουσίας. Τέλος, είναι αρμόδιο για την τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις δωρεές προς το Δήμο.

► **Χορήγηση Αδειών Καταστημάτων Υγειονομικού Ενδιαφέροντος**

Είναι υπεύθυνο για τις γνωμοδοτήσεις που σχετίζονται με χορήγηση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας όλων των καταστημάτων και επιχειρήσεων και κατασκευής, λειτουργίας και εκμετάλλευσης περιπτέρων και κυλικίων εντός κοινοχρήστων χώρων, με χορήγηση των αδειών λειτουργίας μουσικής σε δημόσια κέντρα, με χορήγηση των αδειών εγκατάστασης και λειτουργίας ψυχαγωγικών παιχνιδιών και τέλος με επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε παραβάτες των όρων λειτουργίας των καταστημάτων.

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

Οι αρμοδιότητες της Διεύθυνσης Διοικητικών Υπηρεσιών αποτελούν τον κορμό του Δήμου. Χωρίζονται σε τέσσερις τομείς: α) Προσωπικού, β) Δημοτικής κατάστασης και Ληξιαρχείου και γ) Πρωτοκόλλου.

Α)Ο τομέας Προσωπικού

Φροντίζει για θέματα προσωπικού του Δήμου όπως προσλήψεις, απολύσεις, προαγωγές, αποσπάσεις, μετατάξεις, έλεγχος παρουσίας, παροχής αδειών, αξιολόγησης, άσκησης πειθαρχικού δικαίου, παρακολούθησης των μεταβολών της οργανωτικής κατάστασης και στελέχωσης των υπηρεσιών του Δήμου κτλ.

Β) Ο τομέας Δημοτικής κατάστασης και Ληξιαρχείου

Χωρίζεται σε τέσσερις επιμέρους τομείς:

1) Στο Δημοτολόγιο – Ιθαγένεια.

Το τμήμα αυτό είναι υπεύθυνο για τη σύνταξη, ενημέρωση και τήρηση των βιβλίων του δημοτολογίου και πληθυσμού, για την έκδοση πιστοποιητικών προσωπικής και οικογενειακής

κατάστασης και ταυτοπροσωπίας των δημοτών, για τις πολιτογραφήσεις αλλοδαπών και για την επιμέλεια της εφαρμογής του Κώδικα Ελληνικής Ιθαγένειας.

2) Στο Ληξιαρχείο.

Το τμήμα αυτό ασχολείται με την τήρηση και συνεχή ενημέρωση των αρχείων στα οποία καταγράφονται τα ληξιαρχικά γεγονότα (γεννήσεις, γάμοι, θάνατοι, βαπτίσεις, διαζύγια, ονοματοθεσία, μεταβολή θρησκευματος κτλ.), αλλά και με την έκδοση αντιγράφων αποσπασμάτων ληξιαρχικών πράξεων ή άλλων θεσμοθετημένων πιστοποιητικών.

3) Στα Μητρώα Αρρένων – Στρατολογία .

Επιμελείται την τήρηση και την ενημέρωση των μητρώων αυτών αλλά και εκδίδει τα αναγκαία πιστοποιητικά για την εισαγωγή των ενδιαφερομένων στις διάφορες στρατιωτικές σχολές και διεκπεραιώνει τις προβλεπόμενες διαδικασίες για την εγγραφή αδήλων και την εξακρίβωση της ιθαγένειας αυτών.

4) Στους Εκλογικούς Καταλόγους – Εκλογικά Βιβλιάρια.

Το τμήμα αυτό είναι αρμόδιο για την επιμέλεια της εφαρμογής της εκλογικής νομοθεσίας και εκτέλεσης των καθηκόντων που ανατίθενται στο Δήμο από τον εκλογικό νόμο. Επίσης, παραλαμβάνει σχετικά δικαιολογητικά και εκδίδει πιστοποιητικά. Παραδίδει εκλογικά βιβλιάρια στους δικαιούχους δημότες , τηρεί τους εκλογικούς καταλόγους και τελεί πολιτικούς γάμους.

Γ) Ο τομέας του πρωτοκόλλου

Παρέχει γραμματειακές υπηρεσίες και ασχολείται με τη διοικητική υποστήριξη Νομικών Προσώπων Δ.Δ., επιχειρήσεων του Δήμου, αλλά και με κάθε θέμα που δεν ανήκει σε καθ' ύλη αρμόδια διοικητική μονάδα.

Οι ανωτέρω υπηρεσίες **Διοικητική και Οικονομική** στελεχώνονται από 2 μόνιμους δημοτικούς υπαλλήλους (ΔΕ). Η υλικοτεχνική τους υποδομή αφορά στην αγορά 7 Η/Υ και 1 FAX και 3 θέσεις εργασίας.

Αξιολόγηση Διοικητικής και Οικονομικής Υπηρεσίας:

Δεν παρατηρούνται ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή, ούτε και στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών. Ωστόσο η **έλλειψη προσωπικού είναι εμφανής** και φορτίζει τους υπάρχοντες υπαλλήλους με πρόσθετες αρμοδιότητες. Ειδικά η μετάθεση 2 υπαλλήλων, υπεύθυνων ταμείου και μισθοδοσίας προσωπικού αντίστοιχα, έχει διογκώσει το πρόβλημα. Δεν μπορούμε φυσικά να θεωρούμε αποτελεσματική την οργάνωση μιας Υπηρεσίας με δύο μόνιμους υπαλλήλους. Μια τέτοια ελλιπέστατη οργάνωση οδηγεί σε σύγχυση, υπερφόρτωση των υπαλλήλων, έλλειψη εξειδίκευσης και μοιραία σε υπολειτουργία.

**Αξιολόγηση Διοικητικής και Οικονομικής Υπηρεσίας και εντοπισμός των κρίσιμων
ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης.**

Θέματα εσωτερικής ανάπτυξης	Δυνάμεις	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Ανθρώπινο Δυναμικό		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Μεγάλη έλλειψη μόνιμου προσωπικού. ▪ Μεγάλο εύρος αρμοδιοτήτων στους υπαλλήλους , χαμηλός βαθμός εξειδίκευσης, υπερφόρτωση. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η στελέχωση της υπηρεσίας 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η μη προσαρμογή ή στις αυξημένες απαιτήσεις της σύγχρονης εποχής στα πλαίσια της Διοικητικής Μεταρρύθμισης και της Χρηστής Διακυβέρνησης
Υλικοτεχνική Υποδομή	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Έλλειψη προσωπικού για την αξιοποίησή του. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η αξιοποίηση της ευρυζωνικότητας και της ΚτΠ για την βελτίωση της διοικητικής ικανότητας του Δήμου (ηλεκτρονική διακυβέρνηση) 	
Υπηρεσίες		<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η έλλειψη προσωπικού συνεπάγεται καθυστερήσεις ή και ανεπάρκειες στην εκτέλεση της καθημερινής εργασίας. ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών μέσω της αύξησης του προσωπικού. ▪ Η χρηματοδότηση δράσεων επιμόρφωσης του στελεχιακού δυναμικού 	

<u>Κρίσιμα Ζητήματα</u>
<ul style="list-style-type: none">
▪ Η έλλειψη μόνιμου και εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού δημιουργεί αφ' ενός προβλήματα εξειδίκευσης (λόγω υπερφόρτωσης των υπαρχόντων υπαλλήλων), αλλά και προβλήματα ποιότητας στις παρεχόμενες υπηρεσίες. Η ενδυνάμωση της υπηρεσίας με στελεχιακό δυναμικό, σε συνδυασμό με την αξιοποίηση των χρηματοδοτικών εργαλείων για την επιμόρφωση του, καθώς και η αξιοποίηση της ευρυζωνικότητας, μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα της καθημερινής εργασίας τους και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών στα πλαίσια της επιδιωκόμενης χρηστής διακυβέρνησης.

ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

Δραστηριότητες & Λειτουργίες

Η Τεχνική Υπηρεσία αποτελεί την υπηρεσία που έχει την ευθύνη όλων των θεμάτων που αφορούν τα τεχνικά κατασκευαστικά έργα του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων σε επίπεδο μελετών, κατασκευής νέων έργων, συντήρηση υφιστάμενων υποδομών και για τον κυκλοφοριακό σχεδιασμό.

Οι βασικές δραστηριότητες της Τεχνικής Υπηρεσίας, όπως αυτές προβλέπονται από τον Ο.Ε.Υ παρατίθενται παρακάτω:

1. Ετήσιος και μεσοπρόθεσμος προγραμματισμός μελετών έργων και καθορισμός προϋποθέσεων υλοποίησης.
2. Εισηγήση για τη σκοπιμότητα ανάθεσης συγκεκριμένων μελετών τεχνικών έργων σε τρίτους, εκτός του Δήμου
3. Κατάρτιση προδιαγραφών μελετών και τήρησης των διαδικασιών ανάθεσης συγκεκριμένων μελετών σε τρίτους (σύνταξη διακηρύξεων, τευχών προδιαγραφών, αξιολόγηση εκδηλώσεων ενδιαφέροντος, εισηγήσεις σχετικών αποφάσεων , σύνταξη συμβάσεων κ.λ.π.)
4. Φροντίδα για την παρακολούθηση και τήρηση της νομοθεσίας που έχει σχέση με την ανάθεση, παρακολούθηση, παραλαβή των μελετών.
5. Συνεργασία με άλλα τμήματα για την εκπόνηση μελετών που σχετίζονται με Μηχανολογικές/ Ηλεκτρομηχανολογικές εγκαταστάσεις, ή ανάθεση ανάλογων μελετών σε τρίτους , παρακολούθηση της εκπόνησης των μελετών που ανατίθενται σε τρίτους, κλπ
6. Εφαρμογή των διαδικασιών για την διεξαγωγή των δημοπρασιών ανάδειξης των αναδόχων για την εκτέλεση των έργων ή ανάθεσης αυτών.
7. Τήρηση αρχείου φακέλων των περατούμενων έργων και παρακολούθηση της τήρησης του χρονοδιαγράμματος περάτωσης των έργων υπό εκτέλεση.
8. Εκτέλεση έργων με κάθε τρόπο που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία και που αφορούν έργα οδοποιίας και λοιπά έργα υποδομής .
9. Εκτέλεση επιμετρήσεων εργασιών που εκτελούν τα συνεργεία και έλεγχος των πιστοποιήσεων που υποβάλλονται από συνεργεία τρίτων.
10. Επίβλεψη εκτέλεσης τεχνικών έργων, κτιριακών έργων και έργων πλατειών που εκτελούνται είτε με αυτεπιστασία είτε από τρίτους.
11. Ευθύνη για την εκτέλεση των πάσης φύσεως κτιριακών έργων και διαμόρφωση κοινόχρηστων χώρων .
12. Ευθύνη της σύνταξης των φακέλων των έργων με τα απαραίτητα στοιχεία και συνεργασία με την Οικονομική υπηρεσία, για τη λογιστική τους παρακολούθηση.

13. Συντονισμός των ενεργειών συντήρησης παρακολουθώντας την πρόοδο τους.
14. Μέριμνα και συνεργασία με τους τεχνικούς για την συντήρηση των έργων Κοινωφελών κτιρίων κλπ που υπάγονται στο Δήμο.
15. Ιεραρχία των προτεραιοτήτων στα πλαίσια της καλής συντήρησης των έργων Δημοτικών και Κοινωφελών κτιρίων.
16. Επίβλεψη από διοικητική και τεχνική άποψη των αντίστοιχων εργασιών συντήρησης.
17. Οργάνωση και Διοίκηση συνεργειών
18. Συνεργασία με το γραφείο προμηθειών για την έγκαιρη προμήθεια των υλικών των εργασιών που εκτελεί το κάθε συνεργείο.
19. Σύνταξη προϋπολογισμών ετησίων δαπανών και απολογιστικό δελτίο έργων.
20. Ευθύνη για τον κυκλοφοριακό σχεδιασμό , την σύνταξη μελετών για την διαμόρφωση χώρων στάθμευσης οχημάτων, και διαχείρισης του οδικού της μελέτης με μελέτες και έργα.

Όπως είναι αντιληπτό, η Τεχνική Υπηρεσία είναι υπεύθυνη για ένα σύνολο ποικίλων αρμοδιοτήτων και αντικειμένων, για την επιτυχή διεκπεραίωση των οποίων απαιτείται επαρκές και εξειδικευμένο προσωπικό. Στην περίπτωση του Δήμου Μαλακασίου, στην πραγματικότητα δεν υφίσταται Τεχνική Υπηρεσία, δεδομένης της στελέχωσης της **μόνο με 1 ειδικό συνεργάτη** η ειδικότητα του οποίου είναι πολιτικός μηχανικός ΠΕ.

Ανθρώπινο Δυναμικό

Το προσωπικό που απασχολείται στην Τεχνική Υπηρεσία είναι **1 ειδικός συνεργάτης** (Πολιτικός μηχανικός).

Αποδέκτες

Αποδέκτες των υπηρεσιών της Τεχνικής υπηρεσίας είναι το σύνολο των δημοτών όλων των Δ.Δ.

Συνεργασίες

Για την εκτέλεση των αρμοδιοτήτων της η Τεχνική Υπηρεσία συνεργάζεται με τις λοιπές υπηρεσίες του Δήμου, αλλά και με την Τ.Υ.Δ.Κ. , η οποία ασκεί εποπτικό ρόλο στα κατασκευαστικά έργα, ενώ ο ουσιαστικός ρόλος της υπηρεσίας είναι βοηθητικός.

Υλικοτεχνική υποδομή

Αναφορικά με την οργάνωση της Τεχνικής Υπηρεσίας, στην διάθεση του απασχολούμενου είναι 1 Η/Υ .

Από την παραπάνω καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης της υπηρεσίας προκύπτουν τα παρακάτω βασικά χαρακτηριστικά:

- **Έλλειψη μόνιμου προσωπικού:** Δεν υπάρχει μόνιμο προσωπικό στην υπηρεσία. Η υπηρεσία στελεχώνεται και λειτουργεί με έναν μόνο ειδικό συνεργάτη.

- **Βοηθητικός-συμπληρωματικός:** Ο ρόλος της επίβλεψης των εκτελούμενων κατασκευαστικών εργασιών, ενώ τον βασικό εποπτικό ρόλο ασκεί η ΤΥΔΚ.

- **Υποδομή και υλικοτεχνικός εξοπλισμός:**

Υπάρχουν ανάγκες σε εξειδικευμένο υλικό για την καλύτερη λειτουργία της Τεχνικής Υπηρεσίας, όπως όργανα τοπογραφικής απεικόνισης, λογισμικό σχεδίασης, και εκτυπωτικό μηχάνημα plotter.

Όλα τα παραπάνω βέβαια είναι απαιτητά με την αναγκαία και απαραίτητη προϋπόθεση της κατάλληλης στελέχωσης της υπηρεσίας.

- **Μελέτες:**

Υπάρχουν ήδη έτοιμες μελέτες αναφορικά με τα ακόλουθα έργα:

- Διευθετήσεις ρεμάτων και αναπλάσεις ελεύθερων χώρων (ανάγκη επικαιροποίησης και επαλήθευσης της μελέτης)
- Αρχιτεκτονική τεκμηρίωση- Αποκατάσταση- Στερέωση Ι. Μονής Λιμποχώβου στη Παναγία.

Αξιολόγηση Τεχνικής Υπηρεσίας και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης.

Θέματα εσωτερικής ανάπτυξης	Δυνάμεις	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Ανθρώπινο Δυναμικό		<ul style="list-style-type: none"> Έλλειψη μόνιμου στελεχιακού δυναμικού της υπηρεσίας. 	<ul style="list-style-type: none"> Η στελέχωση της υπηρεσίας με μόνιμο προσωπικό θα βοηθήσει σε καλύτερη οργάνωση της υπηρεσίας με θετικό αντίκτυπο τόσο στον προγραμματισμό όσο και στην υλοποίηση των έργων. 	
Υλικοτεχνική Υποδομή	<ul style="list-style-type: none"> Η ύπαρξη μελετών 	<ul style="list-style-type: none"> Ελλείψεις σε εξειδικευμένα εργαλεία για την ποιοτικότερη λειτουργία της υπηρεσίας 	<ul style="list-style-type: none"> Η επικαιροποίηση των υφιστάμενων μελετών αποτελεί ευκαιρία για αμεσότερη υλοποίηση απαιτούμενων έργων 	
<p style="text-align: center;"><u>Κρίσιμα Ζητήματα</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✚ Ανάγκη στελέχωσης της υπηρεσίας με μόνιμο προσωπικό η οποία θα βοηθήσει στην καλύτερη οργάνωση της και στην ουσιαστική λειτουργία της. ✚ Ανάγκη αγοράς εξειδικευμένου υλικού (όργανα τοπογραφικής απεικόνισης, plotter κλπ) για την βελτίωση της καθημερινής λειτουργίας της υπηρεσίας. ✚ Η ύπαρξη μελετών και η αντίστοιχη επικαιροποίηση τους θα βοηθήσει στην ταχύτερη διεκδίκηση των πόρων για την υλοποίηση των έργων. 				

**ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΔΕΚΠΤΑ)**

Οργάνωση

Η Δημοτική Επιχείρηση Μαλακασίου (ΔΕΚΠΤΑ) αποτελεί Ν.Π.Ι.Δ., το οποίο συστήθηκε με το ΦΕΚ 836, 7/7/2000.

Σκοπός

Σκοπός της Δημοτικής Επιχείρησης είναι:

- Η παρέμβαση στην Κοινωνική ζωή του τόπου με σκοπό την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των κατοίκων του Δήμου.
- Η σωστή αξιοποίηση όλου του πλουτοπαραγωγικού δυναμικού της περιοχής με γνώμονα το κοινωνικό συμφέρον .
- Η αναβάθμιση του πολιτισμικού και πολιτιστικού επιπέδου μέσα από τη διοργάνωση εκδηλώσεων που ενισχύουν τις τέχνες, τα γράμματα, τον αθλητισμό.
- Η οικονομική ενδυνάμωση της τοπικής αυτοδιοίκησης που θα δημιουργήσει προϋποθέσεις οικονομικής αυτοτέλειας και αυτοδυναμίας.

Με το ΦΕΚ 1454/21-10-2005, αυξάνεται το μετοχικό κεφάλαιο της Επιχείρησης και αναφορικά με τον σκοπό της, προστίθενται στην ευθύνη της ΔΕΚΠΤΑ και οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

1. Η δυνατότητα υλοποίησης προγραμμάτων κοινωνικού χαρακτήρα, όπως ένταξης – επανένταξης κοινωνικά αποκλεισμένων ομάδων π.χ. (Ε.Π. καταπολέμησης του αποκλεισμού από την ομάδα εργασίας – προληπτική ιατρική π.χ. Health education – πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας «Βοήθεια στο σπίτι» κ.α.)
2. Η προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης της περιοχής και ιδιαίτερα της αγροτικής ανάπτυξης. Ένταξη της περιοχής στο δίκτυο Leader και σε προγράμματα Αγροτουριστικής Ανάπτυξης.

Στη διαχείριση της ΔΕΚΠΤΑ εντάσσεται επίσης το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι».

Σημειώνεται ότι βάσει του Νέου Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων, και συγκεκριμένα βάσει του άρθρου 2/69, από την 01/01/09, η ΔΕΚΠΤΑ θα μετατραπεί σε Κοινοφελής Εταιρεία.

Αποδέκτες

Αποδέκτες των υπηρεσιών της ΔΕΚΠΤΑ , είναι όλες οι δομές και όλοι οι δημότες της περιοχής ευθύνης του Δήμου.

Υλικοτεχνική υποδομή

Η έδρα της ΔΕΚΠΤΑ βρίσκεται στο Δημοτικό κατάστημα , σε γραφείο το οποίο είναι εξοπλισμένο με 1 Η/Υ και 1 θέση εργασίας.

Ανθρώπινο Δυναμικό

Το ανθρώπινο δυναμικό της ΔΕΚΠΤΑ αποτελεί 1 άτομο Δ.Ε, ο οποίος απασχολείται με σύμβαση αορίστου χρόνου.

Αξιολόγηση ΔΕΚΠΤΑ

Δεν παρατηρούνται ελλείψεις στην υλικοτεχνική υποδομή, ούτε και στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών. Ωστόσο και εδώ η παρουσία πρόσθετου προσωπικού κρίνεται επιτακτική.

Πρόγραμμα «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»

Ο Δήμος Μαλακασίου και η Δημοτική Επιχείρηση Κοινωνικής Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης υλοποίησαν με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) στο πλαίσιο των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης το Πρόγραμμα "ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ" από 16/12/2002 έως 30/9/2007 (με χρηματοδότηση: 75% από κοινοτικούς πόρους και 25% από εθνικούς πόρους). Το πρόγραμμα ωστόσο συνεχίζεται από 1/10/2007 έως και 31/8/2008 αποκλειστικά στη χρηματοδότηση από εθνικούς πόρους.

Σκοπός του προγράμματος είναι η παραμονή των ηλικιωμένων και των ατόμων με αναπηρίες στο οικείο φυσικό και κοινωνικό περιβάλλον, η διατήρηση της συνοχής της οικογένειάς τους, η αποφυγή χρήσης ιδρυματικής φροντίδας ή καταστάσεων κοινωνικού αποκλεισμού, η εξασφάλιση αξιοπρεπούς και υγιούς διαβίωσης και η βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.

Στόχος του προγράμματος είναι η παροχή οργανωμένης και συστηματικής πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας από ειδικούς επιστήμονες και καταρτισμένα στελέχη σε μη αυτοεξυπηρετούμενους πολίτες, ηλικιωμένους, άτομα με αναπηρίες, με προτεραιότητα σε αυτούς που διαβιώνουν μόνοι τους και το εισόδημά τους δε τους επιτρέπει να εξασφαλίσουν τις απαιτούμενες υπηρεσίες εξυπηρέτησης, ώστε να διευκολυνθεί η καθημερινή τους ζωή και μέσω της ενδυνάμωσης να αποκτήσουν τη μέγιστη δυνατή αυτονομία και την κοινωνική ευημερία.

Το πρόγραμμα διέπεται από τις αρχές που εμπεριέχονται στις γενικές διακηρύξεις και συνθήκες των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως και στις ειδικές αρχές που αναφέρονται στους ηλικιωμένους και τα άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑΜΕΑ). Το πρόγραμμα εντάσσεται στο πλαίσιο των πρωτοβάθμιων υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας.

Με τη δράση αυτή διευρύνονται ποσοτικά και ποιοτικά οι υπηρεσίες πρωτοβάθμιας κοινωνικής φροντίδας που παρέχονται στους πολίτες. Παρέχονται υπηρεσίες Κοινωνικής Εργασίας, Νοσηλευτικής Φροντίδας και οικογενειακής οικιακής βοήθειας και ανάπτυξη κοινωνικών και λειτουργικών δεξιοτήτων για την κάλυψη βασικών αναγκών, με δυνατότητα επέκτασης του είδους και του εύρους των υπηρεσιών αυτών. Έχει παραχωρηθεί από το Δήμο ένας χώρος που λειτουργεί ως γραφείο στο ισόγειο του Δημοτικού καταστήματος και το προσωπικό του προγράμματος εξυπηρετεί 140 εγγεγραμμένους ωφελούμενους σε όλα τα Δ.Δ. του Δήμου Μαλακασίου.

Το «Βοήθεια στο Σπίτι» στελεχώνεται από:

- Κοινωνική Λειτουργό(ΠΕ)
- Νοσηλεύτρια(ΔΕ)

- Οικογενειακή βοηθός(ΥΕ)
- Ιατρό(παθολόγος)
- Λογίστρια (υπεύθυνη οικονομικής διαχείρισης του προγράμματος)

Οι κοινωνική Λειτουργός, νοσηλεύτρια και η οικογενειακή βοηθός έχουν συμβάσεις ορισμένου χρόνου.

Οι ιατρός και λογίστρια έχουν συμβάσεις μίσθωσης έργου ως εξωτερικοί συνεργάτες.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΣ

Αρμοδιότητες:

- Συμβουλευτική και ψυχοσυναισθηματική υποστήριξη
- Συνεργασία με άλλους φορείς, δίκτυα, υπηρεσίες και προγράμματα για την αξιοποίηση των υπηρεσιών, μέσων και παροχών τους για την κάλυψη των αναγκών αξιοπρεπούς και υγιούς διαμονής, διαβίωσης, υγειονομικής περίθαλψης, σίτισης κ.λ.π.
- Έμπρακτης υπεράσπισης και προώθησης των ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων και ευαισθητοποίησης του άμεσου και ευρύτερου κοινωνικού περιβάλλοντος.

ΝΟΣΗΛΕΥΤΡΙΑ

Αρμοδιότητες:

- Νοσηλευτική πρωτοβάθμια φροντίδα (παρακολούθηση της κατάστασης υγείας του ατόμου).
- Συνεργασία με τους ιατρούς, Κέντρο υγείας και Νοσοκομείο Τρικάλων.
- Αγωγή υγείας και πρόληψης (εκπαίδευση του ίδιου του ατόμου και του οικείου περιβάλλοντός του - φυσικό και κοινωνικό).

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ ΒΟΗΘΟΙ

Αρμοδιότητες:

- Οικογενειακή - Οικιακή βοηθητική φροντίδα και ικανοποίηση πρακτικών αναγκών διαβίωσης.
- Φροντίδα της ατομικής υγιεινής και καθαριότητας.

ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΟΣ – ΛΟΓΙΣΤΡΙΑ

- Έχει την γενική και ειδικότερα την οικονομική διαχείριση του προγράμματος.

Στον υλικότεχνικό εξοπλισμό του γραφείου του προγράμματος «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» καταγράφηκαν: 1 Η/Υ, 1 εκτυπωτής, 2 γραφεία, 2 καρέκλες, και 1 βιβλιοθήκη.

Αξιολόγηση προγράμματος:

Όπως ήδη αναφέρθηκε το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» δημιουργήθηκε και λειτουργεί με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο του Π.Ε.Π. Θεσσαλίας 2000-2006 με συγχρηματοδότηση κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό ταμείο (Ε.Κ.Τ.) και κατά 25% από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου.

Εν συνεχεία η χρηματοδότηση τροποποιήθηκε και προέρχεται κατά 65% από το Ε.Κ.Τ. ΚΑΙ 25% από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου και τέλος η χρηματοδότηση του προέρχεται εξ ολοκλήρου από πόρους του Ελληνικού Δημοσίου.

Ωστόσο βάση της ισχύουσας κατάστασης η χρηματοδότηση του προγράμματος είναι εξασφαλισμένη μέχρι και 31/8/2008 χωρίς κάποια επίσημη διαβεβαίωση για την οικονομική εξασφάλιση της περαιτέρω συνέχειας του.

Οι ωφελούμενοι δεν έχουν εκφράσει παράπονα και είναι ευχαριστημένοι με τις παρεχόμενες υπηρεσίες του προσωπικού ενώ κρίνουν απαραίτητη τη συνέχεια του προγράμματος, κυρίως λόγω της έλλειψης πρωτοβάθμιας περίθαλψης.

Κ.Ε.Π. (Κέντρο Εξυπηρέτησης Πολιτών)

Στεγάζεται στον ισόγειο ιδιόκτητο χώρο του Δημαρχείου. Η έναρξη λειτουργίας του Κ.Ε.Π. έγινε τον 8/ 2002.

Αρμοδιότητες του είναι η παροχή διοικητικών πληροφοριών και η διεκπεραίωση των υποθέσεων των πολιτών από την υποβολή της αίτησης μέχρι την έκδοση της τελικής πράξης σε συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες Υπηρεσίες.

Ενδεικτικά αναφέρουμε κάποιες από τις αρμοδιότητες:

1. Η ενημέρωση και πληροφόρηση των πολιτών για τις ενέργειες που απαιτούνται για τη διεκπεραίωση διοικητικών υποθέσεων.
2. Η παραλαβή αιτήσεων πολιτών, για τη διεκπεραίωση υποθέσεων τους από τις υπηρεσίες του Δημοσίου και η καταχώρηση των στοιχείων αυτών σε ειδικό πρωτόκολλο. Επίσης η διάθεση εντύπων αιτήσεων για διευκόλυνση των πολιτών σύμφωνα με τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.
3. Ο έλεγχος της πληρότητας των αιτήσεων των πολιτών και σε περίπτωση που για τη διεκπεραίωση της υπόθεσης απαιτούνται δικαιολογητικά, που δεν υποβάλλονται μαζί με την αίτηση, τα αναζητά και τα παραλαμβάνει με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο από τις αρμόδιες υπηρεσίες, μετά από σχετική εξουσιοδότηση των πολιτών.
4. Η διαβίβαση των φακέλων των υποθέσεων των πολιτών, με όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, στην αρμόδια για τη διεκπεραίωσή τους υπηρεσία, με οποιονδήποτε πρόσφορο τρόπο. Το τελικό έγγραφο αποστέλλεται από την αρμόδια υπηρεσία και πάλι στο Κ.Ε.Π. υποβολής της αρχικής αίτησης, από το οποίο το παραλαμβάνει ο πολίτης ή του αποστέλλεται στη διεύθυνση που έχει δηλωθεί με συστημένη επιστολή και με αντικαταβολή.
5. Η επικύρωση διοικητικών εγγράφων και η θεώρηση του ιδιόχειρου της υπογραφής.
6. Η χορήγηση παραβόλων, κινητών επισήμων και υπευθύνων δηλώσεων.

7. Η χορήγηση του αποδεικτικού φορολογικής ενημερότητας, καθώς και οποιουδήποτε άλλου πιστοποιητικού καθορίζεται από Υπουργικές Αποφάσεις.
8. Η παραλαβή αιτήσεων πολιτών, η διεκπεραίωση των οποίων εμπίπτει στις αρμοδιότητες του οικείου ΟΤΑ α' ή β' βαθμού.
9. Η προώθηση των ανωτέρω αιτημάτων στις αρμόδιες για τη διεκπεραίωσή τους υπηρεσίες, η παρακολούθηση της διαδικασίας διεκπεραίωσης, η τήρηση των νόμιμων χρονικών προθεσμιών, η παραλαβή του σχετικού εγγράφου και η αποστολή του στο Κ.Ε.Π. της αρχικής υποβολής της αίτησης.
10. Η λειτουργία, εκμετάλλευση και συντήρηση του εξοπλισμού πληροφορικής της Διεύθυνσης και η ασφάλεια του εξοπλισμού αυτού.
11. Η τήρηση στατιστικών στοιχείων, σχετικών με τη διακίνηση των ανωτέρω αναφερόμενων αιτήσεων πολιτών.
12. Η υποδοχή και η διαχείριση των παραπόνων και των προτάσεων των πολιτών για τη βελτίωση των διοικητικών υπηρεσιών.
13. Η ανακοίνωση των προκηρύξεων και αποτελεσμάτων ΑΣΕΠ και φορέων του ευρύτερου Δημόσιου Τομέα.
14. Τέλος, οι πάσης φύσεως αρμοδιότητες που εκχωρούνται στα Κ.Ε.Π. με αποφάσεις των αρμοδίων Υπουργών.

Το μόνιμο προσωπικό είναι 2 άτομα (1 Τ.Ε. και 1 Δ.Ε.).

Η υλικοτεχνική υποδομή αποτελείται από 3 υπολογιστές και 1 FAX – πολυμηχάνημα.

Αξιολόγηση Κ.Ε.Π.:

Δεν έχουν παρατηρηθεί παράπονα και κωλυσιεργίες στην διεκπεραίωση των αιτημάτων των πολιτών. Η μόνη καθυστέρηση στη χρονική τελεσιδικία κάποιου αιτήματος, αφορά στην εμπλοκή της αρμόδιας για τη διεκπεραίωσή του αιτήματος υπηρεσίας, ανεξαρτήτως του Κ.Ε.Π.

Η διαβίβαση των φακέλων των υποθέσεων των πολιτών, με όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά γίνεται στα απαιτούμενα χρονικά πλαίσια και η διεκπεραίωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες γίνεται συνήθως αυθημερόν.

Οικονομικά ΔΕΚΠΤΑ

Τα απολογισθέντα στοιχεία εσόδων-εξόδων της ΔΕΚΠΤΑ, για τα έτη 2004-2007 παρουσιάζονται παρακάτω:

Πίνακας εσόδων-εξόδων της ΔΕΚΠΤΑ (σε €)

Κατηγορία	2004	2005	2006	2007
Εισπραχθέντα	70.381,54	23.711,50	73.434,46	90.084,38
Καταβληθέντα	59.431,19	50.151,50	75.770,31	65.049,33
Υπόλοιπο	10.950,35	-26.440,00	-2.335,85	25.035,05

Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε για το έτος 2007, μία αύξηση των εσόδων της επιχείρησης της τάξης του 22%, ενώ παρατηρώντας την διαχρονική εξέλιξη των εσόδων της, διαπιστώνουμε την εντυπωσιακή αύξηση τους το έτος 2006 συγκριτικά με το 2005, αύξηση 309,70% . Εντυπωσιακή μείωση των εσόδων της επιχείρησης καταγράφηκε το 2005, με ποσοστό 66%.

Σε σύνολο τετραετίας τα έσοδα αυξήθηκαν κατά **28% (2007 vs 2004)**.

Αναφορικά με τα έξοδα της ΔΕΚΠΤΑ, για το έτος 2007, παρατηρούμε μια μείωση των εξόδων συγκριτικά με το 2006, της τάξης του 15%. Εντυπωσιακή αύξηση των εξόδων παρατηρήθηκε το 2006 σε σχέση με το 2005, μεγέθους 50%. Σε σύνολο τετραετίας τα έξοδα αυξήθηκαν κατά **9,5% (2007 vs 2004)**.

Η επιχείρηση παρουσιάζει θετικό ισοσκελισμό εσόδων εξόδων κατά το 2007.

Ο προϋπολογισμός εσόδων- εξόδων, ανά πηγή χρηματοδότησης-δαπάνης, για το έτος 2008 παρατίθεται παρακάτω:

Πίνακας προϋπολογισθέντων εσόδων της ΔΕΚΠΤΑ για το έτος 2008

Έσοδα	Αξία (σε €)	Ποσοστό επί συνόλου(%)
Έσοδα από επιχειρήσεις για λειτουργικές δαπάνες	18.619,24	18,86%
Λοιπά τακτικά έσοδα	12.000,00	12,16%
Έκτακτα έσοδα Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.	66.000,00	66,87%
Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	2.082,89	2,11%
Σύνολο	98.702,13	100,00%

Πίνακας προϋπολογισθέντων δαπανών της ΔΕΚΠΤΑ για το έτος 2008

Έξοδα	Αξία (σε €)	Ποσοστό επί συνόλου(%)
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού	57.000,00	57,75%
Παροχές τρίτων	16.200,00	16,41%
Λοιπά γενικά έξοδα	3.500,00	3,55%
Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	2.300,00	2,33%
Αποθεματικό	19.702,13	19,96%
Σύνολο	98.702,13	100,00%

Αξιολόγηση ΔΕΚΠΤΑ και εντοπισμός κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης

Θέματα εσωτερικής ανάπτυξης	Δυνάμεις	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Ανθρώπινο Δυναμικό		<ul style="list-style-type: none"> Ανάγκη ενδυνάμωσης της ΔΕΚΠΤΑ με προσωπικό διαφόρων ειδικοτήτων 		
Υλικοτεχνική Υποδομή	<ul style="list-style-type: none"> Επάρκεια υλικοτεχνικής υποδομής 			
Υπηρεσίες Πρόγραμμα Βοήθεια στο σπίτι	<ul style="list-style-type: none"> Η ύπαρξη και λειτουργία του προγράμματος και ο σημαντικός κοινωνικός ρόλος που επιτελεί. Ο μεγάλος αριθμός των ωφελουμένων από το πρόγραμμα (144 ωφελούμενοι), που σε συνδυασμό με την έλλειψη υποδομών πρωτοβάθμιας περίθαλψης και την ορεινότητα της περιοχής, το καθιστούν απαραίτητο για τη περιοχή. 	<ul style="list-style-type: none"> Ανάγκη αύξησης του αριθμού των απασχολούμενων στο πρόγραμμα για τη μέγιστη δυνατή εξυπηρέτηση των ωφελουμένων. Η διερεύνηση της σκοπιμότητας δημιουργίας ΚΗΦΗ στη περιοχή του Δήμου. 	<ul style="list-style-type: none"> Η συνέχιση της χρηματοδότησης του προγράμματος από το ΠΕΠ Θεσσαλίας θα συμβάλλει τα μέγιστα στην παροχή αυτής της σημαντικής κοινωνικής υπηρεσίας. Η έναρξη της 4^{ης} Προγραμματικής περιόδου και η πλήρης αξιοποίηση των κοινοτικών και εθνικών πόρων 	

Κρίσιμα Ζητήματα

- 🚩 Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι: Ανάγκη συνέχισης της χρηματοδότησης του προγράμματος από το ΠΕΠ Θεσσαλίας, που θα συμβάλλει τα μέγιστα στην παροχή αυτής της σημαντικής κοινωνικής υπηρεσίας.
- 🚩 Ο μεγάλος αριθμός των ωφελουμένων και η επάρκεια των προσφερόμενων υπηρεσιών.
- 🚩 Η ανάγκη στελέχωσης της ΔΕΚΠΤΑ, με εξειδικευμένο προσωπικό διάφορων ειδικοτήτων θα συμβάλλει στην παροχή ποιοτικότερων υπηρεσιών προς τους δημότες, ενώ θα συμβάλλει στην υλοποίηση των στόχων σύστασης της.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ

Ο Οργανισμός Κοινωνικής – Πολιτιστικής και Τουριστικής Ανάπτυξης Δήμου Μαλακασίου με έδρα την Παναγία συστήθηκε με το υπ' αριθμ. 2278/31-12-1999 ΦΕΚ.

Διοικείται από 5μελές Συμβούλιο και τα μέλη του ανακύπτουν έπειτα από πρόταση και απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου.

Σκοπός του η ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας της περιοχής μέσα από την ιστορική του κληρονομιά. Είναι άξιο να αναφερθεί ότι ο Πολιτιστικός Οργανισμός συνδιοργανώνει με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων την επέτειο του ολοκαυτώματος της Κουτσούφλιανης, η οποία αποτελεί πλέον τοπική εθνική γιορτή, την οποία έχει τιμήσει με την παρουσία του και ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Επίσης διοργανώνει εκδρομές για τους Δημότες, στις οποίες η οικονομική τους συμμετοχή είναι συμβολική. Τους καλοκαιρινούς μήνες, με την ευκαιρία αύξησης της επισκεψιμότητας του Δήμου, οργανώνει διάφορα αθλητικά δρώμενα. Στους άμεσους σχεδιασμούς, περιέχεται η δημιουργία μιας Τράπεζας αίματος και η καταγραφή σε βιβλίο και CD της μουσικής παράδοσης της περιοχής. Ένα γεγονός που θα καλύψει ένα μέρος του κενού που υπάρχει στην καταγραφή της παραδοσιακής – λαογραφικής κληρονομιάς του Δήμου

Εκτός από την παραπάνω δραστηριότητα σημαντικό έργο έχει επιτελέσει ο Πολιτιστικός Οργανισμός αναφορικά με βασικές υποδομές του Δ.Δ., όπως πλακόστρωση της πλατείας του χωριού, χτίσιμο βρυσών, κοινοτικού γραφείου, ιατρείου κλπ.

Άξιο αναφοράς είναι ότι το μεγάλο πρόβλημα στην υλοποίηση των σχεδιασμών που θέτει ο Πολιτιστικός Οργανισμός είναι η έλλειψη χρημάτων τα οποία βέβαια είναι απαραίτητα για να γίνει ο σχεδιασμός, έργο.

Στον Δήμο Μαλακασίου, δεν λειτουργούν πολιτιστικοί σύλλογοι, αλλά μεγάλη πολιτιστική, κοινωνική και οικονομική συνεισφορά έχουν οι σύλλογοι που δραστηριοποιούνται στις περιοχές μόνιμης κατοικίας των δημοτών που έχουν μεταναστεύσει και διαμένουν σε άλλες περιοχές εκτός Δήμου, όπως ο Πολιτιστικός Σύλλογος Κορυδαλλού, ο οποίος ιδρύθηκε το 1978, και έχει έδρα την Αθήνα. Σκοπός του συλλόγου η ανύψωση του πολιτιστικού, κοινωνικού, μορφωτικού, οικονομικού και πνευματικού επιπέδου των καταγόμενων από το Δ.Δ. Κορυδαλλού, ανεξάρτητα με το που κατοικούν, καθώς και η προβολή του Κορυδαλλού, σε όλη την Ελλάδα, καθώς και στο εξωτερικό και η διατήρηση των τοπικών ηθών, εθίμων και παραδόσεων.

Οικονομικά του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Μαλακασίου

Παραθέτουμε πίνακα εσόδων –εξόδων του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Μαλακασίου για τα έτη 2004-2007:

Κατηγορία	2004	2005	2006	2007
Εισπραχθέντα	1.093.125,76	1.138.608,78	1.275.136,15	1.208.517,85
Καταβληθέντα	1.003.167,41	1.061.704,97	1.243.476,91	1.170.228,27
Υπόλοιπο	89.958,35	76.903,81	31.668,24	38.289,58

Αναλύοντας τον παραπάνω συγκεντρωτικό πίνακα εσόδων-εξόδων του Πολιτιστικού Οργανισμού του Δήμου Μαλακασίου, διαπιστώνουμε ότι για το έτος 2007, καταγράφηκε μείωση εσόδων της τάξης του 5,22%. Κατά τα προηγούμενα έτη υπήρχαν διαδοχικές αυξήσεις εσόδων της τάξης του 4,16% (2005 vs 2004), και 12% (2006 vs 2005). Συνολικά για το σύνολο της υπό εξέταση περιόδου καταγράφεται αύξηση της τάξης του 10,56% (2007 vs 2004).

Αναφορικά με τα έξοδα παρατηρούμε μείωση των εξόδων του 2007 συγκριτικά με το 2006 σε ποσοστό 5,89%. Τα προηγούμενα έτη καταγράφησαν αυξήσεις της τάξης του 5,84% (2005 vs 2004), και 17,12% (2006 Vs 2005). Για το σύνολο της υπο εξέταση περιόδου καταγράφεται αύξηση της τάξης του 16,65% (2007 Vs 2004).

Ακολουθεί ο προϋπολογισμός εσόδων – εξόδων για το έτος 2008

Πίνακας προϋπολογισθέντων εσόδων του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Μαλακασίου για το έτος 2008

Έσοδα	Αξία (σε €)	Ποσοστό επί συνόλου(%)
Έσοδα από επιχορηγήσεις για λειτουργικές δαπάνες	572.294,95	23,93%
Λοιπά τακτικά έσοδα	422.609,25	17,67%
Έκτακτα έσοδα	1.351.214,92	56,50%
Εισπράξεις από δάνεια και απαιτήσεις Π.Ο.Ε.	7.040,00	0,30%
Χρηματικό υπόλοιπο προηγούμενης χρήσης	38.289,58	1,60%
Σύνολο	2.391.448,70	100,00%

Πίνακας προϋπολογισθέντων δαπανών του Πολιτιστικού Οργανισμού Δήμου Μαλακασίου για το έτος 2008

Έξοδα	Αξία (σε €)	Ποσοστό επί συνόλου(%)
Αμοιβές και έξοδα προσωπικού & τρίτων	232.380	9,72%
Παροχές τρίτων	318.775,06	13,33%
Λοιπά γενικά έξοδα	453.969,48	18,98%
Δαπάνες προμήθειας αναλωσίμων	171.917,85	7,19%
Επενδύσεις	1.214.406,31	50,78%
Σύνολο	2.391.448,70	100,00%

Αξιολόγηση ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ Δήμου Μαλακασίου και εντοπισμός των κρίσιμων ζητημάτων εσωτερικής ανάπτυξης.

Θέματα εσωτερικής ανάπτυξης	Δυνάμεις	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Ανθρώπινο Δυναμικό		•	•	
Υποδομές	<ul style="list-style-type: none"> Σημαντικός αριθμός μνημείων πολιτιστικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος προς αξιοποίηση. 		<ul style="list-style-type: none"> Η μετεγκατάσταση του υπάρχοντος λαογραφικού μουσείου στις νέες ανακαινισμένες εγκαταστάσεις και η πλήρης αξιοποίηση του για την ανάδειξη της λαογραφίας της περιοχής. Η σχεδιαζόμενη ανάδειξη των αρχαιοτήτων και των μνημείων του Νομού και της περιοχής (Ι.Μ. Λιμποχώβου) 	
Υπηρεσίες προς τους αποδέκτες	<ul style="list-style-type: none"> Η διοργάνωση της τοπικής εθνικής γιορτής του Ολοκαυτώματος της Κουτσούφλιανης. Η διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων για τους δημότες (εκδρομές, αθλητικά δρώμενα) Η σχεδιαζόμενη δημιουργία τράπεζας αίματος, καθώς και η σχεδιαζόμενη καταγραφή σε βιβλίο και CD της μουσικής παράδοσης της περιοχής. Η μεγάλη κοινωνική προσφορά του Πολιτιστικού Οργανισμού σε βασικές υποδομές. 	<ul style="list-style-type: none"> Η έλλειψη χρηματοδότησης για την επίτευξη των σκοπών του. Η υποτυπώδης Εθνογραφική και Λαογραφική Έρευνα γενικά στη Τρικαλινή ύπαιθρο. 	<ul style="list-style-type: none"> Η δημιουργία των δικτύων πολιτιστικών φορέων και η συμμετοχή του Πολιτιστικού Οργανισμού σ' αυτά. 	
<u>Κρίσιμα Ζητήματα</u>				
<ul style="list-style-type: none"> Η ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρονται από τον Πολιτιστικό Οργανισμό. Η εξασφάλιση χρηματοδοτικών εργαλείων για την εύρυθμη και αποαποτελεσματική λειτουργία του. Η σχεδιαζόμενη ανάδειξη των αρχαιοτήτων και των μνημείων του Νομού. Η δημιουργία των δικτύων πολιτιστικών φορέων και η συμμετοχή του Πολιτιστικού Οργανισμού σ' αυτά. 				

Ε' ΜΕΡΟΣ: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα προηγούμενα κεφάλαια αναλύθηκαν τα κρίσιμα ζητήματα τοπικής και εσωτερικής ανάπτυξης που θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο Δήμος κατά την περίοδο 2007-2010. Στο παρόν κεφάλαιο παρουσιάζεται η Στρατηγική και οι αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου Μαλακασίου και συγκεκριμένα επιχειρείται:

- I. η διατύπωση του οράματος, καθώς και των αρχών λειτουργίας και τοπικής διακυβέρνησης,
- II. η επιλογή της στρατηγικής που θα ακολουθήσει ο Δήμος μέσω του καθορισμού των γενικών στόχων και πολιτικών δράσης για την επίτευξή τους και
- III. ο καθορισμός των προτεραιοτήτων μέσα από την ομαδοποίηση των γενικών στόχων σε Άξονες και Μέτρα.

Έπειτα από την παρουσίαση του Επιχειρησιακού Προγράμματος και τη συζήτηση του στο Δημοτικό Συμβούλιο και την δημόσια διαβούλευση, η διαδικασία θα ολοκληρωθεί με τον χρονικό και οικονομικό προγραμματισμό, και τη συγγραφή των Σχεδίων Δράσης του τετραετούς προγραμματισμού του Δήμου.

Το συνολικό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα θα κατατεθεί από την Δημοτική Αρχή στο Δημοτικό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.

2. ΤΟ ΟΡΑΜΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΡΧΕΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

Το περιβάλλον αποτελεί το υπόβαθρο της δημόσιας υγείας και του βιοτικού επιπέδου των πολιτών. Ταυτόχρονα αποτελεί και βασικό πυλώνα αναφοράς της Αειφόρου (Βιώσιμης) Ανάπτυξης. Η υπεροχή της **ποιοτικής** έννοιας <<Ανάπτυξη>>, σε σχέση με τον καθαρά **ποσοτικό** χαρακτήρα της έννοιας <<Μεγέθυνση>>, σηματοδοτεί το περιεχόμενο και την ουσία της **Αειφόρου Ανάπτυξης**.

Αντίθετα προς την παραδοσιακή προσέγγιση που βλέπει την προστασία του περιβάλλοντος να αντιτίθεται στη μεγέθυνση και την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και κατά συνέπεια να απειλεί την κοινωνική ευημερία, σήμερα πληθαίνουν οι προσεγγίσεις που αποδεικνύουν ότι η βιώσιμη ανάπτυξη συνιστά τη μεγάλη πρόκληση για τον νέο αιώνα, παρέχοντας μια μοναδική ευκαιρία για την υπέρβαση των αδυναμιών του παρελθόντος και τη διασφάλιση κοινωνικής ευημερίας και υψηλής ποιότητας ζωής στους σημερινούς πολίτες αλλά και στις επερχόμενες γενιές.

Το όραμα του Δήμου Μαλακασίου αφορά στη δημιουργία μιας **ζωντανής** και **βιώσιμης κοινότητας** και την ανάδειξη της περιοχής σε **πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης**, κυρίως μέσω της διατήρησης και αειφορικής διαχείρισης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, αποσκοπώντας στην ισόρροπη εξυπηρέτηση όλων εκείνων των παραμέτρων που καθορίζουν την κοινωνική ευημερία σε αρμονία με το φυσικό περιβάλλον.

Ως **Βιώσιμη Ανάπτυξη** ορίζεται η ανάπτυξη η οποία ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να θέτει σε κίνδυνο την ικανότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες. Για να πραγματοποιηθεί, θα πρέπει να συνδυαστεί με την κοινωνική πρόοδο, που θα αναγνωρίζει και θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες όλων των πολιτών, καθώς και με την αποτελεσματική περιβαλλοντική διαχείριση και την διατήρηση υψηλών ρυθμών οικονομικής μεγέθυνσης και απασχόλησης.

Στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης είναι μία καλύτερη ποιότητα ζωής για όλους τους πολίτες τόσο για αυτούς που ζουν και δουλεύουν σήμερα, όσο και για τις επόμενες γενεές. Η ταύτιση της ανάπτυξης με την οικονομική μεγέθυνση δεν μπορεί πλέον να προσφέρει σύγχρονες λύσεις. Οδήγησε σε οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες που είναι υπεύθυνες για εντάσεις που εκδηλώνονται σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο αλλά και για ανισορροπίες που προκαλούν ιδιαίτερα διεθνή προβλήματα. Η εξειδίκευση των στόχων και των στρατηγικών της βιώσιμης ανάπτυξης δεν μπορεί να είναι ίδια για όλες τις περιοχές. Οι κοινωνικές, οικονομικές, περιβαλλοντικές ιδιαιτερότητες, αλλά και το επίπεδο ανάπτυξης (ή υστέρησης) κάθε περιοχής, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στη χάραξη της στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη.

Στην αποτύπωση της σημερινής πραγματικότητας στη περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, διαπιστώνεται ότι τόσο το κοινωνικό όσο και το φυσικό περιβάλλον δέχονται πιέσεις. Το κρίσιμο ερώτημα που ανακύπτει είναι ότι για να προστατεύσουμε το περιβάλλον θα πρέπει να σταματήσουμε οποιαδήποτε ανθρωπογενή δραστηριότητα;

Η στρατηγική της βιώσιμης ανάπτυξης παρέχει την δυνατότητα χρησιμοποίησης των τεχνολογικών και επιστημονικών επιτευγμάτων με τρόπο ώστε να δημιουργηθούν εναλλακτικές πολιτικές προτάσεις οι οποίες θα διασφαλίζουν αύξηση της παραγωγικότητας, αποτελεσματικότητα, κοινωνική συνοχή και συνετή διαχείριση των φυσικών πόρων.

Η στρατηγική του Δήμου Μαλακασίου για τη βιώσιμη ανάπτυξη, αποτυπώνεται σε πέντε βασικούς άξονες:

- ❖ **την χωρική ανάπτυξη**, στοχεύοντας στη δημιουργία και ολοκλήρωση βασικών αναπτυξιακών υποδομών που θα αναζωογονήσουν την περιοχή, ανακόπτοντας την τάση της δημογραφικής αποψίλωσης, προσφέροντας παράλληλα ποιοτικότερες υπηρεσίες στους δημότες.
- ❖ **το περιβάλλον**, με έμφαση στην περιβαλλοντική αριστεία, μέσω της αειφορικής διαχείρισης του πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος που διαθέτει η περιοχή, και στη μείωση των πιέσεων από τις ανθρωπίνες δραστηριότητες που ασκούνται σ' αυτό.
- ❖ **την κοινωνία**, στοχεύοντας σε μια δίκαιη και βιώσιμη κοινωνία πολιτών με δράσεις για την καταπολέμηση της ανεργίας, την αύξηση της απασχόλησης και την διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης.
- ❖ **την οικονομία**, με έμφαση στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας μέσω κυρίως της προσαρμογής στις νέες συνθήκες της οικονομικής

παγκοσμιοποίησης με τη διαφοροποίηση προϊόντων και υπηρεσιών, και την ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων.

- ❖ **τη διοίκηση**, με βασικές αρχές της τοπικής διακυβέρνησης την νομιμότητα, την ισονομία, τη διαφάνεια, τη συμμετοχικότητα στην λήψη αποφάσεων, τον σεβασμό στην ιστορία και τον πολιτισμό, στην συνετή διαχείριση των φυσικών και ανθρωπογενών πόρων, στοχεύοντας αφενός στην παροχή υπηρεσιών ποιότητας προς τους πολίτες, κι αφετέρου στην προώθηση της εξωστρέφειας της περιοχής μέσω υπερτοπικών συνεργασιών και δικτυώσεων.

3. Η ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, όπως και το σύνολο σχεδόν του ορεινού χώρου, έχει ορισμένα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που καθιστούν αναγκαία την ειδική αντιμετώπισή τους, στο πλαίσιο της χωρικής οργάνωσης και ανάπτυξης τους.

Στον ορεινό χώρο, επιδιώκεται η ανασυγκρότηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων, η συγκράτηση του πληθυσμού και η ισόρροπη σχέση μεταξύ πόλης και υπαίθρου με τη στήριξη, μεταξύ άλλων, των δυναμικότερων μικρών οικισμών. Για τη χωρική αυτή ενότητα παρέχονται οι εξής κατευθύνσεις, οι οποίες εξειδικεύονται στο **Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Ορεινό χώρο** (άρθρο 9 – Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού Αειφόρου Ανάπτυξης):

- Αντιμετώπιση της δημογραφικής αποψίλωσης με την ενίσχυση υποδομών/ υπηρεσιών και των δυνατοτήτων απασχόλησης.
- Ανάδειξη των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κάθε παραγωγικού πόρου.
- Στήριξη των δραστηριοτήτων της τοπικής ενδοχώρας για την κοινωνική και οικονομική ανασυγκρότηση.
- Διαφύλαξη των τοπίων, των δασών, των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, καθώς και προστασία και ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων ως αναπτυξιακών πόρων, με εξειδίκευση των πολιτικών και των μέτρων ανάλογα με τα κύρια χαρακτηριστικά των επιμέρους περιοχών.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης σε υποδομές, επικοινωνία και γνώση.
- Ενίσχυση των δυναμικών ορεινών οικισμών που λειτουργούν ως κόμβοι διοίκησης, υπηρεσιών και μεταφορών, με τη διατήρηση και βελτίωση των κοινωνικών και τεχνικών υποδομών τους και την ανάδειξή τους σε κέντρα στήριξης των οικισμών της ευρύτερης περιοχής τους.

Στις νέες αναδυόμενες οικονομίες πρωταρχικό ρόλο διαδραματίζουν οι υπηρεσίες. Η ανταγωνιστικότητα μιας περιοχής εξαρτάται πλέον από την απόκτηση ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων σε ορισμένα προϊόντα-υπηρεσίες και την επιτυχή τους διασύνδεση με όλους τους παραγωγικούς τομείς της τοπικής οικονομίας.

Ο ρόλος της τοπικής πολιτικής είναι να ξεχωρίζει τα δυναμικά σημεία της περιοχής και να υποστηρίξει την ανταγωνιστικότητα της, στη βάση της διαφύλαξης της πλούσιας βιοποικιλότητας και των τοπίων, που αποτελούν βασικά στοιχεία έλξης και επομένως συγκριτικά πλεονεκτήματα των περιοχών αυτών, καθώς και της αρμονίας του ανθρωπογενούς με το φυσικό περιβάλλον, που αποτελεί προϋπόθεση ποιότητας ζωής.

Η ανάπτυξη της περιοχής όμως δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς τον κυρίαρχο ρόλο της πρωτογενούς παραγωγής. Επομένως η πολιτική για την ανάπτυξη της περιοχής του Δήμου Μαλακασίου, πρέπει να έχει ως περιεχόμενο και κατεύθυνση τον συνδυασμό της βελτίωσης & ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενούς τομέα, και στην ανάπτυξη άλλων πτυχών της υπαίθρου με έμφαση στον τουρισμό (ήπιες μορφές τουριστικής αξιοποίησης), και την διασύνδεση τους με τον πολιτισμό.

4. ΤΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ

Η ιδιαίτερη γεωμορφολογία της περιοχής, θέτει αναπτυξιακούς περιορισμούς (φραγμούς και ασυνέχειες στη κατανομή των δραστηριοτήτων στο χώρο). Ταυτόχρονα, όμως, αποτελεί και τον καθοριστικό παράγοντα για το εξαιρετικής ποιότητας, φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον της. Η ανάδειξη του, με τη χρήση κατάλληλων αναπτυξιακών πολιτικών και κυρίως, με τη δημιουργία των απαραίτητων αναπτυξιακών υποδομών, μπορεί να αποτελέσει το συγκριτικό πλεονέκτημα της αναπτυξιακής πορείας του Δήμου Μαλακασίου.

Όσον αφορά την θέση της περιοχής στον ευρύτερο χώρο, η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου αποτελεί κομβικό σημείο στο βορειοδυτικό τμήμα της περιφέρειας Θεσσαλίας, αποτελώντας το σταυροδρόμι της Περιφέρειας προς τις όμορες Περιφέρειες Ηπείρου και Δυτικής Μακεδονίας.

Οι αναπτυξιακές προοπτικές του Δήμου Μαλακασίου δύνανται να συνδεθούν άμεσα με την κεντροβαρή θέση του στο ευρύτερο χωρικό σύστημα της βορειοδυτικής Θεσσαλίας. Η γεωγραφική θέση του Δήμου αναμένεται να ενισχυθεί σε μεγάλο βαθμό με την υλοποίηση σημαντικών οδικών αξόνων που διέρχονται από την ευρύτερη περιοχή του Δήμου Μαλακασίου.

Σε αυτή την αναπτυξιακή διαδικασία ο Δήμος Μαλακασίου οφείλει να έχει σημαντικό ρόλο αξιοποιώντας στο μέγιστο τα νέα γεωγραφικά και αναπτυξιακά δεδομένα και ιδιαίτερα τις υφιστάμενες και προγραμματισμένες οδικές και σιδηροδρομικές υποδομές (με έμφαση στον υπό κατασκευή κόμβο της Εγνατίας οδού και την σύνδεση της με τον Κεντρικό Αυτοκινητόδρομο Ε-65, στο Δ.Δ. Παναγίας και την επικείμενη χωροθέτηση του **ΣΕΑ** που θα αποτελέσει το **παράθυρο της Εγνατίας στη περιφέρεια Θεσσαλίας**).

Τα αναπτυξιακά δεδομένα του Δήμου Μαλακασίου καθορίζονται επίσης από τον αγροτικό χαρακτήρα της περιοχής, με έμφαση κυρίως στην κτηνοτροφία, και δευτερευόντως στη γεωργία και τη δασοπονία, την πολύ μικρή συμμετοχή του δευτερογενούς τομέα και την εξίσου μικρή ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα. Η μεγάλη εξάρτηση της τοπικής οικονομίας από τον πρωτογενή τομέα, η σταδιακή αποσύνδεση της παραγωγής από τις επιδοτήσεις και γενικότερα οι αλλαγές που θα συντελεστούν στον

τομέα από την μεταρρύθμιση της ΚΑΠ, αναμένεται να προκαλέσουν διαφοροποιήσεις στη δομή και τη λειτουργία των παραγωγικών συστημάτων της περιοχής του δήμου Μαλακασίου. Τα παραπάνω σε συνδυασμό με την σταδιακή εγκατάλειψη της περιοχής του Δήμου από νέες και παραγωγικές ηλικίες, τη γήρανση του πληθυσμού και την απροθυμία εισόδου νέων ανθρώπων στον πρωτογενή τομέα, συνθέτουν την εικόνα της αναπτυξιακής υστέρησης.

Παράλληλα κρίσιμο σημείο ανάπτυξης του Δήμου είναι και η ορθολογική οργάνωση και ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού στο πλαίσιο της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων του πλούσιου φυσικού περιβάλλοντος μέσω της ανάδειξης και προβολής του.

Διαπιστώνεται ότι οι βασικές μορφές τουρισμού, που αναπτύχθηκαν μέχρι σήμερα στην ευρύτερη περιοχή της ορεινής Καλαμπάκας, αξιοποίησαν μέρος της ποικιλίας και των διατιθέμενων τουριστικών πόρων. Ο τομέας του τουρισμού παρουσιάζει μια εν δυνάμει απειλή για το φυσικό περιβάλλον και τη βιοποικιλότητα. Η προώθηση του τουρισμού ως επενδυτικού μέσου για την οικονομική ανάπτυξη της περιοχής, ενέχει κινδύνους αλλαγής χρήσεων γης και υποβάθμισης φυσικών οικοσυστημάτων. Ιδιαίτερη απειλή συνιστά ο μαζικός τουρισμός.

Η ανάπτυξη και διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος του Δήμου Μαλακασίου απαιτείται να γίνει με έμφαση στην ανάπτυξη του **οικοτουρισμού**, που προβάλλει ως βασική αξία το σεβασμό και όχι απλά την εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος, την ανάπτυξη του **αγροτουρισμού**, του **φυσιολατρικού** και του **πολιτιστικού** τουρισμού, που αποτελούν τις περισσότερο ήπιες τουριστικές δραστηριότητες, και που δίνουν και τη δυνατότητα διεύρυνσης της τουριστικής περιόδου. Η ανάπτυξη των τουριστικών υποδομών, θα πρέπει να γίνει με στόχο την προσέλκυση και καλύτερη εξυπηρέτηση των τουριστών και με γνώμονα τη συμβατότητα τους με το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

Τέλος μείζονος σημασίας για την άνοδο της ποιότητας ζωής των πολιτών καθώς και βασικό παράγοντα βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της τοπικής οικονομίας, αποτελεί η προστασία, αναβάθμιση και αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος. Η περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, και κυρίως το Δ.Δ. Κορυδαλλού, έχουν υποστεί τις περισσότερες συνέπειες από την κατασκευή της Εγνατίας οδού και τη λειτουργία δανειοθαλάμου απόληψης αδρανών υλικών. Η περιβαλλοντική επιβάρυνση είναι δεδομένη και δυστυχώς αναπόφευκτη από την κατασκευή μεγάλων αναπτυξιακών έργων και υποδομών. **Στρατηγικός στόχος** της Δημοτικής Αρχής, με την αρωγή και στήριξη όλων των φορέων, αποτελεί η **μέγιστη δυνατή αποκατάσταση** του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος των περιοχών που έχουν πληγεί από τις ανθρωπογενείς δραστηριότητες, και η **μεγιστοποίηση των ανταποδοτικών ωφελειών** από την κατασκευή αυτού του έργου πνοής για την περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, που επι πολλές δεκαετίες βίωσε τις συνέπειες της οδικής απομόνωσης από τα κέντρα ανάπτυξης της περιοχής.

5. ΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ

Οι **τάσεις και οι προοπτικές** του ευρύτερου χώρου (Θεσσαλία, Τρίκαλα), όπως εξειδικεύονται σε στρατηγικές και μέτρα πολιτικής τόσο στο ΕΣΠΑ 2007-2013, όσο και στο Χωροταξικό

Σχέδιο της Περιφέρειας Θεσσαλίας, αλλά και στο **Στρατηγικό Σχέδιο του Νομού Τρικάλων**, καθορίζουν το πλαίσιο σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Μαλακασίου. Ειδικότερα το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μαλακασίου θα συνθέσει τις αναπτυξιακές και χωροταξικές κατευθύνσεις του ευρύτερου χωρικού πλαισίου και οφείλει να συντονιστεί με τις κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΓΠΧΣΑΑ), όπως αυτό εξειδικεύεται στο άρθρο 9 – Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τον Ορεινό χώρο.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μαλακασίου ακολουθώντας την διατύπωση του οράματος, τα νέα αναπτυξιακά δεδομένα που διαμορφώνονται στη περιοχή, τα προβλήματα τα οποία καλείται να επιλύσει, με βάση τις Ευρωπαϊκές, Εθνικές και Περιφερειακές Πολιτικές, και το **Επιχειρησιακό Σχέδιο Ανάπτυξης του Νομού Τρικάλων 2007-2013**, οφείλει να υποστηρίξει την αναζωογόνηση της περιοχής και την μετατροπή της σε **πρότυπο βιώσιμης ανάπτυξης**. Η **ανταγωνιστικότητα της περιοχής, η προστασία του περιβάλλοντος και η κοινωνική δικαιοσύνη** αποτελούν τις διαστάσεις της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η **ανταγωνιστικότητα της περιοχής** θα επιτευχθεί με την αξιοποίηση των νέων δεδομένων που δημιουργούν για την περιοχή οι νέες υποδομές συγκοινωνιών & μεταφορών (Εγνατία Οδός, Ε65, Σιδηροδρομική Εγνατία, Ε.Ο. Τρικάλων-Ιωαννίνων, σύνδεση με Γρεβενά κλπ), όσο και στις δυνατότητες που δίνει η αξιοποίηση του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος της περιοχής.

Η διασύνδεση του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού πλούτου της περιοχής με τον τριτογενή τομέα και κυρίως με τον τουρισμό, ως συνιστώσα ανάπτυξης και αύξησης της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής μπορεί να επιτευχθεί μέσω της αρμονικής ένταξης των τουριστικών δραστηριοτήτων στο φυσικό περιβάλλον μέσω της αποφυγής και της αποτελεσματικής διαχείρισης των περιβαλλοντικών πιέσεων που δημιουργούν. Ο στόχος αυτός θα επιτευχθεί με δράσεις ενίσχυσης των ήπιων μορφών τουριστικής δραστηριότητας, που προβάλλουν ως βασική αξία το σεβασμό και όχι απλά την εκμετάλλευση του φυσικού περιβάλλοντος.

Η **προστασία του περιβάλλοντος** αναδεικνύεται ως ένα από τα κρισιμότερα ζητήματα που καλείται να αντιμετωπίσει η Δημοτική Αρχή. Ο τομέας Περιβάλλοντος αποτελεί γενικά τη βάση για την προστασία της δημόσιας υγείας και της ποιότητας ζωής των πολιτών. Ειδικά στη περιοχή του Δήμου Μαλακασίου, με τα πλούσια φυσικά οικοσυστήματα, την υψηλή βιοποικιλότητα, το Περιβάλλον αποτελεί σημαντικό Κεφάλαιο (απόθεμα), το οποίο χρήζει προστασίας, αναβάθμισης και ορθολογικής διαχείρισης, ώστε να αποτελέσει το υπόβαθρο μιας ποιοτικής ανάπτυξης, η οποία με τη σειρά της θα επιφέρει σημαντικά άμεσα και έμμεσα οφέλη στους πολίτες. Η επίτευξη της αειφορικής διαχείρισης των περιβαλλοντικών μέσων και του φυσικού αποθέματος, προϋποθέτει τη δημιουργία υποδομών περιβαλλοντικής προστασίας. Ως προτεραιότητα θεωρούνται οι υποδομές διαχείρισης στερεών και υγρών αποβλήτων, καθώς αυτό επιτάσσουν οι κανόνες συμμόρφωσης με την κοινοτική νομοθεσία, οι υποδομές ύδρευσης και αποχέτευσης, η διατήρηση των σημαντικών οικοτόπων, η ανάσχεση της απώλειας και η προστασία της βιοποικιλότητας, αλλά και η ενδυνάμωση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης όλων των παραγόντων της κοινωνικής ζωής όσον αφορά τη σημασία της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων για την ποιότητα της ζωής.

Η αναγνώριση του καθοριστικού ρόλου του πρωτογενούς τομέα στη διαχείριση των τοπίων και των οικοσυστημάτων καθώς και στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, πρέπει να θεωρείται αυτονόητη.

Παρόλα αυτά, οι δραστηριότητες του πρωτογενούς τομέα αποτελούν σημαντικές ρυπαντικές εστίες τόσο για τον υδροφόρο ορίζοντα όσο και για την ποιότητα του εδάφους, οι οποίες στο πλαίσιο της αειφορίας και της βιωσιμότητας, χρήζουν άμεσης και ορθολογικής διαχείρισης.

Η βιώσιμη κατεύθυνση της γεωργικής παραγωγής θα πρέπει να περιλαμβάνει όχι μόνο τη βιολογική γεωργία και κτηνοτροφία, αλλά και τη γενικότερη μετάβαση της γεωργίας σε ένα φιλικό προς το περιβάλλον μοντέλο, με μείωση της χρήσης των αγροχημικών, βιώσιμη χρήση εδαφικών και υδατικών πόρων, αγρανάπαυση, διεύρυνση των προϊόντων της αγροτικής οικονομίας.

Επίσης αναφορικά με την προστασία και αξιοποίηση του πλούσιου δασικού αποθέματος του Δήμου Μαλακασίου, η στρατηγική του δήμου συνίσταται στη βιώσιμη διαχείριση και προστασία των δασών που θα εξισορροπεί την ανάγκη για πολλαπλή και συνδυασμένη παραγωγή αγαθών και ωφελειών με τις απαιτήσεις προστασίας της άγριας ζωής και των προστατευτικών –περιβαλλοντικών λειτουργιών των δασικών οικοσυστημάτων. Θα πρέπει να επιδιωχθεί γενικότερα ο επαναπροσδιορισμός των δεσμών μεταξύ δάσους και ελληνικής κοινωνίας, με στόχο την καλύτερη εκτίμηση της αξίας του δάσους σε σχέση με την ποιότητα ζωής, μέσα από την προώθηση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και της συμμετοχής των πολιτών και φορέων στην προστασία των δασικών πόρων.

Η αποκατάσταση του περιβάλλοντος στον μέγιστο δυνατό βαθμό από τις εργασίες κατασκευής της Εγνατίας Οδού, σε συνδυασμό με την μεγιστοποίηση των ανταποδοτικών έργων και ωφελειών από την δημιουργία ενός τόσο μεγάλου αναπτυξιακού έργου στη περιοχή του Δήμου, αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση στην κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης και παράγοντα κοινωνικής συνοχής.

Η συγκρότηση της ανταγωνιστικότητας της περιοχής δεν έχει νόημα εάν τα οφέλη της ανάπτυξης δεν κατανέμονται σε όλες τις κοινωνικές τάξεις. Η διάχυση των ωφελειών της ανάπτυξης σε όλους τους πολίτες χωρίς αποκλεισμούς, επιφέρει την μεγιστοποίηση της **κοινωνικής συνοχής και αλληλεγγύης**.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μαλακασίου ακολουθώντας την συγκρότηση των αναπτυξιακών στόχων, το όραμα και τη στρατηγική, και σε συνέργια με τους Άξονες Προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Νομού Τρικάλων για την επόμενη προγραμματική περίοδο διαρθρώνεται στους παρακάτω **Άξονες Προτεραιότητας**:

Άξονας Προτεραιότητας 1. Βελτίωση προσπελασιμότητας – Υποδομές Ποιότητας Ζωής

Άξονας Προτεραιότητας 2. Περιβάλλον – Αειφόρος Ανάπτυξη

Άξονας Προτεραιότητας 3. Πολιτισμός- Τουρισμός

Άξονας Προτεραιότητας 4. Τοπική Οικονομία και επιχειρηματικότητα

Άξονας Προτεραιότητας 5. Κοινωνική Συνοχή- Ποιότητα Υπηρεσιών

Κάθε άξονας περιλαμβάνει μέτρα και δράσεις, που εξειδικεύουν τα έργα που πρόκειται να προγραμματιστούν στα πλαίσια του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου.

Άξονας Προτεραιότητας 1. Βελτίωση προσπελασιμότητας – Υποδομές Ποιότητας Ζωής.

Ο άξονας αυτός εστιάζει στις δράσεις και τα έργα που θα συμβάλλουν στην βελτίωση της προσπελασιμότητας της περιοχής του Δήμου Μαλακασίου, αλλά και στα έργα που θα συμβάλλουν στην ενίσχυση της ελκυστικότητας του, ως τόπου κατοίκησης και επιχειρηματικότητας. Τα έργα που προτείνονται να υλοποιηθούν στα πλαίσια αυτού του άξονα ομαδοποιούνται σε τρία (3) μέτρα τα οποία εξειδικεύουν τα έργα.

Τα μέτρα αυτά αναφέρονται σε έργα:

- α) αισθητικών αναπλάσεων:** αφορούν έργα αισθητικών αναπλάσεων σε όλα τα Δημοτικά Διαμερίσματα, διαμόρφωσης και ανάδειξης χώρων αναψυχής, αναπλάσεις πλατειών και κοινόχρηστων χώρων, επανίδρυση παραδοσιακού οικισμού Αρβανιτοβλάχων, ανάπλαση και ανάδειξη νερόμυλων και νεροτριβών, κ.α.
- β) οδοποιίας:** στα οποία περιλαμβάνονται έργα συντήρησης του οδικού δικτύου και των οδικών συνδέσεων της έδρας με Δ.Δ., αγροτικής & δασικής οδοποιίας, έργα αποφυγής κατολισθήσεων και διαβρωτικών φαινομένων, κ.α.
- γ) λοιπών υποδομών και εξοπλισμών:** όπως έργα ηλεκτροφωτισμού της έδρας και των Δ.Δ., αναβάθμισης και επέκτασης της τηλεοπτικής κάλυψης κ.α.

Άξονας Προτεραιότητας 2. Περιβάλλον- Αειφόρος Ανάπτυξη

Το περιβαλλοντικό πρόβλημα αναδεικνύεται ως ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα που θα πρέπει να αντιμετωπίσει η Δημοτική Αρχή. Υπάρχουν έντονα προβλήματα επιβάρυνσης του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα λόγω των αστικών λυμάτων, από την λειτουργία της χωματερής στην Πεύκη, την ανύπαρκτη σχεδόν εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης από κτηνοτροφικές μονάδες, τις αυξανόμενες πιέσεις στο φυσικό περιβάλλον λόγω της λειτουργίας των λατομείων στη περιοχή του Δήμου, και γενικότερα στις αδυναμίες που παρουσιάζει η περιοχή λόγω της έλλειψης σημαντικών περιβαλλοντικών υποδομών.

Τα έργα & οι δράσεις του άξονα αυτού, ομαδοποιούνται σε δύο μέτρα και συγκεκριμένα σε:

- α) υποδομές προστασίας του περιβάλλοντος,** με σημαντικότερες την κατασκευή δικτύου αποχέτευσης ακαθάρτων και ομβρίων καθώς και μονάδας επεξεργασίας των αστικών λυμάτων, έργα αντικατάστασης του δικτύου ύδρευσης και αναβάθμισης της ποιότητας του πόσιμου ύδατος, έργα αποκατάστασης της χωματερής Πεύκης, διευθετήσεις ρεμάτων, χειμάρρων , έργα προληπτικής δασοκομίας κ.α.
- β) υπηρεσίες προστασίας του περιβάλλοντος,** στις οποίες εντάσσονται προγράμματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, και δράσεις που σχετίζονται με την ενθάρρυνση για την ανάπτυξη ενεργειών προστασίας του περιβάλλοντος, όπως δράσεις προστασίας φυσικού περιβάλλοντος περιοχών

Natura, το Μουσείο της Φύσης, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, η δημιουργία του Δασικού χωριού κ.α.

Άξονας Προτεραιότητας 3. Τουρισμός - Πολιτισμός

Βασικός στόχος του άξονα αυτού είναι η ανάδειξη δράσεων στον τομέα του τουρισμού-πολιτισμού, όπως είναι αναπλάσεις και αναστηλώσεις παραδοσιακών και ιστορικών κτιρίων και οικισμών (ανάπλαση ιστορικού χωριού Κουτσούφλιανης) συμπεριλαμβανομένης της αποκατάστασης των όψεων των κτιρίων, έργα πρόσβασης και υποδομών επίσκεψης αρχαιολογικών χώρων και μοναστηριών (ανάδειξη Ι.Μ. Λιμποχώβου, ερείπια τοξωτής γέφυρας, λόφος Τσούκα) , ενοποίηση πολιτιστικών χώρων κ.α. Τέλος, οι δράσεις του άξονα αυτού στοχεύουν και στην ανάδειξη φυσικών μνημείων της περιοχής (Δασικό χωριό στη θέση Τούμπα). Με την υλοποίηση των έργων του υπόψη άξονα, αναμένονται ανάδειξη και αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων, αύξηση τουρισμού, αύξηση απασχόλησης, βελτίωση εικόνας και ταυτότητας της περιοχής και προστασία αρχιτεκτονικής τυπολογίας περιοχών.

Τα έργα & οι δράσεις του άξονα αυτού, ομαδοποιούνται σε δύο μέτρα και συγκεκριμένα σε:

α) ανάδειξη-αξιοποίηση τουριστικών & πολιτιστικών πόρων, με την δημιουργία προγράμματος προβολής και προώθησης του τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου Μαλακασίου

β) υποδομές ανάδειξης τουριστικών πόλων, με σημαντικότερες τις υποδομές ανάδειξης του πολιτιστικού πλούτου της περιοχής, όπως το Κέντρο Βαλκανικής και Παγκόσμιας Μουσικής, η ανάπλαση του ιστορικού χωριού Κουτσούφλιανης οι παραδοσιακοί πέτρινοι οικισμοί, η ανάδειξη Ι.Μ. Λιμποχώβου, η αξιοποίηση των αρχαιοτήτων της περιοχής (λόφος Τσούκα, ερείπια τοξωτής γέφυρας στη θέση Μουκώσι) κ.α.

Άξονας Προτεραιότητας 4. Τοπική Οικονομία και επιχειρηματικότητα

Το οικονομικό ζήτημα του Δήμου Μαλακασίου αποτελεί κομβικής σημασίας ζήτημα δεδομένης της οικονομικής υστέρησης που χαρακτηρίζει την ευρύτερη περιοχή, με επιπρόσθετο το πρόβλημα της συρρίκνωσης των οικονομικά ενεργών κατοίκων. Στο πλαίσιο του παραπάνω στόχου, προτεραιότητα αποκτά η στήριξη της τοπικής κτηνοτροφίας και η αξιοποίηση του παραγωγικού δυναμικού των βοσκοτόπων, ώστε να αποτελέσουν, μεταξύ άλλων, και μέσο για την ενίσχυση της οικονομίας και τη συγκράτηση του πληθυσμού. Κρίσιμο στοιχείο θεωρείται η οριοθέτηση των βοσκοτόπων, η ορθολογική χρήση τους και η βελτίωση της παραγωγικής τους ικανότητας με εγκεκριμένα διαχειριστικά σχέδια. Ως κεντρικό ζητούμενο αναγράφεται η ανάγκη διασύνδεσης των τριών παραγωγικών τομέων της τοπικής οικονομίας με έργα όπως αυτό της δημιουργίας εκθετηρίου τοπικών παραδοσιακών προϊόντων ποιότητας. Ο άξονας ομαδοποιεί τις ενέργειές του σε δυο (2) μέτρα και συγκεκριμένα:

α) στήριξη του πρωτογενούς τομέα, με ενέργειες που αναφέρονται σε δημιουργία κτηνοτροφικού πάρκου στη περιοχή, για τη στήριξη της κτηνοτροφίας που αποτελεί την κύρια

απασχόληση των κατοίκων και τη βασική συνιστώσα της τοπικής οικονομίας, βελτιώσεις δημοτικών και δημόσιων βοσκοτόπων, κατασκευή ποτιστρών κ.α.

β) απασχόληση και επιχειρηματικότητα, με ενέργειες που σχετίζονται με προγράμματα ανάπτυξης της πολυδραστηριότητας στους αγρότες και διασύνδεσης του τοπικού προϊόντος με τον τριτογενή τομέα παραγωγής, όπως το εκθετήριο παραδοσιακών προϊόντων ποιότητας κ.α.

Άξονας Προτεραιότητας 5. Κοινωνική συνοχή και Ποιότητα Υπηρεσιών

Ο άξονας εστιάζει στη συνέχιση και επέκταση δράσεων που στοχεύουν στην αντιμετώπιση κοινωνικών ζητημάτων που αναφέρονται στην περιοχή του Δήμου Μαλακασίου. Τα ζητήματα αυτά αφορούν στις ενέργειες κοινωνικών υπηρεσιών για το σύνολο του πληθυσμού του Δήμου, με ιδιαίτερη έμφαση στην ανάδειξη του κοινωνικού προφίλ της τοπικής αυτοδιοίκησης και την διασφάλιση κυρίως πρωτοβάθμιας περίθαλψης για τους κατοίκους της περιοχής.

Συγκεκριμένα, ο άξονας αυτός ομαδοποιεί τις δράσεις και έργα σε ένα (1) μέτρο και συγκεκριμένα σε:

α) υπηρεσίες κοινωνικής μέριμνας, στις οποίες εντάσσονται ενέργειες κοινωνικής πρόνοιας και υγείας, με κύριες την ίδρυση Πολυδύναμου Ιατρείου στην έδρα του Δήμου, την συνέχιση του προγράμματος Βοήθεια στο σπίτι, και την βελτίωση των εγκαταστάσεων των αγροτικών ιατρείων των Δ.Δ.

6. ΜΕΤΡΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζονται οι άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος, στα πλαίσια του Στρατηγικού Σχεδιασμού και Προγραμματισμού του, καθώς και η αναλυτική περιγραφή των μέτρων και δράσεων που περιέχουν. Για κάθε δράση έχει προϋπολογισθεί η αναγκαία δαπάνη η οποία είναι ενδεικτική στην παρούσα φάση. Μέρους του Επιχειρησιακού Προγράμματος αποτελεί και το Τεχνικό Πρόγραμμα του Δήμου Μαλακασίου για το 2008.

Μετά τη δημοσιοποίηση του παρόντος Στρατηγικού Σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος, θα οριστικοποιηθούν τα τελικά σχέδια δράσης τα οποία θα περιλαμβάνουν είτε έργα, είτε διαδικασίες ωρίμανσης έργων, από το σύνολο των παρακάτω δράσεων. Σε αυτά τα Σχέδια Δράσης θα περιλαμβάνονται με ακρίβεια οι απαιτούμενοι προϋπολογισμοί των έργων ή διαδικασιών καθώς και σχετικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους, τα οποία και θα υλοποιηθούν μέχρι την ολοκλήρωση της θητείας της δημοτικής αρχής (έτος 2010).

Η οριστικοποίησή τους θα είναι αποτέλεσμα της σύνθεσης του υφιστάμενου προγραμματισμού (πίνακας που ακολουθεί), των έγγραφων προτάσεων από τους τοπικούς φορείς, οργανώσεις και συλλόγους, από τα μέλη του Δημοτικού Συμβουλίου του Δήμου, καθώς και τις κατευθύνσεις της Δημοτικής Αρχής από την Δ.Ο.Ε. Η κατάθεση των έγγραφων προτάσεων θα πρέπει να πραγματοποιηθεί σε χρονικό διάστημα δεκαπέντε ημερών από τη δημοσιοποίηση του εγκεκριμένου Στρατηγικού Σχεδιασμού του Επιχειρησιακού Προγράμματος από το Δημοτικό Συμβούλιο του Δήμου.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΥ ΜΑΛΑΚΑΣΙΟΥ		
Στρατηγικός Σχεδιασμός και Προγραμματισμός		
	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 1. Βελτίωση προσπελασιμότητας- Υποδομές Ποιότητας Ζωής	
	Μέτρο 1.1. Αισθητικές Αναπλάσεις	
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
1.1.1.	Ανάπλαση Κοινόχρηστων Χώρων Δήμου Μαλακασίου.	500.000,00
1.1.2.	Ανάπλαση χώρων αναψυχής στα Δ.Δ. του Δήμου Μαλακασίου.	300.000,00
1.1.3.	Ανάπλαση – ανάδειξη Νερόμυλων και νεροτριβών Δήμου Μαλακασίου	300.000,00
1.1.4.	Κατασκευή λιθόστρωτου έκτασης 1.500 μ στο Δ.Δ. Μαλακασίου	150.000,00
1.1.5.	Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου Πλατείας ' ' Κοσμά του Αιτωλού ' ' τόπου ετησίων εκδηλώσεων του Ολοκαυτώματος της Κουτσούφλιανης	3.000,00
1.1.6.	Διαμόρφωση περιβάλλοντος χώρου στο Μηχανοστάσιο	6.500,00
1.1.7.	Αποκατάσταση ζημιών άνω πλατείας στο Δ.Δ. Πεύκης	6.900,00
1.1.8.	Ανάπλαση – Διαμόρφωση ιστορικής πλατείας ' ' Κοσμά του Αιτωλού ' '	500.000,00
1.1.9.	Διαμόρφωση εσωτερικού χώρου Αγροτικού ιατρείου στο Δ.Δ. Παναγίας	6.000,00
1.1.10.	Μελέτη Σ.Χ.Ο.Α.Π	300.000,00
1.1.11.	Ίδρυση του παραδοσιακού οικισμού κονάκια Αρβανιτοβλάχων στον Δήμο Μαλακασίου	500.000,00

	Μέτρο 1.2. Οδοποιία	
	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
1.2.1.	Συντήρηση Αγροτικής οδοποιίας	6.000,00
1.2.2.	Βελτίωση βατότητας δασικού δικτύου της περιοχής του Δήμου Μαλακασίου	6.000,00
1.2.3.	Διάνοιξη και καθαρισμός αγροτικών δρόμων από φυσικές καταστροφές	6.500,00
1.2.4.	Τσιμεντόστρωση Δημοτικών Δρόμων στο Δ.Δ. Τρυγόνας	6.925,90
1.2.5.	Διάνοιξη δρόμων στα παραχωρηθέντα οικόπεδα Δ.Δ. Παναγίας και Πεύκης	6.000,00
1.2.6.	Κατασκευή υπόβασης δρόμων στα Δ.Δ. Παναγίας και Πεύκης	6.500,00
1.2.7.	Χαλικόστρωση αγροτικών δρόμων από φυσικές καταστροφές σε όλα τα Δ.Δ. του Δήμου Μαλακασίου	6.925,90
1.2.8.	Διάνοιξη δρόμου κάτω από Προφήτη Ηλία στο Δ.Δ. Τρυγόνας	6.925,90
1.2.9.	Κατασκευή ραμπών θέση Ανάληψη στο Δ.Δ. Τρυγόνας	2.200,00
1.2.10.	Εσωτερική οδοποιία στο Δ.Δ. Πεύκης	6.925,90
1.2.11.	Διάνοιξη δρόμου στο Δ.Δ. Πεύκης	3.000,00
1.2.12.	Εσωτερική οδοποιία στο Δ.Δ. Κορυδαλλού	4.000,00
1.2.13.	Τοπογραφική χάραξη δρόμων στα παραχωρηθέντα οικόπεδα Δ.Δ. Παναγίας και Πεύκης	4.000,00
1.2.14.	Μελέτη και τοπογραφικές εργασίες στο Δ.Δ. Κορυδαλλού	4.000,00
1.2.15.	Βελτίωση ασφαλτόστρωση αγροτικής οδοποιίας Δήμου Μαλακασίου	600.000,00
1.2.16.	Αισθητική αναβάθμιση εσωτερικής οδοποιίας στα Δ.Δ. του Δήμου Μαλακασίου	700.000,00
1.2.17.	Βελτίωση προσπελασιμότητας δασικών εκτάσεων- Δράσεις πυροπροστασίας	300.000,00

1.2.18.	Αποχιονισμός εντός των Δημοτικών Διαμερισμάτων	6.500,00
1.2.19.	Αποχιονισμός σε όλες τις κτηνοτροφικές μονάδες του Δήμου	6.000,00
1.2.20.	Κατασκευή φράγματος συγκράτησης εδάφους για προστασία από κατολισθήσεις στα Δ.Δ.	6.900,00
1.2.21.	Κατασκευή τοίχων αντιστήριξης λόγω φυσικών καταστροφών στο Δ.Δ. Τρυγόνας	6.500,00
1.2.22.	Καθαριότητα Εθνικού δρόμου	3.000,00
1.2.23.	Καθαρισμός αγροτικών δρόμων σε όλα τα Δ.Δ. του Δήμου Μαλακασίου	6.925,90
Μέτρο 1.3. Λοιπές Υποδομές και Εξοπλισμοί		
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
1.3.1.	Ηλεκτροφωτισμός- Επεκτάσεις δικτύου στα Δ.Δ. του Δήμου Μαλακασίου	14.000,00
1.3.2.	Αντικατάσταση λαμπτήρων – Εορταστικός στολισμός στα Δ.Δ. του Δήμου	15.500,00
1.3.3.	Συντήρηση και αναβάθμιση τηλεοπτικής κάλυψης των Δ.Δ.	9.250,00
1.3.4.	Συντήρηση εξοπλισμού Δήμου - Αναλώσιμα	188.400,00
1.3.5.	Οχήματα -εξοπλισμός	150.000,00
1.3.6.	Συντηρήσεις οχημάτων και εξοπλισμού	15.400,00
ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 2. Περιβάλλον		
Μέτρο 2.1. Προστασία & Ανάδειξη Φυσικού Περιβάλλοντος		
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
2.1.1.	Αποχετευτικό δίκτυο ακαθάρτων και ομβρίων στο Δ.Δ. Παναγίας – Μονάδα φυσικής επεξεργασίας Υγρών Αποβλήτων	2.000.000,00
2.1.2.	Αναβάθμιση ποιότητας πόσιμου ύδατος – Βελτίωση και αντικατάσταση δικτύου ύδρευσης σε όλα τα Δ.Δ. του Δήμου	1.000.000,00

	Μαλακασίου	
2.1.3.	Αποχετευτικό δίκτυο ακαθάρτων και μονάδα φυσικής επεξεργασίας Υγρών Αποβλήτων στα Δ.Δ. εκτός Παναγίας.	2.000.000,00
2.1.4.	Αποχετευτικό δίκτυο ομβρίων στα Δ.Δ. εκτός Παναγίας	2.000.000,00
2.1.5.	Διευθετήσεις χειμάρρων Μαλακασιώτη	5.800.000,00
2.1.6.	Βελτίωση – επέκταση αρδευτικού δικτύου στα Δ.Δ. Μαλακασίου – Πεύκης του Δήμου Μαλακασίου	300.000,00
2.1.7.	Έργα προληπτικής δασοκομίας στο Δημόσιο Δάσος Μαλακασίου	1.400.000,00
2.1.8.	Αποστραγγιστικά έργα αποφυγής κατολισθήσεων και διαβρωτικών φαινομένων του Δήμου Μαλακασίου	500.000,00
2.1.9.	Αντιπλημμυρική προστασία οικισμού Παναγίας – Διευθέτηση ανάπλαση κεντρικού ρέματος	500.000,00
2.1.10.	Διαχειριστική μελέτη Δημόσιου Δάσους Μαλακασίου	120.000,00
2.1.11.	Ανάδειξη παλαιών μονοπατιών στο Δημόσιο δάσος Μαλακασίου (Μονοπάτι Κάμπου Δεσπότη-Βρύση γυναικών)	50.000,00
2.1.12.	Κατασκευή μικροφραγμάτων συγκράτησης νερού και φερτών υλικών – Διευθέτηση χειμάρρου ' 'Σαλατούρα ' '	500.000,00
2.1.13.	Διευθέτηση χειμάρρου λεκάνης απορροής Μαλακασιώτη Καλαμπάκας- Μικροφράγμα νερού – φερτών υλικών	800.000,00
2.1.14.	Συντήρηση δικτύου ύδρευσης σε όλα τα Δ.Δ.	27.200,00
2.1.15.	Επισκευή και καθαρισμός οχετών και φρεατίων	17.235,00
2.1.16.	Υδρομαστεύσεις – ενίσχυση υδροληψίας	31.500,90
2.1.17.	Διευθετήσεις – Διαμορφώσεις ρεμάτων	9.800,00
2.1.18.	Διευθέτηση χειμάρρων Δημόσιου Δάσους	1.000.000,00
2.1.19.	Αντιπυρική προστασία και καθαρισμός περιαστικών δασών Δήμου Μαλακασίου	3.000,00
2.1.20.	Καθαρισμός κοινόχρηστων χώρων και Δ.Δ. Δήμου	11.500,00

2.1.21.	Κατασκευή οχετού και διευθέτηση ομβρίων στα Δ.Δ. Τρυγόνας και στον οικισμό Πλατάνιστος	13.825,90
2.1.22.	Βιοχημικές αναλύσεις νερού	3.000,00
	Μέτρο 2.2. Υπηρεσίες Προστασίας Περιβάλλοντος	
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
2.2.1.	Μελέτες για δημιουργία υποδομών ανάδειξης του περιβάλλοντος και επιβλέψεις εκτελούμενων έργων	7.690,00
2.2.2.	Δράσεις προστασίας φυσικού περιβάλλοντος περιοχών Natura	302.500,00
2.2.3.	Μουσείο της Φύσης- Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Δήμου Μαλακασίου	300.000,00
2.2.4.	Δημιουργία Δασικού χωριού στη θέση Τούμπα του Δ.Δ. Μαλακασίου	3.000.000,00
2.2.5.	Αναδασώσεις 100 στρεμμάτων καμένου δάσους	700.000,00
2.2.6.	Αποκατάσταση χωματερής Πεύκης του Δήμου Μαλακασίου	306.000,00
	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 3. Τουρισμός - Πολιτισμός	
	Μέτρο 3.1. Ανάδειξη – Αξιοποίηση Τουριστικών & Πολιτιστικών Πόρων	
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
3.1.1.	Προβολή και προώθηση τουριστικού και πολιτιστικού αποθέματος του Δήμου Μαλακασίου	300.000,00
	Μέτρο 3.2. Δημιουργία Υποδομών Ανάδειξης Τουριστικών Πόλων	
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
3.2.1.	Αποκατάσταση τοξωτής γέφυρας Πεύκης –Λιμποχώβου (Μουκόσι)	500.000,00
3.2.2.	Ανάδειξη Ι. Μ. Λιμποχώβου	300.000,00
3.2.3.	Κέντρο Βαλκανικής και Παγκόσμιας Μουσικής	300.000,00

3.2.4.	Ανάπλαση –Ανακαίνιση ιστορικού χωριού Κουτσούφλιανης	1.000.000,00
3.2.5.	Πέτρινες κατασκευές Παραδοσιακών οικισμών του Δήμου Μαλακασίου	1.000.000,00
3.2.6.	Ανάπλαση και ανάδειξη πέτρινων κτιρίων – μνημείων αρχιτεκτονικής κληρονομιάς Δήμου Μαλακασίου	500.000,00
	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 4. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση	
	Μέτρο 4.1. Στήριξη του Πρωτογενούς Τομέα	
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
4.1.1.	Δημιουργία κτηνοτροφικού πάρκου	1.000.000,00
4.1.2.	Βελτίωση δημοτικών βοσκοτόπων	300.000,00
4.1.3.	Βελτίωση δημόσιων βοσκοτόπων	300.000,00
4.1.4.	Κατασκευή ποτίστρων στο Δ.Δ. Τρυγόνας	6.500,00
	Μέτρο 4.2. Απασχόληση & Επιχειρηματικότητα	
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
4.2.1.	Δημιουργία αγοράς τοπικών προϊόντων ποιότητας	50.000,00
	Μέτρο 4.3. Προώθηση της Καινοτομίας – Προσέλκυση Νέων Επενδύσεων	
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)
4.3.1.	Κατασκευή Μικρού Υδροηλεκτρικού Σταθμού	4.000.000,00
	ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ 5. Κοινωνική Συνοχή και Ποιότητα Υπηρεσιών	
	Μέτρο 5.1. Υπηρεσίες Κοινωνικής Μέριμνας	
ΔΡΑΣΕΙΣ		ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)

5.1.1.	Ίδρυση Πολυδύναμου Ιατρείου	250.000,00
5.1.2.	Βελτίωση, καθαριότητα και Εξοπλισμός όλων των αγροτικών ιατρείων στα Δ.Δ. του Δήμου Μαλακασίου	304.000,00
5.1.3.	Πρόγραμμα ' 'Βοήθεια στο σπίτι' '	120.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		37.610.431,30

* Οι προϋπολογισμοί είναι ενδεικτικοί και θα οριστικοποιηθούν στην τελική φάση

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Μαλακασίου για την περίοδο 2007-2010 χρηματοδοτήθηκε από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα ΘΗΣΕΑΣ.

Πηγές Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Μαλακασίου

Για την κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος του Δήμου Μαλακασίου, έγινε προσπάθεια σύνθεσης εθνικών κειμένων και Ταμειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων που ενσωματώνουν τις ευρωπαϊκές στρατηγικές και κατευθύνσεις.

Συγκεκριμένα πηγές κειμένων –προγραμμάτων (εθνικών, ευρωπαϊκών και περιφερειακών πολιτικών και στόχων) αποτέλεσαν:

- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Νομού Τρικάλων 2007-2013 (Ιούνιος 2008)
- Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Γ.Π.Χ.Σ.Α.Α. , Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε., Φεβρουάριος 2008)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Χωρικής Ενότητας Θεσσαλίας, Στερεάς Ελλάδας, Ηπείρου (ΧΕ ΘΣΗ, ΠΕΠ Θεσσαλίας-Στερεάς-Ηπείρου, Μάρτιος 2007)
- Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης Νομού Τρικάλων (Σεπτέμβριος 2006)
- Η Ελληνική Στρατηγική για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε.)
- Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013
- Εθνικό Πρόγραμμα Διαχείρισης Υδάτινων Πόρων, Υ.Π.Ε.Χ.Ω.Δ.Ε)
- Εθνική Στρατηγική για την Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Έκθεση για τις προοπτικές της γεωργίας και της κτηνοτροφίας στην Περιφέρεια Θεσσαλίας από τις επιδράσεις της Νέας ΚΑΠ (Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Σεπτέμβριος 2007)
- Μελέτη ολοκληρωμένου Προγράμματος Ανάπτυξης Αγροτικού χώρου της Ορεινής Περιοχής Καλαμπάκας (ΑΝΕΤ,))
- Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας (Π.Α.Α. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων)
- Ε.Π. Διοικητικής Μεταρρύθμισης
- Περιφέρεια Θεσσαλίας (Η φυσιογνωμία της Περιφέρειας Θεσσαλίας)
- Στρατηγική του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για την Απασχόληση (ΕΚΤ)
- Αναπτυξιακές Δυνατότητες Ανάλυση Αγοράς Εργασίας, Διάγνωση Αναγκών και Προτάσεις Πολιτικής για τους νομούς Τρικάλων- Καρδίτσας (Φεβρουάριος 2004).
- Μελέτη Ορεινής Καλαμπάκας (ΑΝΕΤ,2002)
- Μελέτη Τουριστικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Θεσσαλίας (Περιοχή Καλαμπάκας-Μετεώρων, 2003)
- Οικονομοτεχνική μελέτη για την ΔΕΥΑΚ (ΚΕΝΑΚΑΠ,2005)
- Τοπικό Πρόγραμμα Μετεώρων-Καστρακίου (ΚΕΝΑΚΑΠ, 1997)

Στατιστικά Στοιχεία-Λοιπά στοιχεία

- Economics : Οι Νομοί της Ελλάδας
- ΕΣΥΕ
- ΟΑΕΔ
- Eurostat
- ICAP
- ΠΑΕΠ
- Επιμελητήριο Τρικάλων
- Διεύθυνση Αγροτικής Ανάπτυξης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Τρικάλων
- Δήμος Καλαμπάκας
- Δασαρχείο Καλαμπάκας
- Αναπτυξιακή Τρικάλων- ΚΕΝΑΚΑΠ Α.Ε
- Οικονομική ανάλυση της ICAP για την Περιφέρεια Θεσσαλίας

- Ιστοσελίδα Δήμου Καλαμπάκας

Πίνακες Επιχειρησιακού Προγράμματος Δήμου Μαλακασίου

Πίνακας 1.1 Δείκτες ευημερίας Περιφέρειας Θεσσαλίας 2005(economics, οι Νομοί της Ελλάδας)

Πίνακας 1.2 Δείκτες ευημερίας Ν. Τρικάλων

Πίνακας 1.3 Εξέλιξη της Ανεργίας στην Δυτική Θεσσαλία και στον Νομό Τρικάλων

Πίνακας 1.4 Διάρκεια ανεργίας Ν. Τρικάλων

Πίνακας 1.5 Σύνθεση ανεργίας ανά εκπαιδευτικό επίπεδο

Πίνακας 1.6 Σύνθεση ανεργίας ανα επαγγελματική κατηγορία

Πίνακας 1.7 Σύνθεση ανεργίας ανά ηλικιακή ομάδα

Πίνακας 2.1. Έκταση σε τ.χιλ. ανά Δ.Δ

Πίνακας 2.2 Πληθυσμιακή πυκνότητα Δήμου Μαλακασίου

Πίνακας 2.3 Εξέλιξη πραγματικού πληθυσμού Δ. Μαλακασίου ανά Δ.Δ.(2001-1971)

Πίνακας 2.4 Κατανομή πληθυσμού ανά ηλικιακή κατηγορία Δ. Μαλακασίου

Πίνακας 2.5 Δημογραφικοί δείκτες Δ. Μαλακασίου

Πίνακας 2.6 Σύνθεση του πραγματικού πληθυσμού ανά φύλλο 2001

Πίνακας 2.7 Σύνθεση του πληθυσμού ανά εκπαιδευτικό επίπεδο 2001

Πίνακας 2.8 Σύνθεση του πληθυσμού ανά εκπαιδευτικό επίπεδο 1991

Πίνακας 3.1 Κατανομή χρήσεων γης 2001

Πίνακας 3.2 Πίνακας πληρότητας κατά Δ.Δ. και κατά μήνα για το έτος 2006

Πίνακας 3.3 Πίνακας αριθμού διανυκτερεύσεων και Μέσου όρου πληρότητας τουριστικών καταλυμάτων

Πίνακας 4.1 Οικονομικώς ενεργοί, άνεργοι, μη ενεργός πληθυσμός Δ. Μαλακασίου

Πίνακας 4.2 Μεταβολή ποσοστών ανεργίας

Πίνακας 4.3 Διάρθρωση απασχόλησης οικονομικώς ενεργών ανά τομέα παραγωγής

Πίνακας 4.4 Αριθμός εκμεταλλεύσεων-εκτάσεων Δ. Μαλακασίου

Πίνακας 4.5 Κατανομή γεωργικής γης ανά είδος καλλιέργειας και ανά Δ.Δ.

Πίνακας 4.6 Παραγωγή αροτριάων καλλιεργειών του Δ. Μαλακασίου 2000-2005

Πίνακας 4.7 Παραγωγή δενδροκομικών προϊόντων Δ. Μαλακασίου 2000-2005

Πίνακας 4.8 Πίνακας βιολογικών καλλιεργειών Δ. Μαλακασίου 2007

Πίνακας 4.9 Εκμεταλλεύσεις και αριθμός αιγοπροβάτων ανά Δ.Δ.

Πίνακας 4.10 Εκμεταλλεύσεις και αριθμός βοειδών ανά Δ.Δ.

Πίνακας 4.11 Εκμεταλλεύσεις και αριθμός χοιρινών ανά Δ.Δ.

Πίνακας 4.12 Κτηνοτροφικά προϊόντα Δ. Μαλακασίου 2000-2005

Πίνακας 4.13 Κατανομή δασών Δ. Μαλακασίου κατά εδαφοπονική εκμετάλλευση

Πίνακας 4.14 Εξισωτική αποζημίωση ανά Δ.Δ. Δήμου Μαλακασίου

Πίνακας 4.15 Μητρώο επιχειρήσεων ανά κλάδο Οικονομικής Δραστηριότητας , με τον μεγαλύτερο τζίρο 2001

Πίνακας 4.16 Μητρώο επιχειρήσεων ανά Δ.Δ. Δήμου Μαλακασίου

Πίνακας 4.17 Τουριστικές Υποδομές Δ. Μαλακασίου